Mark
Mills

„un thriller istoric incitant... care confirmă statutul lui Mills de scriitor de prim rang şi de o factură aparte" – Daily Mail

MISTERUL GRĂDINII TOSCANE

„...un studiu sensibil al seducției și supraviețuirii. Sublim!" – Kirkus Reviews

MISTER
LEDA

„Un amestec pasionant de crimă şi cultură, de trecut şi prezent... o lectură perfectă pentru vacanţa de vară" – New York Daily News

O frumoasă vilă pierdută pe dealurile Toscanei, o grădină misterioasă, două crime tainice — una din secolul XVI, cealaltă din secolul XX — şi o familie bântuită de secrete întunecate, toate se amestecă în acest mister fascinant plasat în Italia postbelică.

În 1958, Adam Strickland, un tânăr student la Cambridge, pleacă la Vila Docci pentru a studia o grădină din secolul XVI şi a scrie o monografie dedicată acesteia. Proiectată şi creată de un soţ îndurerat în memoria soţiei sale moarte, grădina este o lume misterioasă, cu statui, grote, canale şerpuitoare şi inscripţii clasice. Dar pe măsură ce avansează cu cercetările, Adam este tot mai convins că ascunsă în iconografia stranie a grădinii se află cheia pentru dezlegarea unei crime cufundate în negura veacurilor. Să fie Adam doar un student naiv, care descoperă întâmplător secrete ascunse, sau este el folosit pentru aducerea la iveală a adevărului din spatele trecutului enigmatic al vilei?

„Remarcabil!" – Publishers Weekly

www.ledabooks.ro
ISBN: 978-973-102-279-6

www.edituracorint.ro

LEDA, *imprint al* **GRUPULUI EDITORIAL CORINT**

Designul copertei: Iulian Frăţilă
Fotografia copertei: Elena Ghiocel

MISTERUL GRĂDINII TOSCANE

Mark Mills este un scriitor şi scenarist britanic. Primul său scenariu (pentru un film de scurt metraj, *One Night Stand)* a fost nominalizat pentru premiile BAFTA în 1993 şi i-a adus autorului premiul pentru cel mai bun scenariu la Festivalul de Film Premiers Plans de la Angers, în 1995. Tot lui Mills îi aparţine scenariul pentru *The Reckoning*, adaptarea cinematografică după *Un mister medieval* de Barry Unsworth.

Şi-a început cariera de scriitor cu romanul *Amagansett* (2004), care a obţinut Crime Writers' Association Award pentru debut, devenind bestseller. Al doilea roman, *Misterul grădinii toscane* (*The Savage Garden*), a fost publicat în 2006, urmat în 2009 de *The Information Officer*.

MISTER
LEDA

MARK MILLS

MISTERUL GRĂDINII TOSCANE

Traducere din limba engleză şi note de
VIORICA BOITOR

LEDA
GRUPUL EDITORIAL CORINT

Redactor: Mirella Acsente
Tehnoredactare computerizată: Mihaela Ciufu

ISBN 978-973-102-279-6

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
MILLS, MARK
Misterul grădinii toscane / Mark Mills;
trad.: Viorica Boitor - Bucureşti: Leda, 2010
ISBN 978-973-102-279-6

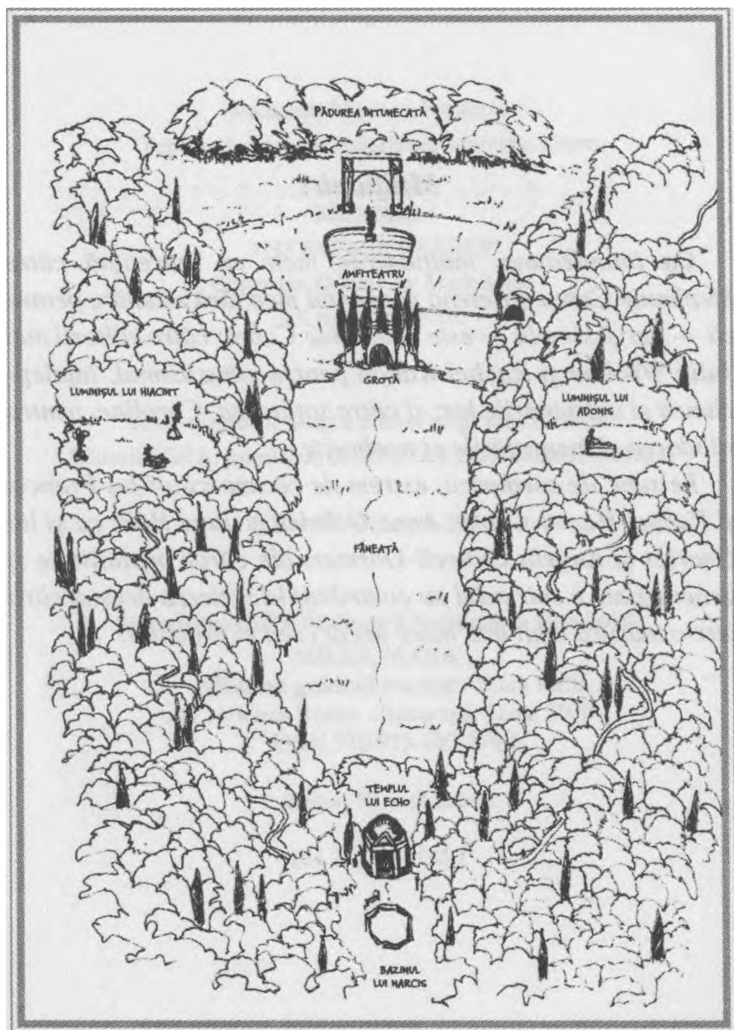
I. Boitor, Viorica (trad.)

821.111-31=135.1

Mulţumiri

Ca întotdeauna, mulţumirile mele se îndreaptă către Stephanie Cabot, prietena şi agentul meu fără seamăn, pentru că — pur şi simplu — este Stephanie Cabot; către editorii mei Julia Wisdom şi Rachel Kahan pentru entuziasmul, înţelepciunea şi îndrumările lor; şi către soţia mea, Caroline, pentru răbdarea şi încurajările ei neobosite.

Le sunt, de asemenea, extrem de recunoscător lui Francis şi Rachel Hamel-Cooke, Anne O'Brien şi Jane Hall, ca şi lui Charles şi Angela Cottrell-Dormer, ale căror ospitalitate şi generozitate a spiritului au contribuit la scrierea acestei cărţi într-o măsură mult mai mare decât cred ei probabil.

PĂDUREA ÎNTUNECATĂ
AMFITEATRU
GROTĂ
LUMINIŞUL LUI HIACINT
LUMINIŞUL LUI ADONIS
FÂNEAŢĂ
TEMPLUL LUI ECHO
BAZINUL LUI NARCIS

Pentru Caroline, Gus şi Rosie

Nu ne vom opri din explorare,
Iar la sfârşitul întregii noastre explorări
Vom sosi în punctul de unde am pornit
Fără a recunoaşte locul.

T. S. ELIOT, Little Gidding

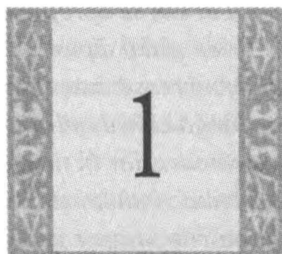
August 1958

MAI TÂRZIU, CÂND TOTUL S-A TERMINAT, GÂNDURILE L-AU PURTAT înapoi la ziua de mai dogoritoare de la Cambridge — locul unde a început totul — şi s-a întrebat dacă, ştiind tot ce ştie acum, ar fi procedat altfel.

Nu era uşor de răspuns la întrebarea asta.

Aproape că nu se recunoştea în tânărul lipsit de griji care pedala pe poteca de pe malul râului, hurducându-se când trecea peste făgaşe, cu sticla de vin dansând în coşul bicicletei.

Oricât de tare încerca, nu reuşea să pătrundă în mintea acelui necunoscut, ca să nu mai zicem că nu putea şti absolut deloc cum ar fi reacţionat la vestea că în curând avea să aibă de-a face cu o crimă.

Era cunoscut, în primul rând, pentru dovleceii săi.

Treaba asta făcea din el o figură cât se poate de dubioasă în ochii doamnelor de la Societatea de Horticultură, care, până la intrarea lui în scenă, concuraseră cât se poate de fericite, doar între ele, pentru cel mai râvnit premiu de la secţiunea legume din cadrul expoziţiei lor anuale. Faptul că era nou-venit în sat le alimenta, fără îndoială, antipatia; iar faptul că locuia singur cu o „menajeră" cu câţiva ani mai tânără decât el, o femeie a cărei înfăţişare nu putea fi descrisă decât drept „orientală", le permitea să-şi aline durerea pricinuită de înfrângere prin tot felul de bârfe răutăcioase.

Mi le amintesc, în primul an când a câştigat premiul, pe doamna Meade şi pe cotoroanţele ei adunate grămadă în partea din spate a umbrarului, ca nişte vaci înainte de furtună. Mi-l amintesc şi pe vicar, un pic abţiguit după degustarea entuziastă a mostrelor de cidru din concurs, anunţând verdictul la categoria dovlecei. Cu un aer ce-i

trăda satisfacţia aproape lascivă, a declarat exemplarul enorm al domnului Atherton „de-a dreptul tumescent" (întărindu-mi astfel propriile suspiciuni legate de bunul reverend).

Domnul Atherton, înalt, zvelt şi uşor cocârjat de cei şaptezeci şi ceva de ani ai săi, se apropie de podium fără să se sprijine în baston. Primi afabil diploma (şi sticla de lichior de soc ce o însoţea), apoi se întoarse la scaunul lui. Întâmplător, şedeam lângă el în după-amiaza aceea caldă, cu rafale de vânt şuierătoare, iar în timp ce pânza cortului flutura zgomotos în bătaia vântului şi vicarul îşi bălmăjea plin de simţire mulţumirile tuturor celor care aduseseră pandişpan Victoria, domnul Atherton îşi înclină capul spre mine, cu o privire poznaşă.

— Crezi c-or să mă ierte vreodată? mormăi el cu glasul coborât.

Am ştiut pe dată la cine se referă.

— Ah, mă îndoiesc, i-am răspuns. Mă îndoiesc foarte tare.

Acestea au fost primele cuvinte pe care le-am schimbat vreodată noi doi, deşi nu era prima oară când îi smulgeam un zâmbet. În vara aceea, ceva mai devreme, îl surprinsesem uitându-se la mine cu o mină amuzată de sub pălăria lui de paie. Stătuse aşezat pe un şezlong, la marginea terenului de cricket, iar un jucător la bătaie corpolent şi mai din popor tocmai izbutise de trei ori şase puncte contra mea, într-o succesiune rapidă de lovituri, pecetluind efectiv o nouă înfrângere ruşinoasă a echipei a doua a clubului Hambledon.

Adam întoarse foaia, aşteptându-se să aibă ce citi mai departe. Pagina era goală.

— Asta-i tot? întrebă el.

— Evident, răspunse Gloria. Cum ţi se pare?

— E bun.

— Bun? „Bun" sună ca „drăguţ". Mamele zic despre copiii cuminţi că sunt „buni". Copiii plictisitori! Pentru numele lui Dumnezeu, Adam, discutăm despre romanul meu.

Probabil că cel mai bine ar fi să nu pomenească folosirea exagerată a virgulelor.

— *Foarte* bun. Excelent, spuse el.

Gloria se îmbufnă, parcă iertându-l circumspectă, sânii întinzându-i materialul rochiei de bumbac imprimat când se aplecă spre el.

— Nu-i decât începutul, dar e incitant, nu crezi?

— Incitant. Da. Foarte misterios. Cine-i acest domn Atherton, cu dovlecii lui enormi?

— Aha! trâmbiţă ea. Vezi? Eşti la prima pagină şi deja îţi pui întrebări. E un lucru bun.

El ridică o sprânceană la auzul calificativului folosit, dar ea nu păru să observe.

— *Cine* crezi că e? Sau mai bine zis: *Ce* crezi că e?

Nu se mai putea aduna deloc. Iar vinul nu-l ajuta, era neplăcut de călâi în arşiţa după-amiezii, cu o viespe ce bâzâia disperată în jurul gâtului sticlei.

— Habar n-am.

Gloria alungă viespea cu mâna, îşi umplu paharul, apoi, după o clipă de gândire, îl umplu şi pe al lui.

— E un spion german, îl anunţă ea.

— Un spion german?

— Exact. Vezi tu, suntem în timpul războiului — mai exact, în 1940 — iar în timp ce Bătălia pentru Anglia[1] se dă în înaltul cerului deasupra unui sătuc din Hampshire, o cu totul altă bătălie este pe cale să se desfăşoare la sol. Precum deasupra...

---

[1] Bătălia pentru Anglia este numele dat eforturilor aviaţiei militare germane (*Luftwaffe*) de a câştiga superioritatea aeriană asupra celei britanice (*Royal Air Force*) înaintea preconizatei invazii terestre şi aeriene în Marea Britanie (Operaţiunea Leul de Mare), în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

— ... la fel şi dedesubt[1].

Chiar ajunseseră să-l citeze pe Hermes Trismegistus în legătură cu asta?

— Cred că a avut loc în Kent, spuse Adam.

— În Kent?

— Bătălia pentru Anglia... a avut loc în Kent şi o parte din Sussex, nu în Hampshire.

Vestea asta căzu, clar de tot, ca o lovitură pentru Gloria.

— Păi, poate câteva dintre avioane, ştiu şi eu, s-au abătut pe-acolo, sau aşa ceva.

Adam părea să se îndoiască de asta.

— La naiba, exclamă Gloria, aveam nevoie de nişte bătălii aeriene.

— Atunci, mută acţiunea în Kent.

— Neapărat trebuie să fie în Hampshire.

— De ce?

Regretă întrebarea aproape imediat.

— Pentru că toată povestea-i despre o bază secretă de submarine din portul Portsmouth.

Aici o aduseseră cei doi ani de literatură engleză, cu tot ce studiase despre Beowulf şi Chaucer, şi Sir Gawain şi Cavalerul Verde: la o bază secretă de submarine din portul Portsmouth?

— Ce-i? întrebă Gloria îngrijorată.

— Mă gândeam, minţi el, că naratorul tău este bărbat. Doar dacă n-o fi o femeie care, întâmplător, joacă cricket în echipa satului.

— Şi?

— Mă gândesc că-i o adevărată provocare să scrii din perspectiva unui narator masculin.

---

[1] Formulă uzitată în cercurile oculte, preluată din textele ermetice. Conceptul i-ar aparţine lui Hermes Trismegistus, alchimist legendar din Alexandria, asimilat cu zeii Hermes din mitologia greacă, Mercur din cea romană şi Thot din cea egipteană, considerat inventatorul scrisului şi al limbajului, al magiei, astronomiei şi alchimiei.

— Crezi că nu-s în stare?

— N-am zis asta.

— Patru fraţi, spuse ea, ridicând trei degete. Şi doar nu eşti primul tip cu care am ieşit.

Acesta era un adevăr pe care-i plăcea să-l afirme din când în când, făcând risipă de amănunte dezgustătoare ca să-şi impună punctul de vedere, deşi în clipa asta era prea mânioasă ca să-i mai ardă de aşa ceva.

Azvârli cât colo restul de vin din paharul ei, iar semiluna de lichid căzu în iarba înaltă. Se ridică în picioare puţin nesigură.

— Am plecat.

— Nu pleca, o rugă el, prinzând-o de mână. Rămâi.

— Nu ţi-a plăcut.

— Nu-i adevărat.

— Ştiu ce gândeşti.

— Greşeşti. Aş putea fi băgat la închisoare pentru gândurile mele.

Juca grosolan, dar o ştia vulnerabilă la replici din astea. În plus, acesta era şi motivul pentru care chiuliseră de la cursuri şi veniseră în luncă, nu-i aşa?

— Îmi pare rău, spuse el, profitând de zâmbetul ei mijit, cred că sunt gelos.

— Gelos?

— Eu n-aş putea face aşa ceva, sunt sigur. E minunat. Serios. M-a furat imediat. Vicarul abţiguit e o idee genială.

— Îţi place de el?

— Mult de tot.

Gloria se lăsă trasă înapoi pe pătură, în scobitura bârlogului lor, departe de privirile celor de pe cărarea de lângă râu, unde se zburleau sălciile cioturoase.

Degetele lui înaintară leneş, dar ferm, pe interiorul coapsei ei albe ca zăpada, cu carnea fierbinte şi elastică precum aluatul proaspăt.

Ea se aplecă spre el şi îl sărută, vârându-şi limba între buzele lui. El gustă vinul alb, ieftin, şi se simţi aţâţat de atingerea ei. Întinse mâna către sânii ei, îşi trecu degetul mare peste sfârcuri, aşa cum îi plăcea ei.

Favoruri sexuale în schimbul laudelor rostite pe pătură. Oare totul era chiar atât de simplu?

Îşi revizui gândurile, simţindu-se vinovat că mintea îi zbura aiurea.

N-avea de ce să fie îngrijorat.

— Ştii ceva, spuse Gloria, desprinzându-se din îmbrăţişarea lui şi trăgându-şi sufletul, rămâne Hampshire. S-o ia naiba de Bătălie pentru Anglia.

Biletul îl aştepta în căsuţa lui poştală când se întoarse la colegiu. Recunoscu pe dată scrisul. Era aceeaşi mâzgălitură aproape ilizibilă care-i împodobea eseurile săptămânale. Mesajul suna aşa:

Dragă domnule Strickland,

Îmi cer scuze că vin cu cererea asta în condiţiile în care şi aşa ai un program încărcat, dar aş dori să discutăm o problemă legată de disertaţia dumitale.

Ce-ai zice să ne vedem azi la ora 5 p.m., în biroul meu de la facultate? (Adică în clădirea aceea mare, din piatră, de la capătul lui Trumpington Street, în caz că ai uitat.)

Cu cele mai bune urări,
Prof. Leonard

Adam aruncă o privire spre ceas. Îi lua cincisprezece minute să traverseze oraşul. Baia pe care şi-o propusese va trebui să mai aştepte.

Profesorul Crispin Leonard era, într-un fel, o instituţie, nu numai în facultate, ci şi în întreaga universitate. Deşi sărit bine de şaptezeci de ani, era foarte diferit de colegii în vârstă, care ieşeau din camerele lor mohorâte de la colegiu doar la ora mesei, sau aşa părea că stau lucrurile, târşâindu-se în robele lor tocite spre şi dinspre sala de mese, traversând peluzele catifelate a căror iarbă sacră doar ei aveau privilegiul să o calce în picioare. Puţini ştiau ce fac (sau ce au făcut vreodată) personajele astea vârstnice ca să-şi justifice sinecura unei bătrâneţi călduţe la colegii. Paternitatea unei cărţi, a unei singure cărţi, a oricărui fel de carte, se pare că era suficientă, chiar dacă valoarea respectivei opere fusese de mult eclipsată. Dintr-un motiv oarecare, se considera că şi-au îndeplinit îndatoririle, iar colegiile le ofereau în schimb o bătrâneţe confortabilă, neîmpovărată de nici o răspundere.

Profesorul Leonard era croit dintr-o stofă mult mai rezistentă. Ţinea prelegeri şi îndruma lucrări de diplomă la trei materii, continua să-şi ofere serviciile ca tutore de colegiu şi era încă implicat activ în mai multe societăţi, dintre care pe unele le înfiinţase chiar el. Şi toate astea în vreme ce tot mai găsea timp nu numai să scrie, dar şi să publice. Judecând după orice standarde, era un volum de muncă remarcabil şi încă unul pe care părea să-l efectueze destul de uşor.

Cum reuşea? Nu se grăbea niciodată şi niciodată nu întârzia; se deplasa rapid, ca o pisică bine hrănită, cu un aer uşor distrat, de parcă mintea îi stătea întotdeauna la lucruri elevate.

Era adâncit în somn când Adam intră în biroul lui. Primul ciocănit nu-l trezi, iar când Adam băgă capul pe uşă şi îl văzu prăbuşit în fotoliu, cu o carte în poală, bătu din nou, de data asta mai tare.

Profesorul Leonard tresări, se dezmetici şi îl recunoscu pe Adam.

— Îmi cer scuze, trebuie să fi aţipit.

Închise cartea şi o puse deoparte. Adam observă că era chiar una din scrierile profesorului, despre sculptura lui Mantegna[1].

— Nici un tribunal nu v-ar condamna pentru asta.

Profesorul Leonard încuraja ireverenţa, o încuraja susţinut, dar pentru o clipă Adam se temu că a întins coarda prea tare.

— Asta ar putea fi şi mai nostim, domnule Strickland, dacă te-ai fi ostenit vreodată să citeşti cartea mea despre Mantegna. Că veni vorba... *cum stai* cu serviciul?

— Poftim?

— Păi, data trecută când te-am văzut mergeai cu bicicleta pe King's Parade destul de grăbit. Ţineai în mână două rachete de tenis, iar tânăra pe care o duceai pe cadru te ţinea strâns pe dumneata.

— Ah.

— S-a mai îmbunătăţit?

— Dacă s-a îmbunătăţit?

— Serviciul dumitale, domnule Strickland. Am fi cu toţii mult mai fericiţi dacă măcar ai avea altceva de prezentat în schimbul absenţei.

— Muncesc din greu, bâigui Adam, muncesc până seara târziu.

Profesorul Leonard se întinse după un teanc de hârtii aşezate pe măsuţa de lângă fotoliu.

— De vreme ce tot eşti aici, ai putea foarte bine să iei asta acum. Frunzări teancul şi scoase din el eseul lui Adam. Probabil că ţi-am dat o notă mai mică decât ar fi trebuit.

— Ah, făcu Adam puţin dezamăgit.

— Dacă stau să mă gândesc, s-ar putea să fi avut un punct de vedere, ceea ce n-a fost evident de la început.

— Ce punct de vedere?

---

[1] Andrea Mantegna (1431–1506), pictor, sculptor şi gravor renascentist italian.

— Nu te flata singur, domnule Strickland. Din câte ştiu eu — şi ţi-am citit lucrarea de două ori — n-ai avut decât un singur punct de vedere. Celelalte au fost scoase direct din cărţile pe care v-am sugerat să le citiţi. Ridică un deget lung, osos. Şi din unele pe care nu vi le-am sugerat... ceea ce, trebuie să recunosc, demonstrează că ai mai multă iniţiativă decât cei mai mulţi dintre studenţi. Îi înmână eseul. O să-l discutăm mai pe larg altă dată. Acum, în legătură cu disertaţia dumitale. Te-ai mai gândit la ea?

Adam cochetase cu mai multe idei — iconografia islamică în arhitectura romanică, folosirea liniei în desenele din Renaşterea timpurie — dar profesorul le-ar considera, pe bună dreptate, nişte speculaţii leneşe asupra unor domenii de studiu bine bătătorite. Nu, cel mai bine-i să tacă din gură.

— Nu tocmai.

— Mai ai un an, fireşte, dar este de dorit să te apuci de treabă încă de pe acum, desigur, dacă doreşti să ne prezinţi ceva la adevărata dumitale valoare. Nu-i aşa, domnule Strickland?

— Da, răspunse Adam. Desigur.

— Cum stai cu italiana?

— Bine. Cam scârţâie.

— Bun, atunci, s-ar putea să am ceva pentru dumneata.

Profesorul îi spuse că a fost recent contactat de o veche cunoştinţă. *Signora* Docci, doamna cu pricina, era proprietara unei vile imense pe dealurile Toscanei, chiar la sud de Florenţa. „Un exemplu impresionant, chiar dacă destul de comun, al apogeului Renaşterii toscane", aşa descrise profesorul arhitectura clădirii. Îşi păstră laudele pentru grădină, nu pentru aranjamentul formal al teraselor renascentiste din jurul vilei, ci pentru o anexă manieristă, mai târzie, aflată într-un crâng dintr-o văiugă din apropiere. Concepută şi realizată de un soţ îndurerat în memoria soţiei decedate, dumbrava asta era alimentată de un izvor şi modelată după grădinile romane ale perioadei, cu

poteci întortocheate şi pârâiaşe, statui, inscripţii şi structuri neoclasice.

— E un loc foarte neobişnuit, spuse profesorul. Extrem de impresionant.

— L-aţi văzut?

— Da, cu nişte ani în urmă. N-a fost modificat niciodată — ăsta-i un lucru rar — şi ştiu sigur că n-a făcut obiectul unei cercetări amănunţite. Aici ar urma să intri dumneata în scenă, desigur, dacă doreşti. *Signora* Docci a avut amabilitatea să-l ofere drept obiect de studiu pentru unul dintre studenţii mei.

Manierismul era de rău, un pic prea exagerat pentru gustul lui Adam, şi l-ar obliga să citească foarte mult. Pe de altă parte, Italia era de bine, foarte bine.

— Poate că nu te-ai gândit tocmai la o grădină, dar nu respinge ideea... Arta şi natura împletindu-se pentru a crea o entitate cu totul nouă... o a treia natură, dacă vrei.

Adam nu avu nevoie de alte încurajări.

— Da, acceptă el. Da, vă rog.

2

EXAMENELE SE ABĂTURĂ ASUPRA LOR PÂNĂ SĂ APUCE EI SĂ SE dezmeticească şi trecură la fel de repede. Sărbătoriră, se îmbătară, traversară cu bacul la Grantchester cu coşurile de picnic, dansară la balurile de la colegiu şi se aruncară îmbrăcaţi în râu — amintiri ireparabil umbrite de decizia Gloriei de a pune capăt relaţiei lor în ultima seară a semestrului. Situaţia nu era negociabilă şi, fidelă caracterului ei, Gloria nu încercă deloc să mimeze nişte remuşcări pe care, în mod clar, nu le simţea. Reuşi, totuşi, să-i ofere o oarecare consolare: de vreme ce n-o să mai vină să stea la conacul familiei ei din Scoţia, va fi scutit de atenţiile înnebunitoare ale musculiţelor de vară.

— Se cunosc cazuri când vitele s-au aruncat de pe stânci din cauza musculiţelor.

Acestea fuseseră ultimele ei cuvinte înainte ca el să iasă în trombă din cameră, trântind uşa în urma lui.

A doua zi, fiecare se întoarse la viaţa lui de zi cu zi. Pentru Adam, asta însemna o suburbie banală din sudul Londrei şi o

vilă în stil Tudor, cu nostalgii elisabetane. Construită în grabă imediat după război, casa asta exista doar pentru că un echipaj aerian german aruncase o singură privire ploii letale de proiectile antiaeriene mortale de deasupra oraşului şi îşi lepădase prompt încărcătura înainte de a fugi mâncând norii spre casă.

Odată, Adam şi fratele lui săpaseră o tranşee în fundul grădinii — prima linie de apărare împotriva invaziei unei imaginare armate inamice — şi se treziseră scoţând la lumină rămăşiţele unui şir de case terasate care ocupaseră odinioară acest teren. Harry luase fragmentele de cărămidă, ţiglă şi sticlă şi le cufundase în alabastru, realizând un mozaic în formă de casă, prima dovadă palpabilă a chemării sale de care-şi amintea Adam.

Adam îşi căută vechii prieteni din cartier. Băură împreună bere în grădina de la „Cerbul şi ogarii", făcând schimb de istorioare şi dându-şi silinţa să ignore adevărul evident — acela că legăturile care pe vremuri îi uneau erau cu fiecare an tot mai anemice şi în curând puteau dispărea cu totul.

Maică-sa era încântată să-l aibă acasă şi se străduia să-i dovedească asta, ceea ce, de obicei, însemna că-i nefericită. Ori de câte ori îl sufoca cu afecţiunea ei, avea neplăcuta senzaţie că îl foloseşte ca pe o nuia cu care dă în taică-său: Vezi ce pierzi? Taică-său era mai retras ca niciodată şi nu tocmai mulţumit. Dorise ca Adam să-şi dedice vara unei experienţe în câmpul muncii — îl plasase la o cunoştinţă de-a lui, la Baltic Exchange[1]. Era înţelept să câştigi experienţă lucrând pentru Baltic Exchange înainte de a-ţi construi o carieră în domeniul asigurărilor maritime la Lloyd's. Era un lucru înţelept, fiindcă exact asta făcuse şi el. În cele din urmă, însă, se dădu bătut.

Aranjamentele merseră şnur: o scrisoare către *Signora* Docci, urmată de răspunsul ei (bătut la maşină într-o engleză impecabilă) în care îl anunţa că îi reţinuse o cameră la o

---

[1] Celebră firmă (singura independentă) de pe piaţa furnizorilor de informaţii de marketing maritim.

pensione din localitate. În afară de obţinerea unor fonduri pentru Adam de la Catedra de Istoria Artei, profesorul Leonard nu fusese nevoit să se implice mai deloc. Îi sugeră, totuşi, lui Adam să se întâlnească cu el în oraş înainte să pornească spre continent.

Localul propus era o clădire grandioasă, de piatră, în apropierea gării Cannon Street[1] din centrul oraşului. Adam nu mai auzise de Worshipful Company of Skinners[2], deşi nu se arătă peste măsură de surprins să afle că profesorul era asociat cu o breaslă medievală a cărei istorie se întindea pe durata a şapte secole. Trecură prin nişte camere lambrisate în drum spre terasa de pe acoperiş, unde luară prânzul sub un strat de nori uniform, ca o pătură mâncată de molii, prin care, din când în când, soarele îşi arunca razele pieziş, luminând petice de oraş.

Mâncară rasol de vită şi băură vin de Bordeaux.

Profesorul venise înarmat cu un teanc de cărţi şi articole întru edificarea lui Adam.

— Citeşte-le cu atenţie, îi spuse el şi-i înmână un exemplar din *Metamorfozele* şi *Fasti* ale lui Ovidiu. Restul sunt lucrări de referinţă. O să vezi că familia are o bibliotecă impresionantă, la care sunt sigur că o să ai acces.

Profesorul nu vru să-i spună mai multe despre grădină — „Doar nu vrei să-ţi influenţez părerea" — deşi îi împărtăşi bucuros lui Adam alte informaţii.

Signora Docci locuia singură la Vila Docci, după ce soţul ei murise în urmă cu câţiva ani. Fiul ei cel mare, Emilio, murise şi el, ucis spre sfârşitul războiului de germanii care ocupaseră vila. Mai exista un fiu, Maurizio, care urma să ia curând în primire proprietatea, şi o fiică depravată, Caterina, care acum locuia la Roma.

---

[1] Gară şi staţie de metrou din centrul financiar al Londrei.

[2] Veche ghildă a blănarilor, transformată cu mulţi ani în urmă în instituţie caritabilă, finanţatoare a unor importante instituţii de învăţământ.

Restul prânzului discutară despre călătoria iminentă a profesorului în Franţa. Se ducea să vadă picturile rupestre paleolitice de la Lascaux — era la a treia lui vizită acolo de la descoperirea lor accidentală de către un grup de băieţi localnici în 1940. Îşi aminti de frustrarea de-a fi fost nevoit să aştepte cinci ani până să se termine războiul să poată face primul pelerinaj. După treisprezece ani, simţea că acum este posibil să identifice influenţa acelei imagistici primitive în lucrările artiştilor contemporani. De fapt, acesta urma să fie subiectul unui articol şi chiar al unei cărţi.

— Cei mai mari pictori europeni în viaţă inspirându-se din pictorii cei mai vechi cunoscuţi, după şaptesprezece mii de ani. Dacă asta nu se cheamă istoria artei, nu ştiu ce altceva ar putea fi.

— Aşa-i.

— Ştii, nu trebuie să-mi cânţi în strună.

— Ba da, replică Adam. Dumneavoastră plătiţi pentru prânz.

Mai târziu, când se despărţiră în stradă, profesorul îi spuse:

— Francesca... *Signora* Docci... acum e bătrână şi fragilă, fără îndoială. Dar n-o subestima.

— Ce vreţi să spuneţi?

Profesorul Leonard ezită, aruncând o privire în josul străzii.

— Nu bag mâna-n foc că ştiu ce vreau, dar e un sfat de bun-simţ.

În timp ce stătea într-o rână, uşor ameţit, în vagonul pustiu din trenul cu care se întorcea la Purley, Adam avea neplăcuta senzaţie că avertismentul pe care i-l dăduse profesorul la despărţire fusese adevăratul scop al întâlnirii lor.

O săptămână mai târziu, Adam plecă. Schimbă trenul în Paris, conştient că nu mai călătorise niciodată atât de mult spre sud.

La sfatul profesorului Leonard, îi strecură câțiva franci conductorului și primi o cușetă doar pentru sine.

Nu dormi deloc. Se zvârcoli în întuneric, în timp ce Franța aluneca țăcănind pe sub el, și se gândi (mult mai mult decât i-ar fi plăcut) la Gloria și la expresia de pe chipul ei când îi spusese:

— Nu știu de ce. Cred că, pesemne, din cauză că ești nițel plictisitor.

S-ar fi simțit mai puțin atins dacă i-ar fi spus asta în alt context, și nu după ce tocmai făcuseră dragoste. De două ori.

— Plictisitor?

— Nu, nu plictisitor, e nedrept. Tern.

— Tern?

— Nu.

— Atunci cum?

— Nu știu. Nu reușesc să pun punctul pe i. Nu găsesc cuvântul potrivit.

Minunat. Era o categorie aparte — o categorie unicat, imposibil de definit prin cuvinte, dar se situa undeva între „plictisitor" și „tern".

Își pierduse cumpătul, aruncase cu o pernă prin cameră și o înjurase. Încă își amintea fiecare secundă a lungului drum făcut pe jos înapoi la colegiu, cum se furișase în jos pe scară când plecase de la ea, cum pășise prin zorii palizi din Trinity Great Court, gustul dulce-amărui al autocompătimirii care îl făcuse imun la privirile tăioase ale portarului din gheretă.

De-a dreptul penibil, când privești totul de la distanță, din cușeta întunecoasă a unui tren care se hurducă prin noaptea franceză, de exemplu. Se chinui să-și stăvilească gândurile sau, cel puțin, să le abată de la făgașul lor. Când văzu că nu poate, aprinse lumina și își exersă cunoștințele de gramatică italiană.

Zorii aduseră cu ei masivitatea de-abia vizibilă a unei văi alpine abrupte. Peste câteva ceasuri lăsară munții în urmă.

Tot ce văzu din Milano fu splendoarea fascistă a Gării Centrale în timp ce zorea între peroane, să prindă legătura mai departe. Era conştient de căldură şi de mirosul de tutun necunoscut, dar de mai nimic altceva. Zări o clipă „câmpiile deloc unduitoare ale Lombardiei" din poezia lui Shelley înainte să aţipească.

Un somn adânc, fără vise, îl purtă pe drumul până la Florenţa, unde fu deşteptat brusc de conductor, care îi vorbi într-o limbă total diferită de italiana pe care o învăţase la şcoală şi pe care şi-o revizuise recent. Evacuat pe peron, simţi că, fără doar şi poate, nu are parte de primirea călduroasă de care fusese lăsat să creadă că s-ar putea bucura în Italia.

Găsi o *pensione* în Piazza Santa Maria Novella, nu departe de gară. Proprietarul îl informă că-i norocos; tocmai se eliberase o cameră. Nu-i era greu să înţeleagă de ce. Adam studie cu atenţie cutiuţa sumbră, pătrată, de la mansardă şi îşi spuse că stă acolo doar o noapte.

Îşi scoase cămaşa, se întinse pe salteaua denivelată şi fumă o ţigară, nefamiliarizat cu umiditatea apăsătoare din oraş. O fi fost normală? Dacă da, de ce nu se gândise nimeni s-o menţioneze? Sau ţânţarii, că tot veni vorba. Spuzeau tavanul, în aşteptarea nopţii, să-şi înceapă ospăţul.

Se înghesui în baia cu duş de la capătul coridorului şi lăsă firicelul de apă subţire să-l răcorească. Era o soluţie temporară. Cămaşa curată i se lipea deja năclăită de piele până să coboare cele patru etaje până în hol.

Furtuna se porni exact când ieşea din clădire, tunetele asurzitoare reverberau în toată piaţa, iar potopul urmă după câteva secunde, când norii de ametist îşi lepădară încărcătura. Se opri sub copertină, uitându-se la picăturile de ploaie care dansau pe trotuar. Apa se scurgea din rigolele inundate; canalele de scurgere nu se mai vedeau din cauza băltoacelor care se lăţeau. Iar ploaia nu mai contenea, turna constant, cu aceeaşi tărie. Când se opri, se opri brusc şi definitiv.

Clopotul unei biserici anunţă că se făcuse şi jumătate şi imediat începură să apară oamenii care se adăpostiseră în uşile dimprejurul pieţei — de parcă cele două evenimente ar fi fost aproape legate între ele, clopotul vestindu-i pe locuitorii cartierului că pericolul trecuse, aşa cum făcuse întotdeauna. Soarele ţâşni din spatele plafonului de nori care se îndepărta. Razele îi loviră crunt, făcând să strălucească dalele aburinde.

Siluete grăbite săreau peste băltoace, iuţind pasul să recupereze timpul pierdut. Adam se amestecă printre ele, cu harta în mână, plecând din piaţă spre sud. În Via dei Fossi, apa de ploaie încă se revărsa din streşinile ieşite în afară, alungându-i pe pietoni de pe trotuar, obligându-i să se lupte cu escadroanele de scutere şi automobile. Strada îngustă se umplu de ţiuitul claxoanelor şi de înjurături, de cacofonia desfăşurată rapid şi însoţită de gesticulaţia nestăpânită, de tunetele îndepărtate ale furtunii răsunând în surdină, ca un timpan ce punctează ritmul unei opere nebune.

Mersul grăbit îi deveni băţos din pricina unei uşoare nelinişti, dar nu din cauza haosului din jurul lui. Cunoştea foarte bine oraşul, însă numai din cărţi. Dar dacă va fi dezamăgit? Dacă „moştenirea culturală şi artistică unică" a Florenţei, pe care o detaliase în eseurile lui cu atâta autoritate găunoasă, o să-l lase rece? Exact atunci, se trezi pe un pod care traversa râul Arno — nu un torent viu, strălucitor, ci o fâşie de apă maro, nămoloasă, un râu numai bun pentru o zonă industrială.

După cinci minute ajunse la destinaţie, iar temerile i se împrăştiară. Capela Brancacci din biserica Santa Maria del Carmine era pustie când intră în ea şi rămase goală încă un sfert de oră. Michelangelo şi Rafael veniseră aici să-l studieze, să-l imite, să înveţe de la tânărul care schimbase faţa picturii europene: Tommaso Guidi, poreclit Masaccio de prieteni, copilul-minune zdrenţăros, care murise la douăzeci şi şapte de ani, dar îşi lăsase amprenta nemuritoare pe aceşti pereţi cu mult

înainte. Contribuiseră şi alţii la acelaşi ciclu de fresce — Masolino[1], Fra Lippo Lippi[2], nume de referinţă — dar opera lor părea placidă, lipsită de viaţă, când era pusă alături de cea a lui Masaccio[3].

Personajele lui cereau să fie auzite, să fie crezute; unele chiar ameninţau să iasă din pereţi şi să-i zgâlţâie pe necredincioşi întru credinţă. Bărbaţi adevăraţi, nu nişte nulităţi. Şi femei adevărate. Reprezentarea expulzării lui Adam şi a Evei din Grădinile Edenului în versiunea lui nu avea nevoie de nici un context spre a fi preţuită. După mai bine de cinci sute de ani, încă avea acelaşi efect puternic: cei doi căzuţi în dizgraţie, cu membrele goale, aspre, dure ca granitul de-atâta trudă, alungaţi ca nişte iobagi de către un latifundiar necruţător. Adam îşi îngropase chipul în mâini, era un om terminat. Eva îşi acoperea goliciunea cuprinsă de ruşine, însă îşi înălţase faţa şi striga la ceruri. Toată mânia, frustrarea şi perplexitatea din lume păreau să se fi adunat în gaura aceea căscată, diformă pe care Masaccio i-o hărăzise drept gură.

Cu cât Adam se uita mai mult la imagine, cu atât mai mult vedea şi cu atât mai puţin înţelegea. Să fi fost o definiţie a artei adevărate? Încă-i era jenă de propria-i preţiozitate când în capelă intră un cuplu.

Erau francezi. El avea părul negru, dat cu briantină, pieptănat pe spate în două aripi simetrice care-i ieşeau în relief în apropierea frunţii. Ea era extrem de zveltă, departe de Eva lui Masaccio, sau poate aşa cum ar fi arătat Eva la câţiva ani după surghiunirea din Edenul cel îmbelşugat — împuţinată la trup şi vlăguită.

---

[1] Masolino da Panicale (1383–1447), pictor italian, cunoscut mai ales pentru picturile realizate în colaborare cu Masaccio: *Madona cu pruncul şi Sf. Ana* (1424) şi frescele din Capela Brancacci.

[2] Pictor italian, reprezentant de seamă al perioadei Quattrocento.

[3] Masaccio (1401–1428) a fost primul mare pictor al perioadei Quattrocento, frescele lui fiind considerate primele monumente ale umanismului.

— Bună ziua, îl salută francezul într-o engleză cu accent, ridicându-şi privirea din ghidul turistic.

Îl irită faptul că-i aşa uşor de identificat, nu numai ca turist, ci şi ca englez.

— American? îl întrebă francezul.

— Englez.

Cuvântul îi scăpă pe un ton nepotrivit — lătrat, indignat — ca o parodie de trufie anglo-saxonă. Cuplul schimbă nişte priviri vag amuzate, ceea ce îl enervă şi mai tare.

Se uită la frizura perfectă a bărbatului şi se întrebă cât de supărătoare trebuie să fi fost pentru el ploaia torenţială neaşteptată. Sau poate că uleiul de păr i-a fost de folos; poate că a ajutat ploii să se scurgă mai uşor.

Şi-a dat seama că se uită fix la el doar când francezul se mută de pe un picior pe altul iritat şi îl întrebă:

— Da...?

Adam arătă către fresce:

— *Las pinturas son muy hermosas*, rosti el în cea mai bună spaniolă a sa.

Când ieşi din capelă, lăsându-i pe cei doi să admire geniul lui Masaccio, se întrebă dacă ostilitatea lui se datora faptului că cei doi îi întrerupseseră experienţa, sau dacă opera în sine era cea care i-o dezlănţuise.

3

A sosit englezul?

Nu, Signora.

Când vine?

Mâine.

Mâine?

Aşa a spus în scrisoare. Pe data de doisprezece.

Vreau să-l văd de-ndată ce ajunge.

Aţi mai spus asta, Signora.

N-o să uiţi?

De ce-aş uita? Mutaţi-vă puţin la o parte, vă rog.

Uşurel. Nu mă-mpinge.

Scuze. Întoarceţi-vă, vă rog.

Nu trebuie să faci asta, Maria.

Ştiu.

N-ar fi nici o problemă să angajez pe altcineva.

Chiar vă aşteptaţi ca eu să gătesc şi să fac curat pentru altcineva?

Eşti o femeie cumsecade.

Mulţumesc, Signora.

Aşa cum şi tatăl tău a fost un om cumsecade.

Iar el v-a respectat foarte mult, Signora.

Nu-i nevoie să fii atât de protocolară, nu când îmi faci o baie la pat.

Şi el v-a respectat foarte mult.

Ştii, Maria, cred că rişti să-ţi dezvolţi simţul umorului la bătrâneţe.

Întoarceţi-vă, vă rog.

4

PLECARĂ DIN FLORENŢA PE PORTA ROMANA ŞI SE ÎNDREPTARĂ spre sud, către Galluzzo, urcând pe drumul ce şerpuia la deal pe lângă clădirile răsfirate ale unei mănăstiri cartusiene.

Drumul în sus era flancat de crânguri de măslini, şiruri ordonate de pomi dispuşi în trepte, cu frunzişul argintiu strălucind în soare. Podgoriile şi crângurile de pini-umbrelă decorau coasta dealului. Ici-colo, câte un drum străjuit de chiparoşi indica accesul spre câte o fermă izolată, care era invariabil păzită de câte un pâlc de conifere înalte, ţuguiate. În afară de şoseaua asfaltată pe care mergeau ei, foarte puţine lucruri sugerau că trecerea secolelor ar fi cauzat vreo schimbare notabilă în peisajul ornat ca o tapiserie.

Tolănit pe locul lui, Adam savura priveliştea în timp ce briza răcoroasă care intra pe fereastra deschisă îl revigora şi-i ciufulea părul. Taximetristul turuia ca o moară stricată, deşi Adam îi mărturisise mai devreme că îi scapă înţelesul celor mai multe cuvinte. Din când în când, Adam prindea privirea omului în oglinda retrovizoare şi mormăia şi dădea din cap a aprobare —

un aranjament care părea să funcţioneze întru mulţumirea deplină a ambelor părţi.

Când drumul deveni plat, se întoarse şi privi pe fereastra din spate, căutând să vadă pentru o clipă Florenţa. Oraşul nu se mai zărea din cauza mulţimii de dealuri vălurite dinspre sud. Într-un fel, i se păru normal; se ascundea chiar şi acum.

Toată dimineaţa se plimbase pe străzile ei, cu fisurile dintre pietre crestate în ea ca un grătar. Clădirile ei nu mai erau primitoare — palatele de piatră teşită erau modelate ca nişte fortăreţe (sau cel puţin aşa i se păruse); bisericile aveau exterioarele neornate, multe din ele placate cu marmură neagră şi albă; muzeele erau găzduite de tot felul de clădiri ameninţătoare. Şi totuşi, în spatele acelor faţade austere zăceau nenumărate bogăţii.

Adam alesese atent, aproape matematic, având la dispoziţie un interval de timp limitat. Avusese parte şi de dezamăgiri, unele opere renumite care îl lăsaseră, în chip ciudat, rece. Dar în timp ce taxiul înainta spre dealurile tot mai înalte, se consolă cu ideea că fusese doar o primă incursiune, o recunoaştere rapidă. Vor mai fi o mulţime de alte ocazii.

San Casciano se înghesuia pe un deal înalt, dominând peisajul rustic din jur. Se pare că poziţia lui impozantă îi marcase istoria, deşi articolul din ghidul lui Adam nu se referea deloc la ultimul asediu pe care îl suferise orăşelul. În timp ce taxiul se apropia, îi deveni evident că vechile ziduri care înconjurau oraşul nu fuseseră construite să facă faţă unui asalt desfăşurat cu armele de care dispuneau Aliaţii sau nemţii.

Acestea nu erau primele cicatrice lăsate de război pe care Adam le vedea la viaţa lui. Până şi Florenţa, declarată de ambele părţi „oraş deschis" din respect pentru însemnătatea arhitecturii ei, avusese de suferit. În timpul înaintării Aliaţilor, din sud, germanii se baricadaseră şi aruncaseră în aer toate podurile istorice

ale oraşului, cu excepţia unuia. Or fi cruţat ei Ponte Vecchio, dar cinstea arătată lui a avut şi ea un preţ. Clădirile care flancau râul în vecinătatea podului au fost minate, turnurile medievale şi palatele Renaşterii au fost transformate într-o grămadă de moloz, iar terenul a fost curăţat pentru bătălia care urma. În aceste condiţii, trupele aliate au trecut râul Arno, pur şi simplu, prin altă parte, pe poduri Bailey improvizate, şi au eliberat rapid oraşul.

Ani de-a rândul, rana pricinuită chiar în inima vechiului oraş a rămas deschisă şi sângerândă. Nu era clar dacă se făcuseră eforturi pentru restaurarea acestor străzi pierdute şi a splendorii lor de odinioară. De-a lungul malului sudic al râului, clădiri moderne cu faţade netede şi linii clare, ascuţite, se înălţau ca nişte adolescenţi ce stau la coadă în spatele unor pensionari. În cel mai bun caz, puteai spune că spaţiul fusese umplut.

În San Casciano se continua procesul de reconstrucţie. Tot oraşul era împânzit de ruinele clădirilor bombardate lăsate să zacă pe locul unde se năruiseră. În chip de-a dreptul impresionant, Natura îşi revendicase atât cât putuse pe terenurile ajunse virane. Copacii tineri se înălţau sfidători; arbuştii găseau cumva destulă umezeală în mormanele de pietre vechi ca să-şi înfigă rădăcinile şi să prospere, buruienile şi ferigile se iţeau din fisurile pereţilor surpaţi. Edificiile noi, din beton, lipsite de personalitate, care împânzeau centrul istoric erau încă o mărturie a bombardamentelor serioase pe care le suferise oraşul.

Pensiunea Amorini fusese cruţată. O parte a viţei vechi ce se agăţa de faţada ei din stuc coşcovit fusese redirecţionată către o pergolă care umbrea o terasă din faţă, anexă a barului şi restaurantului de la parter. *Signora* Fanelli îl aştepta — o sunase din timp de la Florenţa — şi îşi chemă puştiul adolescent dintr-o cameră din spate să-l ajute pe Adam la căratul bagajelor.

— *Uffa*, făcu Iacopo, verificând greutatea fiecărei valize.

Pe cea mai grea, cea în care erau cărţile, i-o lăsă lui Adam să şi-o care singur la etaj.

Camera arăta mult mai bine decât sperase. Încăpătoare şi luminoasă, cu gresie roşie lustruită, tavanul din bârne şi două ferestre care dădeau în grădina din spate, cu o vegetaţie bogată. Era mobilată cu strictul necesar: un pat din fier forjat, un scrin şi un şifonier. După cum solicitase, avea şi un birou, dar nu şi un scaun, ceea ce se soldă cu o săpuneală straşnică din partea *Signorei* Fanelli.

Iacopo se furişă cu coada între picioare în căutarea unuia, iar privirea pe care i-o aruncă lui Adam la plecare arăta că îl consideră pe el vinovat de faptul că este umilit în public. Se întoarse cu scaunul şi dispăru din nou, în timp ce *Signora* Fanelli încă îi demonstra lui Adam toanele instalaţiei sanitare din baie.

Adam declară camera ca fiind „*perfetto*".

— *Perfetta*, îl corectă ea. *Una camera perfetta.*

Îi luă paşaportul, îi aruncă un zâmbet şi plecă. Doar parfumul îi zăbovi în urmă — o mireasmă vagă de trandafiri plutind uşor în aer.

Îşi săltă valiza pe scrinul mâncat de cari de la capătul patului şi începu să-şi despacheteze lucrurile. Trebuie să-l fi avut pe băiat de tânără — de la vreo şaptesprezece, optsprezece ani — deşi, judecând după înfăţişarea ei, ai fi spus că încă şi mai de tânără. Dintr-un motiv sau altul, îşi închipuise o femeie în vârstă, măruntică şi cu o talie generoasă. În loc de asta, era găzduit de o versiune mai zveltă a Ginei Lollobrigida din filmul *Trapez*.

Îi plăcu gândul acesta.

O altă imagine din acelaşi film îi năvăli în minte involuntar — trupul supermusculos al lui Burt Lancaster într-un combinezon strâmt — iar momentul trecu.

Drumul către Vila Docci se dovedi a fi o cărare albicioasă, prăfuită, ce înainta pe creasta unui pinten înalt spre nordul oraşului. Urca şi cobora dincolo de fermele zugrăvite în ocru, fâneţele

lăsând locul crângurilor de măslini şi viţei-de-vie cuibărite în spatele gardurilor vii înalte, viu colorate de caprifoi, nalbă şi maci de un roşu aprins. Maică-sa ar fi fost încântată, s-ar fi oprit din loc în loc să-i atragă atenţia asupra unei plante sau a unei flori. Aşa era ea. Adam, însă, nu era conştient decât de ţârâitul batjocoritor al greierilor, cadenţat, în ritm cu căldura necruţătoare.

Tocmai voia să se întoarcă, sigur că a greşit drumul, când ceva mai sus, dinaintea lui, zări doi stâlpi de poartă din piatră, erodaţi de timp. Dincolo de ei, o alee străjuită de chiparoşi bătrâni urca abrupt spre o vilă mare, iar trunchiurile copacilor erau pudrate cu praful alb ce se înălţa de pe drum. Nu era nici un indicator în afară de stâlpi, dar privirea pe care o aruncă pe harta desenată de mână, trimisă de *Signora* Docci, îi confirmă că, în sfârşit, ajunsese.

Apropiindu-se de capătul aleii, se opri nesigur, simţind că în aer pluteşte ceva. Se întoarse, privi scurt spre drumul în pantă, cu perspectiva coborâtoare a chiparoşilor ce îl flancau.

Ceva nu-i în regulă. Dar ce anume? Nu-şi dădea seama. Şi era prea cald să-şi mai bată capul cu asta.

Chiparoşii făcură loc unui rond acoperit cu pietriş în faţa vilei. Departe, în stânga, erau nişte ferme, în vale, dincolo de un pâlc de stejari de stâncă, dar el acordă toată atenţia clădirii principale.

Cum îi descrisese profesorul Leonard arhitectura vilei? Ca una banală?

Recunoştea, cunoştinţele lui pe tema asta proveneau aproape exclusiv dintr-un exemplar uzat al cărţii lui Edith Wharton despre vilele italiene, dar clădirea din faţa lui nu părea să aibă absolut nimic banal. Deşi nu era la fel de mare şi, evident, grandioasă ca altele, simetria şi proporţiile îi confereau un aer de nobleţe, ba chiar de maiestuozitate discretă.

Ridicată pe trei laturi ale unei curţi pavate cu dale, se înălţa pe trei niveluri până la un acoperiş destul de plat, acoperit cu ţigle, cu streaşină proeminentă. Logiile boltite acopereau etajul

din mijloc şi pe cel de sus al faţadei, în timp ce aripile constau din arcade false, cu ferestre cu fronton şi consolă. În afară de asta, nu era mare lucru de capul ei, dar fiecare detaliu era funcţional.

Clădirea nu simţea nevoia să-şi declare pedigriul; acesta se vedea, mai curând, de la o poştă, ca un costum bine croit. Nu încăpea nici o îndoială că în spatele concepţiei se află un maestru — mort de mult, nerecunoscut, uitat. Pentru că dacă cel care o concepuse ar fi fost unul din arhitecţii iluştri ai perioadei, acest lucru ar fi fost consemnat de istorie. Aşa, însă, nu găsise aproape nici o referinţă la Vila Docci în timpul cercetărilor lui preliminare.

Înconjură fântâna din mijlocul curţii şi urcă treptele de la intrare. În zid, deasupra uşii, era un scut din piatră, cu un mistreţ ridicat pe picioarele din spate figurând ca piesă centrală în blazonul familiei Docci. Trase de cordonul clopoţelului de fier.

Pesemne că-l urmărise dinăuntru, aşteptându-l să se apropie, fiindcă uşa se deschise aproape imediat. Era scundă şi îndesată, şi purta o bluză albă băgată într-o fustă neagră. Ochii ei negri îi căutară privirea şi i-o pironiră fără să clipească.

— Bună dimineaţa, o salută el în italiană.

— Bună ziua.

— Sunt Adam Strickland.

— Aţi întârziat.

— Da. Îmi cer scuze.

Ea se dădu la o parte, permiţându-i să intre, cântărindu-l cu o privire intenţionat stăruitoare, de parcă ar fi fost un cal pe care se gândea să parieze (şi îl lăsă cu impresia clară că nu o să bage mâna în buzunar prea curând).

— *Signora* Docci doreşte să vă vadă.

La cele două capete al holului lung de la intrare era câte o scară de piatră care ducea la etajele superioare. Când ea porni spre cea din stânga, Adam dădu să se apropie.

— Mi-aţi putea da un pahar cu apă, vă rog?

— Apă? Fireşte.

Schimbă direcţia, îndreptându-se spre coridorul de lângă scară.

— Aşteptaţi aici, spuse ea.

Nu îl deranja. Avea timp să arunce o privire în jur, să studieze interiorul. Orice bănuială că eleganţa tăcută a exteriorului se datorează în cea mai mare parte întâmplării i se şterse pe dată. Se simţea aceeaşi mână echilibrată şi în proporţiile salonului vast, care ocupa secţiunea centrală a parterului şi care dădea spre terasa cu balustradă din spate. Camerele care îl flancau erau legate de o mulţime de uşi perfect aliniate, care generau o perspectivă telescopică şi ofereau o vedere neobstrucţionată de la un capăt al vilei la celălalt.

La auzul paşilor care se apropiau, Adam bătu în retragere, nevrând să fie prins de cameristă, menajeră sau ce-o fi fost că-şi vâră nasul.

Signora Docci se sprijinea de un morman de perne, într-un pat cu baldachin din lemn de palisandru, şi citea. Când intrară, înclină capul spre uşă, privind pe deasupra ochelarilor.

— Adam, spuse ea, zâmbind cu gura până la urechi.

— Bună ziua.

— *Grazie*, Maria.

Maria confirmă faptul că nu mai e nevoie de ea dând din cap a încuviinţare şi închise uşa în urma ei.

Signora Docci îi făcu semn lui Adam să se apropie de pat.

— Te rog, nu-i o boală contagioasă, e doar bătrâneţe. Puse cartea alături de ea şi-i zâmbi din nou. Ei, poate că *este* contagioasă.

Avea părul despletit, îi cădea ca un val argintiu în jurul umerilor. Părea prea lung, prea bogat pentru o femeie de vârsta ei. O reţea de riduri fine era aşternută ca un văl pe chipul ei, dar carnea îi era fermă, pielea era întinsă de oasele proeminente de dedesubt. Avea ochii închişi la culoare şi migdalaţi.

El îi întinse mâna.

— Încântat să vă cunosc.

Mâna ei osoasă o strânse ferm pe-a lui.

— Te rog. Îi indică un scaun cu spătar de lângă pat. Mă bucur că ai venit, în sfârşit. Maria s-a agitat pe-aici zile întregi, a aranjat totul, a făcut curăţenie.

Era greu să ţi-o imaginezi pe rigida, monosilabica Maria pregătindu-se pentru sosirea lui.

— E o persoană cumsecade. O să te lase să vezi asta când o să fie pregătită.

El rămase uşor descumpănit că îi citeşte gândurile.

— Ia zi, cum ai călătorit?

— Bine. A fost o călătorie lungă.

— Ai poposit la Paris?

— Nu.

— La Milano?

— Doar la Florenţa şi numai pentru o noapte.

— O noapte la Florenţa, spuse ea cu glas visător. Sună ca titlul unui cântec.

— Nu unul tocmai reuşit.

Signora Docci scoase un hohot de râs scurt şi ascuţit.

— Nu, recunoscu ea.

Adam scoase o scrisoare din buzunarul interior al jachetei şi i-o înmână.

— Din partea domnului profesor Leonard.

Puse scrisoarea lângă ea, pe pat. El observă că mâna îi zăbovi deasupra ei.

— Şi ce mai face Crispin? se interesă ea.

— Acum e în Franţa, studiază nişte picturi rupestre.

— Picturi rupestre?

— Sunt foarte vechi... cu o mulţime de bizoni şi căprioare.

— O peşteră nu-i un loc potrivit pentru un om de vârsta lui. O să-l bage în mormânt.

Adam zâmbi.

— Vorbesc serios, spuse ea.

— Ştiu, doar că... engleza dumneavoastră...

— Ce-i cu ea?

— E foarte bună. Foarte corectă.

— Bonele. Bonele şi guvernantele. Tata-i de vină. A iubit Anglia. Îşi schimbă poziţia în pat, îşi scoase ochelarii şi îi puse pe noptieră. Spune-mi, te rog, cum ţi se pare la *Pensione* Amorini?

— E perfect. Vă mulţumesc că aţi aranjat să stau acolo.

— Cât îţi ia?

— Două sute cincizeci de lire pe zi.

— E prea mult.

— E jumătate din cât am plătit la Florenţa.

— Atunci, ţi-au dat ţeapă.

— Aha.

— N-ar trebui să plăteşti mai mult de două sute de lire pentru demipensiune.

— Camera-i mare, curată.

— Mă tem că *Signora* Fanelli e conştientă de puterea farmecului ei personal. Asta dintotdeauna, chiar de pe când era o copiliţă. Iar acum, că-i văduvă...

— Ce vreţi să spuneţi?

— Ei, nimic, spuse ea, ridicând din umeri. Bărbaţii sunt aşa cum sunt. De ce s-ar schimba?

Primul impuls al lui Adam fu acela de-a lua apărarea sexului din care făcea parte, dar vestea despre starea civilă a *Signorei* Fanelli era de-a dreptul plăcută. Alese tăcerea şi dădu din cap a încuviinţare solemnă.

— Cât o să rămâi cu noi?

— Două săptămâni.

— E de-ajuns?

— Nu ştiu. N-am mai studiat niciodată o grădină.

— O să vezi că-i puţin neglijată. Gaetano ne-a părăsit anul trecut. Era sarcina lui. Ceilalţi grădinari fac şi ei ce pot. Arătă către o uşă de sticlă, care era deschisă, deşi obloanele erau

coborâte. E o priveliște minunată în spatele lor. De aici nu se vede grădina memorială, dar îți pot arăta încotro s-o iei.

Adam deschise obloanele și miji ochii din cauza strălucirii soarelui care se revărsă în cameră. Se trezi într-o logie cu boltă. Când ochii i se obișnuiră cu lumina, reuși să distingă peisajul impresionant. Spre vest se pierdeau dealurile peticite, cu faldurile adumbrite cu intensitate diferită în lumina soarelui ce scăpăta în amurg. Panorama îți lăsa impresia de eternitate, aproape de spațiu mitic — ca un peisaj pictat de Poussin[1].

— E cu totul special, nu-i așa? întrebă *Signora* Docci.

— Dacă îți plac lucrurile astea.

Remarca lui o făcu să râdă. Adam scrută cu atenție, de sus, grădinile din spatele vilei, aranjamentele precis conturate de alei pietruite și garduri vii îngrijite.

— La stânga, la capătul terasei inferioare, sunt niște pini-umbrelă. Dacă te plimbi printre ei și o ții pe cărare, o să ajungi unde trebuie.

Chiar în spatele pâlcului de pini, domeniul cobora brusc într-o vale împădurită.

— Da, înțeleg.

Când se întoarse în cameră, coborî obloanele din spatele lui.

— De ce a fost făcută acolo jos? În vale, vreau să spun.

— Pentru apă. Există un izvor. Sau a existat. A secat, ca toate celelalte. Avem nevoie de ploaie, de ploi abundente. Strugurii și măslinii suferă din greu.

Se întinse după un dosar subțirel de pe noptieră.

— Uite. Tatăl meu a adunat toate datele. Nu-i mare lucru, dar este tot ce știm despre grădină.

Adam urma să vină și să plece după pofta inimii, continuă ea. Era mai mult decât bine-venit să lucreze în aer liber dacă asta voia și, firește, biblioteca îi stătea la dispoziție. De fapt, putea să se miște în voie în toată vila, cu excepția ultimului etaj,

[1] Pictor francez din perioada clasicismului baroc (1594–1665).

care, dintr-un motiv neprecizat, îi era interzis. Maria urma să-i pregătească ceva pentru masa de prânz, dacă dorea.

— Pe-aici nu ne formalizăm. Dacă ai nevoie de ceva, nu ai decât să ceri acel lucru.

— Mulţumesc, spuse el. Mulţumesc pentru tot.

— *Non c'è di che*, zise *Signora* Docci cu o înclinare ironic-curtenitoare a capului. Treci pe la mine după ce te plimbi prin grădină. În timp ce Adam tocmai ieşea din cameră, adăugă: Ah, şi dacă întâlneşti o tânără pe-acolo, probabil e nepoată-mea.

Un zâmbet îi miji în colţul buzelor.

— Stai liniştit, e destul de inofensivă.

Trecu prin salon şi ieşi pe terasa placată cu dale din spate. De aici, o scară cu trepte de piatră, tocite de secolele care trecuseră peste ele, ducea într-o grădină ornamentală — o întindere de pietriş delimitată de cimişiri tunşi, aranjaţi în forme geometrice. Ici-colo era plasat câte un lămâi într-un ghiveci de teracotă. Citise destul ca să ştie că trandafirii căţărători şi glicina de pe spalierele proptite de zidurile de sprijin erau completări ulterioare în „stilul englez", care cucerise întreaga ţară în secolul trecut, trimiţând atât de multe grădini străvechi la groapa de gunoi a istoriei. Straturile de flori înconjurate de garduri vii în tot felul de forme geometrice au fost sfârtecate ca să facă loc peluzelor pentru bowling pe iarbă, care în scurt timp au fost pârjolite de soarele italian nemilos. S-au săpat răzoare care să găzduiască plante erbacee adaptate unei clime mult mai blânde şi tot felul de plante agăţătoare şi târâtoare au fost lăsate să crească în dezordine, au urcat pe ziduri şi s-au căţărat în copaci ca nişte copii neastâmpăraţi. În multe cazuri, stilurile în vogă au pricinuit distrugeri în masă, dar se pare că aici, la Vila Docci, terasele originare din epoca Renaşterii au supravieţuit aproape în întregime nevătămate.

Presupunerea îi fu confirmată când coborî la nivelul cel mai de jos. Scena era dominată de o fântână circulară înconjurată de o perdea de tuia înalte, tunse compact, care împărţeau terasa în „camere". Grădinile cu contururi îngrijite se opreau aici, la zidul de susţinere care cobora vreo şase metri într-o pantă acoperită de măslini, pe coasta însorită a dealului. La intervale regulate, de-a lungul balustradei, erau plasate bănci de piatră de pe care puteai admira panorama. La capătul de nord al terasei se afla o capelă mică, lipită strâns de o stâncă de gresie joasă, cu intrarea flancată de doi chiparoşi falnici, ca nişte obeliscuri întunecate. La celălalt capăt era păduricea de pini-umbrelă asupra cărora îi atrăsese atenţia *Signora* Docci din logie.

Se aşeză la umbra cu aromă de răşină a pinilor şi îşi aprinse o ţigară. Se uită în sus la vila ce se înălţa mândră şi solemnă pe colină, ca un căpitan pe puntea de comandă a unui vas. Toate ferestrele de la etaj aveau obloanele trase, sugerând că ultimul etaj nu era numai interzis, ci şi nefolosit. Zâmbi la gândul unei rude demente, al unei doamne Rochester[1] nebune, izolate acolo.

Privită din unghiul ăsta, vila emana un aer de austeritate, de robusteţe, îţi lăsa impresia unei fortăreţe. Şi totuşi, asta se potrivea, într-un fel, şi cu aşezarea şi scopul ei. Nu era un palat dedicat plăcerii; era piesa centrală a unui domeniu funcţional. Acareturile, de-abia vizibile din locul unde şedea el, erau aranjate într-o curte situată mai jos de vilă. Nu era nici o ruşine în asociaţie, iar vila spunea acelaşi lucru cu candoarea frustă a faţetei pe care alegea s-o prezinte văii. Din nou avu impresia palpabilă a minţii din spatele designului.

Se lăsase cucerit aproape instantaneu de farmecul Vilei Docci, iar faptul că trebuia să se dedice studiului unei mici părţi a grădinii ei, o componentă amplasată departe, în vale, îi părea deja frustrant.

---

[1] Personaj din romanul *Jane Eyre* de Charlotte Brontë.

Răspunsul îi veni în minte brusc şi clar. O să schimbe subiectul tezei. Cine ar avea ceva împotrivă? Profesorul Leonard? Ce motiv ar avea? Lucrările lor de diplomă tratau o arie largă, mergând până acolo încât includeau orice. Dacă Roland Gibbs s-a oprit la o biserică romanică în ruine din Suffolk ca subiect pentru teza lui, ce-ar fi ca el să se ocupe de o vilă renascentistă italiană? Va trebui să mizeze pe istoria marxistă — punctul acesta de vedere era din ce în ce mai popular în facultate — nu numai pe artă şi arhitectură în sine, ci ca manifestări ale tendinţelor socio-economice latente ale epocii.

Pierzându-şi deja interesul pentru grădină, deschise dosarul pe care i-l dăduse *Signora* Docci şi începu să citească. Limba era bogată, formală, în stilul începutului de secol.

Flora Bonfadio a murit în vârstă de numai douăzeci şi cinci de ani în 1548 — la un an după ce ea şi soţul ei, Federico Docci, cu vreo douăzeci de ani mai în vârstă decât ea, au intrat în posesia noii vile pe care o construiseră lângă San Casciano. Nu se ştiu multe despre trecutul Florei. Unii au speculat că ar fi fost înrudită cu poetul şi umanistul Giacopo Bonfadio, dar nu existau probe solide în sprijinul acestei ipoteze. Cât despre familia Docci, aceştia erau bancheri florentini care, la fel ca şi familia Medici, se trăgeau din Mugello, o regiune montană situată la nord de oraş. Deşi n-au atins niciodată nivelul înalt al familiei Medici — dar cine reuşise asta? — în secolul şaisprezece aveau deja reputaţia de finanţişti de succes. Trebuie s-o fi avut, pentru ca Federico Docci să-şi permită luxul unei reşedinţe la ţară pentru sine şi tânăra lui soţie.

Vila Docci a devenit imediat un loc frecventat de artişti şi scriitori şi se pare că era renumită pentru petrecerile extravagante date de proprietarul ei generos. Nu era o evoluţie neobişnuită. Crearea unui adevărat izvor de cultură în zona deluroasă era scopul multor florentini avuţi, aproape un stadiu necesar în evoluţia lor — o şansă de-a împărţi din câştigurile lor obţinute pe căi mai puţin ortodoxe celor nevoiaşi şi, în acelaşi timp, de-a se

trage de şireturi cu cele mai mari talente ale epocii. Marile finanţe şi marea artă se întâlneau aşa cum s-a întâmplat dintotdeauna. O simplă formă de negoţ într-o epocă condusă de patronaj.

Adam nu recunoscu decât două nume de pe lista celor despre care se spunea că ar fi frecventat întrunirile organizate de Federico la Vila Docci. Primul era Bronzino, bine-cunoscutul pictor de la Curte. Iar al doilea era Tullia d'Aragona, nu-atât-de-renumita-pe-cât-de-notoria curtezană şi poetă. Numele ei dădea listei o tentă vagă de scandal şi sugera că la Vila Docci se consumau evenimente întunecate şi periculoase. Indiferent dacă asta era adevărat sau nu, visul lui Federico de-a avea un salon monden la ţară a fost spulberat brusc după un an, odată cu moartea soţiei lui. Nu exista nici un document referitor la cauza decesului timpuriu al Florei. Federico, însă, trebuie să fi fost distrus, fiindcă nu s-a mai recăsătorit, iar la moartea sa, vila şi domeniul au trecut în posesia unei alte ramuri a clanului Docci.

Prin toată ceaţa asta istorică, un singur lucru era limpede: în 1577, Federico a amenajat, după propriul lui proiect, o mică grădină în memoria Florei.

Adam dădu pagina şi găsi o hartă a grădinii desenată de mână. Închise dosarul instinctiv. Ar fi mai bine să abordeze locul fără să ştie dinainte la ce să se aştepte, aşa cum îi sugerase profesorul Leonard.

Poteca şerpuia alene în josul văii, o fâşie de pământ bătătorit, neîngrijit şi părăginit. Copacii de pe fiecare parte deveneau din ce în ce mai deşi, mai întunecaţi pe măsură ce cobora, foioasele lăsau locul coniferelor: pini, tise, ienuperi şi dafini. Auzea păsări, dar ciripitul lor era estompat, difuz, greu de localizat. Apoi cărarea dispăru. Sau cel puţin aşa i se păru lui. La o cercetare mai atentă, descoperi o deschizătură înclinată în gardul înalt de tisă care-i tăia calea.

Se opri un moment, apoi trecu prin întredeschiderea aceea.

Dincolo de gardul viu, poteca era aşternută cu pietriş, cu copacii înghesuiţi de-o parte şi de alta, ramurile lor întrepătrunse

formând deasupra capului o boltă întunecoasă. După vreo sută de metri, copacii dispărură brusc pe ambele părţi şi se trezi într-o poiană aproape de capătul unei despicături largi de pe coasta dealului. Aici era, evident, inima grădinii, axa centrală de-a lungul căreia se desfăşura.

La dreapta, aproape de partea superioară a unui amfiteatru în trepte, din piatră, se înălţa un piedestal pe care se afla o statuie din marmură înfăţişând o femeie goală. Postura ei, *contrapposto*-ul[1] exagerat, îi împingea şoldul drept înainte, răsucindu-i bustul la stânga, iar capul îi era întors la dreapta, cu privirea îndreptată peste umăr. Avea braţul drept petrecut peste piept, acoperindu-i sfielnic sânii; în păr avea prinse flori, iar la picioare, dintr-o vază răsturnată, se revărsau flori aidoma apei dintr-un recipient.

Dacă nu se înşela, Federico Docci îi atribuise soţiei sale imaginea Florei, zeiţa florilor. Nu i se părea deloc surprinzător, dar această fantezie îi aduse un zâmbet pe buze.

Dacă mai avea vreun dubiu asupra identităţii statuii, pe culmea dealului se înălţa semeţ un arc triumfal pe fundalul întunecat al stejarilor de stâncă. Pe un lintou masiv, susţinut de coloane canelate şi plasat între două romburi decorative, era gravat cuvântul:

Floare în limba italiană; *Flora* în latină. Era ceva grăitor, tandru în hotărârea lui Federico de a folosi traducerea italiană a numelui de botez al soţiei — o aluzie, poate, la un nume de alint sau la altceva la fel de intim, neconsemnat de istorie.

---

[1] Termen italian folosit în artă pentru a descrie o siluetă cu centrul de greutate lăsat pe un picior, cu un aer mai dinamic sau, dimpotrivă, cu o mină mai relaxată.

Două fâşii de grohotiş abrupt mărgineau amfiteatrul, coborând către un jgheab lung, adâncit în pământ. La baza jgheabului se adunaseră frunze şi alte resturi vegetale, iar pe această saltea în descompunere zăcea o pasăre moartă, cu oasele albe vizibile prin penajul putrezit. O bancă din piatră erodată de timp se afla în faţa jgheabului, cu faţa spre amfiteatru. Purta o inscripţie în latină, roasă de intemperii, dar încă lizibilă:

ANIMA FIT SEDENDO ET QUIESCENDO PRUDENTIOR

Sufletul în repaus e mai înţelept. Sau ceva în genul ăsta. Un mesaj potrivit pentru un loc menit contemplaţiei.

Prezenţa unui firicel de apă ce se revărsa chiar sub buza jgheabului îi îndreptă privirea în josul pantei, către o movilă înaltă, plină de lauri ţepoşi şi mărginită de chiparoşi. De acolo, două poteci se bifurcau în pădurea întunecoasă ce flanca fâneaţa necosită care cobora până în vale, iar în capătul ei cel mai îndepărtat se iţea dintre copaci ceva ce aducea cu o clădire de piatră.

De pe movilă se putea coborî pe o scară cu trepte scunde. Adam ocoli deluşorul artificial, întrebându-se ce ar putea reprezenta. Descoperi că nu reprezintă nimic; există doar ca să găzduiască o grotă adâncă, sumbră.

Intrarea neregulată, făcută să arate ca gura unei peşteri de munte, era ornată cu rocă tăiată şi stalactite. Soarele se afla într-un unghi care nu-i permitea să distingă ce era înăuntru.

Ezită o clipă, alungă o presimţire vagă, apoi intră în întunericul ce se căsca înaintea lui.

L-ai văzut înainte să plece?
Doar puţin. I-am spus că vă odihniţi.
Voiam să-l văd. Data viitoare trezeşte-mă.
Fireşte, Signora.
A spus ceva?
Despre ce?
Despre grădină, bineînţeles.
Nu.
Nimic?
Era foarte tăcut.
Tăcut?
Îi umblau gândurile în altă parte.
E arătos, nu crezi? Înalt, brunet şi uşor periculos.
E prea palid.
Nu-i vina lui, Maria. E englez.
Şi-i prea slab.
Un picuţ, aici sunt de acord.
Trebuie să se mai îngraşe.

Asta o să rezolve timpul. N-a ajuns încă la deplină maturitate fizică.

Eu zic că-i ciudat.

Serios?

La plecare, l-am văzut plimbându-se înainte şi înapoi printre chiparoşii din capătul aleii. Cu paşi mari.

Interesant.

Îngrijorător. I s-o fi tras de la căldură.

Nu, înseamnă că şi-a dat seama.

Poftim?

Distanţa dintre chiparoşi se îngustează spre capătul aleii.

Se îngustează?

Cele două şiruri se îngustează pe măsură ce te apropii de vilă... asta ca să sporească senzaţia de perspectivă.

Habar n-am avut.

Asta pentru că nu spun nimănui.

De ce nu?

Să văd dacă observă. Doar doi oameni au observat până acum. Cu el, trei.

Şi ceilalţi doi?

Au murit amândoi.

Să sperăm, de dragul englezului, că nu există nici o legătură între cele două lucruri.

Ştii ceva, Maria? Eşti foarte amuzantă când vrei să fii.

PE ADAM ÎL TREZI O APĂSARE UŞOARĂ, DAR STĂRUITOARE PE FESA dreaptă. Pipăi cu degetele după obiectul care îl deranja, dar nu-şi dădu seama ce era. Deschise ochii şi se uită la o sticlă neîncepută de apă minerală. Deasupra capului, paletele unui ventilator de tavan se chinuiau să facă puţin curent. Era trântit pe spate pe pat, încă îmbrăcat, iar aplicele răspândeau o lumină strălucitoare, insuportabilă.

Se dădu jos din pat şi se deplasă bălăbănindu-se spre întrerupătorul de lângă uşă. Pulsaţia din tâmple îi dădu de veste că a băut prea mult seara trecută. Apoi îşi aminti de ce.

Căută în învălmăşeala de amintiri vreo mostră de comportament nelalocul lui.

Nimic. Nu. Era nevinovat.

Ridică obloanele, permiţând luminii blânde a zorilor să se prelingă în încăpere.

Deşurubă capacul sticlei de apă minerală şi dădu pe gât dintr-o suflare jumătate din conţinutul ei călduţ. N-o remarcase până atunci, dar pe peretele de deasupra patului se afla o

fotografie înrămată — o reprezentare stridentă a lui Hristos într-un peisaj stâncos, cu două degete ridicate a binecuvântare. Probabil că artistul intenţionase să-i dea o mină radioasă, dar Fiul lui Dumnezeu privea în jos cu ceea ce părea a fi privirea plictisită a cuiva care le-a văzut pe toate la viaţa lui — de parcă nu-l mai mira nimic din ceea ce se petrecea pe salteaua de dedesubt. Ar fi putut fi chiar un arbitru care acorda o notă unei performanţe anoste: două-puncte-din-cinci pentru efortul depus.

Harry, îi trecu prin minte lui Adam. De ce Harry? De ce acum? Şi de ce nu-i spusese el, Adam, nu?

Singura consolare fu că atunci când *Signora* Fanelli venise în camera lui chiar înainte de cină cu vestea că 'Arry e la telefon, îşi închipuise tot ce-i mai rău, că maică-sa sau taică-său au avut parte de-o soartă nemiloasă. A reieşit că vestea era doar tangenţial mai puţin dezastruoasă. Harry venea în vizită.

Raţiunea stăvilise rapid picul de singurătate care întâmpinase cu bunăvoinţă ideea.

— De ce, Harry? voise Adam să ştie.

— Fiindcă eşti frăţiorul meu.

— Vrei să zici că n-ai putut ajunge la cina de rămas-bun din Purley, dar Italia nu-i o problemă?

— Nu particip la cine de rămas-bun în Purley, nu atunci când sunt la Sheffield.

— Ce căutai la Sheffield?

— Nu-i treaba ta. Şi oricum, care-i problema? Doar te-am sunat, nu?

— De fapt, n-ai sunat.

— Păi, am avut de gând.

Fireşte, Harry nu i-a putut preciza când o să sosească sau când o să plece...

— Ce mama naibii, Adam, doar nu sunt mersul trenurilor!...

... doar că avea nişte treburi de rezolvat în Italia şi că o să-şi facă timp să treacă să-l vadă pe Adam.

Din fericire, de data asta Harry venea singur, spre deosebire de ultima lui vizită neaşteptată. Apăruse la Cambridge pe la începutul anului însoţit de un sculptor din Corsham, un scoţian limbut cu şolduri de muiere gravidă şi o moacă de bidon turtit. Finn Duggan îşi exprimă pe dată, cu glas tare, nemulţumirea faţă de universitate şi tot ceea ce era legat de ea. În prima seară petrecută la „Muşchiul de vacă" sărise în picioare şi îi provocase pe toţi „rahăţeii mucoşi" de faţă să-ncerce să-l bage sub masă la pileală. Un astrofizician, un şoarece de bibliotecă de la Trinity Hall, s-a conformat, iar asta l-a propulsat pe Finn Duggan într-o posomoreală adâncă şi periculoasă pentru tot restul weekendului. Violenţa a fost evitată la mustaţă după ce Harry a emis ipoteza răutăcioasă că berea celui învins fusese botezată cu niscai chimicale preparate într-unul din laboratoarele universităţii.

De data aceasta, slavă Domnului, nici vorbă de Finn Duggan, dar prezenţa lui Harry însemna că trebuie să-l întreţină, ba chiar să-l şi supravegheze. Iar Adam avea deja destule pe cap.

Pentru un scurt interval de timp, totul îi păruse atât de limpede: va schimba subiectul tezei, în loc de grădina memorială se va ocupa de Vila Docci. Dar asta se întâmplase înainte să treacă prin breşa din gardul viu de tisă.

Nici acum nu-şi dădea seama de ce l-a impresionat atât de mult locul acela. Nu putea să invoce decât vaga senzaţie că, timp de-o clipă, fusese transportat altundeva, într-o lume paralelă, fără doar şi poate frumoasă, dar şi neliniştitoare.

Incontestabil, intrarea aceea discretă era menită să-ţi producă senzaţia că ai dat peste o Arcadie pierdută, dar era şi ceva ilicit în înaintarea dificilă prin gardul viu, ceva ce mirosea a încălcarea unei proprietăţi. Senzaţia că eşti un intrus era întărită de natura personală a ceea ce era dincolo de gardul viu: omagiul înduioşător adus de un soţ îndurerat soţiei moarte. Celelalte grădini renascentiste pe care le studiase Adam în pregătirea acestei călătorii erau scene cu mult mai grandioase pe care erau

exprimate ideile cele mai ambiţioase — Omul şi Natura într-o coexistenţă incomodă; Omul care constrânge Natura, care o modelează urmărindu-şi scopurile egoiste, luptând, însă, tot timpul cu supremaţia acesteia asupra lui, zbătându-se să se ridice deasupra instinctelor primare, la rolul destinat lui de către Dumnezeu.

Nu că ar figura Dumnezeu sau orice altă figură creştină în ciclurile minuţios concepute de romanii şi florentinii bogaţi pe moşiile lor de la ţară. Limbajul grădinii era pur păgân, lumea ei un paradis terestru mitic populat cu zei şi semizei de marmură, şi cu alte creaturi bizare din legendele greceşti şi romane, unde apa se revărsa din Muntele Parnas, înainta prin canale, se rostogolea peste cascade, ţâşnea din fântâni şi se prelingea pe pereţii zgrunţuroşi ai grotelor din ţinuturile împădurite.

Grădina memorială de la Vila Docci se încadra ferm în aceste tradiţii şi, deşi nu se compara cu omoloagele ei eminente de la Villa di Castello, Villa Gamberaia şi Villa Campi în privinţa mărimii şi a grandorii, se distingea prin dimensiunea ei umană, puritatea scopului ei, prin mesajul obsedant de iubire şi pierdere încastrat cu evlavie în clădirile ei, în inscripţii şi în grupurile statuare ascunse în pădure.

Ora pe care Adam o petrecuse străbătând grădina îl intrigase, îl tulburase, în timp ce vila în sine, pur şi simplu, îl fascinase cu perfecţiunea ei senină. Hotărârea nu-i mai era clară. De care dintre cele două să se ocupe?

Aceasta era dilema cu care se lupta în timpul cinei de la *pensione* când pe masa lui ateriză, cu un bufnet, o sticlă de vin roşu. Aceasta era ataşată de braţul musculos şi bronzat al unui bărbat pe care Adam îl zărise bând singur la bar. Era brunet, deşirat, arătos într-un fel răvăşit. Îşi dădu la o parte părul moale din ochi.

— Îmi dai voie? întrebă el în italiană. Nu mai aşteptă un răspuns şi se trânti pe scaunul de vizavi. Aruncă o privire la

dosarul deschis de lângă farfuria lui Adam. Nu-i o idee bună, comentă el.

— Ce anume?

— Să citeşti în timp ce mănânci. Stomacul are nevoie de sânge pentru digestie. Când citeşti, creierul fură sângele.

— Serios?

— Aşa zicea taică-meu, dar era un idiot, aşa că cine ştie? Eu sunt Fausto.

Adam strânse mâna fermă întinsă în direcţia lui.

— Adam.

— Îmi dai voie? Fausto se servi din pachetul lui Adam, rupând filtrul înainte să aprindă ţigara. Eşti englez?

— Da.

— Îmi plac englezii, declară Fausto, rezemându-se de spătar şi culegând un fir de tutun de pe limbă. Londra Liverpool Manchester A-stings.

— A-stings?

— Bătălia de la A-stings.

— A, Hastings.

— A-stings. Exact, confirmă Fausto, nu tocmai fericit că fusese corectat, dar asta nu îl împiedică să umple paharul lui Adam, turnându-i din sticla de vin roşu cu care venise.

Adam sorbi o înghiţitură.

— Ce zici?

Adam ştia cum se zice „băubil" în italiană. Aşa că probabil „nebăubil" se zicea *„non potabile"*.

— Excelent, răspunse el.

Fausto zâmbi.

— Uite de-aia-mi plăceţi mie voi, englezii. Sunteţi al naibii de politicoşi.

Reieşi că Fausto îşi făcuse temele. Ştia de la *Signora* Fanelli care-i scopul vizitei lui Adam şi chiar şi cât intenţiona să stea acolo. Nu că asta ar spune mare lucru — toată lumea ştia de el,

turiştii fiind oarecum o raritate în San Casciano. Se pare că ultimii vizitatori străini demni de a fi menţionaţi fuseseră o gaşcă de neozeelandezi — cei care eliberaseră oraşul de sub ocupaţia germană în 1944. Fausto îi descrise cu o mulţime de detalii, dintre care multe nu-i spuneau nimic lui Adam, asediul crâncen care pustiise locul lui de naştere — o inevitabilitate tristă, dat fiind rolul esenţial deţinut de San Casciano în linia de apărare principală a germanilor la sud de Florenţa.

Cu toate astea, Fausto părea să aibă un respect ranchiunos pentru maşinăria de război germană, care încetinise cu atâta succes înaintarea spre nord a Aliaţilor, minând poduri şi drumuri, trupele sale ducând neîncetat lupte de ariergardă în ciuda disproporţiei copleşitoare de efective, suferind pierderi grele dar păstrându-şi mereu disciplina şi spiritul combativ, retrăgându-se pas cu pas, abţinându-se să tragă până ce nu aveau duşmanul în cătare şi oprind întotdeauna focul la primul semnal al Crucii Roşii.

Fausto vorbea din experienţa proprie. Fusese unul dintre membrii grupului de partizani care îi ajutase pe Aliaţi la asaltul asupra Florenţei, luptând alături de britanici când au intrat în oraş, oameni din „Londra Liverpool Manchester".

Şi Hastings?

Nu, era vorba despre altceva, îi explică Fausto — despre pasiunea lui pentru bătăliile istorice.

Îl minţea. Ştia mai multe despre bătălia de la Hastings decât era bine să ştie orice om. Începuseră de mult a treia sticlă de vin înainte ca Harold să încaseze săgeata în ochi.

Fausto îi interpreta această întâmplare cu o grisină subţire când *Signora* Fanelli apăru la masă.

— Fausto, lasă-l în pace. Uită-te la el, e pe jumătate mort.

Fausto se uită cu atenţie la Adam.

— Lasă-l în pace pe bietul băiat. Du-te acasă. E târziu, insistă *Signora* Fanelli înainte să se întoarcă la bar.

— O femeie frumoasă, spuse visător Fausto, luând încă o ţigară de la Adam.

— Ce s-a întâmplat cu soţul ei?

— Războiul. Mare belea!

— Ce s-a întâmplat?

Fausto îşi miji ochii negri, de parcă ar fi cântărit dacă Adam era demn de un răspuns.

— Luptam pentru ţara noastră. Ţara noastră. Împotriva nemţilor, da, dar şi între noi — comuniştii, socialiştii, monarhiştii, fasciştii. Pentru viitor. Era... zăpăceală mare. S-au întâmplat nişte chestii. E voie pe timp de război. Ba chiar se cere. Trase din ţigară şi dădu fumul afară. Giovanni Gentile. Ai auzit de numele ăsta?

— Nu.

— A fost un filosof. Un gânditor. De dreapta. Un fascist. Avea o casă în Florenţa. S-au dus la uşa lui cu cărţi în braţe, ca studenţii, să-l păcălească. Şi apoi l-au împuşcat. Trase o duşcă şi concluzionă: Când încep să ucidă gânditorii, poţi să fii sigur că diavolul râde în hohote.

— I-ai cunoscut pe oamenii ăia? se interesă Adam.

— Pe cine?

— Pe cei care l-au ucis.

— Pui o mulţime de întrebări.

— E prima ocazie pe care o am.

Fausto schiţă un zâmbet, apoi izbucni în râs.

— Vorbesc prea mult, e-adevărat.

— Ce-i asta? îi strigă *Signora* Fanelli din partea cealaltă a încăperii. Nu dau ochii cu tine luni întregi, iar acum nu mai pot scăpa de tine?

— Plec, plec, zise Fausto, ridicând mâinile a capitulare, şi se întoarse din nou spre Adam, aplecându-se spre el. Lucrurile par să aibă noimă la vremea lor, dar pe măsură ce îmbătrâneşti, consolarea asta nu te mai ajută să dormi. E singurul lucru pe care

l-am învăţat. Cu toţii credem că ştim răspunsul, dar ne înşelăm. La naiba, nici măcar nu sunt sigur că ştiu care-i întrebarea.

Adam îşi găsi propria consolare în cuvintele lui: aceea că Fausto era chiar mai beat decât el.

Fausto îşi goli paharul şi se ridică în picioare.

— Mi-a făcut plăcere. Ai grijă acolo, la Vila Docci.

— Ce vrei să spui?

— E un loc afurisit.

— Afurisit?

— Aşa a fost dintotdeauna. Oamenii au tendinţa să moară pe-acolo.

Adam nu se putu abţine să nu zâmbească auzind declaraţia asta melodramatică.

— Crezi că glumesc?

— Nu... Îmi cer scuze. Te referi la fiul *Signorei* Docci?

— Ai auzit despre Emilio?

— Nu mare lucru. Doar că a fost ucis de nemţi în timpul războiului.

Fausto stinse ţigara în scrumieră.

— Aşa se spune.

Adam nu mai avu timp să-l ia la întrebări în legătură cu ultima afirmaţie.

— Afară, tună *Signora* Fanelli, înaintând spre ei înarmată cu o mătură.

Fausto se întoarse să dea piept cu agresoarea.

— Letizia, eşti o femeie frumoasă. Dacă aş fi mai bogat, aş încerca să te iau de nevastă.

— Ooo, gânguri ea drăgălaş. Păi, eşti pe cale să devii şi mai sărac. Cu trei sticle de vin.

— Plătesc eu, interveni Adam.

— Plăteşte el, întări Fausto.

— Nu, nu plăteşte el, îl contrazise *Signora* Fanelli.

Fausto se scotoci în buzunar, scoase nişte bancnote boţite şi le aruncă pe masă.

— Noapte bună, tuturor, spuse el cu o înclinare uşoară. Fausto dispare.

Plecă traversând terasa, lăsând în urma lui mai puţină însufleţire.

Signora Fanelli se apucă să pună scaunele pe mese.

— Fausto, Fausto, oftă ea plictisită. Nu trebuie să-l iei prea în serios, e un pic deprimat zilele astea.

— De ce?

— Comuniştii n-au făcut mare brânză la alegerile din mai... au luat doar 22 la sută din voturi, amărâţii, adăugă ea pe un ton distinct de falsă simpatie.

Douăzeci şi doi la sută nu suna ca un eşantion de electorat de neluat în seamă.

— Nu sunteţi comunistă? se interesă Adam.

— Comunismul este pentru tinerii cu stomacurile goale. Uită-te la mine!

El se uitase, şi chiar destul de atent, şi i-ar fi făcut bucuros complimentul pe care-l aştepta ea dacă în clipa aceea i-ar fi venit în minte cuvintele italieneşti potrivite.

— Fausto nu-i chiar aşa de tânăr, spuse el.

— Fausto s-a născut idealist. Nu-i vina lui.

Voise să stea acolo, să stea de vorbă alene, să-i admire dansul şoldurilor zvelte sub rochie în timp ce mătura printre mese, însă ea îl trimisese la etaj cu o sticlă de apă minerală şi instrucţiunea fermă s-o bea înainte de culcare.

Nu apucase să o facă.

În loc de asta, se trântise pe saltea şi începuse să născocească un scenariu drăguţ, dătător de satisfacţii. Ultima amintire înainte de-a aluneca într-un somn de beţiv fusese năvala lui Harry în cameră în timp ce *Signora* Fanelli îşi dădea jos un halat de baie verde-smarald.

PLIMBAREA PÂNĂ LA VILA DOCCI NU-I LIMPEZI MINTEA; NU FĂCU decât să-i mute durerea de la frunte la ceafă, unde, ştia din experienţă, avea să persiste toată ziua. Căldura se instala rapid sub un cer cu desăvârşire senin şi, până să ajungă, cămaşa i se lipise de piele.

Anticipase că va trebui să ia obligatoriu o decizie. În final, ideea îi veni de la sine, când nici nu ajunsese încă la jumătatea plimbării rapide prin jurul grădinii memoriale.

Ceva nu era tocmai în regulă cu locul ăla şi exact asta îl făcea atractiv. Nu avea întrebări formidabile care aşteptau un răspuns; erau, mai curând, nişte şoapte neliniştite ale subconştientului său.

Potrivit datelor pe care le avea, Flora murise în 1548, la un an după terminarea Vilei Docci, aşadar, de ce aşteptase soţul ei aproape treizeci de ani — până spre sfârşitul vieţii lui — să proiecteze o grădină în amintirea ei? Şi-apoi, mai erau micile anomalii ale grădinii, nu tocmai nişte elemente discordante, dar, într-un fel, nu se potriveau cu impresia şi tonul general al

întregului. Care era, de exemplu, rostul arcului de triumf pe care numele Florei fusese sculptat în varianta lui italiană? Era o piesă arhitectonică pompoasă, care încununa vârful dealului de deasupra ca un fel de panou publicitar. Şi grădina nu părea să-i justifice scopul în nici un alt punct din itinerar. Mai curând, îl încifra în simboluri, metafore şi alegorii.

Era îndeajuns de sincer să se recunoască împins şi de un argument mai pragmatic spre studierea grădinii în locul vilei: dosarul întocmit de tatăl *Signorei* Docci. Îi oferea un punct de plecare, un model pentru propria lui teză, un document uşor de modelat, lărgit şi însuşit, semnat de el cu un efort minim. Era scurt şi cam subţirel, dar meticulos în erudiţia lui. Şi în text şi în notele de subsol erau multe trimiteri, majoritatea la cărţi sau documente originale care se găseau în bibliotecă. I-ar lua câteva zile, dar toate acestea vor trebui mai întâi verificate, să evalueze cu atenţie cât de adecvate sunt ca potenţial material digresiv.

Retrăgându-se în răcoarea vilei, o găsi pe Maria învârtindu-se prin preajmă, făcând instrucţie cu două menajere terorizate şi trasându-i sarcini lui Foscolo, meşterul taciturn.

Adam se apucă de treabă în camera de studiu. Luminoasă şi înaltă, ocupa colţul de nord-vest al clădirii, în imediata apropiere a bibliotecii, cu uşi de sticlă care dădeau pe terasa din spate. Spre deosebire de celelalte încăperi ale vilei, care erau mobilate simplu şi minimal, camera de studiu era înţesată cu mobilier, picturi, obiecte şi cărţi — de parcă toată harababura întâmplătoare care lipsea cu desăvârşire din restul vilei se adunase aici.

Pe peretele de lângă şemineu era micul portret al lui Federico Docci despre care-i vorbise *Signora* Docci cu o zi în urmă. Înfăţişa un bărbat chipeş, de vârstă mijlocie, ale cărui trăsături ascuţite de-abia începeau să se atenueze odată cu înaintarea în vârstă. Îi reprezenta bustul, aşezat pe un jilţ cu spătar înalt, cu mâinile odihnindu-i-se relaxate pe o carte, iar prin fereastra de pe peretele din spatele lui se vedeau dealuri

vălurite, ce se unduiau spre un ocean îndepărtat. Pictat din semiprofil, avea ceva fioros de dictatorial în felul în care îşi ţinea capul înclinat şi în privirea sălbatică a ochilor săi negri, piezişi. Şi totuşi, pe buzele largi, generoase, se iţea un zâmbet vag — o contradicţie care părea aproape autobatjocoritoare şi astfel seducătoare.

O vitrină mare, din mahon lăcuit, ocupa peretele din spatele biroului. Rafturile de jos erau ticsite de cărţi, majoritatea despre etrusci. O secţiune semnificativă era dedicată textelor antropologice. Acestea erau în mai multe limbi — italiană, franceză, engleză şi olandeză — şi erau vechi de decenii. Rafturile de sus ale vitrinei găzduiau tot felul de obiecte bizare, cele mai multe de natură arheologică: figurine de lut, unelte de bronz, cioburi de oale, fragmente de sculpturi în piatră şi alte chestii asemănătoare. Pe raftul cel mai de sus se aflau două cranii, cu orbitele lor goale ca nişte bazine adânci de umbră în spatele sticlei.

Adam deschise uşa vitrinei şi, cu ajutorul unei scăriţe din bibliotecă, se găsi faţă în faţă cu exponatele macabre. Nu erau cranii umane, dar erau pe-aproape — aparţinuseră vreunui fel de primate. Deşi asemănătoare ca mărime, aveau şi diferenţe vizibile. Craniul din stânga era mai îngust şi mai puţin colţuros. Tovarăşul lui avea caninii mai lungi, pomeţii proeminenţi şi o creastă osoasă ce ieşea în relief de-a curmezişul craniului, de la o ureche la alta, care în creştet se întâlnea cu două muchii ce porneau dinspre părţile laterale ale găvanelor.

Adam întinse mâna şi urmări cu degetele muchiile craniene.

În clipa aceea auzi paşii.

Se întoarse şi o văzu pe Maria intrând de pe terasă. Privirea ei plină de reproş l-ar fi alungat de pe scăriţa de bibliotecă dacă nu ar fi coborât deja.

— Foarte interesant, spuse el jalnic, arătând cu capul spre vitrină.

— Doriţi o cafea?

— Da, mulţumesc.

Maria se opri şi se întoarse din uşa bibliotecii.

— *Orangotanghi*, îi explică ea, aruncând o privire scurtă în direcţia craniilor.

— Ah, replică el în engleză. Corect.

Imediat ce rămase singur, puse mâna pe dicţionar.

N-o înţelesese greşit.

În ciuda faptului că-l îmbiase să bea cafea, Maria aproape că nici nu-şi ascunse bucuria de a nu trebui să-i dea de mâncare la prânz. Spre ora trei se înfiinţă în camera de studiu ca să-l anunţe că-i aşteptat de stăpâna casei.

O găsi pe *Signora* Docci aşezată în pat, tamponându-şi faţa şi gâtul cu o batistă udă. Alături de ea, pe pat, se afla o maşină de scris cu o scrisoare neterminată în tambur.

— I-am cerut lui Foscolo să-ţi facă rost de o bicicletă, îl anunţă ea. Să te scutesc de mersul pe jos în fiecare zi.

— Mulţumesc. Drăguţ din partea dumneavoastră.

— Cu căldura asta, nu vreau să te am pe conştiinţă.

Îl întrebă cum mai merge treaba cu studiul lui, iar el fu sincer în legătură cu dilema care îşi aflase de-acum rezolvarea.

— Îţi place casa?

— Da, foarte mult.

Îl privi aprobator în timp ce el îi enumeră motivele pentru care-i plăcea. O întrebă cine fusese arhitectul proiectant.

— Nu ştie nimeni cu exactitate. Există pe undeva o menţiune despre un tânăr, un oarecare Fulvio Montalto. Tatăl meu a făcut cercetări, dar n-a găsit nici un document de epocă. Parcă ar fi intrat în pământ. Dacă el a fost acela, altceva n-a mai construit. Ce pierdere, nu? Un adevărat talent.

— Da.

— Mă bucur că gândeşti aşa. Casa nu le vorbeşte tuturor. Lui Crispin nu i-a făcut cine ştie ce impresie.

Adam ezită, nefiind încă obişnuit să audă pe cineva referindu-se la profesorul Leonard cu numele de Crispin.

— Nu, confirmă el, de-abia a pomenit-o.

— Dar despre *ce anume* a pomenit?

— Păi, despre grădina memorială, fireşte. Citi pe chipul ei că nu asta voise cu întrebarea ei. Mi-a mai spus că sunteţi prieteni vechi, adăugă.

— Da, prieteni vechi.

— Şi că soţul dumneavoastră a murit acum mulţi ani. Iar fiul cel mare a murit în timpul războiului.

— Emilio, da. Ţi-a spus şi cum anume?

— Doar că de vină au fost nemţii care au rechiziţionat vila.

— L-au împuşcat. Cu sânge-rece. Aici, sus. Deasupra noastră.

Vocea i se stinse.

Voia s-o întrebe de ce şi cum, şi dacă acesta e motivul pentru care ultimul etaj e interzis vizitatorilor. Durerea din ochii ei obosiţi îl împiedică să o facă.

— Nu trebuie să-mi povestiţi.

— Ba nu, la fel de bine ai putea afla de la mine.

Vorbi pe un ton plat, detaşat, în total contrast cu tragedia absolut sângeroasă a celor relatate. Îi povesti cum au ocupat nemţii vila şi şi-au instalat postul de comandă la etajul cel mai de sus, pentru că le oferea o vedere panoramică asupra întregului ţinut. Ea şi soţul ei, Benedetto, au fost obligaţi să se mute la Emilio şi tânăra lui nevastă, Isabella, care locuiau în casa mai mare de pe coasta dealului, de dincolo de acareturile fermei.

Relaţiile cu noii chiriaşi erau uneori încordate, dar în general civilizate. Nemţii au fost respectuoşi încă de la început, i-au somat direct să evacueze vila, sugerându-le să pună la adăpost toate lucrările de artă şi chiar le-au dat o mână de ajutor. Nici vorbă să le jefuiască magaziile, să le măcelărească vitele sau să

dea iama în cramă. Proprietatea a fost lăsată să funcţioneze ca de obicei, atâta timp cât le oferea ocupanţilor puţinul pe care şi-l doreau.

În ziua respectivă — o zi de iulie insuportabil de fierbinte — înaintarea implacabilă a Aliaţilor dinspre sud a ajuns, în sfârşit, la San Casciano, iar nemţii au început să se pregătească de plecare. Toată ziua, în vuietul bătăliilor crâncene, ce răsunau la doi paşi, au tot venit şi plecat camioane. Fiul ei cel mai mic, Maurizio, a sosit de la Florenţa să se alăture familiei la o nouă cedare penibilă a vilei unei noi armate de ocupaţie. La căderea nopţii, totuşi, San Casciano încă se afla sub controlul ferm al nemţilor. De aceea, familia a fost nedumerită când, tocmai la terminarea cinei, a auzit rafalele de mitralieră ce veneau dinspre vilă.

Emilio a insistat să meargă să vadă despre ce-i vorba, mai mult din curiozitate decât din alt motiv, deoarece rafalele erau însoţite de sunetul de neconfundat al muzicii şi râsetelor. Maurizio a fost de acord să-l însoţească împreună cu o a treia persoană, Gaetano, grădinarul, care auzise şi el scandalul.

Când s-au apropiat de vilă din spate, au văzut mobilierul aruncat pe ferestrele de la ultimul etaj, făcându-se ţăndări pe terasa de jos. Mânios, Emilio s-a năpustit înăuntru şi a urcat la etaj, cu Maurizio şi Gaetano pe urmele lui. Majoritatea nemţilor plecaseră. Rămăseseră doar doi, lăsaţi în urmă să ardă documentele şi să distrugă echipamentul, ca să nu cadă în mâna Aliaţilor. Întărâtaţi de băutură, depăşiseră ordinele şi foloseau frescele drept ţintă şi azvârleau mobilierul pe fereastră — nişte acte gratuite de distrugere care l-au înfuriat pe Emilio.

A urmat un schimb de replici feroce. Dacă Emilio nu-şi scotea pistolul şi nu trăgea un foc de avertizare, poate că totul s-ar fi oprit acolo, la câteva cuvinte mânioase. Dar nu a fost aşa. Nemţii au deschis focul şi l-au ucis pe Emilio înainte s-o şteargă.

— Îngrozitor.

— Da, aşa-i. Dacă mai apuca doar câteva ore, ar fi ieşit din război neatins.

Adam ar fi vrut să-i mai pună câteva întrebări, dar *Signora* Docci readuse conversaţia înapoi la profesorul Leonard, spunând că s-a dovedit a fi un prieten foarte bun după această tragedie.

— Cum l-aţi cunoscut?

— Prin tatăl meu. Au lucrat împreună într-un sit arheologic. Ei, nu tocmai împreună. Era un sit etrusc lângă Siena. Tatăl meu era şeful lucrărilor; Crispin era unul dintre tinerii care făceau toată treaba — un student, ca tine, aflat în Italia pe timpul verii. Era în anul în care a murit regina Victoria. În 1901. Eram la curent cu evenimentele. Venea adesea la Florenţa, iar tata chiar a avut onoarea de a se întâlni cu ea. Făcu o pauză. În fine, într-o zi l-a adus pe Crispin acasă, de milă, îmi închipui, cum aduci un câine vagabond. Era atât de sărac şi de slab, dar atât de inteligent. A stat la noi o lună în prima lui vară petrecută aici.

Amintirea o făcu să zâmbească.

— Surorile mele erau foarte încântate de prezenţa lui aici. Nu şi eu. Eram foarte distantă, foarte... trufaşă. Iar el mă ignora complet. După cum îţi închipui, asta mă scotea din sărite. Am crezut că-i ca tata, îngropat în cărţi şi artefacte, orb la lumea înconjurătoare. Mai târziu am constatat că ştia exact ce face.

— *Ce* făcea?

— Se juca. Dansul, aşa-i spunea.

— Dansul?

— Îmi făcea curte, fireşte.

— Serios? Întotdeauna am crezut că...

Se întrerupse.

— Ce?

El ezită.

— Nu ştiu. Că este... ştiţi...

— Da...?

— Păi, homosexual.

Oftatul incredul lăsă loc unui râs nestăpânit. Îşi acoperi gura cu batista, iar asta îi estompă hohotele.

Când, în cele din urmă, ea se mai linişti, Adam spuse:

— Înţeleg că nu este.

— Nu, spuse ea apăsat. Nu.

— Dar nu a fost însurat niciodată, nu-i aşa?

— A avut multe ocazii. Era foarte atrăgător.

Lui Adam îi veni greu s-o creadă, dar asta nu-nsemna nimic.

— Te apreciază foarte mult, îi spuse *Signora* Docci.

— Pe mine?

— Pari surprins.

— Chiar sunt.

— Doar eşti aici, nu-i aşa? Asta nu-ţi spune nimic?

— Ar trebui?

— Au trecut mulţi ani de când i-am propus lui Crispin grădina ca subiect de studiu pentru vreun student de-al lui. Mi-a spus că aşteaptă persoana potrivită.

Asta nu se potrivea cu ceea ce-i spusese profesorul: că ea îi făcuse de curând oferta în legătură cu grădina. Se întrebă care dintre ei minte. Şi de ce?

— Se pare că ai o minte organizată, iscoditoare.

Pesemne că-i observase foiala.

— Nu te simţi bine când te laudă cineva?

— Nu.

— Mi-a mai spus că eşti foarte leneş.

— Asta cam aşa-i...

Remarca lui o făcu pe *Signora* Docci să râdă.

În ciuda faptului că rămăsese pe gânduri, izbuti să mai lucreze cu spor câteva ore în bibliotecă.

Oare de ce profesorul Leonard nu făcuse nici o aluzie la adevărata natură a relaţiei lui cu *Signora* Docci? Dacă nu-i

răstălmăcise întru totul spusele, toate detaliile sugerau un fel de poveste de dragoste între cei doi. Poate că poveste de dragoste era prea mult spus. În 1901, probabil că însemna puţin mai mult decât o plimbare în doi, fără însoţitor, prin grădină sau o privire focoasă aruncată de-a curmezişul unei încăperi aglomerate, deşi se îndoia oarecum de această posibilitate. Puţinele cuvinte ale *Signorei* Docci pe această temă lăsaseră să se înţeleagă că ar mai fi multe de spus. Şi aproape că-i dăduseră lacrimile de râs când el se apucase să-şi dea cu părerea despre sexualitatea profesorului Leonard.

Se trezi făcând presupuneri despre ce s-a întâmplat de-au ajuns să se despartă. Probabil că relaţia era sortită eşecului de la bun început — un student sărac şi o tânără moştenitoare. Aşteptările erau mari din partea unui potenţial soţ al *Signorei* Docci. Ar fi fost luat la bani mărunţi şi s-ar fi ţinut cont, în primul rând, de viitorul proprietăţii. Iar un tânăr străin interesat de arheologia etruscă cu greu ar fi oferit garanţii din punctul ăsta de vedere.

Fireşte, erau pure speculaţii, dar îşi dădu frâu liber imaginaţiei, plăsmuind diferite posibilităţi, până când se făcu timpul să plece.

Foscolo, meşterul ferm ca o stâncă, insistă să fie de faţă când Adam luă în primire bicicleta. Avea un cap mare, pătrat, înfipt pe un trup mic, la fel de pătrat, iar părul încărunţit era tuns periuţă. Nu era mare lucru de explicat — era o bicicletă neagră, veche, cu un coş de răchită — aşa că Adam îi strânse lui Foscolo mâna noduroasă şi-i mulţumi. Acesta nu se mulţumi cu atâta, voia să se asigure că totul e-n ordine. Îndatoritor, Adam dădu de câteva ori roată prin curte pentru publicul format dintr-o singură persoană şi declară frânele „*eccelente*". Foscolo mormăi sceptic şi îi înălţă şaua cu câţiva centimetri.

Pe drumul de întoarcere spre San Casciano, Adam se abătu de la drumul principal, să exploreze zona. Cărarea prăfuită se

pierdu într-un crâng de măslini. Se dovedi a nu fi un ocol cu totul nefolositor. Dinaintea ochilor îi apăru o priveliște impresionantă a Vilei Docci. De departe, camerele tăcute, cu obloanele trase, ale ultimului etaj păreau și mai izbitoare, și mai funeste.

Îi veni în minte relatarea *Signorei* Docci despre moartea fiului ei mai mare, ucis de nemți. Își aminti și comentariul ciudat, pe jumătate mormăit, al lui Fausto făcut pe marginea aceluiași subiect cu doar o seară în urmă: „*Così dicono.*"

Așa se spune.

8

ORI EL ERA ATÂT DE DISTRAT ÎNCÂT NU I-A AUZIT PAŞII, ORI EA S-A furişat în mod deliberat până lângă el. Probabil că s-a întâmplat câte un pic din fiecare.

Stătea în capătul văii, pe creasta de deasupra amfiteatrului, şi se uita în sus, la arcul de triumf. Printre copaci se strecura lumina caldă, sângerie, a soarelui ce asfinţea, înroşind grădina în nuanţe chihlimbarii. Până şi păduricea deasă de stejari de stâncă din spatele arcului părea cumva mai puţin ostilă.

Chiar aici, în interiorul lizierei, se afla izvorul — o grotă scundă, artificială, care găzduia un jgheab din piatră teşită. În condiţii normale, apa ar fi umplut jgheabul înainte să se reverse într-un canal care trecea pe sub arc, înaintând spre partea superioară a amfiteatrului, unde se diviza.

Stătea chiar deasupra acestui canal, uitându-se lung la arc, când îi auzi vocea:

— Bună!

Era la stânga lui, sub crengile unui copac. Avea părul negru, lung, strâns la spate într-o coadă de cal, şi purta o rochie de bumbac fără mâneci, prinsă în talie cu o curea.

— Nu te-ai mişcat deloc de când te-am zărit, îi spuse ea într-o engleză cu accent, înaintând spre el.

La început crezu că-i o iluzie provocată de jocul de lumini şi umbre, dar pe când ea se apropia tot mai mult, observă că are fruntea înaltă şi netedă brăzdată, într-adevăr, de nişte cicatrice. Una era scurtă, situată în mijloc, chiar sub linia părului. De acolo, o alta descria o diagonală până spre sprânceana stângă.

— Am crezut că grădina are, poate, o nouă statuie, glumi ea.

Adam îi întoarse zâmbetul.

— Scuze, eram căzut pe gânduri.

Îi pironi ochii negri, migdalaţi, hotărât să nu-şi lase privirea să poposească pe fruntea ei. Nu că ei i-ar fi păsat, bănui el. Dacă ar fi vrut să-şi ascundă urâţenia, ar fi putut să-şi pieptene cu uşurinţă părul altfel, în loc să-l dea pe spate.

— Tu trebuie să fii Adam.

— Da.

— Eu sunt Antonella.

— Nepoata, nu-i aşa?

— Ţi-a povestit despre mine?

— Doar că eşti inofensivă.

— Aha, făcu ea cu un licăr poznaş în ochi. Asta pentru că-şi închipuie că mă cunoaşte.

Îşi întinse gâtul lung şi se uită la inscripţia de pe lintoul arcului:

— La ce te gândeai? întrebă ea.

— Că nu-i simetric.

— Nu?

— Romburile decorative din părţi — uite — diagonalele merg în aceeaşi direcţie.

Era greu să-ţi dai seama — piatra era roasă de intemperii şi pătată de licheni — dar anomalia era evidentă.

— N-am observat până acum, mărturisi ea. Ce înseamnă asta?

— Nu ştiu. Probabil, nimic. Îi aruncă o privire scurtă. E un pic exagerat, nu crezi?

— Exagerat?

— Arcul. Raportat la ansamblu, vreau să zic.

— Nu cunosc cuvântul.

— Exagerat? Înseamnă... pretenţios.

— *Pretenzioso*? Poate. Un pic, spuse ea. Nu-ţi place?

— Ba da. Doar că...

Se întrerupse, conştient că riscă să sune un pic, chiar aşa, el însuşi exagerat.

— Ba nu, spune-mi, insistă ea. Cred că ştiu ce vrei să zici.

Arcul de triumf era o formă arhitecturală clasică redescoperită în timpul Renaşterii, îi explică el, dar deocamdată nu găsise nici un precedent în celelalte grădini pe care le studiase. Mai mult decât atât, includerea lui părea să intre în contradicţie cu simbolismul discret şi afirmaţiile subtile ale restului ansamblului.

Poate că Antonella era politicoasă, dar îl întrebă dacă mai are şi alte idei pe care ar dori să i le împărtăşească. Ar fi trebuit să-i mărturisească fetei că încă-i la început de drum, dar perspectiva unei plimbări tihnite în compania ei îi birui această intenţie.

Amfiteatrul care coboară în pantă în spatele lor nu-i specific doar Vilei Docci, îi explică el, deşi e mai îngust şi mai abrupt decât cel din Sacro Bosco, Pădurea Sacră, de la Bomarzo, de lângă Roma. De-a dreptul interesant este că şi Pier Francesco Orsini îşi dedicase grădina soţiei răposate, Giulia Farnese, dar asemănările se opreau aici. Grădina memorială de la Vila Docci era o mostră de autocontrol în comparaţie cu imaginaţia debordantă afişată la Sacro Bosco, cu mausolee, nimfe, logii şi

temple, cu seria ei năucitoare de creaturi bizare sculptate în blocuri de piatră: sirene, sfincşi, dragoni, lei, o broască ţestoasă gigantică, până şi un elefant african de război care ţinea în trompa lui un soldat mort.

Abordarea mai temperată de la Vila Docci era exemplificată de statuia zeiţei Flora de pe piedestalul situat aproape de partea de sus a amfiteatrului. Poziţia ei răsucită, cu piciorul stâng îndoit şi sprijinit pe un stativ, era o ţinută tradiţională, tipică pentru mijlocul şi sfârşitul secolului al şaisprezecelea — o formă care şi-a găsit expresia cea mai înaltă în sculpturile lui Giambologna[1] şi Ammannati[2]. De fapt, după cum arătau datele din dosar, Flora era modelată îndeaproape după statuia lui Venus din marmură a lui Giambologna, din Grădinile Boboli din Florenţa, deşi, la fel ca în cazul multora dintre imitaţiile generate de acea capodoperă, îi lipseau graţia şi vitalitatea originalului.

— Nu le ştiu pe celelalte, spuse Antonella în timp ce înconjurau statuia Florei, dar mie mi se pare plină de viaţă.

Privirea ei îl provoca s-o contrazică. Văzând că nu o face, ea adăugă:

— Atinge-i piciorul.

El îşi dori ca ea să nu-i fi spus asta. Îşi dori şi ca ea să nu fi întins mâna să mângâie gamba de marmură de la călcâi până la îndoitura genunchiului, pentru că nu-i lăsa nici o altă posibilitate decât să-i urmeze exemplul.

Încercă să simtă ceva — *vru* să simtă ceva — şi simţi.

— Ce simţi? îl întrebă Antonella.

— Mă simt, răspunse el, ca un englez transpirat care molestează o statuie nudă în prezenţa unei necunoscute.

Pe Antonella o pufni râsul şi îşi duse mâna la gură.

---

[1] Giambologna, cunoscut şi sub numele de Giovanni Bologna (1529–1608), sculptor renascentist.

[2] Bartolomeo Ammannati (1511–1592) architect şi sculptor florentin.

— Îmi pare rău, spuse ea. Poate cu timpul ai s-o vezi altfel.

— Poate.

— Continuă, te rog.

— Serios?

— Vin aici în fiecare zi dacă pot.

Nu-i de mirare, continuă el, că statuia Florei a fost copiată după Venus, având în vedere strânsa legătură dintre cele două zeiţe. Amândouă erau asociate cu fertilitatea şi cu primăvara. Într-adevăr, era posibil ca zeiţa dragostei şi zeiţa florilor să fi apărut laolaltă în două din cele mai renumite picturi ale Renaşterii: *Primăvara* şi *Naşterea lui Venus* de Sandro Botticelli.

— Serios?

— E o teorie nouă, foarte nouă.

— Aaa, făcu Antonella sceptică.

— Ai dreptate, probabil că nu există nici o legătură.

Ridică din umeri, ştiind prea bine că nu există, nu pentru ea, nu dacă vizitează grădina atât de des pe cât susţine că ar face-o.

— Spune-mi, oricum.

Nu era cazul să-i explice istoria Florei; era relatată în dosarul pe care ea cu siguranţă că îl citise. Străbunicul ei inclusese chiar şi versurile latineşti din *Sărbătorile* lui Ovidiu, povestind în detaliu cum a fost urmărită nimfa Chloris de către Zefir, vântul de la apus, care a şi violat-o şi, apoi, a îmbunat-o luând-o de soţie şi transformând-o în Flora, stăpâna tuturor florilor.

Nimeni nu punea la îndoială faptul că Zefir şi Chloris apăreau în *Primăvara* lui Botticelli, dar până acum specialiştii identificaseră în figura plasată la stânga lor pe Hora — spiritul — primăverii, cea care presăra flori. De aici venea şi numele picturii.

— Dar dacă, de fapt, e chiar Flora? întrebă el.

— După transformare?

— Exact.

— Nu ştiu. Şi ce dacă-i ea?

În cazul acesta, pictura poate fi interpretată ca o alegorie a naturii iubirii. Prin asocierea Florei — produsul voluptăţii, al

pasiunii lui Zefir — cu figura castă a lui Venus, poate că Botticelli demonstra că adevărata iubire este uniunea amândurora: a pasiunii domolite de castitate.

Acelaşi mesaj ascuns putea fi descifrat şi în *Naşterea lui Venus*. Zefir şi Chloris erau din nou prezenţi, sugerând că silueta feminină de pe mal, care-i întinde mantia lui Venus, ar putea fi Flora.

— Şi Venus iarăşi e simbolul castităţii?

— Exact. Venus Pudica.

Ea zâmbi când el imită bine-cunoscuta poziţie a lui Venus în scoica ei, acoperindu-şi sfioasă goliciunea.

— E o teorie bună, spuse ea.

— Crezi?

— Da. Deoarece, dacă-i corectă, Flora este simbolul eroticii, al sexualităţii.

— Da, presupun că aşa-i.

Antonella îşi îndreptă privirea spre Flora.

— Acum vezi?

El îşi ridică privirea spre statuie.

— Uită-te cum stă — cu şoldurile răsucite, dar, în acelaşi timp... deschise, îmbietoare. Îşi acoperă sânii cu braţul, dar nu-i foarte convinsă, de parcă nu i-ar păsa cine ştie ce. Şi uită-te la chipul, ochii, gura ei. Nu-i *una innocente*.

Înţelegea ce voia să spună Antonella. Poate că el era cel care se înşela atribuind uşoara indolenţă a posturii ei doar nepriceperii unui sculptor de mâna a doua. Poate că sculptorul nu se străduise să-i confere delicateţe şi sobrietate, ci o mină mai libertină, mai senzuală. Nu, nu aşa stăteau lucrurile. Reuşise cumva să obţină ambele calităţi — sfiala împletită cu încărcătura erotică.

— Deci nu mă înşel?

— Poftim? o întrebă el distrat.

— Nu sunt singura. Vezi şi tu.

— Se poate.

— Se poate? Sau am dreptate, sau nu, veni replica ei indignată.

— Nu te înşeli.

— Toată lumea zice că mă înşel. Bunică-mea crede că-i rodul imaginaţiei mele şi că asta spune multe despre mine.

— Şi ce crede dumneaei că spune asta despre tine?

De cum rosti aceste cuvinte îşi dădu seama că-i o întrebare impertinentă, mult prea personală.

— Nu mai contează acum, răspunse ea, pentru că noi avem dreptate, iar ea se înşală.

Se trezi că zâmbeşte gândindu-se la uşurinţa cu care ea evitase răspunsul la întrebarea lui, scutindu-l de jena ce ar fi urmat. Mintea lui făcu însă un salt înainte, întrebările i se contopeau într-un întreg. Să se fi făcut asta cu bună ştiinţă? Şi dacă da, de ce? De ce ar îngădui un soţ îndurerat ca nevasta lui să fie personificată drept o zeiţă de-o falsă pudoare şi totuşi lascivă, drept o curvă virgină?

Întrebările astea continuară să nu-i dea pace în timp ce coborau spre grota îngropată în colina cu dafini firavi. Intrară tăcuţi, lăsându-şi ochii să se adapteze la semiîntuneric.

Siluetele de marmură se profilau palide, ca nişte năluci, pe fundalul peretelui din stâncă întunecoasă, încrustată. La mijloc, cu faţa spre stânga, era Daphne în momentul metamorfozării ei în laur, cu degetele de la picioare transformându-i-se în rădăcini, cu coapsele deja înfăşurate în scoarţă de copac, pe când începeau să-i răsară deja ramuri înmugurite şi frunze din degetele răşchirate ale mâinii stângi, îndreptate spre Ceruri într-un gest de disperare, de implorare. La dreapta ei era Apollo, zeul soarelui, cel de care fugea — tânăr, musculos, identificabil după lira ţinută în mână şi arcul purtat pe spatele lat. Sub ei, un domn mai în vârstă, cu barbă, se rezema de marginea unui bazin mare din marmură pestriţă, ce amesteca purpuriul cu albul. Acesta era Peneus, zeul râului, tatăl lui Daphne.

Povestea era luată din *Metamorfozele* lui Ovidiu: nimfa Daphne, vrând să evite avansurile nedorite ale unui Apollo îndrăgostit lulea, şi-a implorat tatăl s-o transforme într-un dafin, ceea ce el, îndatoritor, a şi făcut. Era un mit foarte potrivit pentru decorul unei grădini — Arta şi Natura îngemănate în imaginea lui Daphne. Aşa cum reieşea din dosar, exista un basorelief care înfăţişa aceeaşi scenă în Grota Dianei de la Villa d'Este din Tivoli. Aici, însă, în grădina memorială, mitul avea o rezonanţă în plus, oglindind povestea Florei — o altă nimfă care, la rândul ei, suferea o metamorfoză după ce era urmărită de un zeu înamorat.

Ultima observaţie îi aparţinu Antonellei. Era ceva ce nu era în dosar şi nici nu-i trecuse prin minte lui Adam, fapt un pic enervant, deşi bănuia că asta nu l-ar putea împiedica să pretindă, în disertaţia lui, că era propria sa idee.

Antonella îi explică: apa curge din urna ţinută de Peneus şi umple bazinul de marmură. Apoi, un deversor situat ceva mai jos, în partea din faţă, lasă apa să se verse într-un bazinaş puţin adânc, circular, săpat în podeaua de stâncă. Acesta era sculptat cu apă vălurită, iar în centru avea un chip de femeie în relief, care privea spre Ceruri şi a cărui gură căscată era gaura de scurgere. Părul acestui chip lipsit de trup era împodobit cu flori, făcându-l recognoscibil, ca aparţinând Florei: zeiţa florilor nutrindu-se pentru creaţiile ei cu apa de izvor dătătoare de viaţă.

Era un aranjament desăvârşit, impecabil şi prin frumuseţea lui, şi prin faptul că se încadra armonios în ansamblul grădinii. Singura notă falsă era cornul rupt al inorogului ghemuit la picioarele lui Apollo, cu capul aplecat spre bazinul de marmură. Acesta era un motiv comun la grădinile din epocă. Inorogul care-şi cufundă cornul în apă simbolizează puritatea izvorului care udă grădina; te anunţă că poţi să-ţi faci liniştit mâna căuş şi să bei din apa rece fără să-ţi fie teamă pentru viaţa ta. Totuşi, într-un anumit moment al istoriei, unicornul îşi pierduse o mare parte din corn.

Adam pipăi ciotul.

— Ce păcat.

— Mda. Ce-i un inorog fără corn?

— Un cal alb?

Antonella zâmbi.

— Un cal alb foarte nefericit.

De la grotă, porniră spre vest pe un drum sinuos, cărarea pierzându-se printre pădurile de conifere ce tiveau marginile văii. Hoinăriră la umbră, discutând degajaţi în tot acest timp. Antonella locuia în partea cealaltă a văii, într-o casă de la fermă pe care o închiriase de la bunică-sa. Clădirea păstra o răcoare plăcută în timpul verii, dar era cumplit de rece în timpul iernii, iar Antonella avea o regulă a ei: ori de câte ori îngheţa apa din fântână, se muta în apartamentul fratelui ei din Florenţa. Ea şi Edoardo erau copiii singurei fiice a *Signorei* Docci, Caterina, o femeie pe care profesorul Leonard o numise „depravată", o etichetă pe care lui Adam îi venea greu să o asocieze cu făptura stăpână pe sine care păşea alături de el.

Părinţii ei erau divorţaţi, îi explică ea. Mama locuieşte la Roma, iar tatăl la Milano, unde s-a dedicat unor afaceri riscante de o natură vădit dubioasă, care promiteau (şi invariabil eşuau) să producă averi nemaipomenite. Îi povesti asta pe un ton uşor amuzat.

Trecuseră deja de primul luminiş, cu triada lui de sculpturi de sine stătătoare, ce reprezentau moartea lui Hiacint, şi se îndreptară spre micuţul templu de la poalele grădinii.

— Şi cu ce te ocupi? se interesă Adam.

— Eu? A, creez haine. Nu se vede?

Îşi desfăcu braţele să-şi arate mai bine rochia simplă, dreaptă, din bumbac.

— Eu... da...

Zâmbetul ei îl făcu să se oprească.

— Rochiile mele au mai multă culoare. Deşi nu sunt exact ale mele. Pe tot ce creez apare numele altcuiva.

— Cum aşa?

— Lucrez pentru o casă de modă din Florenţa. Acolo nu se foloseşte decât un singur nume.

— Şi asta nu te deranjează?

— Ce întrebare serioasă.

— Sunt un tip serios.

— Nu zău!

— Nu se vede? întrebă el, desfăcându-şi braţele. Toţi prietenii mei sunt la plajă. Eu sunt aici şi studiez.

— Asta pentru că n-ai încotro, şi asta numai timp de două săptămâni. Din câte am auzit, probabil că vei ajunge la o plajă până să se termine vara.

Asta însemna un singur lucru: că veştile trimise de profesorul Leonard în legătură cu indolenţa lui Adam nu se opriseră la *Signora* Docci.

— Dă-mi voie să te contrazic!

— Cu ce?

— Cu orice-ai auzit despre mine.

— Şi-n legătură cu lucrurile bune? făcu ea, cu ochii strălucindu-i ştrengăreşte. Bunică-mii îi place de tine, aşa cred.

De vină o fi fost felul în care îşi dezvelea dinţii când zâmbea, dar în momentul ăla îşi dădu seama că cicatricea în diagonală de pe fruntea ei oglindea întru totul crestele craniului de urangutan din camera de studiu.

Antonella îi întoarse spatele — să fi simţit oare greutatea privirii lui stăruitoare? — şi se uită în jos, spre silueta culcată de la picioarele lor.

Narcis era tolănit la marginea bazinului octogonal, privind plin de admiraţie ceea ce ar fi trebuit să fie propria lui reflexie. În loc de asta, părea să caute ceva ce pierduse, un fleac pe care-l rătăcise în mormanul de crenguţe şi frunze care acopereau fundul bazinului.

— Îmi pare rău că nu poţi să-l vezi când e bazinul plin.

— O să se mai umple vreodată?

— Cine ştie? Dar fără apă nu-i acelaşi lucru. Apa îi dă viaţă. Îl face să respire.

Ea îşi scosese sandalele de piele puţin mai înainte — acum îi atârnau leneş de degetele mâinii drepte — şi privind-o acolo, în rochia de bumbac simplă, văzu în ea copilul care trebuie să fi fost odinioară, hoinărind prin grădină şi uitându-se lung la coteria de zei, zeiţe şi nimfe pietrificate, ce-şi interpretau poveştile complicate pe această scenă înfrunzită.

Când ea se îndreptă spre templu, el o urmă fără ezitare. Era o construcţie mică, octogonală ca şi bazinul, şi încununată de o cupolă joasă de-abia vizibilă în spatele porticului cu fronton. Podeaua era de piatră şlefuită, pereţii din stuc alb, la fel ca şi domul. Construcţia îi era dedicată lui Echo, nefericita nimfă care s-a îndrăgostit până peste cap de Narcis. El, prea preocupat de propria-i frumuseţe, i-a tratat cu indiferenţă avansurile, aşa că Echo, cu inima sfâşiată, s-a veştejit până când i-a rămas numai vocea.

— Ador locul ăsta.

Cuvintele ei reverberară în încăperea cu suprafeţe netede, dure; efectul ei acustic era, fără îndoială, intenţionat. În jurul pereţilor erau bănci simple, din lemn vopsit, iar în arhitrava de sub cupolă era gravată o inscripţie lungă în latină. Potrivit datelor din dosar, era o frază din Socrate: *Ora plecării a sosit, iar drumurile noastre se despart, eu o să mor, iar voi o să trăiţi. Care dintre acestea două e mai plăcut, numai Dumnezeu ştie.*

El se apropie de grilajul din fier forjat din centrul podelei. Acesta îl mirase şi la vizitele anterioare. Nu se făcea nici o referire la el în dosar, iar toate eforturile lui de a-l disloca şi de a afla ce se ascunde sub el eşuaseră.

— Apa cade într-un puţ mic, apoi trece în bazinul de afară. Sunetul de aici... nu-i uşor de descris. Ea se gândi un moment, apoi spuse: *Sussurri*.

— Şoapte.

— Da. Ca nişte şoapte.

Parcurseră restul circuitului aproape în tăcere, făcând o scurtă oprire în ultima poieniţă, cea cu statuia lui Venus aplecată deasupra unui Adonis mort — elementul final al itinerarului, cu mesajul lui despre durere şi pierdere, aproape copleşitor după toate celelalte legende pe care le văzuseră reprezentate.

Orice altceva ar fi fost de-acum prea mult. Grădina te transporta destul de departe. De-ndată ce-i simţeai strânsoarea subliminală, te elibera din lumea imediată.

Chiar şi fără sculpturi, locul ar fi exercitat o forţă tulburătoare. În valea împădurită era ceva misterios, ca de pe lumea cealaltă. Poate era vorba despre sentimentul îngrădirii, al unui control ferm, asociat cu prezenţa apei, dar într-un fel se simţea în el prezenţa unor personaje şi întâmplări antice. Simţeai că nu eşti primul care să fi fost atras aici, că şi sălbaticii despuiaţi dăduseră peste locul acesta şi îl consideraseră vrăjit.

Federico Docci ar fi avut de furcă până să găsească un loc mai bun pentru grădina lui memorială decât unul deja bântuit de figurile licăritoare ale unui trecut spectral. Iar el a folosit locul în chip inteligent, în scopul urmărit de el, plantând o mulţime de conifere ca să-l ferească de privirile indiscrete, să călăuzească ochiul, să aţâţe şi să dezorienteze, indiferent de anotimp. A perforat această vegetaţie sumbră, formând astfel luminişuri care aminteau de crângurile sacre, unindu-le cu poteci sinuoase care se lăţeau şi se îngustau, geometria lor relaxată fiind aproape muzicală — un ritm plăcut ce alterna spaţiul deschis şi împrejmuirea, lumina şi umbra.

După ce a proiectat acest nou regat, Federico i l-a dedicat Florei, zeiţei florilor, şi l-a populat cu personaje din mitologia antică, pe care le domina ea: Hiacint, Narcis şi Adonis. Toţi muriseră tragic şi toţi continuaseră să trăiască prin florile care

s-au ivit din pământ acolo unde se vărsase sângele lor — aceleaşi flori care continuau să împodobească solul primăvara, în zonele anume destinate fiecăreia.

Poveştile lor aşterneau peste grădină un văl de melancolie. Erau poveşti despre dorinţă, iubire neîmpărtăşită, gelozie, vanitate şi moarte timpurie. Dar, în acelaşi timp, vorbeau despre speranţă. Pentru că, aşa cum zeii interveniseră să-i imortalizeze pe tinerii căzuţi, la fel se asigurase şi Federico că memoria soţiei lui, răpită de moarte la o vârstă fragedă, va dăinui de-a pururi.

Acestea erau gândurile care se învolburau în mintea lui Adam în timp ce, împreună cu Antonella, urca agale dealul, înapoindu-se la vilă. Era pentru prima oară când pricepuse în întregime frumuseţea aranjamentului — logica, subtilitatea şi coeziunea lui — şi se întrebă dacă nu cumva compania Antonellei contribuise la revelaţia pe care o avusese.

O privi cu coada ochiului, cum mergea alături de el cu pasul relaxat, moale, cu umerii traşi înapoi ca o dansatoare. Nu părea s-o deranjeze deloc tăcerea ce se lăsase între ei.

Ea îi surprinse privirea şi pe faţă i se furişă un zâmbet.

— E ca şi cum te-ai fi trezit din somn, nu-i aşa?

— Hmmm?

— Când laşi în urmă grădina... îţi ia ceva timp să te întorci la lumea reală.

Brusc, simţi impulsul neghiob de a-i spune cât e de frumoasă. Şi de ce. Pentru că îşi poartă frumuseţea nepăsătoare, fără vanitate — la fel cum îşi poartă cicatricele de pe frunte.

Se opri la timp.

Ea îşi înclină capul spre el.

— Ce voiai să spui?

— Ceva ce-aş fi regretat.

— Da, spuse ea liniştită, se poate întâmpla şi asta.

Fu ideea Antonellei să se oprească pe terasa de jos şi să se aşeze pe una din băncile cu vedere spre crângul de măslini. Îi ceru o ţigară pe care o fumă pe ascuns, privind destul de des spre vilă, să se asigure că n-o pândeşte nimeni.

— Bunică-mea nu-i de acord cu asta, îi explică ea.

— Cred că eşti în siguranţă. Vreau să zic că-i imobilizată la pat, nu-i aşa?

Antonella ridică din umeri.

— Poate. Îi place să facă din ţânţar armăsar. Tăcu puţin, apoi urmă: Nu-i drept. A fost foarte bolnavă iarna trecută... *una bronchite*, cum se zice?

— Bronşită.

— Doctorul a fost îngrijorat. Toţi am fost îngrijoraţi. De atunci nu s-a mai sculat din pat.

— Aţi încercat s-o daţi jos din pat?

— Dacă am încercat? îl întrebă ea pe un ton exasperat.

— Crezi că se preface?

— Cred că nu-i mai pasă. O să plece în curând, înainte de sfârşitul anului.

— Unde-o să plece?

Antonella se întoarse şi arătă cu mâna, în timp ce fumul de la ţigara dintre degete făcea rotocoale.

— Acolo.

Pe un deluşor chiar dincolo de clădirile fermei, se ridica neclintită o casă masivă, pătrată, cu pereţii din stuc îngălbeniţi de soare şi brăzdaţi de umbrele chiparoşilor din jur. Prea impozantă pentru un muncitor, dar poate că nu destul de impozantă pentru stăpâna domeniului.

— De ce se mută?

— Aşa a hotărât. Vrea ca vila să fie a lui Maurizio — unchiu-meu.

— Poate că s-a răzgândit.

— Ne-ar spune.

— Poate o spune în singurul fel în care-i în stare.

— N-o ştii pe bunică-mea. *Ar spune.*

Pe drumul de întoarcere spre vilă, trecură pe lângă micuţa capelă lipită de stânca de gresie. Ea îl întrebă dacă a văzut-o pe dinăuntru. A încercat, fu răspunsul lui, dar uşa era întotdeauna încuiată.

Cheia se afla la îndemâna oricărui hoţ de ocazie, sub o piatră mare, chiar lângă prag — fapt pe care el îl comentă.

— Nu ştii când ar putea avea nevoie cineva de capelă, îi spuse Antonella simplu.

Broasca scrâşni la contactul cu cheia, apoi se recunoscu învinsă. Interiorul era luminat blând de razele roşiatice ale soarelui care se strecurau oblic pe ferestre. În afară de câteva strane vechi din lemn, mobilierul lipsea aproape în totalitate. Totuşi, hoţii n-ar fi fost dezamăgiţi. Altarul simplu din piatră susţinea un triptic pictat cu Adoraţia Magilor. Pe când se apropiau de altar — în tăcere, smeriţi — Adam încercă să-i stabilească provenienţa.

Perspectivele care intrau în coliziune, figurile alungite şi căldura tonurilor sugerau un pictor din şcoala de la Siena. Datarea era o altă problemă. Pentru ochiul lui doar parţial antrenat, putea data de oricând de la mijlocul secolului al paisprezecelea până la mijlocul secolului al cincisprezecelea, chiar mai târziu. Nu era o capodoperă, dar era aparte, avea un amestec tulburător de inocenţă şi intensitate — ca privirea unui copil care se uită fix la tine pe fereastra din spate a maşinii din faţa ta.

— Trebuie să mă duc acolo, spuse Adam.

— Unde?

— La Siena.

— Sunt impresionată.

— Nu fi. Nu-ţi mai pot spune nimic altceva despre triptic.

— Nimeni nu poate.

— Sunt sigur că cineva ar putea.

— Sper că nu. Atunci n-ar mai fi nici un mister.

Făcură un tur rapid al capelei, oprindu-se în fața unei plăci micuțe încastrate în perete sub una din ferestre. În piatră erau gravate un nume şi o dată:

EMILIO DOCCI

27.7.1944

— Unchiul meu, îi explică Antonella.

— Bunica ta mi-a povestit ce s-a-ntâmplat. O poveste înfiorătoare.

— E îngropat aici.

Arătă spre lespedea neinscripționată de la picioarele ei.

— Nu l-am cunoscut foarte bine. Noi locuiam la Milano şi nu aveam decât zece sau unsprezece ani când s-a-ntâmplat.

Asta înseamnă că acum trebuie să aibă... cât?

— Douăzeci şi patru, spuse ea, citindu-i gândul. Şi tu?

— Douăzeci şi doi luna viitoare.

Cuvintele lui aveau o tentă disperată, de parcă încerca să îngusteze distanța dintre ei. Schimbă repede subiectul.

— De ce a păstrat numele de familie al mamei?

— Să ducă mai departe numele Docci. Aşa a făcut şi Maurizio. Nu şi maică-mea. Ea este o Ballerini.

— Şi tu?

— Eu sunt o Voli. Antonella Voli.

El îi întoarse reverența.

— Adam Strickland.

— Strickland, repetă ea.

Nu era un nume făcut să fie pronunțat de-o limbă italiană.

Adam privi din nou placa.

— Din cauza lui Emilio e nefolosit ultimul etaj al vilei?

— Da.

Se pare că fusese ideea bunicului ei. A doua zi după uciderea lui Emilio, Aliaţii au eliberat San Casciano. Au sosit soldaţii. Au scotocit vila în căutare de informaţii lăsate în urmă de nemţi înainte de-a se retrage. Bunicul ei a dat ordin să fie cărată la etaj toată mobila făcută zob de pe terasă. Pe urmă, a închis şi zăvorât uşile din capătul scării şi a sigilat etajul de sus. Camerele rămăseseră aşa de atunci — nederanjate — la insistenţa bunicului. După ce el a murit câţiva ani mai târziu, oamenii au presupus că *Signora* Docci o să le redeschidă, o să le aerisească, o să le repare şi o să le repună în folosinţă, dar ea le-a lăsat aşa cum erau, aşa cum au fost tot timpul.

Adam mai zăbovi puţin înainte să iasă din capelă, aruncând o ultimă privire interiorului. Dacă informaţia din dosar era corectă, undeva sub podeaua de piatră odihneau şi rămăşiţele Florei Bonfadio, moartă cu vreo patru sute de ani în urmă.

O găsiră pe Maria aşternând masa de pe terasă cu o faţă de masă albă, apretată. Când Antonella se aplecă s-o sărute pe amândoi obrajii, în ochii femeii mai vârstnice sclipi, fără îndoială, o privire călduroasă, nereţinută, care, însă, se împâcli vizibil când îl zări pe Adam apropiindu-se agale.

— Trebuie să rămâi să-i cunoşti pe unchiu' şi mătuşa. Trebuie să sosească. Şi pe verii mei.

— Ar trebui să plec.

Expresia de pe chipul Mariei îi sugeră că asta nu-i o idee deloc rea. Îi sugeră, de asemenea, că stăpâneşte limba engleză mult mai bine decât lasă să se ştie.

— Insist, spuse Antonella.

El rămase doar o jumătate de oră, dar îi fu de ajuns ca să fie cucerit de farmecul indolent al lui Maurizio şi de limba ascuţită a nevesti-sii. Formau un cuplu atrăgător. El era brunet, îngrijit

şi distins, cu tâmplele uşor grizonante; Chiara Docci era blondă, o frumuseţe cu trăsături ascuţite, al cărei râs răguşit trăda pasiunea pentru ţigările pe care le fuma fără încetare, spre dezaprobarea evidentă a celor doi copii, Rodolfo şi Laura.

— Mama, te rog, spuse Laura la un moment dat.

— Sunt emoţionată, *cara*. Nu întâlneşti în fiecare zi un tânăr arătos, care mai e şi deştept pe deasupra.

Adam îi întâlni privirea şi simţi cum roşeşte.

— E adevărat? întrebă Maurizio. E şi deştept?

— Abia l-am cunoscut, răspunse Antonella jucăuşă, diplomată.

Chiara suflă un fuior de fum în aer.

— Nici n-ai nevoie de mai mult timp, draga mea. Din clipa când l-am cunoscut pe unchiul tău, am ştiut că va trebui să-mi caut stimularea mintală în altă parte.

Lui Adam i se păru ciudat să-i vadă pe copii cum râd pe faţă la gluma unuia dintre părinţi. Şi râdeau cu aşa o poftă încât Adam se întrebă o clipă dacă nu cumva există un dram de adevăr în gluma usturătoare a Chiarei. Şi totuşi, simţi o oarecare îndoială. Maurizio râdea ca unul care ştie că adevărul este exact pe dos. Avea dinţii neverosimil de albi, remarcă Adam.

— Mintea ta şi nurii mei, nu aşa ne-a fost înţelegerea? i-o întoarse Maurizio, cât se poate de conştient că nevastă-sa îl lua cu mult la capitolul nuri.

— Şi unde aţi dat greş? îi întrebă Antonella, făcând semn spre verii ei, odraslele lor.

Urmară alte râsete. Şi încă un rând de vin. Apoi discuţia despre o viitoare petrecere de la vilă, pe care Adam ar fi un neghiob dacă ar rata-o.

Şi totuşi, el nu-i asculta cu atenţie. Îi observa, cu flecăreala lor vivace şi aerul lor de avuţie lejeră, cu părul lor negru ca smoala şi tenul plăcut. O rasă aparte.

Simţi brusc nevoia să plece. Apariţia Mariei îl scuti de inventarea unei scuze, aceasta ieşi din vilă anunţându-i că *Signora* Docci este gata să-şi primească familia.

Antonella îl conduse pe Adam până în curte, unde bicicleta stătea rezemată de fântână.

— A fost a bunicului, spuse ea şi degetele ei lungi mângâiară şaua de piele. Ne punea în coş când eram mici şi ne făcea să strigăm „*Ay caramba!*".

Îl sărută pe amândoi obrajii şi mâna ei îi atinse uşor braţul.

În timp ce lua curba din capătul aleii, încă simţea pe cot apăsarea delicată a degetelor ei.

9

Au plecat?

N-aţi auzit maşina plecând?

Eşti supărată, Maria?

Supărată?

Când eşti supărată, întotdeauna îmi răspunzi cu o întrebare la ce te-ntreb.

Chiar aşa, Signora*?*

Sau când eşti tristă.

Vorbeau despre petrecere de parcă ar fi deja a lor... despre toţi prietenii pe care or să-i invite.

Avem nevoie de prietenii lor. Dintre ai mei s-au dus o grămadă.

Dar este petrecerea dumneavoastră, Signora, *dintotdeauna a fost.*

Credeam că deteşti petrecerea.

Asta aşa-i, dar nu asta-i problema.

Şi de Antonella ce zici? Cum ţi s-a părut?

Antonella?

Crezi că-i place de el?

De cine?

Tu ce crezi? De Adam, fireşte.

Nu prea i-am văzut împreună. De unde să ştiu?

Pentru că o cunoşti mai bine decât oricare dintre noi.

Da, cred că-i place.

Mult?

Poate.

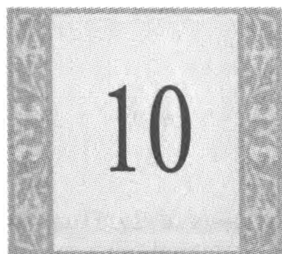
Vai de mine!

Signora?

Ia loc, Maria. Pe scaunul acela. Trage-l mai aproape de pat. Mai aproape. Bravo! Acum, dă-mi mâna. Aşa.

Signora...?

Trebuie să discutăm despre ceva, Maria, ceva despre care trebuia să discutăm de mult.

ADAM LĂSĂ JOS APARATUL DE FOTOGRAFIAT.

— Fir-ar să fie, mormăi el, nu pentru prima oară.

Lumina era perfectă, clară şi transparentă după trei zile de pâclă văratică, dar acum constată că nu poate încadra tot luminişul într-o fotografie. Cele trei statui din poiană refuzau cu încăpăţânare să încapă în cadru toate odată.

Îngropat până la mijloc în laurii din marginea de sud, reuşi să-i fotografieze şi pe Zefir — vântul de la apus, cu obrajii umflaţi, suflând aerul cu toată puterea — şi pe Hiacint, culcat pe spate pe piedestal, mort, cu discul lângă el. Dar Apollo nu era în cadru.

De fapt, oriunde se aşeza Adam, obiectivul de 50 de mm al vechiului Leica primit de la taică-său („Nu te mai obosi să te întorci acasă dacă-l pierzi") era incapabil să cuprindă deodată mai mult de două statui din cele trei.

Povestea pe care o reprezentau era destul de simplă, ceea ce-i amplifica frustrarea de a nu fi în stare s-o imortalizeze într-o singură fotografie: Zefir, gelos pe dragostea lui Apollo pentru

Hiacint, un frumos prinţ spartan, a decis să treacă la fapte. În timp ce Apollo îl învăţa pe tânăr să arunce discul, Zefir a stârnit un vânt puternic, care a trimis discul drept în ţeasta lui Hiacint, ucigându-l pe loc. Atunci floarea de iacint a răsărit din pământul stropit de sângele lui.

La marginea de nord a crângului stătea Apollo, cu chipul îndurerat şi cu braţele întinse către băiatul căzut la pământ. Era aşezat pe o creastă conică, dăltuită fără finisaj. Poate voia să reprezinte Muntele Parnas, casa lui, pe care o împărţea cu Muzele, dar includerea acestuia aici părea neîntemeiată. Muntele Parnas nu făcea parte din poveste aşa cum a fost scrisă de Ovidiu şi, în plus, Apollo era deja identificabil după arcul şi lira lui.

Statuia lui Hiacint ridica alte semne de întrebare. De ce să-l plasezi cu faţa în jos, în praf, cu părul lung revărsat pe chip, astfel încât să nu i se vadă decât o mică parte din guriţa lui delicată? Şi de ce să îmbraci un tânăr renumit pentru calităţile lui atletice într-o robă largă, cu mâneci lungi, în loc să-i înfăţişezi fizicul dezgolit?

Dosarul nu-i oferea nici o lămurire, după cum nici notele bogate adunate de tatăl *Signorei* Docci în timp ce elabora documentul, deşi acestea i-au oferit totuşi nişte versuri din poemul *Endymion* al lui Keats despre rolul lui Zefir în moartea lui Hiacint. Era o bucată zdravănă de poezie care-l va ajuta să-şi rotunjească teza, dar, ca şi celelalte descoperiri mărunte pe care le acumulase în ultimele zile, îl lăsă, în mod ciudat, indiferent.

Acum se simţea în siguranţă — ştia că are deja destul material cu care să compună o lucrare convingătoare — şi ar fi trebuit să sărbătorească acest lucru. Şi totuşi, nu putea, nu când îl frământau încă atâtea întrebări. Se înmulţiseră de la turul grădinii pe care îl făcuse însoţit de Antonella, când, pentru un moment, totul i se păruse atât de clar, atât de evident.

Înălţimea abruptă care găzduia amfiteatrul se vedea în mod clar că e o construcţie artificială, dar de ce folosise Federico

Docci atâta energie şi bani ca să mute atâtea tone de pământ de dragul unui singur detaliu? O întreprindere atât de vastă nu se potrivea deloc cu tactul de care dăduse dovadă în restul grădinii. Cât despre amfiteatru în sine, de ce are nouă niveluri în locul celor şapte, aşa cum apar în amfiteatrul din Bomarzo?

Ca nişte note false dintr-o piesă muzicală altminteri impecabilă, aceste întrebări îl sâcâiau; refuzau să fie ignorate. Încercase să le alunge, dar de fiecare dată când trecea de gardul viu de tisă de la intrarea în grădină, ştia că le va găsi acolo. Chiar şi acum, când era adâncit în exerciţiul pur practic al fotografierii grădinii, se trezi că-i vin în minte încă două întrebări, sub forma statuilor lui Apollo şi Hiacint.

Îi făcu o ultimă fotografie lui Hiacint, apoi îşi croi drum înapoi, prin pădure, spre grotă. Îşi dădu brusc seama că grădina devine o obsesie nefirească. Era şi de aşteptat să se-ntâmple aşa. De la sosirea lui în San Casciano, nu-i prea stătuse mintea la altceva. Când nu se plimba prin grădină, invariabil îşi petrecea timpul citind despre ea. În fiecare seară lua la *pensione* cărţi şi ziare în coşul bicicletei, să-şi poată continua studiul în timpul cinei, până noaptea târziu.

Nu fusese nimeni în *trattoria* să-l certe că citeşte în timp ce mănâncă. Spre dezamăgirea lui, Fausto nu se mai arătase din prima seară şi, din câte spunea *Signora* Fanelli, probabil că nu avea să se arate din nou prea curând. Se pare că nu mai trecuse de mult pe la ea. Poate că doar i se părea lui, dar avu senzaţia că simte o undă de dezamăgire în glasul ei.

Nici urmă de Fausto. Şi nici de Antonella, trei zile la rând.

— Are foarte mult de lucru, îl lămurise *Signora* Docci în timpul uneia din audienţele obişnuite din dormitorul ei. Pare-se că au sosit nişte clienţi importanţi în oraş, cumpărători de la mari magazine universale din America.

Nu se străduise mai deloc să-şi ascundă nota uşor batjocoritoare din glas.

— Nu sunteţi de acord cu ceea ce face?

— E treaba bătrânilor să nu fie de acord cu tot ce fac tinerii.

— Aaa, aşa stau lucrurile?

— Dacă noi suntem de acord cu totul, tinerii n-au cu cine să lupte şi lumea n-o să se mai schimbe niciodată. Nu poate progresa.

— Nu m-am gândit niciodată în termenii ăştia.

— Sper că nu. Ai alte lucruri la care să te gândeşti.

— Ca, de exemplu?

— Ei, nu ştiu — îşi flutură mâna în aer — la Elvis Presley.

— Sunt impresionat.

— Antonella mă ţine la curent cu chestiile astea.

— Iar dumneavoastră vă faceţi datoria şi nu sunteţi de acord cu ea.

— Elvis Presley e, în mod clar, un tânăr cu o moralitate îndoielnică.

— Spuneţi asta bazându-vă pe ce ştiţi despre muzica lui.

— Şi din filmele lui.

— Pe care le-aţi văzut?

— Bineînţeles că nu. Nu înţelegi. Bătrânii au voie să-şi susţină cauza de pe o poziţie de ignoranţă completă. De fapt, asta-i esenţial.

Adam izbucni în râs, aşa cum i se întâmpla adesea în compania ei.

— Poate că-i place treaba pe care o face. Poate că-i pricepută.

— Prietenii mei care se pricep la chestii de-astea îmi spun că e foarte talentată. Dar eu am considerat-o întotdeauna mai mult decât o simplă cusătoreasă.

— Sunt convins că munca ei presupune mult mai mult decât cusutul.

Signora Docci oftă uşurel.

— Ai dreptate, fireşte. Nu mă băga în seamă. Cred că încă sunt puţin supărată.

— Supărată?

— Ar fi trebuit s-o fi văzut înainte de... de asta, spuse ea ducându-şi degetele la frunte. Era atât de frumoasă. Acum se ascunde într-o cameră din spate şi lucrează cu mâinile. *La poverina.*

Cuvintele ei îl afectară foarte tare, în special ultimele două, pline de milă: biata de ea.

— Nu sunt de acord, o contrazise Adam. Nu mi-o închipui ascunzându-se.

— Nu? întrebă ea pe un ton plat, sceptic.

— Ştiu că n-am întâlnit-o decât o dată, dar exact asta mi-a sărit în ochi — faptul că nu se ruşinează, nu-i deloc jenată. Prin felul cum îşi piaptănă părul, prin ţinuta ei, nu se ascunde.

— Crezi că nu se uită în oglindă în fiecare dimineaţă şi nu-şi doreşte să fi fost altfel?

— Poate. Nu ştiu. Dar e mai frumoasă din cauza asta, din cauza felului cum îşi poartă cicatricea.

— Chiar crezi asta?

— Absolut.

La început, el îi interpretă privirea ca pe un semn de aprobare ostenită şi, dintr-odată, se simţi foarte tânăr, se simţi, brusc, o persoană aflată în prezenţa cuiva care a petrecut cu mult, mult mai mult timp pe planetă. Dar mai era şi altceva în ochii ei, ceva ce nu reuşea să înţeleagă. Nu-şi dădu seama despre ce-i vorba decât atunci când pe chipul ei miji un zâmbet molcom şi un pic coţcar.

— Vă jucaţi cu mine.

— E plăcut să te văd luându-i apărarea. Şi ai dreptate — asta o face mai frumoasă.

— Cum s-a întâmplat?

— S-a întâmplat într-o seară, lângă Portofino. Maică-sa era la volan. Şi ea a avut noroc. Nu şi-a rupt decât două coaste.

Signora Docci nu-i mai dădu alte amănunte. De fapt, pusese capăt întrevederii chiar atunci, sub un pretext oarecare, exilându-l înapoi la parter, la cărţile sale.

Poate că asta-i problema, cugetă Adam, în timp ce se întorcea cu paşi mari pe lângă grotă: rutina, pălăvrăgeala, lungile perioade de studiu întrerupte de conversaţiile cu o septuagenară imobilizată la pat. Adaugă la toate astea şi căldura nemiloasă şi nu-i de mirare că pierde contactul cu realitatea.

Urcă treptele îngropate în panta din spatele grotei, hotărându-se, între timp, să o rupă cu rutina, să introducă puţină varietate în viaţa lui, poate să ia cina în oraş într-una din seri, să facă o excursie cu bicicleta într-o zi, sau să facă autostopul până la Florenţa — orice ar putea adăuga puţină varietate, să-l scoată din nebuneala asta.

Se opri la baza amfiteatrului şi se uită îndelung la Flora, pe piedestalul ei situat aproape de vârf. Nu va mai fi niciodată capabil s-o vadă aşa cum o văzuse prima dată. Cuvintele Antonellei îi înrâuriseră judecata în chip irevocabil. Când privi zeiţa, cum se răsuceşte într-o parte, apoi în cealaltă, nu mai văzu poziţia clasică împrumutată de la Giambologna, ci o femeie contorsionată de o altă emoţie, îi văzu şoldul drept arcuit în chip provocator.

De ce or fi plasat-o acolo, aproape de vârf, dar nu chiar în vârf? De fapt, de ce or fi plasat-o defel acolo, într-un amfiteatru cu nouă niveluri? Şi de ce nouă niveluri în loc de şapte? Sau cinci, dacă stăm să ne gândim? Ce avea cifra nouă aşa special? Cele nouă vieţi ale pisicilor? Peste nouă mări şi nouă ţări? Cele nouă planete ale sistemului solar? Nu, pe atunci nu se ştia de Pluto. Shakespeare, poate — *Macbeth* — vrăjitoarele ce îşi repetau descântecele de nouă ori. Nici gând. Shakespeare nu putea să fi fost mai mult decât un băieţel când a început amenajarea grădinii. Pe-aproape, totuşi. Iar conexiunea ocultă era interesantă. Cum spuneau vrăjitoarele?

De trei ori ţie, de trei ori mie,
Şi-ncă pe-atât, nouă să fie.

Trinitatea la puterea a treia — un număr puternic — de trei ori sacru, ca Sfinţenia Sfinţeniei, compusă din cele trei trinităţi. Şi altceva, o altă asociere întunecată cu numărul nouă. Dar care anume?

Rămase trăsnit, cu soluţia proaspătă în minte, totuşi, deja ignorată. Îşi aprinse o ţigară, aruncă chibritul în jgheabul de la baza amfiteatrului şi porni spre cărare.

Ajunse la câţiva paşi de gardul viu din tisă care-i bloca ieşirea din grădină, când găsi răspunsul.

Cele nouă cercuri ale *Infernului* lui Dante.

Zăbovi câteva momente, apoi făcu cale întoarsă, grăbind pasul pe potecă spre amfiteatru.

Nu faptul că statuia Florei era aşezată în al doilea cerc de sus — nu-şi putea aminti ce categorie de păcat sau depravare umană fusese plasată de Dante în al doilea cerc al *Infernului* său — ci inscripţia de pe arcul de triumf ce se înălţa mândru pe creasta dealului îi oferi cheia:

Îi luă vreo zece minute să găsească un exemplar al cărţii în bibliotecă, exact cât îi trebui să-şi tragă sufletul. Se trânti pe un fotoliu de piele şi examină tomul: *La Divina Commedia* de Dante Alighieri, o ediţie italiană de la sfârşitul secolului al nouăsprezecelea.

Dicţionarul lui rămăsese la *pensione*, dar cu puţin noroc n-o să aibă nevoie de el, nu imediat. Chiar şi cu italiana lui rudimentară ar trebui să fie în stare să stabilească ce clasă de păcătoşi ocupa al doilea cerc al Iadului lui Dante, *Inferno*, cum l-a numit el.

De fapt, nu citise niciodată *Divina Comedie*. O frunzărise, încropise vreo două comentarii, cât să convingă un examinator

că-i bine familiarizat cu textul. Ar fi putut avansa o teză concludentă în ceea ce priveşte frumuseţea eternă a poemului epic al lui Dante, opera care i-a încununat viaţa, care i-a luat doisprezece ani s-o scrie şi pe care a terminat-o chiar înainte de moartea sa, în 1321. De asemenea, ar fi putut să numească un număr de mari scriitori şi poeţi care au recunoscut de bunăvoie cât de îndatoraţi îi sunt operei sale — William Blake, T.S. Eliot, Samuel Beckett şi James Joyce. Ar fi putut să dea chiar şi nişte exemple concrete, versuri din *Ţara pustie* preluate de Eliot direct din *Divina Comedie*.

Cum, însă, nu citise *Ţara pustie* — şi, de altfel, nici vreo operă de-a lui Beckett sau Joyce — i-ar fi fost foarte greu să spună exact cum anume i-a inspirat pe aceşti oameni de litere moderni un poem medieval despre călătoria unui suflet pierdut prin Infern, Purgatoriu şi Paradis.

Totuşi, asta n-avea nici o importanţă. Îşi amintea destule din *Divina Comedie* ca să ştie că trebuie să existe o legătură cu grădina memorială.

Rătăcindu-se într-o pădure întunecoasă, Dante este abordat de spiritul poetului Vergiliu, care îl călăuzeşte prin cele nouă cercuri ale Infernului către Purgatoriu. Spiritul lui Beatrice — iubirea de-o viaţă a lui Dante, moartă de mult — preia funcţia de călăuză în ultima parte a călătoriei, escortându-l prin Paradis către întâlnirea finală cu Dumnezeu.

Pe Adam îl interesa începutul povestirii, cu Vergiliu conducându-l pe Dante din pădurea întunecată pe Poarta Infernului. Să fi fost oare o simplă întâmplare faptul că la capătul grădinii memoriale se înfoia ameninţătoare o pădure deasă de stejari de stâncă întunecaţi? Sau că arcul triumfal era plasat atât de aproape? Sau, dacă citeai cele două decoraţiuni curios de asimetrice, care flancau FIORE, drept doi de N, obţineai anagrama cuvântului INFERNO, adică Infern? Era oare posibil ca Federico Docci să fi mutat, dacă nu Cerul, măcar o grămadă de pământ ca să creeze o pantă abruptă pentru un simplu amfiteatru? Sau

o fi făcut asta pentru a recrea cercurile Infernului atât de clar detaliate de Dante în prima parte a poemului său?

Acestea erau câteva din întrebările care îl făcuseră pe Adam să urce dealul în fugă, lăsând în urmă grădina, şi îl făceau să răsfoiască acum înfrigurat cartea veche.

Găsi ceea ce căuta în Cântul cinci din *Inferno*:

Così discesi del cerchio primaio giù nel secondo...
Aşa că am coborât din primul cerc în cel de-al doilea...

Ochii lui scanară textul: un loc întunecos... ţipetele şi blestemele păcătoşilor în timp ce se rotesc în vârtejul unui vânt nărăvaş care nu se opreşte niciodată... *i peccatori carnali.*

Continuă lectura un pic, să se asigure că nu se înşela. Nici vorbă.

Dacă stejarii de stâncă reprezentau pădurea întunecată în care s-a rătăcit Dante, iar arcul de triumf reprezenta Poarta Infernului, atunci Federico Docci alesese să plaseze statuia soţiei decedate în acel cerc al Infernului care-i adăpostea pe păcătoşii dedaţi poftelor trupeşti, pe adulterini.

Încă încerca să se obişnuiască cu gândul acesta când Maria intră în bibliotecă venind din salon.

— Maria.

— Domnule.

Ce i-o fi venit să-i spună „domnule”?

— *Signora* Docci doreşte să vă vadă.

— Mulţumesc.

El rămase nemişcat.

— Totul e-n regulă, domnule?

— Da.

La gândul acestei descoperiri i se învârteau toate rotiţele din cap, da, dar şi cămaşa năclăită de sudoare i se lipise de spătarul fotoliului de piele şi se temea să nu facă vreun zgomot dacă se ridica în picioare în prezenţa ei.

Avu dreptate să aştepte până după plecarea ei. Se auzi un zgomot ca de ţesătură spintecată, asemănător cu cel scos de ariciul de la pantofi.

Signora Docci nu era în pat, ceea ce la început îl derută. Până acum n-o văzuse decât culcată în pat. Dar acum acesta era gol, frumos aranjat, cu aşternutul de bumbac alb întins fără nici o cută, neted ca gheaţa.

— Sunt aici, se auzi o voce din logie.

Era aşezată într-un fotoliu de răchită şi purta o fustă bleumarin şi o bluză albă din bumbac. Avea picioarele goale şi le ţinea pe un taburet. Părul, pe care-l purtase întotdeauna despletit, îi era strâns într-o coadă de cal, iar în lumina soarelui ce inunda logia, chipul ei îşi pierduse ceva din paloarea obişnuită. Arăta ca un pasager tolănit pe puntea unui vas de croazieră — pe puntea de la clasa întâi.

— M-am gândit să luăm ceaiul *al fresco*[1] azi, spuse ea degajată.

Neizbutind să-şi mascheze simţămintele, pe chip îi înflori un zâmbet.

— Ar trebui să vezi ce mutră ai.

— Sunt surprins.

— Nu-i vorba chiar de învierea lui Lazăr. În orice caz, tu eşti de vină.

— Eu?

— Ei, nu în mod direct. E vorba de ruşinea asta de-a vorbi cu tine în fiecare zi stând în pat. E nedemn.

— În ceea ce mă priveşte pe mine, nu trebuie să vă faceţi probleme de demnitate.

---

[1] În aer liber.

— Ei, nu-i vorba despre asta... am făcut-o pentru mine, spuse ea, întorcându-se cu faţa la soare. A trecut mult timp de când n-am mai simţit razele soarelui pe faţă. Arătă spre serviciul de ceai de pe măsuţă: Vrei să te ocupi tu?

Adam turnă ceaiul la fel ca întotdeauna. Ea era foarte pretenţioasă la acest capitol — mai întâi laptele, apoi ceaiul, apoi o jumătate de linguriţă de zahăr.

— Adineauri alergai, spuse ea.

— Alergam?

— Ei, încercai să alergi. Te-am văzut de acolo, şi arătă spre peretele scund al logiei.

Instinctul îi dictă să păstreze descoperirea pentru sine. Asta în cazul în care făcuse, într-adevăr, o descoperire. Poate că i se pare doar lui că ar avea Dante ceva cu grădina, sau grădina cu Dante. Trebuie să fie sigur. Iar asta cere timp.

— Credeam că am descoperit ceva. M-am înşelat.

Ea n-avea de gând să-l lase să scape cu una, cu două.

— Ce anume?

— Zefir, spuse el, gândindu-se în sinea lui ce să-i răspundă.

— Zefir?

— Vântul de la apus.

— Da, ştiu asta.

— Ei bine, în mitologie, el e soţul Florei; în viaţa reală, Federico a fost soţul ei. Mi-a trecut prin cap, nu ştiu, că poate statuia lui Zefir a fost făcută după chipul lui Federico. Voiam să văd dacă există vreo asemănare cu portretul din camera de studiu.

— Interesant.

— Doar că nu există nici o asemănare.

Ridică din umeri.

N-avea cum să-şi dea seama dacă ea sesizase că se eschivează, căci nu-i spuse nimic. Dar ceea ce îi *spuse*, totuşi, îl luă prin surprindere.

— În aripa de nord e un dormitor, mare, cu baie proprie. E al tău, dacă-l vrei.

Nu era sigur că înţelege bine ce vrea să-i spună.

— E o invitaţie.

— Să stau aici?

— Nu pentru totdeauna, răspunse ea cu un zâmbet uşor. Gândeşte-te. Nu trebuie să iei o hotărâre acum. N-o să mă simt ofensată dacă mă refuzi.

— Mulţumesc.

— O să economiseşti nişte bani.

— Nu-s banii mei, ci ai facultăţii.

— Asta nu înseamnă că nu poţi să-i cheltuieşti pe altceva. Crispin nu trebuie să afle neapărat. Şi chiar dacă află, mă îndoiesc că ţi i-ar cere înapoi. Mă înşel?

— Nu.

— Deci?

Nu era vorba de bani. Ezitarea lui avea cu totul alte motive.

— O să vină şi fratele meu pentru câteva zile.

— Nu mi-ai pomenit niciodată de fratele tău.

— Încerc să nu mă gândesc prea mult la asta.

Signora Docci zâmbi.

— Când soseşte?

— Genul ăsta de întrebare nu i se potriveşte lui Harry.

— Şi cu ce se ocupă Harry?

— E sculptor.

— Sculptor?

Părea intrigată.

— Oarecum. E foarte modern — lucrează cu grămezi de oţel sudat adunate de prin mormanele de deşeuri.

— E prezentabil?

— N-am asociat niciodată acest cuvânt cu persoana lui.

Signora Docci izbucni în râs.

— Ei bine, o să găsim o cameră şi pentru Harry, dacă o să vrea. Tu decizi. Mie îmi este indiferent.

Dar îi era clar că lucrurile nu stau chiar aşa; vedea o femeie în vârstă, pe cale să fie mutată din căminul ei, care lansează o invitaţie ospitalieră, probabil ultima din viaţa ei. Ceea ce îl făcu să se hotărască, totuşi, era şansa pe care i-o oferea de-a o întâlni mai des pe Antonella. Dacă drumurile nu li se încrucişaseră în ultimele zile, era doar din cauză că el era de mult înapoi la *pensione* în San Casciano seara când apărea ea în vizită la bunica ei.

11

SIGNORA FANELLI SE DEZUMFLĂ UN PIC LA VESTEA CĂ ADAM urmează să se mute, dar îşi mai reveni când el se oferi să-i achite cazarea pe toată săptămâna.

— Când pleci?

— Nu mâine, ci în ziua de după.

Îşi propuse să caute în dicţionar cum se zice la „poimâine" în italiană.

Signora Fanelli îşi făcea de lucru în *trattoria*, lustruia paharele pentru consumaţia din seara aceea. Rochia ei avea decolteul mai larg decât de obicei şi între sâni i se bălăngănea ademenitor o cruce de aur. Nu observase până acum, dar în claviculele ei proeminente avea ceva din Flora.

— Şi chiar te-a invitat *Signora* să stai acolo?

— Da.

— Ciudat.

— De ce?

— Ţine foarte mult la intimitate.

— Nu mi se pare.

— Nu era aşa. Înainte. Era foarte... plină de viaţă.

— Ce s-a întâmplat?

Îl privi cu ochii ei mari, negri.

— Crima, fireşte.

— Vă referiţi la Emilio?

— Mare nenorocire.

Îşi făcu cruce cu un gest scurt, atrăgându-i încă o dată privirea spre decolteul adânc.

Familia nu-şi revenise niciodată după moartea lui Emilio, continuase ea, deşi soţul *Signorei* Docci, Benedetto, a suferit mult mai mult decât ea. A dispărut din viaţa comunităţii. Era arareori văzut ici-colo, nu se mai arăta nici la vremea recoltei, când se culegeau şi se storceau strugurii şi măslinele. Apoi, dintr-odată, a murit de un atac de cord. În opinia ei, nemţii ăia ar fi putut la fel de bine să-l împuşte şi pe el, fiindcă a început să moară din momentul în care i-au ucis fiul cel mare.

— Şi cu nemţii ce s-a-ntâmplat?

— Au murit amândoi în bătălia de la Florenţa.

— S-a făcut dreptate.

— Crezi? Două vieţi pentru una? Zece, poate... cincizeci... o sută de vieţi de-ale lor. Să-l ucidă aşa, pe-un om care i-a primit în casa lui.

Amintirea asta încă o scotea din minţi. Furia îi era palpabilă, şocantă în ochii unui englez.

Îşi dădu la parte o şuviţă rebelă de pe faţă.

— Au schimbat locul ăsta. Nu mai e acelaşi. Toată lumea ştie ce s-a întâmplat aici şi încă suntem marcaţi de evenimente. Ce-au făcut ei într-o clipă ne este dat să ducem pentru totdeauna.

Mai târziu, după ce făcu un duş, citi scrisoarea pe care i-o scrisese Gloriei şi se simţi uşurat că nu o pusese la poştă. Îşi

zise că a afişat mărinimia cuvenită, iertând-o pentru că a pus capăt în mod brutal relaţiei dintre ei, dar cuvintele lui aveau ceva pompos şi autocompătimitor. Ce-i pasă ei ce crede el? Ea dorise să aibă companie până la vacanţa de vară. N-ar trebui s-o ierte, ar trebui să se dojenească pe sine că n-a fost în stare să citească semnele din timp.

Îi veni în minte *Signora* Fanelli, cu flacăra din ochii ei şi cu pasiunea misterioasă din glas când îi vorbise despre uciderea lui Emilio. Zăbovi şi asupra cuvintelor cu care s-au despărţit la parter.

„Îmi pare rău că pleci, dar înţeleg."

Era o declaraţie simplă, dar privirea îi ezitase, cuprinsă parcă de jenă, de parcă i-ar fi dezvăluit prea multe despre sine. Să fi fost oare ceva provocator în privirea aceea sfioasă? Nu era imposibil. Relaţia lor oscilase undeva între o uşoară familiaritate şi flirt de la primul lor schimb de replici, când ea îi corectase italiana cu un zâmbet ştrengăresc. În ultimele zile glumiseră, el îi făcuse complimente, iar ea găsise nenumărate pretexte să-l mustre în joacă. Nu era tocmai o relaţie nemaipomenită, dar fără îndoială exista o oarecare alchimie.

Când coborî la parter să ia cina, nimic din comportamentul *Signorei* Fanelli nu sugera că i-ar fi trecut şi ei prin minte aceste gânduri. Era prea ocupată ca să-l conducă la masa lui, cum făcea de regulă. De data asta, îi făcu semn spre terasă şi-i strigă:

— Afară!

Şi când, în sfârşit, veni să-i ia comanda, nu urmă nici una din glumele ei obişnuite în timp ce el trăgea de timp (mai mult decât era cazul). Insistă să înceapă cu *cacciucco*, naiba ştie ce era asta, apoi plecă grăbită.

Cacciucco se dovedi a fi o porţie de midii în sos roşu condimentat. Era excelentă, fără doar şi poate prea bună ca să faci şi altceva decât să mănânci, chiar dacă operaţiunea asta era primejdioasă pentru o carte ţinută pe masă, darămite pentru trei. În momentul în care resturile fură adunate, deschise *Divina*

Comedie. Multe din cuvinte nici măcar nu apăreau în dicționarul lui și curând îi deveni deprimant de clar că putea să-și petreacă tot restul șederii lui în Italia luptându-se cu textul fără să-l poată termina. Perseveră, totuși, având proaspătă în minte bucuria descoperirii.

Întorsese dovezile pe toate părțile, dar totul continua să trimită spre o legătură clară între grădină și Infernul lui Dante. Exact ca și Dante, Federico Docci își concepuse propriul Infern cu mai multe straturi, iar prin faptul că o plasase pe Flora în al doilea cerc dinspre vârf transmitea un mesaj despre tânăra lui soție, spunea că ea era o curvă adulterină.

Nu se mai punea problema dacă Federico Docci făcuse, într-adevăr, această declarație acuzatoare, ci de ce o făcuse? Ce rost avea să se ostenească dedicând o grădină memoriei sale dacă asta era ceea ce simțea pentru ea? Nu avea nici o noimă, nu dacă nu cumva mai era și altceva la mijloc, ceva pe care Federico îl încifrase în restul ciclului.

Asta însemna că trebuie să citească atent poemul lui Dante; îi cerea o căutare amănunțită a oricărei alte asemănări cu grădina; însemna să continue cercetările, oricum. Și exact asta și făcu — în tot timpul felului principal, pui Val d'Arno la rotisor, pe când deasupra terasei se lăsa o seară caldă, fără nici o adiere de vânt.

Dante și Vergiliu de-abia pătrunseseră pe Poarta Infernului când *Signora* Fanelli sosi la masa lui cu coniacul din partea casei.

— Muncești prea mult.

— Vă simțiți mai bine? întrebă el.

Ea schiță un zâmbet sfios, plin de căință.

— Îmi cer scuze. A fost o seară agitată. O să-ți povestesc mai târziu.

Dar nu mai avu ocazia. Niște clienți întârziați la cină și obișnuiții noctambuli ai barului făcură ca ea să lucreze de zor când el urcă la etaj să se culce.

Fu deşteptat de o geană de lumină care sfâşie întunericul. În pragul uşii zări o siluetă.

Era *Signora* Fanelli.

Închise ochii, prefăcându-se că doarme, încercând să cântărească în sinea lui această nouă turnură. Deci nu se înşelase.

— Adam, şopti ea, păşind în vârful picioarelor spre el. Îi puse cu blândeţe mâna pe umăr. Adam.

El se prefăcu neconvingător că se trezeşte din somn.

— Da...? mormăi încetişor.

— E 'Arry, îl anunţă ea. La telefon.

Harry trecu direct la subiect, fără nici măcar un „alo", iar din momentul acela Adam pierdu tot firul poveştii, chinuindu-se să recupereze terenul pierdut.

Era ceva în legătură cu Harry, care se afla în Milano, unde a cunoscut o fată în gară, iar fata era elveţiancă şi se rătăcise, şi era târziu şi ea avea adresa unui hotel din apropiere, aşa că s-au dus acolo, şi era un loc ieftin, fără portari, iar Harry i-a cărat valiza la etaj în timp ce ea se înregistra la recepţie, iar când s-a întors, a aflat că ea plecase. Definitiv. Cu valiza lui. Cea pe care o lăsase ca un naiv lângă ea. Cea în care erau toţi banii lui.

Nu era o poveste diferită de nenumăratele pe care le auzise de la Harry de-a lungul anilor.

— Harry, cât e ceasul?

— Ce, întârzii la operă, nu-i aşa? Futu-i mama mă-sii! Doamne, e târziu, OK, şi sunt blocat în hotelul ăsta căcăcios, în Milano, cu o valiză plină de ziare, care-i aparţine unei elveţience.

— Mă-ndoiesc că era elveţiancă.

— Te îndoieşti că era elveţiancă?!

— Da, mă-ndoiesc.

— Păi, n-avea codiţe şi o nenorocită de vacă de lapte în lesă, dacă asta vrei să zici!

— Calmează-te, Harry.

— Calmează-te *tu*! Nu tu eşti în Milano cu o valiză plină de ziare.

— Paşaportul îl mai ai?

— Fireşte, oftă Harry indignat.

— Dar ceva bani?

— Nu destui să pot cumpăra un bilet cu care să plec de-aici, altfel nu te-aş fi sunat.

— De unde suni? De la hotel?

— Da.

— Cei de-acolo vorbesc englezeşte?

— Ei aşa-şi închipuie.

— OK, ascultă. Iată ce-ţi propun...

În timp ce vorbea, Adam o privea pe *Signora* Fanelli cum îşi vede de treabă şi se pregăteşte să închidă. Zăvorî obloanele de la terasă, dar lăsă uşile deschise, să circule aerul răcoros al nopţii. Tocmai ştergea tejgheaua când, în sfârşit, el puse receptorul în furcă.

Deveni brusc conştient că stă acolo în picioarele goale, în pantalonii de pijama şi tricoul murdar pe care şi-l trăsese pe el în grabă.

— Probleme? întrebă ea.

— Aveţi un frate?

— Da.

— E o catastrofă?

Ea izbucni în râs. Râse încă şi mai tare când el îi relată păţaniile lui Harry. Apoi ea turnă pentru amândoi una mică înainte de culcare şi îşi ceru scuze că fusese atât de grăbită mai devreme. Lucrezia, una dintre bucătărese, venise iarăşi băută la lucru. *Signora* Fanelli o înţelegea — soţul Lucreziei e o brută violentă, aşa fusese dintotdeauna, chiar şi în copilărie — dar

problema băuturii scăpase de sub control. Nu ştia ce să facă. Întoarseră pe toate feţele impasul în care se afla ea înainte să urce la culcare.

Dormitorul lui Adam era pe coridorul ce ducea spre apartamentul ei. Când ajunseră în faţa uşii lui, el îi ură noapte bună. Ea, însă, nu îşi continuă drumul; nici măcar nu-i răspunse la urare, nu imediat. Fixă podeaua din priviri, apoi ridică ochii spre el şi-i spuse:

— Iacopo nu-i aici în seara asta. Stă la un prieten.

El înţelese ce însemnau cuvintele ei — fiul era plecat, ea era singură — dar nu înţelese ce voia să zică *ea*. Şi nu avea de gând să rişte şi să se facă de râs.

Nu fu nevoie. Îl luă de mână şi-l trase în cameră, închizând uşa în spatele lor.

Mişcările ei nu erau nestăpânite, asta cel puţin la început. Îl conduse pe întuneric spre pat, apoi îi trase tricoul peste cap şi-l aruncă pe jos. Îşi trecu degetele pe pielea lui, trăgând de firele rare care aproape că se puteau numi păr pe piept. Când îşi ridică faţa spre a lui, el se aplecă s-o sărute. Ea avea limba micuţă, ascuţită, iscoditoare. Pesemne îi simţise excitarea, pentru că îi puse o mână pe mijloc şi îl trase mai aproape.

Rămaseră în picioare, sărutându-se un timp. Mâinile lui îi cutreierară trupul şi le plăcu ce le fu dat să simtă prin rochia de bumbac, cum sfârcurile ei se întăresc la atingerea lui.

Încetişor, ea se lăsă în genunchi şi-i trase pantalonii de pijama în jos pe coapse. El îi simţi răsuflarea şi o clipă ea păru să chibzuiască ce să facă în continuare. Apoi îl cuprinse cu buzele.

Nu făcu mai nimic, doar îl lăsă să crească acolo, în căldura umedă a gurii ei, cu palmele odihnindu-i-se blând pe coapsele lui.

Apoi gura i se îndepărtă, ea se ridică în picioare şi se întoarse cu spatele la el.

El îi trase fermoarul şi-i dezgoli umerii până simţi că rochia cade grămadă la picioarele ei. Nu ieşi din ea până ce el nu-i desfăcu copca de la sutien.

I-o luă înainte cu chiloţii şi se aplecă să şi-i scoată, apoi se întoarse din nou cu faţa la el. Răsuflarea ei era acum sacadată şi îl apucă strâns în timp ce se sărutară din nou, cu limba ei de data asta agresivă.

Pe neaşteptate, ea îl împinse pe pat şi îl încălecă înainte ca el să apuce să se întindă pe mijlocul saltelei. Pelvisul ei se lipi de osul lui, avea părul pubian des, aspru şi deja umed.

Îl apucă de ceafă, îi trase capul de pe pat, ghidându-i gura către sânii ei.

Se arcui, lipindu-şi buzele de urechea lui.

— Acesta rămâne secretul nostru, îi şopti. Înţelegi?

El răspunse cu un mormăit.

Îşi scoase sfârcul din gura lui.

— Înţelegi?

— Da.

Îl împinse din nou pe saltea. El nu-şi dorea nimic mai cu multă ardoare decât să o pătrundă pe loc, dar ea încă nu voia, nu încă.

Îşi croi drum în sus pe corpul lui, până ce intenţia îi deveni clară. Apucă marginea de metal a patului să se ancoreze bine, îşi depărtă picioarele deasupra feţei lui şi se lăsă în jos.

12

PENTRU LUMEA DE-AFARĂ, NIMIC DIN COMPORTAMENTUL LOR NU trăda ce se întâmplase între ei. Cuplul de bătrânei de la Roma — singurii locatari de la *pensione* care încă erau la micul dejun când Adam coborî — îi zâmbi politicos, ca şi în dimineţile anterioare. Nu exista nici o dovadă că *Signora* Fanelli le-ar fi dezvăluit detaliile hârjonelii ei nocturne cu englezul. De fapt, nu era nici o dovadă că aceasta ar fi avut loc defel.

Doar când ea îi aduse cafeaua i se păru că observă ceva. Se opri un pic mai aproape de el decât de obicei când îi puse ceaşca şi farfurioara pe masă.

El o lungi cu micul dejun în speranţa că se va ivi ocazia ca măcar să-i poată mulţumi pentru întâlnirea lor fierbinte. Poate că n-ar fi avut cine ştie ce importanţă dacă ea nu s-ar fi strecurat pe furiş din pat în timp ce el încă dormea. În ultima lui amintire, ea era călare pe el, îndemnându-l cu cuvinte pe care el nu le înţelegea, cu crucifixul legănându-i-se la gât, măturându-i pieptul. Al doilea număr îl adormise aproape imediat. Oare o ţinuse măcar în braţe după aceea? Spera că da.

În sfârşit, cuplul din Roma se îndepărtă agale, iar *Signora* Fanelli reapăru din bucătărie şi îl întrebă vioaie:

— Mai doreşti un cappuccino?

— Da, mulţumesc.

Automatul de cafea de pe tejghea tuşi, sfârâi şi şuieră ameninţător. Adam împinse scaunul la perete şi se îndreptă agale spre ea.

— Ai dormit bine? îl întrebă ea.

Întrebarea sună suspect de zeflemitoare.

— Îmi pare rău, spuse el.

— De ce?

— Am adormit.

Ea aruncă o privire furişă spre uşa bucătăriei.

— Asta a fost şi intenţia mea. Mă ocup de o afacere. Şi eu am nevoie de somn.

Glasul ei avea o nuanţă plăcut ironică. Aburul dintr-o duză subţire suflă nişte lapte într-o cană de metal uzată.

— Au trecut opt ani, spuse ea la adăpostul vacarmului. De când am făcut dragoste ultima oară.

— O grămadă de timp.

Ea închise robinetul şi se uită la el.

— A meritat aşteptarea.

— A fost ceva deosebit. Nu, incredibil.

Spera ca ea să citească pe chipul lui că nu spune asta din politeţe. Îl purtase într-un loc unde nu mai fusese niciodată.

Chiar în clipa aceea Iacopo intră de pe terasă, cu răsuflarea tăiată de la alergat. Adam probabil se înşelă când citi în privirea băiatului că acesta ar şti ceva.

— Ei bine? îl întrebă maică-sa.

— Pleacă în douăzeci de minute.

— *Signore* Carnesecchi, îi explică ea lui Adam, întorcându-se spre el. Coboară la Florenţa.

I-o luase înainte, avusese grijă de el. Îi spusese că trebuie să-i trimită nişte bani lui Harry.

Iacopo trecu pe lângă ei şi ieşi din cameră.

— Nu trebuie să afle nimeni, niciodată, îl rugă ea.

— Înţeleg.

— Eu locuiesc aici, tu nu. De-aia s-a întâmplat.

Probabil că el avea un aer de fiinţă rănită, fiindcă atunci când îi împinse ceaşca de cafea peste tejghea, îi strânse mâna scurt, pe furiş.

— Ei, n-a fost chiar singurul motiv.

Signore Carnesecchi îşi câştiga existenţa de pe urma fructelor şi a legumelor, ceea ce era oarecum nostim. Numele lui de familie însemna, în traducere, „carne uscată".

Mergea la Florenţa împreună cu nevastă-sa şi fiu-său. Ei stăteau în cabina vechii camionete-papuc, iar Adam se chircise printre lăzile stivuite în spate.

Predominau roşiile, iar fasolea se clasa, la mică distanţă, pe locul doi. Judecând după miros, mai erau şi nişte lădiţe cu căpşune ascunse pe undeva. Avu parte de o călătorie plină de hopuri, dar înmiresmată, de la deal la vale.

Hurducându-se pe platformă şi privind cum rămâne în urmă lumea, Adam se trezi că roşeşte de mândrie. Nu era chiar de colo faptul că-l dorise o femeie frumoasă! Bănuia că-i un lucru important. Era oare imatur şi răzbunător să-şi închipuie ce mutră ar face Gloria aflând de aventura lui? Bineînţeles. Dar cum stătea pe platforma camionetei, cu soarele care-i încălzea faţa, se simţi bine, se simţi plin de viaţă. Şi, îşi dădu el seama, nu se mai simţise plin de viaţă de ceva timp.

Opt ani de când nu mai făcuse ea dragoste — aşa îi spusese — ceea ce înseamnă că nu e primul bărbat căruia i s-a dăruit de la moartea soţului ei. Araldo fusese ucis în 1945, chiar la sfârşitul războiului. Adam ştia asta fiindcă o întrebase în timp

ce stăteau întinşi pe saltea, transpiraţi şi îmbârligaţi după prima repriză de amor.

Era o poveste tristă, iar dorinţa ei de-a i-o împărtăşi era cu atât mai înduioşătoare. Araldo fusese o victimă a vărsărilor de sânge ce au urmat după eliberarea Italiei de către Aliaţi — nişte vremuri nesigure, caracterizate de anarhie, când mulţi au fost puşi să dea socoteală pentru acţiunile lor din timpul ocupaţiei germane. Poate că ştia detaliile exacte, dar nu i le-a împărtăşit. Îi pomeni vag despre o acuzaţie adusă soţului ei. Nu menţionă cuvântul „colaboraţionist", dar făcu aluzie la un incident care dusese la arestarea şi executarea a doi partizani locali de către germani.

Îi dădu detalii mai exacte când aduse vorba despre ce s-a întâmplat după aceea. Araldo a plecat într-o dimineaţă spre Impruneta, unde lucra ca pietrar. N-a mai ajuns acolo. L-au dat jos din maşină, l-au târât pe un drum de ţară pustiu şi i-au tras trei gloanţe în cap.

Nu ştia nici ea cu siguranţă cine erau „ei", deşi avea unele bănuieli. Şi lui Adam îi veni în minte un nume, dar, din fericire, se înşela.

Fausto nu jucase nici un rol în uciderea lui Araldo, urmă ea, era destul de sigură de treaba asta. Venise la înmormântare. Câţiva dintre tovarăşii lui de arme nu veniseră.

— Nu poţi să cunoşti un bărbat — vreau să zic nu poţi să cunoşti cu adevărat un om — dacă nu l-ai cunoscut în copilărie. Îl cunosc pe Fausto de când lumea, încă de când eram bebeluşi în braţele mamelor noastre. Dacă aş fi crezut fie şi doar o clipă că ar avea ceva de-a face cu moartea lui, sau numai că ar fi ştiut ce urmează să se întâmple şi n-ar fi intervenit... ei bine, cred că l-aş fi ucis până acum.

Iată o declaraţie şocantă, a cărei amintire îl aducea cu picioarele pe pământ chiar şi acolo, aşezat pe platforma camionetei. Când o auzise prima oară, totuşi, avusese asupra lui un ciudat efect afrodiziac.

Depozitul era o clădire scundă, din oţel şi beton, situată în cartierul San Lorenzo din Florenţa. Străzile din jurul lui erau înţesate de oameni. Se despărţeau ca un val de la prova unei ambarcaţiuni, reunindu-se apoi în spatele camionetei. Cei mai mulţi nu-l băgau în seamă, cum şedea acolo printre lădiţe; câţiva îi făceau cu mâna. Un grup de copii murdari îi făcură gesturi obscene. Când le răspunse cu aceleaşi gesturi, îl atacară cu pietre înşfăcate din rigolă.

Ajută la descărcarea lădiţelor, apoi refuză oferta lui *Signore* Carnesecchi de a-l duce înapoi la San Casciano peste o oră. Îi spuse că se va descurca de unul singur la întoarcere.

Oraşul era sufocat de o căldură înăbuşitoare, iar el se aşeză un timp să se sorească pe terasa unei cafenele din Piazza della Signoria, în timp ce turiştii treceau pe lângă el în grupuri-grupuri obosite. Lăsă două role de film la un atelier foto din Piazza Repubblica şi se despărţi de o parte din banii din buzunar ca să-şi ia o pălărie de paie neprelucrate şi o pereche de ochelari de soare — cumpărătură ce ar fi putut fi considerată extravagantă dacă banii aceia nu i-ar fi fost destinaţi lui Harry. Dumnezeu ştie pe ce i-ar fi cheltuit acesta.

La American Express nu era cine ştie ce coadă. Funcţionarul îl uşură de teancul de bancnote şi, la întrebarea lui, îl dirijă către o librărie vestită.

Nu aveau un exemplar din *Divina Comedie* în engleză, dar, după o plimbare lungă şi alte patru sute de lire cheltuite, deveni fericitul posesor al unei traduceri ferfeniţită de Dorothy L. Sayers.

Chibzui dacă să se aşeze cu ea într-un colţ umbros din Grădinile Boboli sau să viziteze unul din numeroasele muzee, galerii şi biserici de pe listă. Erau însă gânduri inutile. Ştia încotro se îndreaptă cu adevărat.

Reţinuse numele casei de modă, ca şi cartierul în care se afla. Antonella nu-i dezvăluise mai mult de atât. Dar asta se dovedi de ajuns. Un vânzător de ziare din Piazza Santa Croce îl călăuzi spre strada şi clădirea pe care o căuta.

Era un *palazzo* mare şi dărăpănat. Adam intră pe o uşiţă încastrată într-o poartă de lemn înaltă şi se trezi într-o curte imensă, deschisă spre ceruri. Era o lume aparte, izolată, imună la vacarmul maşinilor şi scuterelor de pe străduţa îngustă de afară. Se auzea până şi susurul molcom al apei din fântână. Erau şi alte sunete, crâmpeie de activitate care pluteau afară pe ferestrele deschise din jurul curţii: bătaia ritmică a unei maşini de scris, vocea cuiva răspunzând la telefon, un scaun târşâit pe o podea de piatră. Dacă te luai după plăcile de alamă prinse de zidul de afară, clădirea găzduia mai multe companii.

Casa de modă pentru care lucra Antonella ocupa întreaga aripă nordică a *palazzo*-ului, deşi din zona recepţiei de la parter nu ţi-a fi dat seama de acest lucru. Răcoroasă şi cavernoasă, era învăluită cu desăvârşire în anonimat — nu tu plăcuţă cu numele firmei la vedere, nu tu vreun produs expus. Câteva fotolii de piele moderne îndeplineau funcţia unei mici săli de aşteptare, iar un birou ornat în stil rococo o făcea să pară şi mai mică pe secretara şi aşa minionă din spatele lui.

Tălpile de cauciuc ale pantofilor lui scârţâiră chinuitor pe lespezile din gresie când se apropie. Ea ridică ochii din revistă doar atunci când zgomotul încetă în faţa biroului ei. Îl studie cu oarecare interes, dar păru să găsească la el puţine lucruri care să-i răsplătească curiozitatea. Când el îi ceru s-o vadă pe Antonella, deveni pe dată mai amabilă. Se îndreptă în scaun, îl întrebă cum îl cheamă şi se întinse după receptor.

În timp ce aştepta, Adam aruncă o privire în jur. Decoraţiunile erau un amestec atent de nou şi vechi. Candelabrul de crom atârnat de tavanul înalt, cu grinzi, era de-a dreptul futurist, şi mai exista şi o sculptură abstractă din metal, prinsă pe peretele din spatele biroului secretarei — o monstruozitate masivă,

circulară, cu un diametru cam de un metru şi jumătate, doi, făcută din aşchii de oţel sudate la întâmplare. Harry ar fi fost extaziat s-o vadă.

— Adam...

Antonella apăru la baza unei scări de piatră. Purta o rochie din in bleumarin care i se mula pe trupul zvelt. Se apropie şi-l sărută pe ambii obraji.

— Frumoasă pălărie.

— E ultimul răcnet, sau te pomeneşti că nu ştiai?

Ea zâmbi.

— Sunt surprinsă.

— Şi eu. Nu eram sigur că am nimerit unde trebuia.

Ea aruncă o privire în jur.

— Umberto zice că-i bine pentru afaceri. Zice că-i — cum se spune? — enigmatic. Restul nu-i aşa. Vino, o să-ţi arăt. Ai timp?

— Nu te deranjez?

Ea alungă întrebarea cu o mişcare a mâinii.

Adam îi mulţumi secretarei când trecu pe lângă ea.

— Cu plăcere, domnule, răspunse ea dulce, dornică să se dea bine pe lângă Antonella.

Nu era singura.

Croitoresele şi cusătoresele care trudeau în camerele de la etaj o salutară toate călduros. Nu fu deloc surprins să vadă că-i îndrăgită, dar părea să impună un respect cu mult peste cel cuvenit vârstei pe care o avea. Motivul deveni clar când deschise o altă uşă.

— Iar aici lucrez eu, îl anunţă ea. E foarte multă dezordine.

Două ferestre, cu obloanele pe jumătate trase, dădeau în curte. Mobila consta într-un birou, nişte etajere scunde şi o masă de lucru care umplea centrul camerei. Avea dreptate. Fiecare suprafaţă disponibilă era plină cu fel de fel de lucruri: teancuri de schiţe, mostre de ţesături şi piele, vase cu creioane şi pensule, căni goale şi scrumiere pline ochi.

— Vreau să-ţi zic că, de regulă, nu-i aşa.

Singura zonă oarecum liberă era o planşă de desen fixată de perete şi asta se datora, poate, doar faptului că era o suprafaţă înclinată. De ea era prins cu scotch un desen pe jumătate terminat, schiţa color a unei poşete de piele. Era cu totul altfel decât orice altă poşetă pe care o văzuse Adam vreodată.

— E o chestie nouă. Umberto vrea să treacă la accesorii — genţi, curele, eşarfe, poate chiar şi pantofi.

Pereţii erau împestriţaţi cu mai multe schiţe, majoritatea ale unor rochii. Aveau liniile largi, unduitoare, şi erau croite din ţesături distinctive, care erau în mod clar marca firmei: desene geometrice îndrăzneţe, în culori vii. Erau aceleaşi rochii pe care Adam le văzuse prinzând contur în atelierul de alături.

— Umberto face ceva pe aici? întrebă el.

— Umberto e un geniu. Eu sunt doar mâinile lui.

Nu era nici o umbră de falsă modestie în cuvintele ei.

— Ţi-aş face cunoştinţă cu el, dar nu-i aici.

— A ieşit cu americanii?

— Aaa, ai stat de vorbă cu bunica. Atunci, ştii că nu-i de acord cu ce fac.

— A văzut cu ochii ei?

Pe Antonella păru s-o amuze ideea.

— Ea crede că tot ce-i legat de modă e trivial, ceea ce, fireşte, şi e. Dar nu înţelege că poate să provoace şi plăcere. Ridică un material de pe masa de lucru. Uite, spuse.

Doar când o luă în mână îşi dădu seama că era o bucată de velur, la fel de moale ca mătasea.

— Imaginează-ţi asta pe pielea ta, spuse ea. Imaginează-ţi o fustă făcută din ea.

— Cred că-mi ceri prea mult.

Ea râse şi îi luă bucata de velur din mână.

— Când te muţi... la vilă, vreau să spun?

— Ţi-a spus?

— Fireşte.

— Mâine.

— Nu trebuie neapărat să te muţi.

El ezită.

— Crezi că-i o idee proastă?

— Cred că n-am mai văzut-o pe bunică-mea atât de plină de viaţă de-o grămadă de timp. Dar asta nu înseamnă că trebuie să te muţi doar pentru că te-a rugat ea. Poate fi foarte... *prepotente*.

— Dominatoare?

— Nu cunosc cuvântul, dar sună bine.

— Dar vreau să mă mut, zise Adam. Mi-e mai uşor cu studiul, sunt aproape de grădină, biblioteca e chiar acolo...

— Iar asta-i pentru lucrarea ta?

Arătă spre exemplarul din *Divina Comedie*, pe care el îl lăsase pe masa de lucru.

— Nu, minţi el, doar că n-am citit-o până acum.

Fu ideea ei să o şteargă şi să ia prânzul împreună. Sub copacii dintr-o micuţă *piazza* de după colţ, împărţiră o carafă de Chianti şi o bucată subţire de *bistecca alla fiorentina* bine făcută.

Patronul restaurantului se agită pe lângă Antonella de parcă ar fi fost fiica lui de mult pierdută.

Adam îi povesti păţania lui Harry, care îl obligase să vină în oraş pe nepusă masă.

— Când soseşte?

— Dumnezeu ştie. Poate că niciodată. De-ndată ce pune mâna pe bani, se poate întâmpla orice.

— Dar vrei să vină, altfel i-ai fi spus să rămână acolo.

— Cred că da, recunoscu el, uimit că ei totul îi este atât de limpede.

Fratele ei, Edoardo, părea un personaj cu totul diferit — cumpănit, responsabil şi demn de încredere.

— Nu ştiu pe cine a moştenit, dar el e dovada vie a faptului că două minusuri pot da un plus.

— Şi tu? întrebă Adam.

— Eu? Ei, eu sunt dificilă.

— Care-i defectul tău cel mai mare? îl făcu să întrebe Chiantiul din el.

Ea îşi cumpăni răspunsul.

— Îmi sare ţandăra repede.

— Serios? N-am remarcat.

— Roagă-te să nu se întâmple niciodată.

Adam râse.

— Deci? întrebă ea. Acum e rândul meu — care-i defectul tău cel mai mare?

— Am un simţ al dreptăţii care nu acceptă compromisurile. Iar asta mă bagă în tot felul de belele.

— Foarte nostim.

— Gelozia.

— Gelozia?

— Da.

— Pe ce anume?

— Nu ştiu. Pe toate. Pe succesul altora. Pe foştii prieteni ai prietenei mele. Urât din partea mea, ştiu.

— Ai o prietenă?

Glasul ei avu o notă de indiferenţă forţată care îl satisfăcu. Îi sugera că răspunsul are importanţă pentru ea. El fu încântat să-i răspundă:

— Nu mai am.

— Ce s-a întâmplat?

— Nu sunt foarte sigur.

Îşi dădu toată silinţa să-i explice cât mai bine, totuşi, scormonind prin cenuşa relaţiei dintre el şi Gloria.

Când termină, Antonella spuse:

— Nu-mi place de ea.

— Sper că nu. Am descris-o în cele mai sumbre culori cu putinţă.

Cuplul de la masa alăturată se întoarse şi se holbă la ei când ea izbucni în râs.

13

Ai terminat?

Da.

Deci, doctore, care-i pronosticul?

Reacţiile dumneavoastră par bune. Muşchii de la picioare sunt încă foarte slăbiţi, totuşi, din lipsă de mişcare. N-ar trebui să vă deplasaţi fără ajutorul cuiva. Există riscul să cădeţi.

Şi cu durerea cum rămâne?

Pastilele pe care vi le-am dat mai înainte ar trebui să vă ajute.

M-au ajutat.

Le-aţi terminat deja?

Ceva un pic mai puternic ar fi mai nimerit.

Nu cred că ar fi... recomandabil.

Diseară fiul meu vine la cină, să pună la punct ultimele detaliile în legătură cu petrecerea. Ai primit o invitaţie, nu-i aşa?

Da, Signora, *iar soţia mea a confirmat prompt participarea noastră. Întotdeauna ne onorează invitaţiile dumneavoastră.*

Spune-mi că-s o bătrână nebună, doctore, dar vreau să fiu pe picioare când îl întâmpin pe Maurizio în seara asta. Şi, cum ziceam, câteodată durerea poate fi de-a dreptul insuportabilă.

Înţeleg.

Va fi secretul nostru. Nu vreau să îngrijorez pe nimeni.

O să mă întorc în după-amiaza asta cu ceva mai... potrivit.

Fii vesel, doctore. De Crăciun pacienta ta era cu un picior în groapă, iar acum uite că umblă vioaie.

14

FU IDEEA ANTONELLEI CA ADAM SĂ-ŞI OMOARE TIMPUL CU CEVA vreo două ore după prânz. De vreme ce era vineri, putea să plece mai devreme de la serviciu şi să-l ducă cu maşina la San Casciano. Punctul de întâlnire stabilit fu Piazzale Michelangelo, deoarece se afla pe drumul pe care ieşea din oraş. Terasa largă, arcuită, era plasată pe coasta dealului în partea sudică a râului, oferindu-i o vedere panoramică a Florenţei, a acoperişurilor de teracotă ce se unduiau ca o mare noroioasă în jurul turnurilor, domurilor şi clopotniţelor.

Porni drept într-acolo, perspectiva de a colinda pe străzile din centrul oraşului ghiftuit cu carne macră şi vin roşu nefiind una tocmai atrăgătoare. Mai bine să fugă din calea căldurii şi să urce pe un teren mai înalt, pe pantele adumbrite de copaci. În plus, biserica în stil roman San Miniato al Monte era cocoţată chiar mai sus de *piazzale* şi era unul din puţinele locuri pe care profesorul Leonard îi ceruse insistent să le viziteze.

Nu-l dezamăgi. Era o clădire micuţă, frumos proporţionată, cu decoraţiuni migăloase, şi cu o strană neobişnuit de înaltă.

Avea interiorul mohorât şi răcoros într-un mod plăcut. Se lipi de un grup de turişti americani, să prindă un tur pe gratis. La un moment dat, îi lăsă să o ia înainte. Îi atrăsese atenţia ceva: un zodiac mare, încastrat în podeaua de piatră, ca un cadran gigantic, cu semnele zodiacale ale celor douăsprezece constelaţii făcute din marmură albă încrustată.

Dădu ocol circumferinţei, întrebându-se ce naiba o fi căutând acest simbolism păgân într-o biserică creştină. O fi cineva care să ştie răspunsul? Oare ghidul a ignorat problema asta fiindcă *nu există* nici o explicaţie? Ghidul a pomenit zodiacul înainte să conducă grupul afară din biserică, dar nu le-a oferit nici o lămurire concretă. Le-a spus că prezenţa lui aici a dat naştere la tot felul de speculaţii. Ciudat, lui Adam gândul acesta i se păru reconfortant. Dacă semnificaţia lui exactă s-a pierdut de-a lungul secolelor, de ce nu s-ar putea spune acelaşi lucru şi despre grădina memorială? Poate chiar se află pe o pistă bună. Poate cartea din mâna lui chiar conţine cheia către vreo interpretare pierdută.

Până să apară Antonella la volanul unei maşini micuţe de tot, nu mai găsi nimic nou în cuvintele lui Dante în măsură să-i sugereze că ar avea dreptate. Antonella îşi poreclise maşina „broscuţa albastră" şi spunea că o adoră, ceea ce nu prea se potrivea cu felul în care se purta cu micuţul Fiat 600, luând curbele orbeşte, chinuind cutia de viteze până începea să scrâşnească în semn de protest.

Înghesuit pe locul pasagerului, hurducându-se pe o stradă abruptă, pavată cu pietre de râu, Adam se trezi că ar fi preferat să se întoarcă la San Casciano cu autostopul. Oraşul se termină brusc, iar pietrele lăsară locul noroiului şi prafului, zidurilor de piatră le luară locul şiruri înalte de gard viu. Era un drum de ţară îngust. Foarte îngust. Trebuie să fi fost cu sens unic. Trebuie să fi fost, dată fiind viteza cu care circulau.

Nu era. Dar se bucură să afle că frânele funcţionează bine.

O rugă pe Antonella să-l lase la periferia lui San Casciano. Nu că şi-ar fi făcut griji legate de vieţile locuitorilor — deşi îi trecuse şi gândul acesta prin cap — mai mult îl îngrijora să nu simtă Antonella că s-a întâmplat ceva noaptea trecută dacă îi permitea să dea ochii cu *Signora* Fanelli. Nu făcea decât să amâne inevitabilul. Când Antonella îi propuse să treacă pe la *pensione* de dimineaţă şi să-i transporte bagajele la Vila Docci, nu putu să o refuze.

O găsi pe *Signora* Fanelli în genunchi, frecând podeaua *trattoriei*. Era o poziţie cunoscută lui. Ea se ridică în picioare şi îşi şterse sudoarea de pe frunte cu dosul palmei, ceea ce nu îmbunătăţi situaţia.

E vorba, pur şi simplu, despre dorinţă carnală insaţiabilă, îşi dădu el seama. Nu e cu nimic mai bun decât Paolo şi Francesca din al doilea cerc al Infernului lui Dante, bătuţi de vânturi cumplite pentru totdeauna, damnaţi de... cum spusese Dante?... *dubbiosi disiri*. Dorinţele lor dubioase.

— E totul în regulă?

— Da, răspunse el absent, gândindu-se că a ajuns deja la al cincilea cerc al Infernului din traducerea lui Dorothy L. Sayers şi încă mai are de citit până să dea de un păcat pe care să nu-l fi săvârşit la un moment dat.

— Ai rezolvat cu banii pentru Harry?

— Da. Nici o problemă.

Oare cât de mult va mai trebui să coboare în Infernul ierarhizat al lui Dante până să se declare, în sfârşit, nevinovat de păcatul descris acolo?

— Cu ce te-ai întors?

Îi povesti.

— E o fată frumoasă, nu-i aşa?

— Este?

— Nu crezi?

— Nu. Ba da. Cred că da.

— E sălbatică, fata aia. Ei, nu mai e, dar a fost odată.

— Sălbatică?

— La fel ca maică-sa. Dar acum e altfel. Cică s-ar fi dat pe brazdă.

— S-a dat pe brazdă?

— Aşa se spune.

Înainte de cină porni spre barul din Piazza Cavour, ca în fiecare seară, conştient că-i ultima oară când o să-i mai privească pe băieţii zdrenţăroşi jucând fotbal, alergând cât îi ţin picioarele între porţile desenate cu cretă pe perete, oprindu-se să-şi ude feţele cu apa din vechea fântână de piatră de fiecare dată când unul din ei înscria un gol. *Piazza* începu să se umple — încet, dar sigur, răsăreau oamenii venind de pe străzile lăturalnice — iar tinerii fotbalişti renunţară înciudaţi la terenul lor de joacă în favoarea adulţilor.

Ai putea să te plimbi prin San Casciano toată ziua fără să întâlneşti ţipenie de om, dar seara devreme, întregul orăşel (sau cel puţin aşa i se părea lui) iese pe străzi şi se îndreaptă spre Piazza Cavour. Cupluri, familii, văduve îmbrobodite cu şaluri negre, îndoite de şale sub povara anilor, se adună cu toţii şi se plimbă prin jur.

Signora Fanelli îi făcuse portretul unei comunităţi dezbinate şi, totuşi, iată-i pe toţi aici, întrunindu-se şi purtându-se normal. Se întrebă care o fi povestea vieţii lor şi dacă treisprezece ani fuseseră îndeajuns ca să ierte şi să uite.

În timpul cinei lucră, deşi la un moment dat lectura încetă să mai fie o corvoadă, imaginaţia dezlănţuită a lui Dante şi metaforele spectaculoase îl purtară de la o pagină la alta fără nici un efort. Când ajunse la al şaptelea cerc al Infernului, fu

încântat să dea, în sfârşit, peste un păcat pe care nu-l comisese: omorul. În mod ciudat, Dante etichetase omorul ca pe o faptă mai puţin gravă decât ipocrizia şi linguşirea, pe care le plasase în al optulea cerc. Aici, un grup de suflete se învârtea la infinit într-un cerc, iar un diavol îi despica din cap până în picioare de fiecare dată când treceau pe lângă el, după care rănile li se vindecau. Aceştia erau instigatorii la zâzanie şi schismă, iar în fruntea lor se afla profetul Mahomed. Urmând tiparul, Dante găsise o pedeapsă potrivită păcatului, despicându-i pe fiecare la nesfârşit, aşa cum au căutat şi ei să-i dezbine pe alţii în timpul vieţii.

Totuşi, printre toţi nefericiţii evisceraţi de diavoli, fierbând în râuri de sânge şi înecându-se cu excremente umane, nu era nici urmă de vreunul din personajele din grădină. Cuprins de frustrare, începu să citească pe sărite, căutându-le numele: Flora, Zefir, Daphne, Apollo, Hiacint, Echo, Narcis. Asta făcea când lângă umărul lui răsări o siluetă.

— Salut.

Adam se întoarse şi dădu cu ochii de Fausto. Părea mai prezentabil decât înainte. Bărbia îi era tot ţepoasă de la barba nerasă de câteva zile, dar îşi pieptănase părul lung şi purta o cămaşă curată, încheiată până la ultimul nasture — mici concesii făcute eleganţei, care nu reuşeau să-i ascundă nepăsarea înnăscută faţă de aspectul exterior.

— Se poate? întrebă el, aşezându-se pe scaunul de vizavi.

Adam îşi verifică ostentativ numărul de ţigări din pachet.

— Sigur.

Fausto zâmbi.

— Stai liniştit, mi le-am adus pe ale mele de data asta.

— Ce mai faci?

— Bine. Sunt obosit. Muncesc prea mult.

— Nici măcar nu ştiu cu ce te ocupi.

— Cu cât se poate de puţin, rânji Fausto. Am o căsuţă pe dealul de acolo. Întotdeauna am ceva de făcut. Acum construiesc o cocină pentru un porc.

— Ai un porc?

— Încă nu. Dar o să fie cel mai fericit porc din lume când o să am. Aruncă o privire spre cartea lui Adam: Aha, Dante? *Lasciate ogni speranza, voi ch'entrate.*

Era un bine-cunoscut vers din poem, inscripţia de pe Poarta Infernului: Lăsaţi orice speranţă, voi care intraţi.

— Îl ştii?

— Mă-ntrebi dacă-l ştiu? Tu-l ştii pe Shakespeare? Dar pe Milton? Dante este fiul Toscanei. Fausto puse mâna pe carte: Ăsta-i motivul pentru care limba toscană-i limba Italiei, ştiai asta?

— Da.

Când a scris *Divina Comedie*, Dante a preferat în loc de latină, limba toscană, distanţându-se clar de tradiţie, gest prin care a înscăunat dialectul toscan drept limbă naţională.

— Un om mare... ca şi Machiavelli, alt toscan.

— Ştiu.

— Dar pun pariu că nu ştiai că Machiavelli a scris *Principele* la doi paşi de-aici.

— Serios?

— La Sant'Andrea in Percussina, la nici trei kilometri de-aici. A fost obligat să părăsească Florenţa, ca şi Dante. Două capodopere scrise în exil. Coincidenţă? Nu cred.

Fausto nu minţea; ştia multe despre *Divina Comedie*, până şi numele papilor expediaţi de Dante în Infern. De fapt, Fausto părea să ştie destul de multe despre aproape orice, lucru deloc surprinzător — când a izbucnit războiul, era student la Universitatea din Florenţa.

Pe vremea aceea era membru în Partito Socialista, şi i-a povestit cum s-a implicat în lupta împotriva influenţei crescânde a fasciştilor în interiorul Universităţii. Apoi, când s-a semnat armistiţiul, iar italienii s-au trezit, dintr-odată, sub ocupaţia nemţilor, a foştilor aliaţi, s-a lăsat prins în lupta pentru eliberarea ţării. La început, a dat o mână de ajutor la distribuirea ziarelor

subversive cu nume încurajatoare precum *Avanti!* şi *Avanguardia*. Apoi a pus mâna pe o armă şi a început să lupte, a luat calea dealurilor şi s-a alăturat unui grup de partizani. Mulţi procedaseră la fel, oameni de tot felul, din toate clasele sociale. Fiul mai tânăr al *Signorei* Docci, Maurizio, a făcut acelaşi lucru. Un radical, pe vremea aceea membru în Comitato Interpartiti di Firenze, a abandonat politica şi a pus mâna pe armă.

— Eu n-am luptat împreună cu el, dar era cunoscut ca un bun conducător, un bun luptător. Fausto se opri. Vezi tu, până la urmă cuvintele nu contează prea mult. Trebuie să-ţi loveşti duşmanul. Americanii au înţeles asta — voi, englezii, la fel. Trebuie să-l loveşti tare de tot, până te lasă în pace.

Fausto nu putea să fi fost cu mult mai vârstnic decât Adam la vremea aceea, iar Adam se trezi încercând să găsească situaţii echivalente în viaţa lui. Cel mai bun lucru pe care îl putu găsi fu un stagiu militar deloc remarcabil şi faptul că şi-a pus numele pe o petiţie care-l critica vehement pe Anthony Eden[1] pentru felul în care a gestionat criza din Suez.

Eliberarea Italiei n-a adus vremuri mai fericite, urmă Fausto. Facţiunile comuniste şi socialiste, unite sub stindardul unei cauze comune, s-au fragmentat încă o dată. Americanii nici de-al dracului n-aveau să permită ţării să i se alăture câinelui de Stalin şi imediat s-au apucat să azvârle cu dolari în Partidul Creştin Democrat, în încercarea de a cumpăra sufletul ţării. După atâţia ani, fac acelaşi lucru.

— Serios?

— Milioane de dolari în fiecare an. Dar o ţară bogată, anglo-saxonă şi protestantă nu-şi poate impune valorile unei ţări sărace, latine şi catolice. Noi suntem săraci. Câştigăm un

[1] Robert Anthony Eden (1897–1977), politician britanic care a ocupat funcţia de ministru al Afacerilor Externe de trei ori în perioada 1935–1955, inclusiv în timpul celui de al Doilea Război Mondial. De asemenea, a fost prim-ministru al Regatului Unit în perioada 7 aprilie 1955–10 ianuarie 1957.

sfert din ceea ce câştigaţi voi în Anglia — sau o şesime din cât câştigă americanul.

— Ţara devine tot mai bogată, aşa am auzit.

Fausto răsuflă adânc şi se uită lung la Adam.

— Aşa e. Şi dacă or să continue tot aşa, poate că americanii or să câştige în cele din urmă.

— Ei, americanii, americanii, oftă *Signora* Fanelli, apropiindu-se de masa lor. Acum ce-au mai făcut, Fausto?

— Vrei să ştii ce-au făcut americanii?

— Nu tocmai.

Le aruncă un zâmbet poznaş şi le înlocui carafa de vin goală cu una plină.

— Din partea casei — un cadou de rămas-bun.

— Ce femeie, spuse Fausto cu un amestec ciudat de indignare şi dorinţă, privind-o cum se îndepărtează. Pleci? îl întrebă, umplând paharele până sus.

— Nu din Italia. Mă mut la Vila Docci.

Fausto dădu din cap de câteva ori.

— Am crezut că ţi-am spus să fii atent.

— Ai spus că-i un loc afurisit.

— Şi chiar este.

Dovezile lui Fausto erau destul de convingătoare. Când termină cu prezentarea lor, Adam îşi dădu seama că dacă scotoceşti în trecutul oricărei familii, rişti să dezgropi o listă sumbră de intrigi, trădări şi decese neobişnuite; dar, într-un fel, nu puteai să nu te gândeşti că, de-a lungul secolelor, familia Docci suferise cu mult mai multe nenorociri decât altele.

După cum le-a fost norocul, şi-au pierdut şi şi-au recâştigat domeniul. Într-un fel sau altul, întotdeauna se întorsese la ei. Ceva — o căsătorie de convenienţă, o trădare sau o mituire — a făcut ca familia şi proprietatea să nu fie niciodată separate pentru prea mult timp.

În vremurile când erau laolaltă, rar se întâmpla să fie o comunitate fericită. Unii au murit în incendii, alţii au căzut de

pe cal, i-au înăbuşit pe cei dragi ori s-au trezit cu gâtul tăiat în toiul nopţii. Probabil că mulţi avuseseră parte de-o viaţă destul de fericită şi fără de evenimente deosebite la Vila Docci, dar ceea ce voia Fausto să demonstreze era că această casă atrăgea ca un magnet ghinionul, tot aşa cum flacăra atrage fluturii de noapte, şi îşi selecta poveştile tocmai ca să-şi susţină punctul de vedere.

— Şi Emilio? întrebă Adam.

— Ce-i cu el?

— Crezi că ceea ce i s-a întâmplat are legătură cu tot ce mi-ai povestit?

— Cine ştie ce s-a întâmplat cu adevărat? dădu Fausto din umeri.

— Eu ştiu. *Signora* Docci mi-a povestit.

— Şi ce ţi-a zis?

Adam îi relată în mare ceea ce i se povestise. Când termină, Fausto rămase o clipă tăcut.

— Mda, aşa a fost în cea mai mare parte.

— Şi restul?

Fausto îşi aprinse o ţigară.

— Emilio era fascist, membru de partid, ştiai asta?

— Nu.

— Datorită lui au fost nemţii atât de respectuoşi când au pus stăpânire pe vilă. Ăsta-i şi motivul pentru care a fost atât de furios când a văzut pagubele provocate de ei în noaptea aia. Asta nu făcea parte din înţelegere, din aranjamentul lor. Şi-a pierdut cumpătul, înţeleg asta. Dar, totuşi, nu-l văd scoţând pistolul.

— Dar l-a scos. Au fost martori. Maurizio şi grădinarul...

Nu-şi putu aminti numele lui.

— Aaa, Gaetano, oftă Fausto. Cine ştie ce-a văzut Gaetano, sau ce-a auzit? Nu părea foarte sigur pe el la data aceea. Treaba asta a venit mai târziu.

— Nu înţeleg.

Fausto se aplecă peste masă.

— Şi-a schimbat declaraţia.

— De ce?

Fausto ridică din umeri.

— Nu l-am întrebat.

— De ce nu?

— Ştii povestea Pandorei?

— Da.

— Ei bine, câteodată cel mai bine-i să te faci că nu auzi şoaptele din cutie.

15

A DOUA ZI DIMINEAȚĂ, LA ORA ZECE, ANTONELLA APĂRU PUNCTUALĂ la *pensione*. Întâlnirea dintre ea și *Signora* Fanelli trecu fără complicații, cele două femei schimbară între ele amabilități. Încărcară valizele în Fiat și Antonella demară în trombă spre Vila Docci. Adam o urmă cu bicicleta. *Signora* Fanelli îl expedie cu un sărut pe ambii obraji. Iacopo îi întinse o mână bleagă și lipicioasă în semn de rămas-bun, dar numai îndemnat de maică-sa.

Ajuns la vilă, fu surprins să-l găsească pe Maurizio descărcându-i valizele din mașina Antonellei. Cu o seară înainte avusese loc o reuniune de familie pentru stabilirea ultimelor detalii în legătură cu petrecerea, iar Maurizio rămăsese peste noapte, să-și inspecteze lucrătorii de pe domeniu.

— Se plâng tot timpul, dar anul ăsta e mai rău ca de obicei.

— Din cauza secetei?

— Exact.

Cărară împreună valizele la etaj. Adam știa deja care dormitor îi fusese alocat, dar locul întunecos, cu aer stătut, pe care îl văzuse în pripă, era aproape de nerecunoscut acum, cu

ferestrele înalte deschise, ce permiteau luminii şi aerului să pătrundă în toate ungherele. Camera era plină de vaze cu flori frumos mirositoare.

Până şi Maurizio era impresionat.

— Maria şi-a dat toată osteneala. Nu cred că a arătat niciodată atât de bine.

Maurizio plecă să-şi vadă de treburile lui, iar Adam se alătură *Signorei* Docci şi Antonellei pe terasă, la o cafea. Antonella avea de făcut nişte comisioane, aşa că rămase doar cât să-l invite pe Adam la prânzul de duminică, de a doua zi, acasă la ea, la fermă. Era o ocazie bună să-l cunoască pe fratele ei Edoardo şi pe câţiva dintre prietenii lor. Când fata se ridică să plece, Adam se scuză şi el, spunând că are de lucru.

— Dar este sfârşit de săptămână.

— N-a venit aici să-ţi ţină de urât, *Nonna*, zise Antonella şi se întoarse spre Adam. N-o lăsa să facă ce vrea cu tine. Dacă vrei să lucrezi, lucrează.

— Are la dispoziţie toată după-amiaza ca să lucreze. N-am să mai fiu aici să-l distrag de la treabă. Mă duc la Florenţa.

— *Nonna!!!*

— Ce-i?

— Te simţi pregătită să faci o călătorie la Florenţa?

— Întrebarea, draga mea, este dacă Florenţa e pregătită să mă primească pe mine.

Porni la drum chiar înainte de prânz, într-un Lancia sedan bleumarin, scos dintr-un hambar şi curăţat bine de praf. Când vehiculul demară, le flutură zeflemitor din mână, ca o regină, de pe bancheta din spate. De vină o fi fost fluturarea asta, sau poate imaginea lui Foscolo la volan, cu şapca de şofer pe cap, dar era prima oară când Adam o vedea pe Maria zâmbind. Îi stătea bine zâmbetul acela, dar, de cum se simţi privită, zâmbetul îi dispăru.

Adam îşi despachetă valizele, apoi se îndreptă cu *Divina Comedie* spre un colţ umbros al terasei. Încercă să citească, dar

ochii îi tot fugeau de pe pagină. În cele din urmă, închise cartea, cedând sursei care îl distrăgea de la lectură.

La ultimul etaj se ajungea pe o singură scară cu trepte din piatră, plasată central, în conformitate cu simetria perfectă a vilei. În capul scării, trecerea era barată de nişte uşi duble din lemn. Nu se miră să le găsească închise. Rămase *surprins*, totuşi, când auzi o voce răsunătoare la baza scării.

— Cheia e la *Signora*.

Se întoarse, speriat. Maria stătea la baza scării. În timp ce cobora spre ea, simţi greutatea privirii ei inexpresive, scrutătoare.

— Pot să vă pregătesc ceva pentru prânz?

— Un sandviş, mulţumesc.

— Ar trebui să mâncaţi mai mult. Sunteţi prea slab.

— Mănânc consistent la cină.

— O să ţin minte asta, spuse ea.

În această ultimă remarcă, simţi o undă de frivolitate, ceea ce-i dădu curajul s-o întrebe:

— Maria, de ce-i încuiată?

— A fost dorinţa lui *Signore*. Iar *Signora* i-a respectat-o.

— Nu crezi că-i un pic... — căută cuvântul — macabru?

— Un pic? Atârnă asupra casei ca un blestem. Dar n-o să mai fie aşa mult timp. *Signor* Maurizio are nişte planuri.

— Planuri?

— Nu ştiu amănuntele. Ca de obicei?

— Poftim?

— Şuncă şi caşcaval?

— Da, mulţumesc.

Luă cu el sandvişul în grădina memorială. Îl mâncă stând pe banca de piatră de la baza amfiteatrului, uitându-se la Flora, cum stă pe soclul ei. Părea să râdă de el. La fel ca şi inscripţia

săpată în bancă — „Sufletul în repaus e mai înţelept” — un citat din Aristotel, aflase între timp.

El era oricum, numai „în repaus” nu, gândurile lui se întoarseră încă o dată la conversaţia cu Fausto, din seara trecută. Nu-l lăsase să doarmă; plutise deasupra lui ca un nor cât fusese ziua de lungă.

Dacă era să-l creadă pe Fausto, înseamnă că Gaetano, grădinarul, îşi schimbase relatarea cu privire la ceea ce se întâmplase în noaptea când fusese ucis Emilio. De ce să facă una ca asta? Mai mult, cum de-a putut să scape cu una, cu două? Adevărul e că n-ar fi putut, nu fără complicitatea lui Maurizio. Relatările lor trebuiau să coincidă. Iar asta presupunea existenţa unui fel de pact între cei doi bărbaţi, încheiat după moartea lui Emilio. De aici nu mai era decât un pas mic până la ceva inimaginabil — unul atât de mic încât n-aveai cum să nu-l faci, chiar dacă nu voiai.

Nu, era o idee absurdă. Trăgea concluzii smintite pe baza unui schimb de replici cu un italian comunist şleampăt pe care l-a întâlnit într-un bar.

Se întinse după ţigări şi îşi aprinse una. Îl zări pe Maurizio apropiindu-se agale pe cărare.

Adam se ridică în picioare cât putu de nonşalant.

— Salut.

— Bună.

Maurizio se uită la statuia Florei, apoi îşi mută privirea dincolo de grotă, spre Templul lui Echo, cuibărit între copacii din capătul pajiştii.

— N-am mai fost pe-aici de un car de vreme.

— Nu-ţi place?

Maurizio păru intrigat de întrebare.

— Nu m-am gândit niciodată la asta. Dar nu, nu cred. O găsesc un pic... *sombre*.

— Sumbră.

— Da.

— De vină o fi moartea, presupun.

— Presupun, îl imită Maurizio. Când eram mici, veneam aici destul de des. Era lumea noastră.

Privirea lui se îndreptă spre jgheabul îngropat în pământ la baza amfiteatrului.

— Apa era rece, chiar şi vara. Foarte rece. Ridică privirea şi zâmbi. Un minut şi optsprezece secunde — acesta era recordul lui Emilio, atât îşi putea ţine respiraţia. Eu n-am reuşit să mă apropii câtuşi de puţin de el. Nu puteam nici măcar un minut.

Gândul la Emilio aplecat peste jgheabul îngust lăsă locul unei alte imagini întunecate şi neliniştitoare: cea a lui Emilio întins în coşciugul de sub lespedea din capelă. Adam alungă gândul fugar.

— Şi sora ta? întrebă el, incapabil să-şi aducă aminte cum o cheamă pe mama Antonellei.

— Caterina? A, ea ne cronometra.

— Ce fel de persoană e?

Maurizio zâmbi vag.

— Dificilă. Ai s-o întâlneşti la petrecere.

— Vine şi ea?

— Nu vine decât la petreceri. Făcu o pauză: Vei mai fi aici, sper.

— Da. Vreau să zic, dacă e în regulă.

— Fireşte că este. Trebuie să vii... după tot ce-ai făcut pentru mama.

Era un compliment care atârna greu şi o clipă se păru că Maurizio va îndrepta conversaţia în direcţia asta, dar n-o făcu. Îl întrebă pe Adam dacă nu vrea să-l însoţească într-un tur rapid al grădinii.

Tocmai trecuseră de luminişul lui Hiacint când Maurizio îl întrebă:

— Pot să te rog să faci ceva pentru mine? O favoare?

— Sigur.

— E vorba despre maică-mea. Ai avut o influenţă pozitivă asupra ei.

— Mă îndoiesc de asta.

— Dar e adevărat. Aşa zice şi ea. Oricum, se vede. Vedem cu toţii treaba asta. Se opri, apoi urmă: Mă îngrijorează, totuşi, ceva, Maria mi-a spus asta. Ia pastile pentru durere. Nu Maria, ci maică-mea. Vreau să zic... deşi sunt sigur că există momente când şi Maria ar avea nevoie de ele.

Adam zâmbi politicos la această glumă.

— În ultimul timp a luat multe. Doctorul a fost ieri aici. De două ori. A mai adus pastile. Le-a găsit Maria. Are impresia că sunt mai puternice decât celelalte.

Privirea îi zăbovi cu înţeles asupra lui Adam.

— Nu cred că înţeleg.

— Maică-mea e o femeie mândră. Şi-a forţat dintotdeauna limitele. Poate că se sforţează prea mult. Poate face asta chiar ca să te impresioneze pe tine.

— Pe mine?

— E posibil. Eşti noul ei companion...

Glasul lui avu o urmă de ironie, şi asta deranjă.

— Şi care ar fi favoarea? îl întrebă Adam, pe un ton aproape ostil.

— Să o supraveghezi. Să n-o încurajezi... să se sforţeze prea tare.

— Fireşte.

— Încă-i slăbită.

— Înţeleg.

Cât mai ţinu restul plimbării, reuşiră să lase la o parte acest moment de uşor antagonism. Adam chiar râse când Maurizio îi povesti că sora lui a îmbrăcat o dată statuia lui Venus într-una din vechile rochii de seară ale mamei lor.

Când s-au întors la baza amfiteatrului, Adam îşi recuperă exemplarul din *Divina Comedie* lăsat pe bancă.

— O capodoperă, comentă Maurizio.

— Absolut.

— Unde ai ajuns?

— La al nouălea cerc al Infernului.

Maurizio îşi scormoni memoria.

— Al nouălea cerc...?

— Caina. Al păcătoşilor care au săvârşit crime împotriva celor de-un sânge cu ei. Dante l-a numit aşa după Cain, cel care şi-a ucis fratele, pe Abel.

Ceva mai târziu, în aceeaşi seară, stând culcat pe patul mare, vechi, privind lung în întuneric, încercă să înţeleagă sensul răspunsului dat la întrebarea inocentă a lui Maurizio.

Cuvintele ieşiseră din gura lui, iar din acest punct de vedere îi aparţinuseră. Însă nici măcar acum nu simţea că i-ar aparţine lui, că ar fi în vreun fel răspunzător în privinţa lor. Nu intenţionase să le rostească. I se rostogoliseră spontan de pe buze. Ar fi fost mai puţin deranjant dacă ar fi conţinut mai mult adevăr.

De fapt, trecuse de mult de cercul al nouălea al Infernului — cu lacul lui îngheţat şi cu liota de păcătoşi îngheţaţi până la gât — şi ajunsese în Purgatoriu.

Iar lucrul cel mai îngrijorător, totuşi, a fost schimbarea declanşată de cuvintele lui în aspectul lui Maurizio. Când a pomenit de Cain şi Abel, vreme de o clipă chipul acestuia a încremenit, iar ochii lui l-au fulgerat cu răceala şi duritatea cristalului.

16

SE TREZI TÂRZIU, DUPĂ O NOAPTE AGITATĂ. ZIUA URMĂTOARE ÎI limpezi cât de cât nelămuririle. Se lăsase furat de gânduri aiurea; îşi imaginase nişte lucruri neadevărate — sau pe care, cel puţin, le interpretase greşit. Ideea asta îl linişti şi se hotărî să se gândească numai la lucruri care să nu-i pună în pericol echilibrul regăsit.

Hotărârea asta i se clătină întrucâtva când coborî scările spre camera de studiu. Nu era sigur, dar avea limpede impresia că cineva i-a umblat printre hârtiile de pe birou. Ceva nu era tocmai în regulă în ceea ce priveşte topografia diferitelor teancuri. Unele era prea aproape de celelalte, altele erau aranjate prea ordonat. Primul lucru pe care îl făcu fu să scotocească printre ele şi să extragă toate mâzgălelile legate de moartea lui Emilio. Pe acestea le arse în cămin.

Se îndreptă apoi spre bucătăria ca o hrubă, cu boltă de cărămidă, din aripa de sud, domeniul Mariei cel curat ca lacrima. Ea nu se vedea nicăieri, deşi atmosfera era îmbibată de mirosul înţepător al clorului proaspăt aplicat din belşug. Era duminică, aşa că o fi fost la biserică.

Încăperea nu dezvăluia cine ştie ce despre ocupanta ei, în afară de senzaţia discretă de ordine înviorătoare şi eficientă. Mesele erau goale, fructele şi legumele proaspete erau frumos aranjate în castroanele lor de lut, tigăile de aramă erau puse la loc pe poliţa lungă, aranjate de la stânga la dreapta, în ordine crescătoare, după mărime. În mod clar, nu se zărea nici o urmă a micului festin pe care Maria îl preparase pentru el şi *Signora* Docci cu o seară înainte.

Cina începuse pe o notă potolită. Deşi vizibil istovită de incursiunea făcută la Florenţa, *Signora* Docci îi povestise călătoria destul de detaliat, descriindu-i vizita făcută unei vechi prietene.

— Bărbatu-său e homosexual, dar după toţi aceşti ani ea încă habar n-are.

Continuă cu lista numeroaselor cumpărături pe care le făcuse, de la salamul cu aromă de anason până la bastonul străvechi din abanos, pe care i-l întinse peste lumânările de pe masa aşternută pe terasa din spate.

Avea o măciulie din os de balenă, de forma unui craniu uman. Adam se uită fix la capul de mort palid, sculptat.

— E foarte potrivit, comentă *Signora* Docci. O să-l folosesc până în ultima clipă. Nu mă deranjează să mi se aducă aminte de asta.

Temându-se că va fi purtat spre teme de conversaţie ce-l depăşesc, Adam se îndreptă spre un teren solid. O întrebă despre craniile din camera de studiu, cele cocoţate în vitrina din spatele biroului — craniile de urangutan, dacă o înţelesese corect pe Maria.

— Tatăl meu a fost biolog, botanist. Asta se întâmpla înainte să devină arheolog. A făcut şi multe alte lucruri. A fost... un om dezorientat, acum am ajuns să înţeleg treaba asta. Pe atunci însă, era... ei bine... fascinant.

Erau, într-adevăr, cranii de urangutan, suveniruri dintr-o călătorie pe care familia o făcuse în secolul trecut în Indiile de

Est Olandeze. *Signora* Docci nu-şi amintea dacă maică-sa a protestat când tatăl ei i-a propus prima oară ca întreaga familie să plece la drum cu el. De fapt, nu-şi amintea prea multe din acea perioadă, căci în 1884, anul în care au pornit din Livorno la bordul vaporului, n-avea decât şase ani.

— De vină era domnul Darwin al vostru, cu teoriile lui despre evoluţie şi selecţia naturală. Tatăl meu era om de ştiinţă, dar şi un tip religios, un catolic riguros; nu-i era uşor să accepte idei noi. Le-a combătut cu vorba vreme de douăzeci de ani, apoi s-a dus să caute dovezile care-i lipseau din argumentaţie. De-asta ne-a târât după el în partea cealaltă a lumii.

Amintirile ei despre Orient or fi fost incomplete, dar, într-un fel, erau pline de viaţă. Îşi aminti grandoarea cabinei repartizate părinţilor ei pe vapor. Îşi aminti cum latitudinea începuse să influenţeze constelaţiile mai cunoscute, cum cobora coada Ursei Mari sub linia orizontului când ei navigau spre sud pe Canalul Suez. Acest fenomen i-a fost arătat de un scoţian cu mult mai în vârstă decât ea, cu care se împrietenise la cataramă (dar, îşi dădea ea seama acum, numai fiindcă doica ei era foarte dornică să-şi petreacă timpul în compania lui Walter F. Peploe — F de la fraier, o lămurise doica).

Walter F. Peploe susţinea că-i expert în tot ce ţine de starea vremii şi, în mod clar, era înzestrat cu tot echipamentul necesar acestei îndeletniciri. Căpitanul îi îngăduise să lege un dulăpior dotat cu termometre şi alte diverse instrumente de o vergă de la pupă. Mândria şi motivul lui de bucurie rămânea, totuşi, ceea ce el numea barograful „Richard" — o invenţie îndrăzneaţă, pe care o montase în cabina lui şi care oferea indicaţii atmosferice precise, indiferent de ruliul navei. Era ferm convins că fiecare vapor ar trebui dotat cu un astfel de instrument ca să evite pericolele unei furtuni neaşteptate. Scopul lui declarat în viaţă era acela de a convinge autorităţile olandeze din Java să-şi echipeze cu barograful lui toate navele de stat care navigau prin apele înşelătoare ale Indiilor de Est şi, astfel, să câştige şi el o avere.

Se arătă puţin dezamăgit când vaporul lor traversă Oceanul Indian fără nici un incident, chiar dacă vremea blândă fu citită corect de barograf. Văzându-se privat de ocazia de a-l preveni pe căpitan de un dezastru meteorologic iminent, îşi dedică timpul cercetării ciudăţeniilor curenţilor oceanici. Asta presupunea aruncarea a numeroase mesaje peste bord, iar în acest scop o trimitea de regulă pe tânăra *Signora* Docci să şparlească sticle de bere goale din cămara vaporului — mult mai multe sticle, i s-a părut ei, decât numărul efectiv de mesaje pe care petrecea atât de mult timp să i le dicteze doicii în cabina lui.

Poate că unele din aceste sticle au ajuns să fie aruncate de valuri pe ţărmuri străine, iar biletele din ele, aşa cum ceruse el, au fost expediate la adresa lui de acasă, din Glasgow. Dacă aşa s-o fi întâmplat, el n-a mai apucat să afle. La şase luni de la sosirea lor în Java, un pachebot al poştei olandeze s-a scufundat într-un taifun, în largul insulei Celebes. Walter F. Peploe se număra printre cei daţi dispăruţi, presupuşi a fi decedat.

„Bietul fraier", comentase doica, „parcă-l văd în ultimele clipe cu barograful lui tâmpit, strigând plin de sine: Vedeţi, v-am spus eu!"

Vestea morţii timpurii a meteorologului ajunse la urechile familiei Docci chiar înainte să se îmbarce pentru drumul spre casă, după un an chinuitor petrecut la tropice. Cea mai mare parte din timp stătuseră în Borneo, cu un scurt interludiu în nordul Sumatrei, pentru că insula aceea era şi patria urangutanilor — maimuţele mari care îl ademeniseră pe taică-său în partea cealaltă a lumii.

Din nou, amintirile ei se dovediră răzleţe, dar precise. Îşi aminti de gentlemenii olandezi, cumsecade şi curtenitori, îmbrăcaţi pentru cină în fracuri negre din stofă plină, în ciuda căldurii şi a umidităţii enervante. Fumau tot timpul trabucuri şi beau gin şi bitter. Îşi amintea şi dinţii negri ai băştinaşilor (consideraţi un semn de frumuseţe), apa alburie, lăptoasă a recifelor

de corali şi fumul vulcanilor care se ridica în nori ceţoşi pe cerul albastru, senin. Apoi, mai era pădurea virgină, care acoperea aproape totul şi nu avea vreun stăpân. Aici şi-au petrecut cea mai mare parte a timpului, sub coroanele verzi, dense, unde doar câte o rază de soare se mai rătăcea ajungând până la solul acoperit cu un strat gros de frunze. Pădurea nu-ţi oferea nici un peisaj, n-aveai în ea nici un orizont, doar arborii deşi care te împresurau pe măsură ce înaintai. Şi mai era şi iminenţa permanentă a morţii.

Şi-i amintea bine pe băştinaşii din Sumatra, cocoţându-se în vârful copacilor ori de câte ori apărea un tigru, ceea ce se întâmpla des. În Borneo nu existau tigri, dar *banteng*-ul — bivolul sălbatic — era la fel de temut. Ataca fără un motiv anume, cu viteza fulgerului. Odată, dintr-un hăţiş de bambus a ţâşnit un rinocer, dând iama în şirul de hamali şi lăsând în urma lui o cărare lată ca un drum de care în desişul de subarboret. Şi, desigur, mai erau şi şerpii, coşmarul copilăriei. Cobrei regale îi mersese vestea că fugăreşte oamenii pe kilometri întregi, dar dacă aveai prezenţa de spirit să laşi în urmă o piesă vestimentară, se oprea s-o atace şi astfel câştigai minute preţioase să scapi.

Îi povesti cum, într-o zi, ieşind din colibă, au găsit un piton uriaş încolăcit într-o cuşcă din lemn, de unde nu putea să mai iasă, după ce o înghiţise pe nemestecate pe fosta ocupantă a cuştii, o capră pe care o ţineau pentru lapte.

Însă amintirile cele mai vii şi cele mai tulburătoare erau legate de tatăl ei, de declinul lui fizic, urmat de cel mintal. Când nu vâna urangutani, se ocupa de conservarea pieilor şi a scheletelor. Ieşea epuizat din osuarul improvizat, duhnind a carne intrată în putrefacţie, cu mâinile tăiate, roşii, ajunse carne vie de la soluţia de arsenic pe care o aplica pe oase ca să ţină insectele la distanţă. Picioarele mesei de lucru improvizate erau băgate în castroane cu apă — o barieră pentru furnicile omniprezente — dar ele tot îşi croiau cumva drum de fiecare dată spre specimenele lui. Când începu să considere asta un atac la

persoană, mama *Signorei* Docci începu să fie îngrijorată. Când el ameninţă că o să-l împuşte pe unul dintre hamali pentru că-i şterpeleşte din lichiorul de nucă de cocos în care conserva pielea neprelucrată, sosise timpul să se pună în discuţie terminarea acestei aventuri.

El se împotrivi acestei propuneri, insistând că pieile şi scheletele reprezintă o sursă de venit profitabilă — ceea ce era adevărat, muzeele de ştiinţe naturale plăteau foarte bine pentru ele — şi respinse contraargumentul că au venit la tropice nu ispitiţi de ochiul dracului, ci de dragul ştiinţei.

Privită cu mintea de pe urmă, continuă *Signora* Docci, era clar că expediţia fusese sortită eşecului de la bun început. Era ultima încercare a unui om disperat de a demonstra impostura lui Darwin. Spre lauda tatălui ei, îşi schimbase poziţia de la apariţia *Originii Speciilor*, trecând de la ridiculizarea previzibilă la o evaluarea mai temperată a faptelor ştiinţifice. A treia fază a propriei evoluţii luase forma unui atac preventiv: nu era nimic greşit în teoriile lui Darwin despre selecţia naturală, fiindcă cei mai apreciaţi gânditori creştini, inclusiv Sfântul Augustin şi Sfântul Toma d'Aquino confirmaseră deja existenţa unui fel de „creaţiune derivativă" — argumentul fiind acela că, atunci când poruncise „Să se facă apele" şi „Să se strângă la un loc apele care sunt dedesubtul cerului şi să se arate uscatul", Dumnezeu conferise elementelor forţe care, în concordanţă cu legile naturii, le permiteau să producă diferite specii de fiinţe organice. În scurt timp, însă, eforturile tatălui ei de a armoniza noua ştiinţă cu învăţăturile catolice se destrămară, în încercarea lui de a răstălmăci cuvintele venerabililor teologi în slujba scopurilor urmărite de el.

Îmbrăţişase, în schimb, o nouă teorie — ultima şi cea care îl purtase cu familie cu tot în Indiile de Est. Aceasta dădea câştig de cauză teoriei lui Darwin despre apariţia unor noi specii în urma procesului de selecţie naturală, inclusiv a omului, fără

a exclude, însă, existenţa unui plan divin atotcuprinzător. Cu alte cuvinte, taică-său susţinea că după nenumărate generaţii influenţate, selecţia naturală îşi încheiase cursul, îşi încheiase procesul. Toată formele de viaţă de pe pământ intraseră de-acum într-o epocă a „eredităţii conservatoare" în care puterea de adaptare a organismelor se diminuase până la a deveni aproape inexistentă. Teoria aceasta permitea o reîntoarcere la vechea idee a stabilităţii absolute a speciilor vii, cu omul în vârful piramidei, aşa cum o intenţionase Dumnezeu.

Şi unde-i locul cel mai bun în care să cauţi dovada în sprijinul acestei teorii dacă nu printre antropoide, ordinul primatelor, a căror existenţă bântuia omul ca un soi de fantomă ancestrală? Se ştia din surse de încredere că în Borneo există două tipuri de urangutan, care trăiau laolaltă şi chiar îşi făceau culcuşul în aceiaşi copaci. *Mayas tjaping* (cum îl numeau localnicii) era un animal masiv, cu capul pătrat flancat de pometi proeminenţi. *Mayas kassa* era mai micuţ, cu faţa mai îngustă şi cu trăsături mai delicate.

Din faptul că urangutanii erau prezenţi şi pe insula învecinată, Sumatra — singurul loc de pe planetă unde mai puteau fi găsiţi — se putea deduce cu destulă exactitate că toţi urangutanii au o moştenire genetică comună, datând dintr-o epocă îndepărtată, când exista o legătură pe uscat între cele două insule. Marea întrebare — şi una căreia, după cum credea taică-său, îi venea răspunsul de la sine — era aceasta: dată fiind separarea urangutanilor din Borneo şi Sumatra cu sute de mii, dacă nu milioane de ani în urmă, de ce nu evoluaseră cele două populaţii independent una de alta, conform modelului darwinist? Toată lumea era de acord că erau absolut la fel, mergând până la diferenţele subtile de fizionomie dintre cele două tipuri de urangutan, din care amândouă erau prezente şi în Sumatra.

Asta nu însemna că Darwin s-ar fi înşelat — existau prea multe dovezi în sprijinul teoriei lui evoluţioniste — ci, pur şi simplu, nu mai avea dreptate. Puterea eredităţii crescuse, în

mod evident, de la epoca primordială până în punctul în care organismele vii erau acum stabile şi imuabile.

Era o judecată sănătoasă, chiar şi pentru urechile sceptice ale maică-sii, altminteri nu ar fi acceptat să-şi însoţească bărbatul într-unul din colţurile cele mai puţin ospitaliere ale planetei.

Exista o singură problemă.

După câteva luni petrecute în Borneo, taică-său identificase doar un singur tip de urangutan — *mayas tjaping*, cel cu capul mare, pătrăţos. Unii aveau pomeţii proeminenţi, cu perniţe de grăsime, alţii nu, dar această diferenţă părea să nu fie decât o trăsătură a vârstei înaintate la masculii speciei. Se părea din ce în ce mai mult că judecata lui solidă se întemeia pe dovezi şubrede. Nu avea decât un singur mod prin care să se asigure că are dreptate.

În timpul călătoriei în Sumatra, tatăl ei aproape că îşi pierduse minţile şi, în câteva ocazii, chiar viaţa (olandezii nu controlau în provincia nordică Aceh decât ţinutul din apropierea celor câtorva forturi ale lor). În timpul şederii de acolo, împuşcase mai mult de cincisprezece urangutani, îi jupuise şi le conservase scheletele. Şi aceştia erau de un singur fel — un tip diferit, mai mic decât *mayas tjaping*, cu feţele mai înguste şi blana mai deschisă la culoare decât cea a verilor din Borneo. Pentru că, în mod clar, asta erau: veri, şi încă foarte diferiţi.

Taică-său trebuie să fi conştientizat ironia muşcătoare a dilemei sale, însă refuza s-o accepte. Numai după ce s-au întors cu toţii în Borneo, şi după o altă serie de măceluri, s-a văzut obligat să se supună inevitabilului: descoperirile confraţilor naturalişti care vizitaseră arhipelagul malaiezian înaintea lui erau greşite şi, păşind pe urmele lor, nu numai că eşuase în misiunea lui de a combate teoria darwinistă, ci îi mai şi adăugase greutate.

Existau, într-adevăr, două tipuri de urangutan, dar unul popula insula Borneo, iar celălalt Sumatra. Despărţite geografic, speciile se adaptaseră în funcţie de cerinţele mediilor

înconjurătoare diferite. Şi nu avea absolut nici un motiv să nu presupună că asta ar fi o situaţie ce se perpetua şi atunci.

Singura lui consolare veni de la soţia sa. Mama suferindă a *Signorei* Docci a încercat să-l facă să înţeleagă că adusese o contribuţie importantă la cunoştinţele generale din domeniul zoologiei. Poate chiar identificase o nouă subspecie de primate. Avea, cu siguranţă, destule argumente în acest sens. În situaţia lui, cei mai mulţi cercetători ar fi profitat de prilej, să revendice o parte din Arborele Vieţii, chiar dacă nu era vorba decât de o mică bifurcaţie din capătul unei ramuri.

Dar nu şi tatăl ei.

La întoarcerea în Italia, îşi dăduse demisia de la Universitate, distrusese toate documentele referitoare la expediţie şi îşi îndreptase atenţia către arheologie, adâncindu-se în studiul culturii pierdute a etruscilor. Păstrase doar două suveniruri din călătoria în Indiile de Est, dar, în mod ciudat, exact pe cele care-i aminteau în chip vădit de eşecul său — craniile de urangutan din camera lui de lucru, atât de diferite: unul din Borneo, celălalt din Sumatra.

Adam aproape că nu scoase nici un cuvânt în timp ce *Signora* Docci îi relată aventura ei din copilărie, mai mult decât mulţumit să se vadă purtat de poveştile ei pline de culoare şi de tonul blând, măsurat al glasului ei. Când tăcu şi ea, el încă nu-şi recăpătase graiul.

Signora Docci zâmbi a scuză.

— Îmi pare rău. Te-am plictisit.

— Nu, nici gând. E interesant.

— Amintirile unei bătrâne? Mă îndoiesc.

— Serios. Trebuie să fi fost o perioadă fascinantă, omul străduindu-se să se împace cu ceea ce era... este cu adevărat.

— Ah, mă îndoiesc că ne vom împăca vreodată cu gândul acesta, spuse ea, luând o gură de vin. Oamenii ca taică-meu au plecat în căutarea Edenului, dar au găsit o grădină mult mai sălbatică.

Adam ezită, nesigur dacă e bine să pună subiectul pe tapet.

— Cicatricea de pe fruntea Antonellei...

Signora Docci zâmbi.

— Ar fi trebuit să-mi dau seama c-o să observi. Creasta osoasă de pe craniul din Borneo...

— Exact.

— Cine ştie? Nu-s superstiţioasă, dar poate că-i o pedeapsă pentru ceea ce le-a făcut bietelor animale. A fost un masacru. Iar după ce mureau, le pângărea trupurile. Aruncă o privire spre bezna de afară, apoi către secera palidă a lunii. Sau poate că *eu* am fost cea pedepsită — pentru că n-am reuşit să-l fac să se oprească.

— Eraţi prea tânără.

— Să nu subestimezi puterea pe care o are o fiică asupra tatălui. Tăcu gânditoare: Îi ştiam pe unii din ei — destul de bine, de fapt, şi am stat cu mâinile-n sân şi m-am uitat. Era una... lângă Marop... o femelă, o mamă. Îi spuneam Sabinetta. Rupea crengi şi arunca în noi de fiecare dată când ne apropiam de ea. Când, în cele din urmă, au împuşcat-o, a rămas înţepenită între două crăci în V ale unui arbore durio şi au trebuit să se urce în copac după ea. Schiţă un zâmbet anemic: La început, n-au vrut să se urce, credeau că se preface. Aşa fac, ştii. Şi sunt puternici, foarte puternici. Sunt multe de povestit, poveşti cu pitoni, crocodili...

Se aplecă, ochii îi luciră la lumina lumânărilor, iar lui Adam îi apăru în treacăt imaginea ei în copilărie, aplecându-se către focul de tabără, sorbind fiecare cuvânt din povestirile care îi erau istorisite.

— Nu-i animal mai puternic în pădure, aşa spuneau dayakii[1]. Poate că aveau dreptate, nu ştiu. Dar am văzut un urangutan care a rupt o ramură groasă cât braţul tău, uite aşa...

Îşi răsuci pumnul încleştat în aer. Îşi desfăcu degetele osoase şi se întinse după sticla de vin roşu. Adam i-o luă înainte. Îi

[1] Indigenii din Borneo.

umplea paharul când Maria apăru tăcută din semiobscuritatea de dincolo de lumina lumânărilor.

Îi spuse ceva *Signorei* Docci. Cuvintele fură rostite prea repede pentru ca Adam să poată înţelege, dar sunară ca o dojană. Îl sfredeli cu o privire dispreţuitoare în timp ce se retrăgea cu farfuriile.

— Are dreptate, spuse *Signora* Docci. E târziu şi a fost o zi încărcată.

Adam se sculă s-o ajute să se ridice de pe scaun.

— Mulţumesc, zise ea, sprijinindu-se în noul ei baston cu măciulia în formă de craniu. Ce ciudat că m-ai întrebat despre cranii.

— De ce?

— Fiindcă m-am dus astăzi s-o văd... pe Sabinetta. Se află la Muzeul de Zoologie din Florenţa.

Adam se oferi să o conducă până la etaj, în camera ei.

— Rămâi aici, insistă ea, termină vinul. Poate îţi face Maria o cafea dacă o rogi frumos... deşi mă îndoiesc, adăugă ea cu un zâmbet. Noapte bună, Adam.

— Noapte bună.

Îi apucă mâna şi i-o strânse.

— E o plăcere să te am aici.

O urmări cum traversează nesigură terasa. Ea se opri şi întoarse capul înainte să intre în salon.

— Ziceam că tata a distrus toate documentele. Aşa a crezut el. Când mi-am dat seama ce are de gând să facă, am ascuns un album cu fotografii. Dacă te interesează, e în vitrina de sub rafturile din bibliotecă, cele de lângă camera de studiu. Cheia este în spatele unui exemplar din *Paradisul pierdut* al lui Milton.

Exact acolo îl găsi Adam douăsprezece ore mai târziu, după micul dejun luat solitar duminică dimineaţa pe terasă.

În vitrină erau mai multe albume fotografice, dar acesta se distingea prin vechimea lui, cu copertele din piele pirogravată scorojite şi crăpate. Fotografiile dinăuntru îşi trădau şi ele vârsta, erau clipe din trecut imortalizate în tonuri sepia şterse. Multe dintre ele erau mişcate, cu feţele înfăşurate în văluri fantomatice atunci când cei pozaţi se mişcaseră. Asta se întâmpla cel mai adesea cu tatăl *Signorei* Docci — probabil un semn al nerăbdării la care făcuse ea aluzie aseară, în timpul cinei. Ea, pe de altă parte — în rochia cu şorţuleţ, bonetă şi bocăncei cu şiret, destul de răsărită pentru vârsta ei fragedă —, era limpede că urmase întocmai instrucţiunile fotografului. În fiecare poză stătea la fel de rigidă ca o marionetă, cu braţele atârnându-i pe lângă corp. O recunoscu imediat după privirea pătrunzătoare a ochilor depărtaţi, care priveau fix în obiectiv.

Fotografiile erau aranjate cronologic, începând cu călătoria cu vaporul. Într-una din ele, un tânăr blond în costum negru şi cămaşă cu guler înalt stătea mândru pe punte, lângă un dulăpior cu picioare înalte. Acesta nu putea fi decât Walter F. Peploe, meteorologul scoţian sortit unui mormânt lichid, iar Adam îşi dădu seama că undeva în lume trebuie să fie o altă familie care ar păstra fotografia cu mai mult drag decât s-a gândit la ea vreodată familia Docci.

Era greu de imaginat că Walter F. Peploe ar fi nutrit pentru „doică" sentimentele nutrite de aceasta pentru el, ţinând cont de înfăţişarea ei din fotografii — scundă, solidă şi suspectă de un început de mustaţă — chiar dacă *Signora* Docci făcuse hotărât aluzie la un fel de aventură între cei doi.

Una dintre puţinele fotografii cu o legendă scrisă de mână îl înfăţişa pe taică-său împreună cu un grup de domni europeni, cu toţii în ţinută de seară, aşezaţi lângă o masă de biliard într-un local din Batavia numit Clubul Armonia. El era unul dintre cei doi bărbaţi care nu aveau părul tuns scurt. Mustaţa deasă îi atârna peste buze, acoperindu-i gura, şi-i dădea feţei o mină

gravă, deşi ochii sugerau că zâmbeşte, spre deosebire de tovarăşii lui de companie.

Din momentul când au ajuns în Borneo, nu a mai fost fotografiat decât în costum alb, la care, de obicei, purta cravată neagră. Era un tip pirpiriu şi oarecum comic, chiar şi atunci când stătea cu puşca deasupra vreunui animal răpus. Mama *Signorei* Docci era cu mai bine de jumătate de cap mai înaltă decât el şi nelipsita ei umbreluţă de soare accentua diferenţa de înălţime dintre ei, făcând-o să pară o girafă pe lângă el. Stând amândoi în faţa unui bungalow modern, păreau mai curând două persoane interesate de cumpărarea unei proprietăţi decât un cuplu căsătorit.

Urma o serie de fotografii care păreau să fie făcute fără nici o noimă, de la sol, cu aparatul îndreptat spre vârful copacilor. La o privire mai atentă, zări nişte siluete fusiforme agăţate de crăcile de sus. Aduşi pe pământ, urangutanii erau nişte animale impresionante, chiar şi moarte — mult mai impresionante decât tatăl *Signorei* Docci sau oricare dintre băştinaşii rânjiţi, cu trăsături ascuţite, invariabil strânşi în jurul lui. Unul din specimenele gigantice, cu părul încâlcit şi o cutie toracică proeminentă, fusese legat de încheieturi de balustrada verandei, răstignit în vederea fotografierii. Anvergura braţelor depăşea statura celui mai înalt om prezent cu mai bine de şaizeci de centimetri. Falca dislocată îi anima chipul. Nefericita sălbăticiune părea să-şi râdă strâmb de caznele la care era supusă.

Tulburat de această imagine, Adam răsfoi restul paginilor. Închise albumul, se gândi să-l pună la loc, apoi le scoase pe celelalte şi le întinse pe podea, dinaintea lui. Şi-ar putea îngădui o privire rapidă. Maria nu dădea încă nici un semn de viaţă, iar *Signora* Docci, evident, dormea târziu după obositoarea zi de ieri.

În total erau patru albume, fiecare acoperind un interval de câte doi-trei ani între anii 1890 şi începutul anilor 1920. Toate erau mărturii ale existenţei privilegiate a familiei Docci. Curse

de cai, plimbări cu automobile sport decapotabile, vacanţe de vară în hoteluri de lux de la malul mării. Drumeţii în Alpi, plimbări cu gondola în Veneţia, plimbări cu cămilele la piramide.

Adam răsfoi albumele de două ori. A doua oară le aranjă cronologic şi studie fotografiile cu mai multă atenţie. O văzu pe *Signora* Docci cum se transformă dintr-o adolescentă stângace într-o tânără elegantă, soţie şi, în cele din urmă, mamă. Era prima oară când vedea vreo fotografie de-a lui Emilio, iar acestea contraziceau teoria lui personală cum că primii născuţi erau, în general, mai scunzi decât fraţii mai mici. Emilio fusese uscăţiv, cu membre lungi, încă de la naştere. Chipul lui semăna mai mult cu cel al mamei, moştenise de la ea ochii mari şi pometii laţi şi înalţi. Aceste trăsături, combinate cu gâtul lung, îi dădeau un aer uşor uimit, care-i amintea lui Adam de ceva — dar nu-şi dădea seama de ce — de vreun animal sau pasăre. Maurizio semăna mai mult cu taică-său ca statură şi înfăţişare: avea umeri laţi, falca pătrată, cu trăsături fine, egale. Adam căută urme ale asemănării dintre Antonella şi maică-sa, Caterina, în copilărie. Găsi câteva, în afară de părul drept, lucios; găsi şi urmele aceluiaşi zâmbet ca de drăcuşor.

Ultima poză era o fotografie de familie, de studio, făcută în 1921, la Madrid. Doamnele erau aşezate pe un divan deşelat, iar pe chipul *Signorei* Docci erau evidente primele semne ale înaintării în vârstă. Caterina şedea în stânga ei, cu o privire furioasă, de revoltă posacă, firească la treisprezece-paisprezece ani, sau poate că era iritată din cauza părului tăiat scurt, care n-o avantaja. Bărbaţii stăteau în spatele lor: Benedetto — capul familiei, cu mâinile încleştate pe spătarul divanului, cu o mină dominatoare — flancat de cei doi fii. Maurizio avea fruntea spuzită de acnee adolescentină. Calviţia lui Emilio era deja mai avansată decât cea a lui taică-său.

Adam se uită îndelung la fotografii. Ceva îl deranja. Era o senzaţie vagă şi impalpabilă. Era îndeajuns, totuşi, să-l facă să

scoată fotografia din colţarele ei aurite. Puse la loc albumele, încuie uşa vitrinei şi se îndreptă spre camera de studiu.

Tot la imaginea aceea se uita lung şi un pic mai târziu, când îşi făcu apariţia *Signora* Docci. Intră în camera de studiu venind de pe terasa din spate şi, auzind bocănitul noului ei baston, care răsuna tot mai aproape, avu timp să vâre fotografia sub sugativa de pe birou şi să pună mâna pe o carte din apropiere.

— Bună dimineaţa, îl salută ea.

— 'Neaţa.

— Ai dormit bine?

— Da, minţi el.

— O fi un sedativ puternic.

Adam zâmbi.

— Mi-a făcut plăcere să aud povestirile dumneavoastră. Serios.

Avea în picioare pantofii de plimbare, prăfuiţi de purtare, iar în mâna ei liberă avea o sticlă de vin.

— Aţi fost pe-afară? o întrebă el.

— Am făcut o plimbare. O plimbare bună. E plăcut să vezi.

— Ce anume?

— Nu le vine să creadă — că mă ţin din nou pe picioare... Poate doar se prefac, dar păreau bucuroşi.

— Sunt sigur că nu-i aşa.

— Că se prefac sau că sunt bucuroşi?

El zâmbi.

Ea puse sticla de vin pe birou.

— Pentru prânzul cu Antonella. Sper că n-ai uitat.

— Nu.

— E din pivniţă — vin bun... nu de-al nostru, stai liniştit.

Îşi scoase cravata de-ndată ce intră în grădină, trecând prin gardul viu de tisă. Urmă sacoul, când ajunse la baza amfiteatrului.

Deschise caietul de notiţe şi scoase fotografia familiei Docci, uitându-se la Flora pe piedestalul ei, conjurând-o să-l ajute.

I se păru puţin prosteşte să apeleze la o bucată de piatră, dar adusese fotografia cu el dintr-un motiv anume. De ce să nege? Grădina are ceva care îl face să vadă lumea altfel, chiar şi să reacţioneze altfel. Simţea asta acum, îl străbătea un soi de energie — nu de mânie, nu de sfidare, dar ceva asemănător, altceva. Orice ar fi, e vinovată de ieşirea lui în legătură cu fratricidul în faţa lui Maurizio, ştia asta, aşa cum mai ştia că ceea ce văzuse în ochii lui Maurizio era gheara rece a fricii, a vinovăţiei.

Zece minute mai târziu, pe banca de piatră erau două chiştoace de ţigară, iar fotografia continua să-şi râdă de el. Plecă brusc, frustrat, îndreptându-se spre fundul grădinii, alegând cărarea care traversa pădurea trecând prin luminişul lui Adonis.

O briză uşoară zbârli frunzele de sus, din vârful copacilor, prima adiere de vânt în aproape o săptămână. Umbra plăcută dispăru de cum intră în poiană, soarele amiezii căzând perpendicular pe pajiştea circulară. Se duse drept la statuia din centru.

Venus era încremenită în gestul ei de a se apleca deasupra iubitului său mort, întinzându-şi spre el mâna stângă. Adonis zăcea întins pe spate, cu picioarele răşchirate, cu gura căscată, de parcă pe buzele lui, odată cu ultima suflare, i-ar fi murit un ţipăt înspăimântător. Încă strângea în mână arcul, arma care nu reuşise să-l apere de mistreţ în timpul vânătorii. Dosarul întocmit de tatăl *Signorei* Docci făcea o trimitere la un animal sălbatic. Ovidiu fusese mai clar: Adonis a fost rănit mortal de un mistreţ.

Era mulţumit că se dusese la sursă. Poate că exista un fel de asociere simbolică cu familia Docci. În blazonul lor, mistreţul era o figură proeminentă.

Un zgomot îi distrase atenţia de la statuie. Prin vârfurile copacilor din jurul luminişului adia o briză grăbită. Se înteţi, transformându-se rapid într-un vânt care bătea tare şi constant. Coroanele copacilor se legănau ca nişte cupluri bete de pe ringul de dans. Apoi îşi plecară capetele la unison în faţa unei rafale susţinute, iar câteva momente mai târziu vântul se pogorî din tării, mângâind iarba arsă de soare şi ciufulindu-i lui Adam părul cu mâna lui caldă.

Simţi cum îl cuprinde brusc neliniştea, destul de puternică să-l alunge din luminiş. Revenind la cărarea de la lizieră, se uită peste umăr, aproape aşteptându-se să vadă pe cineva ţinându-le companie lui Venus şi Adonis, dar aceştia erau singuri.

Antonella îi dăduse indicaţiile necesare. Aproape de capătul grădinii memoriale era o potecă îngustă care, dacă mergea pe ea spre sud, avea să-l poarte la deal prin crângul de măslini, până lângă casa ei.

Găsi poteca fără probleme, dar ceva îl făcu să se întoarcă spre Templul lui Echo şi să arunce o ultimă privire grădinii. Pajiştea urca molcom spre grota înconjurată de chiparoşii ce o străjuiau. De aici, pământul se înălţa abrupt spre amfiteatru — Flora era albă ca o perlă în scoica ei concavă, arcul de triumf se întrezărea dincolo de ea, pe creastă.

Vântul se înteţise, iar acum bătea direct în josul văii, spre el, revărsându-se într-un flux constant, ca un lichid invizibil. Încremeni, privind fix în direcţia lui, lăsându-l să treacă pe lângă el către copaci. Ochii începură să-i lăcrimeze. Clipi de câteva ori.

Atunci îi pică fisa.

Gregor Mendel.

Un nume din zilele lui de şcolar. Orele de biologie. Genetica mendeliană.

Scoase fotografia familiei Docci din carneţelul de notiţe. O privi grăbit, se uită de la tată la mamă, apoi la fiecare copil în parte.

Emilio, Maurizio şi Caterina moşteniseră cu toţii ochii negri ai părinţilor; dar chiar dacă nu i-ar fi moştenit, chiar dacă unul din ei s-ar fi născut cu ochi albaştri, din punctul de vedere al lui Mendel ar fi fost OK. Ar însemna că, pur şi simplu, ambii părinţi erau purtătorii unei gene recesive pentru ochi albaştri, care, dacă se combina, putea da un copil cu ochi albaştri. În cazul lor, era mai mare probabilitatea să aibă copii cu ochi negri, dar era totuşi posibil. Pe de altă parte, era imposibil ca doi părinţi cu ochi albaştri — fiecare purtând o dublă doză de gene recesive — să dea naştere unui copil cu ochi negri.

Dacă Adam avea dreptate, atunci aceeaşi regulă era valabilă şi pentru altă trăsătură fizică: lobul urechii. Lobii liberi, acolo unde se afla o indentaţie între capătul urechii şi faţă, simbolizau gena dominantă. Ceea ce însemna, în concluzie, că două persoane cu gene recesive, cu lobii direct ataşaţi de cap, nu puteau să aibă un copil cu lobi liberi. Părea ridicol, dar era adevărat.

Cercetă încă o dată fotografia.

Nu era nici urmă de îndoială. Emilio Docci era singurul din familie căruia lobii îi atârnau liber. Nu foarte pronunţat, dar faptul sugera destul de evident că nu era fiul părinţilor lui.

Nu, era posibil să nu fie, mai precis.

Asemănarea fizică limpede dintre Emilio şi *Signora* Docci nu lăsa nici o urmă de îndoială asupra maternităţii ei. Concluzia era că Emilio nu era fiul tatălui său — mai bine zis, nu era progenitura bărbatului din stânga lui, a celui care apucase spătarul divanului într-o parodie de aroganţă patriarhală.

Abia i se înfiripă în minte întrebarea inevitabilă că se şi trezi primind răspunsul. Poate că-l ştiuse dintotdeauna. Poate că se aflase scris în conversaţiile lui cu *Signora* Docci, dar el nu izbutise să citească printre rânduri.

Aerul de uşoară îngrijorare pe care i-l dădeau lui Emilio ochii mari şi gâtul lung îi sărise în ochi lui Adam, dar greşise

când atribuise aceste trăsături unei asemănări trecătoare cu un animal sau o pasăre oarecare. Mai văzuse privirea aceea, da, dar o văzuse într-o fotografie veche, înrămată, care atârna pe peretele unei camere din Cambridge: o fotografie a echipajului de canotaj de la Jesus College, opt tineri deşiraţi, ce strângeau în pumni vâslele ca pe nişte cozi de suliţă.

..Nu te lăsa impresionat", îi spusese profesorul Leonard când el remarcase poza. „Nu sunt sigur c-am câştigat vreo cursă. De fapt, sunt sigur că n-am câştigat niciodată."

ADAM ÎNTÂRZIE LA PRÂNZ, NU CĂ ASTA AR FI AVUT VREO IMPORTANŢĂ. Ceilalţi oaspeţi întârziau cu mult mai mult, până şi Antonella însăşi era departe de a fi în grafic. De fapt, când el apăruse pe potecă, o găsise scormonind printr-o grădină de zarzavaturi amărâtă, de pe lângă casă. Purta un tricou mototolit, pantaloni scurţi şi era desculţă. Arăta superb. Şi furioasă.

— Cineva îmi tot fură roşiile.

Cu greu îţi puteai imagina pe cineva care să-şi dorească să-i fure roşiile, atât de mici şi pricăjite păreau.

— Iartă-i. Or fi amărâţi rău de tot.

Privirea mânioasă a Antonellei se îndulci într-un zâmbet şi izbucni în râs.

Era o casă îngustă, construită pe două laturi ale unei curţi deschise, pavată cu cărămidă. Pe a treia latură se înălţa un hambar, legat de casă printr-un zid înalt, cu o poartă arcuită care

purta blazonul săpat în piatră al familiei Docci, cu mistreţul furios. Stucatura se fărâmiţase pe alocuri şi lăsa să se vadă pereţii din piatră de dedesubt. O scară exterioară ducea la camerele de la etaj, rezervate oamenilor.

— Animalele stau la parter; ei bine, nu în clipa de faţă...

Camerele abia dacă erau mobilate; nici nu cereau mobilier. Podelele, uşile, tavanele şi pereţii erau toate piese de sine stătătoare, toate străvechi, toate lucrate manual. Dormitorul ei nu avea mare lucru în afară de un pat din fier forjat, un scrin şi câteva tablouri. Era de ajuns. Vederea cămăşuţei de noapte aruncate neglijent pe patul nefăcut îl tulbură niţel.

Pe plita din bucătărie fierbea o bucată de şuncă. Bucătăria era de departe cea mai mare încăpere din casă. Avea grinzile înnegrite de timp şi de fum. Era şi o masă, destul de mare cât să plănuieşti pe ea o invazie. Totuşi, nu aici urmau să mănânce, ci afară. Şi aici intra Adam în scenă.

Îi revenea sarcina să monteze în curte un cort care să le ţină umbră. În hambar o să găsească tot ce-i trebuie, inclusiv capra pe care să pună tăblia mesei, şi scaunele.

Antonella îi aprobă construcţia şi, de-ndată ce el aranjă masa, împături şerveţelele şi găsi pernuţe pentru câteva scaune, ea i se alătură afară, răsplătindu-l cu un pahar din vinul adus de el. Examină eticheta şi dădu din cap aprobator înainte să-i toarne în pahar.

— Credeam că eşti student.

— E din cel mai bun vin al bunicii.

— În sănătatea bunicii, închină ea şi întinse paharul să ciocnească.

— A bunicii. Să trăiască o sută de ani, ură el.

— A, stai liniştit, o să apuce suta. Maurizio e convins de asta.

— Maurizio?

Ea zâmbi enigmatic.

— Ce-i? întrebă Adam.

— E un pic îngrijorat, cred. Nimeni nu ştie ce planuri are ea acum, că... a revenit la viaţă. El aşteaptă de mult timp să intre în posesia vilei. Credea c-o să fie a lui după ce o să moară *Nonna*.

— Sper că nu dă vina pe mine.

— Pe tine?

Îi povesti cum îl luase Maurizio la întrebări în grădină, îngrijorat de maică-sa. Îi povesti că remarcase un anumit grad de antagonism din partea lui Maurizio, dar nu-i dezvălui că i-o plătise cu aceeaşi monedă. Pomeni şi de analgezice, considerând că şi ea are dreptul să ştie de ele. Pe Antonella păru s-o mire mai mult faptul că Maria îi povestise lui Maurizio despre vizita doctorului.

— Nu-i place de Maurizio.

— Sau poate că-i sincer îngrijorată în legătură cu bunica.

— Poate.

— Eu sunt îngrijorat. Ar putea să se bage singură-n mormânt.

— Dacă se-ndreaptă într-acolo, nimic n-o va opri.

— Eşti tare fatalistă.

Antonellei nu-i scăpă observaţia uşor tăioasă. Îi aruncă o privire rece, dură.

— Îmi iubesc bunica, dar o şi cunosc foarte bine.

Îi salvă zgomotul unui vehicul care se apropia. Năvăli în curte într-un nor de praf alb: o maşină în care se înghesuiau trei cupluri. Nu după mult timp, curtea fu inundată de hohote de râs.

Şi peste două ore, hohotele răsunau zgomotos. Nici o cantitate de mâncare sau vin — şi amândouă erau aduse întruna din casă, pe scară — n-ar fi putut să le atenueze. Jucară chiar şi o partidă de inele între două feluri de mâncare. Jocul era un cadou făcut Antonellei de către fratele ei, Edoardo, o glumă între ei doi, pe care ceilalţi n-o pricepură, iar fraţii refuzară să le-o explice.

Edoardo avea, ca şi soră-sa, părul negru ca pana corbului şi pielea măslinie. Era cu un an mai tânăr decât ea, solid şi exuberant,

mucalit şi isteţ. Era greu să nu te laşi vrăjit de el. Singura persoană care părea imună la farmecul lui era prietena lui, Grazia, colegă cu el la drept. Era şi singura persoană care nu vorbea limba engleză, nu că asta ar fi împiedicat-o să încerce s-o vorbească, şi chiar cu viteza ameţitoare cu care vorbea limba maternă. Rezultatul era un şuvoi de cuvinte ca în turnul Babel, majoritatea în franceză. Ori de câte ori Edoardo încerca s-o corecteze, se răstea la el: *„Zitto! Capisce. Non è vero, Adamo?"*

— Taci din gură. Înţelege. Nu-i aşa, Adam?

La care Adam răspundea invariabil:

— Absolut.

„Absolut" deveni un fel de laitmotiv din momentul când lui Enrico, proaspăt căsătorit cu Claudia din Veneţia, cu ochii ca albăstrelele, i se oferi un pahar plin ochi cu vin. „Absolut", acceptă el. Şi de aici, o ţinură tot aşa.

Italia trece printr-o transformare rapidă acum, că am intrat în Piaţa Comună. Absolut. Domenico Modugno ar fi trebuit să câştige Concursul de Creaţie al Eurovisionului cu melodia „Nel Blu Dipinto di Blu". Absolut.

Cuvântul îşi pierdu din farmec atunci când fu servită cafeaua şi cineva comentă că Partidul Creştin Democrat e plin de foşti fascişti.

— Fii atent ce vorbeşti, interveni caricaturistul care voia să se facă pictor. Unchiul lor a fost fascist, nu-i aşa?

Edoardo fu cel care răspunse:

— Absolut. Iar cei care l-au ucis erau fascişti. Ce-ţi spune asta?

Caricaturistul îşi ceru scuze pentru comentariu, fu iertat, iar cuvântul încetă să mai fie rostit. Starea de spirit rămase însufleţită, dar acum Adam se trezi că se chinuieşte din greu să ţină pasul cu ei. Tachinările şi bonomia fuseseră diversiuni bine-venite; îi permiseseră să uite de fotografia ascunsă între paginile carneţelului lăsat pe bufetul din bucătărie. Dar acum, că Emilio îşi

făcuse loc în conversaţia lor, întorcându-se în gândurile lui Adam, n-avea cum să-l ignore.

În timp ce ceilalţi pălăvrăgeau de zor în jurul mesei, gândurile îi zburară în altă parte, la Gregor Mendel, la genele recesive, la lobii urechilor şi la vechea fotografie a echipajului de canotaj de pe peretele din camera profesorului Leonard, de la Jesus College. Încercă să le împiedice înaintarea într-un teritoriu mai întunecat, unde stăteau la pândă conversaţiile lui cu Fausto.

Din când în când se amesteca şi el în vorbă, să ascundă faptul că mintea îi era dusă în altă parte, iar când ceilalţi oaspeţi, în cele din urmă, plecară, răsuflă uşurat că-i readus cu picioarele pe pământ, strânse mâini, sărută obraji şi le făcu cu mâna în timp ce maşina dispărea pe drumul alb, bătătorit către San Casciano, parcă purtată pe un nor de praf unduitor.

Spuse că va da o mână de ajutor la strânsul mesei, ofertă pe care Antonella o acceptă cu recunoştinţă. Munciră din greu, metodic, până ce nu mai rămase decât o stivă de veselă pusă la uscat pe scurgător şi o pată de vin roşu pe cărămizile din curte, acolo unde se răsturnase un pahar.

Se retraseră pe o bancă din lemn înjghebată pe o ridicătură acoperită cu iarbă de lângă hambar. Era un loc calm şi paşnic, umbrele schimbătoare retuşând peisajul în timp ce soarele aluneca alene spre apus.

— Ce minunat e locul ăsta, spuse Adam. Eşti foarte norocoasă.

— Ah, dar plătesc pentru asta. Proprietatea are nevoie de toţi banii pe care îi câştig.

— Merge prost treaba?

— Nu numai aici... peste tot.

Îi povesti că familia care ocupase casa vreme de nenumărate generaţii se mutase de puţin timp, abandonând viaţa la ţară pentru cea de la oraş, aşa cum proceda multă lume în ziua de azi.

El fu surprins să audă că proprietatea funcţiona pe baza unui troc cu cereale — *mezzadria* — un aranjament prin care o familie primea de la familia Docci o casă şi nişte pământ fără chirie, în schimbul unei jumătăţi din producţia de grâne.

— Sună aproape feudal.

— Asta pentru că aşa şi e — datează din Evul Mediu — dar lucrurile se schimbă acum. Unii politicieni de la Roma spun că *mezzadria* trebuie să dispară. Dacă o să se întâmple aşa, se va schimba totul pe-aici. Bunică-mea e foarte îngrijorată. Îi spun să stea liniştită. Maurizio e bogat, aranjează el lucrurile.

— Cu ce se ocupă?

— Cumpără şi vinde lucruri.

— Ce fel de lucruri?

— Din acelea care-i aduc profit. Mai are şi două fabrici în Prato, de confecţii. A câştigat o grămadă de bani după război.

Adam ezită.

— Cum era Emilio?

— Emilio? De ce mă-ntrebi?

— Sunt curios. A fost menţionat în timpul prânzului.

Ea mai luă o ţigară de-a lui.

— Păi, *a fost* fascist, asta-i adevărat. Mulţi oameni au fost, până şi bunicii mei, la început. Pe urmă au încetat să mai creadă. Se uită fix în depărtare. Eram mică, dar mi-l amintesc. Tot timpul citea cărţi. Şi mă făcea să râd. Pe toţi ne făcea să râdem. Surâse visătoare. Fascistul nostim.

— Cum se înţelegeau? Emilio cu Maurizio?

Privirea ei îi spuse totul: Ce-ţi bagi nasul unde nu-ţi fierbe oala?

Prea era băgăreţ. Trebuia s-o ia cu binişorul.

— Vreau să zic, aveau vederi politice diferite. Maurizio era partizan, nu?

E ăsta un motiv suficient să comiţi o crimă?

— Cine ţi-a spus asta?

— Un tip, Fausto, din San Casciano.

Ea nu-l cunoştea, deşi numele îi spunea oarecum ceva.

— E-adevărat. Maurizio a fost partizan şi socialist. Pretinde că încă ar fi socialist.

Glasul ei avea o urmă de cinism binevoitor.

— Bunică-mea zice că s-a bătut cu nemţii fiindcă dintotdeauna a fost un bătăuş, chiar de mic copil. El moare de ciudă când ea-i spune asta.

Dar nu s-a bătut cu ei şi în seara când l-au ucis pe Emilio, nu-i aşa?

Adam îşi păstră pentru sine observaţia asta, ca şi celelalte întrebări ce nu-i dădeau pace. De ce o fi sigilat bunicul ei etajul de sus? Ca pe un fel de altar? Altarele sunt concepute să fie vizitate; sunt locuri în care te duci să-ţi prezinţi omagiile. De ce să închizi uşa şi s-o încui? De ce să-ţi obligi familia să trăiască cu amintirea aceea dureroasă, în loc să o laşi să se risipească în timp? Ce-i spusese Maria despre etajul ăla pustiu, unde timpul se oprise în loc? „Atârnă asupra casei ca un blestem."

Soarele scăpăta când, în sfârşit, plecă. Antonella spuse că o să-l conducă înapoi la vilă; de-abia avusese timp s-o viziteze pe bunica peste weekend.

Porniră pe o potecă ce şerpuia prin crângul de măslini de sub casa de la fermă. E poteca ei, îi spuse ea. Cu un an înainte nici nu exista. Doar picioarele ei o bătătoriseră. Aerul se făcu mai răcoros în timp ce coborau spre şirurile dese de copaci. Licuricii mişunau prin întunericul din ce în ce mai gros, iar mirosul de plante aromate ajungea la ei în valuri delicate: lămâiţă, rozmarin şi mentă. Nu vorbeau mai deloc. Când Antonellei îi alunecă piciorul pe-o pantă abruptă, fata îl prinse de braţ, să-şi menţină echilibrul, iar mâna lui se îndreptă instinctiv spre curbura delicată a şalelor ei.

— Mulţumesc, şopti ea când se desprinseră unul de celălalt.

Sentimentul lui de mulţumire se mai estompă niţel când intrară în grădina memorială. Îi povesti despre vântul nefiresc ce se abătuse asupra pământului ceva mai devreme şi vâjâise prin grădină.

— Da, se mai întâmplă câteodată vara. Nu ştiu de ce.

Merseră o bucată de drum.

— Răsuflarea zeilor, spuse ea absentă. Aşa numeau vântul grecii.

Se opriră la marginea amfiteatrului şi îşi înălţară privirea spre Flora, cu licuricii fojgăind în jurul ei ca nişte consorţi îndatoritori.

Simţi dorinţa brusc înfiripată de a-i împărtăşi secretul Florei, secretul *lor*. Luptă să-şi înăbuşe această pornire, însă numai câteva secunde.

Îi spuse Antonellei tot ce ştia. Îi povesti despre pădurea întunecată şi arcul de triumf cu inscripţia lui anagramată INFERNO. Îi povesti despre cele nouă cercuri ale Infernului lui Dante şi despre al doilea cerc al adulterinilor. Îi povesti totul aşa cum era, fără menajamente. Iar când termină, simţi că i se ia de pe umeri o mare povară.

Antonella nu zise nimic la început. Primul cuvânt fu în italiană:

— *Incredibile.*

— Poate mă-nşel.

— Nu, spuse ea cu o convingere calmă.

— Nu-mi dau seama ce vrea să spună restul ciclului. N-are noimă.

— O să-ţi dai seama. O să capete sens.

— S-a întâmplat ceva rău. Simt. Dar nu-mi dau seama ce.

Ea îşi lăsă mâna pe braţul lui şi îl strânse.

— *Bravo, Adamo.* Serios. *Bravo!*

Se fâstâcea când primea un compliment, dar ştiu ce are de făcut când o văzu aplecându-şi capul, arcuindu-şi gâtul şi întinzându-şi buzele spre ale lui.

Se sărutară cu blândeţe, apoi din nou, cu mai puţină blândeţe, limbile li se căutară. Simţi căldura trupului ei şi apăsarea geamănă a sânilor ei pe pieptul lui.

Când, în sfârşit, se depărtară, ea îi spuse în şoaptă:

— Mi-am promis să nu fac asta.

— Interesant. Eu mi-am promis s-o fac.

Apucă să-i zărească zâmbetul mijit în întunericul tot mai adânc.

Se ţineau încă de mână când ieşiră din grădină, strecurându-se prin gardul viu de tisă. Îşi dădură drumul doar când, în apropierea vilei, ea se opri să-şi scoată o pietricică din pantof.

— De ce ţi-ai promis să nu faci asta?

Ea îşi puse pantoful la loc în picior şi se ridică.

— Pentru că în curând o să pleci.

— Peste o săptămână.

— N-ar face decât să înrăutăţească lucrurile.

— Dar gândeşte-te... ce mai săptămână!

Se întinse după ea şi ea îl plesni în joacă peste mână.

Le ajunse la urechi cât se poate de clar în aerul calm al nopţii — un hohot de râs dinspre vilă. Un hohot drăcesc. Tulburător, dacă nu l-ai mai auzit niciodată. Şi mai tulburător, dacă l-ai auzit vreodată.

— Dumnezeule!

— Ce-i? îl întrebă Antonella.

— Harry..., îl interpelă Adam, urcând pieptiş treptele ce duceau pe terasa din spate. Ce faci aici?

— Ce ţi se pare că aş face? Iau cina cu o femeie frumoasă.

Signora Docci zâmbi indulgentă.

— Am crezut că de-abia mâine o să primeşti banii.

— Au ajuns în ziua în care i-ai trimis.

Adam încercă din răsputeri să pară bucuros.

— Foarte bine.

— Ba-i rău, replică Harry.

— Rău?

— E-o poveste lungă.

— Lungă, lungă, confirmă *Signora* Docci.

Harry se întoarse spre ea.

— Dar nu neinteresantă, spuse.

— Nu, nu neinteresantă.

Doamne Dumnezeule, gândi Adam.

— Când ai ajuns aici? îl întrebă, încercând să-şi mascheze încordarea din glas.

— Acum câteva ore.

Îndeajuns cât să producă daune ireparabile.

— A fost plăcut prânzul? întrebă Harry.

— Da, minunat... scuze... ea e Antonella.

Harry se ridică în picioare. Purta o cămaşă Aertex soioasă, pantaloni kaki de armată care îi ajungeau până sub genunchi şi avea picioarele înghesuite în nişte tenişi negri, unul dintre ei găurit în vârf de-atâta purtare, aşa că-i ieşea degetul mare prin el. Se aplecă să-i sărute mâna Antonellei, nu înainte de a-şi scoate, politicos, ţigara din gură.

— Antonella, spuse Harry.

— Harry, zise Antonella.

— Frumoasă rochie.

— Frumoşi pantaloni.

— Mulţumesc. Sunt foarte practici pe căldura asta.

— Absolut, spuse Antonella, anume pentru Adam.

— Te rog..., o invită Harry, trăgându-i un scaun pe care ea să ia loc.

— Mulţumesc.

— Ai mâncat? întrebă *Signora* Docci.

Adam ridică mâinile, predându-se.

— Cât pentru câteva zile, răspunse el.

— Antonella e o bucătăreasă formidabilă.

— Aşa este, confirmă Adam, întrebându-se pentru un moment dacă nu a nimerit cumva într-un roman al lui Jane Austen.

Din fericire, chiar atunci Harry scoase un tril, aducându-i oarecum înapoi cu picioarele pe pământ.

— Aşa-i şi Maria.

Maria tocmai ieşea din vilă, aducând o tavă. Harry adoptă un accent italian exagerat:

— *Vitello con sugo di...*

— *Pomodoro*, completă Maria.

— *Pomodoro!* trâmbiţă Harry. *Magnifico!*

Dintr-odată, romanul de Jane Austen nu-i mai păru o idee proastă. Mai bine asta decât să-l audă pe Harry imitându-l pe domnul Mannucci, care le vindea îngheţată din spatele dubiţei sale, pe vremea când încă locuiau în Kennington.

Maria afişă un zâmbet neaşteptat, surprinzător de sfios.

— *Grazie*, spuse ea, strângând farfuriile goale.

— Harry tocmai îmi spunea o glumă, spuse *Signora* Docci. Arăta înviorată şi, poate, puţin abţiguită. Sau poate că de vină or fi analgezicele, îi trecu prin minte lui Adam.

— Erai pe Canalul Mânecii, continuă ea, în secolul al şaptesprezecelea.

— Aşa-i, corect, deci... căpitanul unei fregate se uită prin lunetă şi vede la orizont cinci corăbii de-ale piraţilor, care se-ndreptau spre ei cu intenţii necurate. „Adu-mi cămaşa roşie", îi ordonă secundului. „Cămaşa roşie, domnule?" „Adu-mi-o, omule!" În fine, se ciocnesc cu corsarii şi urmează o bătălie cruntă. Căpitanul e în mijlocul iureşului, luptă corp la corp, căsăpeşte piraţi în stânga şi-n dreapta. Şi, în ciuda dezavantajului numeric, capturează toate cele cinci corăbii inamice. Când bătălia se termină şi toată lumea sărbătoreşte victoria, secundul îl întreabă pe căpitan de ce i-a cerut cămaşa roşie.

Căpitanul îi răspunde că, dacă ar fi fost rănit, oamenii nu i-ar fi văzut sângele şi nu şi-ar fi pierdut curajul. Toată lumea îl ovaţionează... „Cât de viteaz e căpitanul nostru!" Harry trase un fum scurt, apoi stinse ţigara în scrumieră. Deci..., continuă el cu un licăr poznaş în ochi, peste câteva zile, continuă să patruleze prin Canal, când se aude un strigăt din gabie. Căpitanul pune luneta la ochi, iar de data asta vede la orizont *douăzeci* de corăbii cu piraţi care înaintau spre ei în mare viteză. Căpitanul ia luneta de la ochi şi se întoarce spre secund: „Secund", îi spune el. „Da, domnule căpitan." „Adu-mi pantalonii maro."

În apărarea lui Harry, se poate spune că el unul nu râdea niciodată de propriile glume. Şi nici alţii nu prea râdeau. Asta, însă, era mai altfel, avea ceva de capul ei. Până şi Adam se trezi chicotind, în parte şi de uşurare că poanta nu fusese mai dură.

Harry se întoarse spre Adam.

— Asta le-a cucerit.

Signora Docci şi Antonella încă mai râdeau când Maria apăru cu platoul cu brânză.

Restul cinei fu un chin. Când se uita la *Signora* Docci, Adam îl vedea pe profesorul Leonard; când se uita la Antonella, se vedea pe sine sărutând-o în grădină, iar când se uita la Harry, se trezea că se întreabă dacă nu cumva unul din ei doi e un copil adoptat.

Harry era cel care conducea conversaţia, ţinea hăţurile şi-ţi spunea să te relaxezi şi să te bucuri de plimbare, pentru că de plimbare o să ai parte, chit că-ţi place sau nu. Ciudat, asta nu părea s-o deranjeze nici pe *Signora* Docci, nici pe Antonella.

Harry îi anunţă că venise în Italia să viziteze Bienala de la Veneţia, festivalul internaţional de artă. Asta era ceva nou pentru Adam şi era o veste bine-venită — asta însemna că

Harry trebuie să plece altundeva. În prezent, artiştii britanici sunt o forţă mondială, de care trebuia să se ţină seama, insistă Harry, în special în domeniul sculpturii, domeniul *lui*. Lynn Chadwick îi suflase de sub nas lui Giacometti premiul pentru sculptură la Bienala trecută şi erau mulţi artişti britanici contemporani de talia lui, demni urmaşi ai lui Henry Moore şi ai Barbarei Hepworth: Meadows, Frink, Thornton, Hoskin — nişte simple nume până să le însufleţească el cu descrierile pline de viaţă ale operei lor.

Sculptorii ăştia constituie o nouă mişcare, susţinea el. Nu au nici în clin, nici în mânecă cu abstracţionismul sterp al predecesorilor. Creaţia lor îşi are originea în lumea de după război a clădirilor distruse şi a oamenilor distruşi. Limbajul lor este acela al terorii şi al trepidaţiei. Sfârtecă forma umană, o jupoaie, o sfâşie mădular cu mădular, dând la o parte ce nu le e de folos. Iar când termină, se trezesc că prezintă lumii o armată de creaturi — pe jumătate om, pe jumătate animal, iar câteodată pe jumătate maşină. Aşa cum îi spusese unul dintre profesorii de la Corsham: „După ce ai văzut interiorul unui tanc Sherman după o lovitură încasată în plin, totul îţi pare la fel."

E o mişcare europeană — o nouă geometrie a fricii — iar atâta timp cât există războaie sau măcar perspectiva lor, va avea întotdeauna un sens.

Adam îi auzise de multe ori discursul, dar de data asta, cumva, se dovedi mai convingător, mai emoţionant. Antonella şi *Signora* Docci păreau în mod clar convinse, îl asediau cu întrebări la care Harry răspundea din toată inima. Şi cum stătea şi se uita la ei, Adam se simţi năpădit de-un rar sentiment de mândrie pentru fratele său. Acesta îi fu oarecum temperat de invidie, că Harry poate să pună atâta suflet în calea pe care şi-a ales-o în viaţă.

Când *Signora* Docci se retrase, în sfârşit, la etaj, Antonella o luă ca pe o aluzie că ea însăşi ar trebui să pornească spre casă.

N-o putură convinge să mai rămână; o aştepta o săptămână de muncă susţinută. Nu era ceea ce-şi dorea Adam să audă, dar trebui să se mulţumească cu o discretă strângere de braţ când îl sărută de noapte bună — o recunoaştere a ceea ce se întâmplase între ei în grădină.

Odată rămaşi singuri, Harry făcu semn cu capul spre vila ce se contura vag deasupra lor.

— O fi al naibii de greu s-o încălzeşti iarna.

— Se prea poate.

— Ce-a păţit la faţă?

— Accident de maşină.

— I-o tragi?

— Nu.

— Hmm...

— Nu i-o trag, Harry.

Harry îl studie cu o privire amuzată.

— Te cred.

— Sunt extrem de uşurat.

— Dar *Signorei* Fanelli? îl întrebă Harry, fluturându-şi degetele în aer. De la *Pensione* Amorini?

Adam simţi o strângere de inimă. De unde mama naibii îi ştie Harry numele? Apoi îşi aminti; el îi spusese lui Harry să se ducă la *pensione* şi să întrebe cum se ajunge la vilă.

— Nu fi ridicol.

— E bună rău. Şi am impresia că eşti genul ei.

— Spune-mi, Harry, cât timp ai petrecut în compania ei, un minut? Sau două?

— Eşti distant. Ca ea. Doi cai negri. Sărind sprinteni împreună. Da, văd cu ochii minţii.

— Ei bine, te-nşeli. Pesemne că te-a părăsit acel faimos al şaselea simţ al tău.

Harry cântări cuvintele lui Adam.

— Poate. Mda. Dacă stau şi mă gândesc bine, imaginează-ţi... ar fi ca şi cum i-ai trage-o mătuşii Joan.

— Nu-i chiar *atât* de bătrână.

Își dădu seama prea târziu că picase într-una din capcanele conversaționale bine ticluite ale lui Harry.

— Eram sigur! trâmbiță Harry.

— Mai încet, ăla-i dormitorul *Signorei* Docci.

Harry aruncă o privire spre logie.

— Poftim? Nu cumva și cu ea!?

— Harry..., șuieră Adam.

Harry se lumină la față.

— Drăcușorule! E formidabilă... și perversă, după cum arată.

Adam nu avea de gând să se lase târât în conversația asta.

— Haide... detalii.

— Nu.

— Ceva... orice...

— A trecut așa de mult timp?

Harry râse scurt.

— Dstul de mult, de fapt și de drept.

Harry era curios dacă Adam intenționează să-i spună Gloriei. Nu pentru prima oară, Gloria fu numită „fata căreia îi place să omoare animale".

— Familia ei vânează.

— Iar ai tăi trăiesc în Purley, cunoscut sub numele de curul Croydon-ului.

— Și?

— Și ai de gând să-i zici sau nu?

— Ea a pus capăt relației.

Harry dădu din cap a aprobare de câteva ori.

— Păi, n-aș putea spune că sunt trist. Nu mi-a plăcut niciodată de ea.

— Știu. I-ai spus-o în față.

— Pe bune?

— Nu-ți mai amintești? Ea își amintește.

— Ei, cui îi mai pasă acum? A ieşit din viaţa ta. Iar tu, Paddler, în sfârşit te-ai culcat cu o femeie frumoasă.

— Şi Gloria era frumoasă.

Harry oftă adânc.

— E ca şi cu părinţii şi copiii. Sunt prea apropiaţi. Nu-şi dau seama cât de urâţi le sunt ţângăii. Îşi aprinse o ţigară: Iubirea nu-i numai oarbă — te orbeşte.

— Asta-i tare profundă. Cine-a zis-o?

— James Bond, cred.

— Într-unul din rarele lui momente de melancolie.

Harry râse, dar Adam îl cunoştea prea bine ca să lase garda jos. Previzibil, Harry conduse discuţia înapoi la ceilalţi prieteni ai lui Adam de la universitate.

— Haide, Paddler, priveşte lucrurile în faţă — tu nu eşti unul din ei. Sunt cu toţii al naibii de... ei bine, bogaţi.

— Sunt, totuşi, oameni.

— Sunt oameni cărora le plac oamenii ca ei. Ei da, acum e OK, eşti un tip arătos, deştept, cu simţul umorului. Dar tipu' ăla, prietenul tău... cum îl cheamă? Acela cu urechi mari, traheea ca o tulumbă de pompier, taică-său e stăpân pe juma' de Herefordshire...

— Tarquin.

— Exact, Tarquin. Nu vezi că-ţi cântă-n strună? Se distrează pe seama ta, băiatul din clasa mijlocie dat pe brazdă.

— Nu l-ai întâlnit decât o dată.

— Ascultă aici, la mine, o să-ţi dea liber de-ndată ce se întoarce în lumea reală, iar tu ai să vinzi asigurări.

— O să lucrez la Lloyd's.

— O să vinzi asigurări.

Adam făcu eforturi să-şi păstreze calmul.

— Nu ştii nimic despre relaţiile dintre mine şi prietenii mei.

— Am văzut cât trebuia.

— Nu poţi şterge cu buretele doi ani din viaţa mea.

— De ce nu? Tu ai făcut-o.

— Du-te naibii, Harry.

Harry întinse mâna şi îşi stinse ţigara.

— S-ar putea să-ţi urmez sfatul. N-am dormit ca lumea de zile întregi şi mâine mă scol devreme.

— Pleci?

— Ai vrea tu. Nu, mă gândeam să dau o raită prin Florenţa.

În timp ce urcau împreună la etaj, Harry îl întrebă pe Adam dacă poate să împrumute câteva din hainele lui. Încercă nişte pantaloni, o cămaşă şi un sacou de in.

— Dumnezeule, exclamă el uitându-se în oglinda şifonierului, parcă-s micul lord Fauntleroy. Mai spuse: O să am nevoie de nişte bani gheaţă.

— Tocmai ţi-am trimis nişte bani.

— Crede-mă, mai bine să n-afli ce-am păţit.

— Ba crede-mă, vreau să aflu.

— S-a întors elveţianca.

— Ai dreptate. Nu vreau să aflu.

Când Harry dădu să plece în camera lui, Adam îl întrebă:

— De fapt, de ce-ai venit aici, Harry? În Italia?

Harry ezită.

— Nu sunt sigur că eşti pregătit să afli.

— Ascultă, Holmes, nu cumva Marele Şobolan de Sumatra?

Pe chipul inexpresiv al lui Harry miji un zâmbet. Era o glumă de-a lor, prilej de mare distracţie în copilărie: o referire la o povestire de-a lui Conan Doyle, unde Sherlock Holmes îi evocă, în treacăt, lui Watson un incident oribil din trecutul lui, în care era implicat „Marele Şobolan de Sumatra... o poveste pe care lumea încă nu-i pregătită s-o audă".

— La naiba, Watson, izbucni Harry. Ţi-am spus să nu-mi mai pomeneşti de Marele Şobolan de Sumatra.

18

HARRY SE ŢINU DE CUVÂNT ŞI SE SCULĂ CU NOAPTEA-N CAP. DE fapt, când se trezi Adam, el era deja plecat.

Perspectiva unei zile întregi lipsite de prezenţa imprevizibilă a lui Harry era o mare uşurare. Avea nevoie de timp şi spaţiu să se concentreze. Lucrul la teza despre grădină aproape că ajunsese într-un punct mort în ultimele zile.

Citise până noaptea târziu ca să termine *Divina Comedie*, înălţându-se până în Paradis cu Dante, la viziunea ultimă şi orbitoare a poetului asupra universului ţinut laolaltă de iubirea lui Dumnezeu. Adam nu făcuse însă nici o descoperire divină, nici nu avu vreo revelaţie damaschină[1]. Din câte îşi dădea el

---

[1] Ioan Damaschinul (676–749), considerat ultimul părinte al Bisericii, în ordine cronologică, unul dintre cei mai importanţi gânditori ai Bizanţului. Spirit enciclopedic, a încercat să realizeze o sinteză de vaste proporţii a întregii cunoaşteri a epocii sale, în spirit creştin, proiectul său fiind comparabil, prin proporţii, cu cel aristotelic. Lucrările sale, intitulate *Dialectica* şi *Dogmatica*, reprezintă inestimabile documente cu privire la vocabularul filosofic şi la proiectul secolului al VIII-lea de integrare a aristotelismului în cultura creştină. *Dogmatica* rămâne până în zilele noastre un text de referinţă pentru înţelegerea dogmei creştine.

seama, nu exista nici o altă legătură între poem şi grădina memorială, în afară de o scurtă menţionare a lui Apollo imediat după ieşirea lui Dante şi Beatrice din Purgatoriu şi intrarea lor în Paradis, când Dante îl conjură pe zeul soarelui să-l ajute în ultimele etape ale călătoriei lui.

Orice speranţă că va vedea lucrurile altfel de dimineaţă i se risipi rapid. După micul dejun îşi răsfoi însemnările stufoase, căutând conexiuni care să-i fi scăpat, dar nu găsi absolut nimic. În drum spre grădina memorială, trecu în viteză de intrarea prin gardul viu de tisă şi făcu un tur rapid, dezinteresat la modul sfidător. Logica asta uşor ciudată — cum că locul ar putea fi mai dispus să-i vorbească dacă îl tratează cu indiferenţă — se dovedi neîntemeiată. Îl găsi mai inert, mai încăpăţânat şi nereceptiv ca niciodată. Până şi statuile păreau plictisite de rolul lor, ca o trupă de actori istoviţi la capătul unei reprezentaţii lungi.

Terminându-şi circuitul, se opri la grotă şi intră. Lumina joasă a soarelui de dimineaţă pătrundea pieziş prin intrare, împrăştiind bezna tenebroasă. Apollo, Daphne şi Peneus străluceau albe ca osul descărnat pe fundalul oferit de peretele încrustat cu roci, un moment dramatic surprins în marmură de un sculptor necunoscut şi destul de neîndemânatic.

Peneus părea ciudat de neimplicat în scena care se desfăşura deasupra lui, destul de mulţumit să se afle acolo unde se afla, întins pe marginea bazinului de marmură, ocrotindu-şi vasul cu apă. Expresia lui nu prea aducea cu aceea a unui om care tocmai îi îndeplinise fiicei sale rugămintea de a o transforma într-un laur. Chipul lui exprima, mai degrabă, o resemnare scârbită, avea genul de expresie pe care o adopta tatăl lui Adam când i se cerea să îndeplinească o sarcină domestică plictisitoare.

Cât despre Daphne, chipul ei sugera că poţi avea parte şi de un destin cu mult mai crunt decât acela de a fi metamorfozată. Era imortalizată în gestul de a-şi întoarce capul ca să se uite în urmă, la silueta lui Apollo, care o urmărea. Poate că expresia ei

s-ar fi vrut aceea a unei bine-venite eliberări de avansurile nedorite, dar în buzele ei arcuite avea ceva extatic, care te făcea să crezi că, de fapt, e în al nouălea cer.

Îl studie pe Apollo cu atenţie — Apollo, ultima lui legătură cu *Divina Comedie*. Avea mâna întinsă spre Daphne, dar gestul nu era deloc încărcat de disperare şi deznădejde, ca în vestita sculptură a lui Bernini de la Vila Borghese. De fapt, aici, în grotă, arătau mai mult ca un cuplu de tineri îndrăgostiţi care se jucau de-a prinselea în pădure.

Privirea i se opri pe unicorn, cu capul aplecat spre fântâna de marmură goală. Îşi trecu degetele peste ciotul unde-i fusese cornul, iar gândurile îi alergară spre desenul pe care-l găsise printre hârtiile adunate de tatăl *Signorei* Docci. Era o schiţă în cerneală a grotei făcută pe la mijlocul secolului al şaisprezecelea, deci aproape contemporană cu construcţia grădinii. Artistul anonim nu era din cale-afară de talentat, dar era destul de clar că inorogului îi lipsea cornul încă de pe atunci.

Oare e cu putinţă să nu fi avut niciodată corn? Dacă da, ce-nsemna asta? Dacă un inorog care îşi înmoaie cornul în apă semnifica puritatea izvorului care uda grădina, ce însemna un inorog fără corn? Apă impură, nepotabilă?

Instinctul îi spunea că nimic din grotă nu fusese lăsat la voia întâmplării, că fiecare din ciudăţeniile ei era o parte necesară dintr-o altă poveste ascunsă în compoziţia de ansamblu, după instrucţiunile lui Federico Docci.

Totuşi, cu cât se străduia mai tare să înţeleagă, cu atât răspunsul se îndepărta de el. Frustrat, se trezi că vorbeşte cu sculpturile, implorându-le să-i împărtăşească secretul. Asta făcea şi când o schimbare în forma umbrelor de la picioarele sale îi anunţă apariţia cuiva la intrare, în spatele lui.

Maria ieşise să culeagă flori de câmp. Un mănunchi zăcea grămadă în coşul de răchită puţin adânc prins de braţul ei. Mătură cu privirea interiorul, asigurându-se că... da... Adam era singur. Şi... da... în mod clar, o luase razna.

— Ce zi frumoasă, spuse Adam.

— Da.

— Nu-i la fel de umed ca ieri.

— Nu. Maria îi arătă coşul: Trebuie să le pun în apă.

Adam se strâmbă când ea plecă, roşi jenat, iar pe frunte îi apărură broboane de sudoare. Încercă să vadă umorul situaţiei, dar nu reuşi. Evident, Maria nu se confrunta cu probleme din astea, fiindcă peste un moment auzi sunetul neclar, dar inconfundabil al unui hohot de râs.

Aşteptă ceva timp până să iasă din grotă, mijindu-şi ochii din cauza luminii strălucitoare. Îşi aprinse o ţigară. Era prima ţigară a zilei şi simţi că-l ia cu ameţeală.

Se uită furios la Flora — răsucită pe piedestalul ei, cocoţată sus, deasupra regatului său — şi se trezi gândindu-se că-i numai vina ei. Zeiţa le impusese un jurământ de tăcere supuşilor ei; le ordonase să-i respingă avansurile. Şi totuşi, de ce? De ce să-l lase să întrezărească o parte a poveştii, pentru ca mai apoi să-i închidă uşa-n nas?

Nu i se oferi decât un singur răspuns.

OK, îşi zise el, hai să joc cum îmi cânţi tu.

Se apropie de vilă, chibzuind încă în ce fel să abordeze subiectul acesta delicat cu *Signora* Docci, când o zări pe terasa inferioară, stând în picioare lângă balustradă şi uitându-se peste crângul de măslini. Se întrebă dacă Maria îi povestise despre peroraţia lui solitară din grotă.

Chipul ei sugera că nu ştie nimic despre incident.

— Bună dimineaţa, îl salută ea.

— Bună dimineaţa.

— Ce zi frumoasă. Nu-i la fel de umed ca ieri.

Exact cuvintele pe care i le spusese Mariei, în grotă. Adam zâmbi strâmb.

— Te simţi mai bine? îl întrebă ea.

— Mă simţeam bine şi atunci, şi mă simt bine şi acum.

— Am o verişoară — Alessandra — au închis-o la balamuc pentru acelaşi lucru.

Era limpede că vrea să se amuze pe seama lui, indiferent dacă-i convine sau nu.

— Vorbea cu sculpturile?

— Cu tablourile.

— Pierdere de timp, replică Adam. Nu au prea multe de spus.

Ea izbucni în râs.

— Unde-i Harry? întrebă.

— A plecat la Florenţa.

— E un tânăr ciudat.

— A avut probleme la naştere.

— Serios?

— Nu. Dar aşa a fost întotdeauna, de când îl ştiu. Puţin îi pasă de ce cred oamenii despre el. E doar, ei bine... Harry.

— E un sculptor bun?

— Nu ştiu. Presupun. Anul trecut, când a terminat facultatea, l-au rugat să rămână la catedră.

— Înseamnă că trebuie să aibă ceva talent.

— Da, şi o ciudată dorinţă de a-şi petrece restul vieţii sudând între ele bucăţi de metal ruginit.

Era o palmă ieftină, ca o răzbunare pentru atacul lui Harry de cu o seară înainte, dar *Signora* Docci se amuză.

— Îmi aminteşti de Crispin când era mai tânăr. Şi el mă făcea să râd.

Iată ocazia pe care o aştepta.

— Voiam să vă întreb ceva despre el.

— Despre Crispin?

— E o întrebare personală.

— Ah.

— Foarte personală.

Îşi luă noul baston, traversă terasa spre una din bănci şi se aşeză pe ea.

— Cu o condiţie — să-ţi pun eu mai întâi o întrebare personală.

— OK.

— Te îndrăgosteşti de Antonella?

— Nu, răspunse el după un moment de gândire, cred că deja m-am îndrăgostit.

— De ce?

— Asta-i a doua întrebare.

— O să te las să-mi pui şi *tu* două.

— Nu ştiu de ce. De-abia o cunosc.

— Aşa-i, n-o cunoşti.

— E inexplicabil.

— Atracţie fizică... asta înseamnă inexplicabilul.

— E mai mult de-atât. Îi era imposibil să-i explice în cuvinte. Mă imaginez fericit alături de ea.

— Şi dacă ţi-aş spune că a făcut câţiva tineri destul de nefericiţi?

— M-aş întreba ce motive aţi avea să spuneţi aşa ceva.

— Nu mă crezi?

— N-am spus asta. Poate că sunt destul de tânăr să fac greşeli şi să supravieţuiesc, totuşi.

— Greşelile comise la orice vârstă îţi pot colora viaţa pentru totdeauna. E de-ajuns o singură greşeală.

— Emilio, de exemplu?

Gata, acum a spus-o, nu mai avea cale de întoarcere.

— Emilio? îl întrebă ea prudentă.

— A fost fiul dumneavoastră?

— Fireşte c-a fost fiul meu.

— Vreau să zic... cu profesorul Leonard?

Signora Docci întoarse capul şi privi în depărtare. Când se uită din nou la el, Adam văzu că are ochii umeziţi de lacrimi. Glasul îi rămase însă surprinzător de egal, lipsit de emoţie.

— Aş vrea să pleci.

— Să plec?

— Azi.

— Vreţi să spuneţi...?

— Da. Vreau să părăseşti vila.

Adam auzi cum îi bubuie sângele în urechi. Era tot ce mai auzea.

— Îmi cer scuze dacă v-am jignit.

Ea îi evită privirea.

— Pleacă.

Adună grămada de hârtii de pe birou în teancuri ordonate. Avu nevoie de trei drumuri ca să poată căra totul la etaj, în dormitor. Făcu totul ca pălit cu leuca-n cap.

Scoase valizele de sub pat şi începu să împacheteze. La un moment dat trebui să se oprească. Se duse la fereastra deschisă şi fumă două ţigări una după alta, gândindu-se la consecinţele purtării sale.

Nu se punea problema să se-ntoarcă la pensiunea Amorini; era prea aproape de vilă. O să închirieze o cameră în Florenţa, o să-şi ridice fotografiile, poate o să stea două-trei zile. Căcat! Harry. Uitase complet de Harry. Va trebui să-l aştepte la capătul aleii până se întoarce din oraş. Ce să-i spună? Adevărul? Nu-i putea spune adevărul: că n-au un acoperiş deasupra capului în seara asta fiindcă statuia unei zeiţe l-a convins să pună întrebări indiscrete şi impertinente despre fiul mort al gazdei.

Se consola la gândul că, în materie de explicaţii, nu era mai trasă de păr decât unele auzite de la Harry de-a lungul anilor. Harry probabil că ar ridica din umeri şi l-ar întreba unde-i cel mai apropiat bar.

Poate o să plece la Veneţia cu Harry. De ce nu? N-au mai călătorit niciodată împreună.

Încă mai căuta consolări deşarte când auzi o bătaie uşoară în uşă.

— Da?

Era *Signora* Docci.

Traversă camera către fotoliul de lângă şemineu şi se lăsă moale în el.

— Emilio n-a fost o greşeală, spuse ea. Ştiam exact ce fac. Chiar dacă Crispin n-a ştiut. Făcu o pauză: Eram îndrăgostiţi. Încă-i mai simt iubirea la fel de puternic. Era aproape violentă. Ce-am făcut... ce-am lăsat să se întâmple... avea sens atunci, cu desăvârşire, aşa cum toate au un sens pentru tineri. Eram foarte tânără... de vârsta ta. Nu mă aştept să înţelegi, dar Emilio a fost un dar pe care mi l-am făcut pentru că n-am putut rămâne cu Crispin.

— De ce nu?

— Din cauza banilor, fireşte. El era sărac lipit pământului, iar familia lui Benedetto avea o grămadă de bani. Proprietatea avea probleme pe atunci. Taică-meu s-a simţit prost, ştiu asta — îl îndrăgea foarte tare pe Crispin — dar nu ne-ar fi permis să rămânem împreună. Lăsă ochii în pământ: Benedetto a fost un om bun. N-am avut parte de-o viaţă urâtă.

— El a ştiut?

— Nimeni n-a ştiut, nici măcar Crispin. Nu i-am spus niciodată.

— Nu i-aţi spus?

Ea ezită.

— Cred că l-ar fi distrus. Tocmai mă măritasem când... ei bine, când s-a întâmplat. A fost foarte supărat. I-a fost ruşine. Îi plăcea de Benedetto foarte mult. Când Emilio a fost ucis, i-am scris o scrisoare. Apoi am rupt-o. Ce sens mai avea? Trase adânc aer în piept. Iată, acum ştii, ai primit răspunsul.

Adam nu găsi nimic de zis.

— Cum de-ai ghicit? îl întrebă ea.

Îi povesti despre fotografia de familie din album şi despre Gregor Mendel şi teoria lui despre gene şi lobii urechilor.

Ea dădu din cap impresionată.

— N-am ştiut asta, spuse, dar sunt surprinsă că Benedetto n-a ştiut.

— Poate că a ştiut.

— Dacă a ştiut, nu mi-a zis niciodată nimic.

Dar poate i-a spus altcuiva, lui Maurizio de exemplu. Poate că Maurizio ştia că Emilio nu-i este frate decât pe jumătate.

Signora Docci întinse mâna. Adam se apropie şi o strânse de mână.

— Nu pleca, spuse ea. Aş vrea să rămâi.

Ar fi trebuit să se simtă uşurat — şi chiar aşa se simţea — dar mai era o voce interioară care-l sâcâia şi-i spunea să termine de împachetat, să lase Vila Docci în urmă cât încă îi mai stă în putinţă.

— Acum mă pedepseşti? îl întrebă ea, interpretând greşit tăcerea lui.

— Nu.

— Îmi pare rău. N-ar fi trebuit să-ţi cer să pleci. Am fost şocată de întrebarea ta.

— Iar eu n-ar fi trebuit să întreb.

Ea tălmăci vorbele lui drept scuză, când, de fapt, erau o mustrare adresată sieşi.

19

Aveţi tot ce vă trebuie, Signora*?*

Da, mulţumesc, Maria. Nu trebuie să mă înveleşti, nu sunt un copil.

Aţi plâns.

Nimic grav. Amintiri. Sentimentalisme. Şi ştii cât de mult urăsc sentimentalismele. Harry s-a întors de la Florenţa?

Încă nu.

Sper că totu-i în regulă.

Nu cred că trebuie să vă faceţi griji pe tema asta.

Nu. E foarte excentric, nu-i aşa?

E prea familiar.

Vrei să zici că nu-i e frică de tine.

Dacă aşa spuneţi, Signora.

Da, aşa spun, Maria. Şi cred că eşti foarte încântată de asta.

Am o idee.

Nu schimba subiectul exact când începe să-mi placă.

Vor avea amândoi nevoie de haine de seară pentru petrecere.

Harry rămâne la petrecere?

Aşa mi-a spus la micul dejun.

Aha, aţi luat micul dejun împreună!

Mă gândeam că aş putea să scot la lumină costumele lui Emilio.

Dacă n-au fost mâncate de molii...

Am verificat. N-au găuri.

Pantalonii vor trebui scurtaţi.

Nu şi pentru Adam. Câţiva centimetri pentru Harry. O să mă ocup eu.

Da, aşa să faci. Noapte bună, Maria.

Noapte bună, Signora.

Maria...

Da, Signora*?*

E o idee bună.

20

PE ADAM ÎL TREZI LUMINA, CEA DE PE NOPTIERA LUI, CEA CARE acum se revărsa drept deasupra capului său.

Se întoarse pe partea cealaltă.

— Iisuse, mormăi el în pernă.

— Da, eu sunt, fiule.

— Du-te naibii, Harry.

Harry se aruncă în pat.

— M-am îndrăgostit, anunţă el.

— Cum îl cheamă?

— Nu mă lua peste picior. E finlandeză.

Îşi aprinse o ţigară.

— Finlandeză?

— Suedezo-finlandeză.

— Suedezo-finlandeză?

— Se pare că sunt o mulţime în Finlanda: suedezo-finlandezi.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Harry.

— Ce-i?

— E cumva rudă cu elveţianca din Milano?

— Nu s-a dat la banii mei.

— Banii *mei.*

— Deşi i-am plătit cina.

— Aha, deci asta era pe sacoul meu.

— Mi-a fost foarte recunoscătoare, continuă Harry, suflând un cerc perfect de fum.

Adam se uită la ceas — era aproape două dimineaţa — şi se împăcă cu gândul că nu va fi lăsat să doarmă prea curând.

— Şi ce face suedezo-finlandeza asta?

— Mai tot ce-i ceri.

Cea mai mare parte a zilei următoare, în curtea din spatele vilei mişunară o mulţime de oameni. Electricienii întinseră o reţea gigantică de cabluri cât de discret se putu; pe terasa de la parter, lângă pâlcul de pini-umbrelă, fu înălţat un cort impresionant; iar prin alte părţi apărură corturi mai mici. Maurizio şi soţia lui, Chiara, veniseră cu maşina de la Florenţa. Petrecură o grămadă de timp în compania *Signorei* Docci, adânciţi în discuţii cu furnizorii de mâncare, florari şi alţii indivizi cu înfăţişare oficială.

Din când în când, zvonul de glasuri înfierbântate răzbătea până la fereastra camerei de studiu, de fiecare dată când *Signora* Docci şi Maurizio încrucişau săbiile pentru vreun detaliu oarecare, ceea ce se întâmpla des, iar Chiara încerca din răsputeri să-i împace. La un moment dat, Chiara se sătură. Adam află treaba asta de la ea când apăru în camera de studiu şi-i monopoliză o oră din timpul de lucru. Indiferent de suspiciunile pe care le avea în legătură cu soţul ei, îi plăcea de Chiara. Era o fiinţă caldă, sinceră şi ireverenţioasă.

— Se ceartă în fiecare an, spuse ea, aprinzându-şi prima dintre multele ţigări. De ce? Habar n-am. Toată lumea o să vină, o să se îmbete şi o să plece acasă. Bărbaţii se vor întâlni cu amanţii nevestelor şi nu vor şti; femeile se vor întâlni cu

amantele soţilor şi îşi vor da seama imediat. O grămadă de oameni îşi vor găsi alţi amanţi.

— Sună ca o poveste de dragoste.

— Eşti tânăr, nu eşti deja bărbat.

— Încă nu eşti bărbat, spuse Adam, corectându-i engleza. Sau nu eşti încă bărbat.

— Exact. Încă nu eşti bărbat. Deja crezi.

— Încă mai crezi.

Ea dădu din mână a lehamite:

— *Ma, questa lingua di barbari mi fa cagare.*

Ceea ce în traducere însemna: Limba asta barbară mă face să mă cac.

— Ce cred încă? se interesă Adam, zâmbind.

— În viaţă. În dragoste.

— Cum de-ţi dai seama?

— Te văd, răspunse ea, arătând spre el cu ţigara.

— Ce vezi?

— Văd un băiat ca fiu-meu, dar mai inteligent. Văd cum o priveşti pe Antonella.

Adam îşi dădu ochii peste cap, în speranţa că izbuteşte să facă un gest de indulgenţă amuzată.

— Da, văd. Şi văd că eşti... — nu găsi cuvântul englezesc — *un osservatore.*

— Un observator.

— Da. Priveşti. Şi gândeşti. Eşti întotdeauna atent. Dar eşti... *passivo.*

— Pasiv.

— Da, pasiv.

— Ar trebui să te întâlneşti cu fosta mea prietenă, aţi avea o grămadă de discutat.

Ea râse, avea un râs adânc şi răguşit. Adam se întrebă dacă era blondă naturală. Era greu de ghicit după ten.

— Aha! Vezi? exclamă ea. Faci asta chiar acum.

— Ce anume?

— Priveşti. La ce te gândeai?

— La nimic.

— Mincinosule.

— OK, mă întrebam dacă eşti blondă naturală.

Chiara se aplecă peste birou şi-şi stinse ţigara în scrumieră:

— Ţi-aş putea-o dovedi, dar nu te cunosc îndeajuns de bine.

Replica ei fu atât de prozaică încât dezbrăcă afirmaţia de orice urmă de flirt.

Acest schimb uşor bizar de replici nu coloră restul conversaţiei, deşi imaginea pe care o sugeră îi rămase lui Adam adânc înfiptă în minte. Chiara îi povesti despre o călătorie pe care o făcuse odinioară în Scoţia. Îi plăceau scoţienii, erau oamenii dealurilor, ca şi italienii. Scoţienii din ţinutul muntos erau altfel. Dealurile aveau nume încărcate de istorie. Culmile şi trecătorile fuseseră apărate, în văile lor se dăduseră lupte. Nu puteai să ignori dealurile, ţi se strecurau în măduva oaselor, deveneau o parte din fiinţa ta.

Adam veni cu un argument asemănător în favoarea regiunilor mlăştinoase din Cambridgeshire, ţinutul natal al lui taică-său, dar Chiara nu-l lăsă să-i întunece cu nimic teoria, respingându-i argumentul.

Îi povesti despre ţinutul colinar de lângă Perugia, unde copilărise şi unde încă avea o casă. Îi povesti şi despre celelalte case pe care le aveau, cea din Florenţa şi cea de la malul mării.

— Şi ce părere ai că vă mutaţi aici? o întrebă Adam, aducând discuţia pe făgaşul dorit.

— Asta-şi doreşte Maurizio şi nu-i departe de oraş.

— Ai îndoieli?

— N-am fost niciodată fericită aici.

— E un loc minunat.

— Da, ştiu, fireşte.

— Poate că o să te simţi mai bine după ce o să redecoraţi etajul de sus, remarcă Adam.

— Poate.

— Maria zicea că aveţi nişte planuri.

— Fireşte. Nu-i normal, arătă ea cu ochii spre tavan. Crezi că-i normal?

— Nu.

— E ca şi cum...

— Ce anume?

— *E come fosse sempre vivo.* E ca şi cum încă ar trăi. Nu-i normal. Nu-mi pasă ce zice Francesca.

— Se pare că asta a fost dorinţa soţului ei.

— Pfui!

Era o exclamaţie surprinzător de elocventă, la fel ca şi gestul care o însoţi — o fluturare dispreţuitoare a mâinii.

— Benedetto a fost obsedat, toată lumea spunea asta. Şi *ea* spunea la fel. Apoi, după moartea lui, n-a făcut nimic.

— Poate că el a rugat-o să lase lucrurile aşa.

— Aşa zice ea, că înainte să moară, a făcut-o să-i promită asta. Dar nu i-a cerut asta şi lui Maurizio.

— Ai fost vreodată acolo?

— Doar o dată. Când s-a întâmplat.

— Erai aici când s-a întâmplat?

— Eram cu toţii aici, în casa de lângă fermă.

Sărbătoreau, îi explică ea, o masă copioasă scăldată în vin. Poate puţin cam prea mult vin, privind lucrurile retrospectiv — Emilio avea tendinţa să devină arţăgos când era băut. Aveau, totuşi, motive întemeiate să fie fericiţi. Aliaţii se aflau la porţile lui San Casciano, şi aflaseră de la ofiţerul neamţ de la comanda vilei că intenţiona să nu execute ordinele primite, ci să se retragă până la următoarea linie germană de apărare, la sud de Florenţa.

Nu era vorba de laşitate. Ştia că, dacă le-ar ţine piept la Vila Docci, rezultatul probabil ar fi distrugerea unei clădiri pe care ajunsese să o îndrăgească. Era un om cumsecade, îi povesti Chiara, un bărbat foarte înalt şi foarte cultivat, din Hamburg, şi e mare păcat că nu a apucat sfârşitul războiului. Îşi amintea şi-acum lacrimile din ochii lui la plecare, când Emilio i-a spus

că va fi întotdeauna un oaspete bine-venit în casa lor de-ndată ce se vor încheia ostilităţile.

Supravieţuiseră ocupaţiei germane şi erau cu toţii bucuroşi la culme când o împuşcătură a spulberat tăcerea nopţii. Ştiau că o mână de oameni fuseseră lăsaţi în urmă să finalizeze retragerea din vilă, iar primul lor gând a fost că aceşti soldaţi fuseseră surprinşi de un grup din avangarda Aliaţilor. Totuşi, când s-au repezit afară din casă, au auzit acordurile muzicii şi hohote de râs ce veneau dinspre vilă.

A fost ideea lui Emilio să se ducă şi să cerceteze ce se-ntâmplă: pentru el, era o chestiune de mândrie. Mai ales datorită diplomaţiei lui subtile reuşiseră Vila Docci şi ocupanţii ei să scape neatinşi în diferitele etape ale războiului. În ciuda a ceea ce spun oamenii acum — şi a ceea ce crezuse şi ea la vremea aceea — Emilio n-a fost niciodată fascist, ci pragmatic. A făcut tot ce a trebuit ca să-şi protejeze familia şi proprietatea, fericit să poarte orice mască în acest scop, indiferent de daunele aduse reputaţiei lui.

De atunci ea a aflat că, în cel puţin două rânduri, el şi-a folosit influenţa printre autorităţile fasciste din Florenţa ca să-l protejeze pe Maurizio de anumite „dificultăţi" — de problemele provocate de asocierea lui cu socialismul subteran.

Şi, tot aşa cum i-a folosit pe oamenii aceia cu funcţii înalte din Florenţa, la fel l-a câştigat Emilio şi pe ofiţerul neamţ trimis să amenajeze un post de comandă la Vila Docci, stând de vorbă cu el până noaptea târziu despre artă, literatură, ştiinţă şi filosofie. Nici măcar o singură operă de artă n-a fost distrusă sau jefuită, nici un singur muncitor de pe domeniu n-a fost maltratat. A fost o coabitare lipsită cu desăvârşire de suferinţă. Apoi, exact când totul era pe cale să se termine, Emilio a dat cu ochii de mobilierul străvechi — moştenire preţioasă de familie — aruncat de la ultimul etaj al vilei de către cei doi răcani.

Din nefericire, nu erau unii pe care-i cunoştea bine; fuseseră de curând repartizaţi la Vila Docci, adunaţi din hoardele de

trupe germane care se retrăgeau spre nord. Emilio şi Maurizio au dat buzna peste cei doi tocmai când săltau o altă piesă de mobilier spre fereastră. De-abia se mai ţineau pe picioare de beţi ce erau, râdeau şi la gramofon era dat la maximum un cântec nemţesc. Emilio trecu în revistă situaţia din cameră — oglinzile sparte, picturile sfârtecate şi găurile lăsate de gloanţe pe frescele din tavan — apoi scoase pistolul şi trase un glonţ în gramofon, reducându-l la tăcere. Vreme de câteva momente, cei patru bărbaţi din cameră au stat buimaci în tăcerea asurzitoare, încremeniţi ca într-un tablou.

Spiritele s-au încins degrabă. Au urmat o mulţime de gesturi şi ţipete, cuvinte de neînţeles pentru Maurizio, care nu vorbea germana. Nemţii s-au uitat la pistoalele lor, aruncate prin preajmă. Emilio le-a ordonat să se îndepărteze de arme. Exact atunci a intrat în cameră Gaetano, grădinarul, atras de scandal.

Chiara îl făcu pe Adam să jure că n-o să-i pomenească nimănui acest ultim detaliu al poveştii, apariţia nefericită a lui Gaetano exact atunci, pentru că, în mai multe privinţe, bietul Gaetano s-a făcut, fără să vrea, vinovat de moartea lui Emilio.

Când Emilio s-a întors instinctiv spre uşă, unul dintre nemţi a pus mâna pe pistol şi a tras de două ori, nimerindu-l în piept şi în cap. S-a prăbuşit la pământ, mort. Gaetano s-a strecurat afară din cameră, dar Maurizio, fără să aibă unde să se retragă, s-a trezit faţă în faţă cu pistolul neamţului. Celălalt neamţ i-a salvat viaţa; l-a convins pe camaradul lui să nu tragă. Apoi, cei doi au luat-o la fugă.

Chiara a văzut camera a doua zi. Cadavrul lui Emilio fusese luat de acolo, dar sângele lui continua să păteze podeaua lângă şemineu, în locul unde căzuse. Soldaţii aliaţi au sosit în după-amiaza aceea, dar păreau mai puţin preocupaţi de ceea ce se întâmplase decât de orice informaţie lăsată în urmă de nemţi. De-ndată ce au plecat, Benedetto a închis şi a sigilat uşile din capul scării. Asta s-a întâmplat cu câteva zile înainte să anunţe că încăperile vor rămâne exact cum erau. N-a oferit nici o

explicaţie şi a refuzat cu desăvârşire să mai discute pe tema asta. Cu timpul, toată lumea a ajuns să accepte această situaţie neobişnuită. A devenit o problemă doar peste mai mulţi ani, când Benedetto însuşi a murit, iar *Signora* Docci şi-a anunţat intenţia de a lăsa sigilat etajul de sus.

— Nu-i normal, întări Chiara, stingându-şi ţigara şi ridicându-se în picioare. Avem prieteni germani. Vor veni la petrecere. E o palmă pe obrazul lor. Nu-i normal. E ceva de domeniul trecutului.

Adam ar fi vrut să pună mai multe întrebări, dar deja manifestase mai mult interes faţă de acest episod decât era cazul, trăgând-o de limbă, scoţând de la ea varianta cea mai apropiată de o relatare „oficială" a omorului pe care o putea obţine vreodată. Cumva, nu şi-l închipuia pe Maurizio la fel de generos cu detaliile, nu că ar fi riscat vreodată să-l abordeze în legătură cu acest subiect.

O însoţi pe Chiara pe terasă, fugind de norul de fum de ţigară care umplea acum camera de studiu. Surprinzător, ea îşi aprinse imediat o altă ţigară înainte să se ducă să-i caute pe bărbatu-său şi soacră-sa.

Adam rămase un timp rezemat de balustradă, trecând în revistă conversaţia lor şi încercând, în sinea lui, să-i dea de capăt. Îi privi pe muncitorii care trudeau pe terasele de dedesubt şi văzu exact locul în care îşi putea pune ordine în gândire.

Aerul din capelă era surprinzător de răcoros, aproape umed. De data asta singur, studie interiorul cu o privire mai critică. Era cel mai simplu şi sobru locaş de cult în care intrase vreodată. Nu existau linii şi proporţii false, nici o urmă de exces — nu tu baldachine alambicate, în stil baroc, prinse de perete, nu tu fresce pretenţioase sau sculpturi migălite. Parcă însăşi clădirea alungase toate aceste podoabe în decursul secolelor, generaţiile

succesive ale familiei Docci sesizând cumva faptul că-i displac aceste frivolităţi.

Aşa cum stătea acolo, absorbind prin toţi porii atmosfera clădirii, ajunse la concluzia că aceeaşi mână dibace care proiectase o vilă impozantă pentru Federico Docci dăduse viaţă şi acestui mic lăcaş al lui Dumnezeu.

Făcuse nişte cercetări: *Signora* Docci avusese dreptate; nu se ştia aproape nimic despre reputatul arhitect al Vilei Docci — Fulvio Montalto. Părea să fi fost ucenicul sculptorului şi arhitectului renascentist Niccolò Tribolo. O scrisoare din arhivele lui Tribolo făcea aluzie la o întâlnire între Federico Docci şi Fulvio Montalto — maestrul fiind absent — la care se discutase despre planurile pentru o nouă reşedinţă la ţară. Poate că Tribolo însuşi întocmise planurile, dar, având în vedere faptul că era copleşit de comenzi în perioada aceea — supraveghea lucrările la Grădinile Boboli, pentru Cosimo de' Medici — părea mai probabil să-i fi pasat, pur şi simplu, lucrarea tânărului său ucenic. Fulvio Montalto îi răsplătise din plin încrederea pe care i-o acordase şi era foarte trist că după aceea dispăruse brusc din peisaj.

Adam se trezi înaintând spre peretele de sud, către locul de veci al lui Emilio. Se gândi cum zace acolo, în pământul umed şi întunecat. Oare cum o fi arătând un cadavru într-un coşciug după paisprezece ani? Lichefiat? Mumificat? Oare pereţii coşciugului au putrezit? Oare oasele lui deja se amestecau cu ţărâna mănoasă de Toscana?

Se trânti descurajat în strana din apropiere. Ştia de unde i se trage starea aceea. Începuse să i se cuibărească în suflet din momentul când Chiara îi pomenise de sosirea inoportună a grădinarului Gaetano la vilă în noaptea uciderii lui Emilio. Acest mic amănunt îi năruise lui Adam întregul eşafodaj al suspiciunilor.

Tot ce născocise în capul lui în ultimele zile îşi avea sursa în afirmaţia lui Fausto, cum că Gaetano fusese inconsecvent, că-şi schimbase declaraţia în legătură cu locul unde se aflase în

momentul crimei. Ei, fireşte că şi-a schimbat-o. Cine nu şi-ar schimba declaraţia în situaţia lui? Sosirea lui bruscă la etaj îi distrăsese atenţia lui Emilio, permiţându-i neamţului să se repeadă la armă şi să deschidă focul. Gaetano trebuie să se fi simţit distrus sufleteşte, iar Maurizio trebuie c-a fost înţelegător cu el. Nu era greu să ţi-i imaginezi oferind lumii o versiune modificată a evenimentelor, pentru menajarea sentimentelor lui Gaetano, la fel cum nu era deloc greu să-ţi imaginezi localnicii puşi pe bârfă, ca Fausto, agăţându-se de orice inconsecvenţă din declaraţia lui Gaetano, dispuşi s-o răstălmăcească încântaţi.

Acum îi era clar că inventase o conspiraţie sinistră printr-un simplu act de voinţă. Potrivise faptele în aşa fel încât să-şi construiască argumentaţia şi le ignorase pe cele care nu-i erau de folos — lucru pentru care în trecut fusese adesea criticat de profesorul Leonard. Stând în faţa altarului, înţelese şi de ce îşi dăduse frâu liber imaginaţiei. Grădina memorială îi refuzase orice altă urmă de intrigă, aşa că o căutase în altă parte — o construise din propria-i frustrare.

Mărturisirea propriei nesăbuinţe avea şi o doză de consolare. De-acum era liber, scutit de obligaţii, nu mai trebuia să facă speculaţii despre cine şi cum şi de ce, derulând în minte, la nesfârşit, scenarii imaginare, căutând ce-i mai rău oriunde s-ar uita. Era liber să se bucure de compania unui om care se arătase de-a dreptul încântător şi manierat.

Harry întotdeauna se aranjase repede, ceea ce era un mare noroc, fiindcă atunci când Adam se duse să-l trezească înainte de prânz, încă era întins pe burtă, cu faţa la cuvertură, îmbrăcat. Din colţul gurii i se prelingea un firicel de salivă. În mod remarcabil, peste numai douăzeci de minute apăru ţanţos pe terasă, spălat, proaspăt bărbierit şi cu ochii strălucitori. Părul lui chiar purta urmele unei încercări chinuite de a-şi face o cărare.

Ajunse când ceilalţi tocmai se aşezau la masa de pe terasă.

— Salut, bună, eu sunt Harry.

Maurizio şi Chiara părură amândoi un pic copleşiţi de violenţa strângerii de mână, iar *Signora* Docci nu fu întru totul nemulţumită de sărutul pe care i-l depuse pe obraz.

Chiara remarcă ce bine seamănă fraţii — acelaşi ten oacheş, aceeaşi linie a obrazului, aceeaşi gură mare.

— Lui Adam nu-i place când lumea zice asta. Îşi închipuie că-i mai arătos... mai înalt şi mai arătos.

— *Chiar e* mai înalt, spuse Maurizio.

— Eu umblu adus de spate.

Harry îşi îndreptă spinarea demonstrativ în scaunul lui. Maurizio păru sceptic.

— OK, şi am şi picioarele crăcănate. Dar, cel puţin, nu-s numai piele şi os. Pe Adam n-o să-l prindeţi într-o pereche de pantaloni scurţi ca ăştia.

— Recunosc, interveni Adam, nu m-aş arăta nici mort într-o pereche de pantaloni scurţi ca ăştia.

Râsetele stabiliră tonul întregului prânz. Fu o masă plăcută, conversaţia decurgând destul de vesel, până ce *Signora* Docci îl întrebă pe Harry ce părere are despre Florenţa.

— M-a dezamăgit.

— Te-a dezamăgit?

— Dacă e să fiu cinstit, da.

— Nu te simţi obligat să fii, replică Adam.

Harry îl ignoră.

— Nu ştiu la ce mă aşteptam, la ceva mai romantic, presupun. E atât de al naibii de... — îşi căută cuvântul — masculină.

— Masculină? se miră de data asta Chiara.

— Mare, îndrăzneaţă, arogantă... dură. Vreau să zic, să luăm, de exemplu, catedrala aia...

— *Il Duomo*, îl întrerupse Adam tăios, vrând să zică „Tacă-ţi fleanca!”

— Exact. Hai să fim cinstiţi, nu te face să te cauţi de-un stilou ca să compui o poezie.

Adam observă că Maurizio zâmbeşte. *Signora* Docci şi Chiara se zbârliră, gata să-l înfrunte.

— Mulţi poeţi au scris despre *Il Duomo*, protestă Chiara.

— Poezii scurte, nu-i aşa?

Maurizio izbucni în râs, alegându-se cu o privire aspră din partea maică-sii.

— Înţeleg ce vrea să zică Harry, spuse el. Florenţa nu-i ca Siena sau Veneţia, sau Padova. E mai robustă. Nu mi-e greu să cred că te dezamăgeşte.

Din nefericire, Chiara ripostă menţionând moştenirea artistică fără seamăn a Florenţei, pentru că, în privinţa asta, Harry dădu dovadă de şi mai puţină diplomaţie. Şi arta îl decepţionase un pic.

— Serios? îl întrebă *Signora* Docci, nevenindu-i să-şi creadă urechilor.

— Un pic.

Asta era puţin spus. În opinia umilă a lui Harry, Renaşterea a marcat un punct slab în istoria artei occidentale. La fel ca în mai toate teoriile lui Harry, originalitatea ipotezei, combinată cu convingerea lui plină de pasiune, aproape compensa lipsurile evidente ale argumentelor.

Nu nega faptul că pictorii şi sculptorii Renaşterii au făcut salturi majore în ceea ce priveşte realismul reprezentării, dar se îndoia că asta s-ar putea numi progres, chiar dacă a dus la o artă mai bună. Se putea argumenta — şi asta şi făcu — că arta medievală, cu distorsionările, disproporţiile şi stilizările ei, era mai reală, pentru că nu încerca să înşele ochiul. Arta renascentistă, pe de altă parte, era devotată iluzionismului. De fapt, iluzia aproape că devenise un scop în sine. Bravura tehnică de trucare a senzaţiei de adâncime într-o pictură plană sau de reprezentare a unei figuri omeneşti cu o precizie aproape fotografică părea uneori mai importantă pentru artist decât

subiectele înseşi, decât scopul mai înalt, mai sacru pe care intenţionau să-l servească operele lor. Cu câteva excepţii notabile, cea mai mare parte a lucrărilor pe care le văzuse în galeriile şi muzeele din Florenţa îl lăsaseră rece. Una dintre excepţii a fost statuia lui David de Michelangelo din Accademia.

Pe aia a urât-o.

Un monument semeţ al fascinaţiei insipide exercitate asupra omului de el însuşi, un triumf al formei asupra conţinutului, al stilului asupra substanţei, aşa o descrise Harry. Unde era spaima tânărului păstor pe cale să-l răpună în duel pe cel mai tare luptător din tabăra inamică? Singurul semn de spaimă pe care reuşise Harry să-l descopere se afla între picioarele lui David. Frica, la fel ca şi frigul, poate avea acest efect asupra penisului, se explică Harry grijuliu, din respect pentru doamne. Nu, „Narcis cel cu şolduri unduioase" arăta mai mult ca un „adolescent tâmpit, care se dichiseşte în faţa oglinzii înainte de o petrecere".

Punctele de vedere ale lui Harry stârniră o dispută aprigă, exact cum îşi dorise. Puţine lucruri îi plăceau mai mult decât păruielile intelectuale. Din nefericire, vinul roşu era unul dintre ele, iar acesta curse din belşug pe toată durata felului principal — o combinaţie potenţial explozivă.

Adam îşi alese momentul cu atenţie. La primul semn prevestitor de un conflict crâncen, îl târî pe Harry după el sub pretextul că vrea să-i arate grădina memorială.

Nimeni nu păru să aibă ceva împotrivă când Harry întrebă dacă îşi poate lua paharul cu el.

Adam nu simţi nici una din obişnuitele emoţii premergătoare vizitei când coborâră pe poteca ce ducea în vale. Se simţise înfrânt de grădină încă înainte ca problema morţii lui Emilio

să-i asedieze gândurile. Îi oferi lui Harry un minimum de amănunte, fără a menţiona mare lucru în afară de faptul că Federico Docci îi atribuise soţiei sale rolul Florei, al zeiţei florilor.

Harry se opri când se strecurau prin gardul viu de tisă, cu tunelul sumbru de tufişuri întinzându-se dinaintea lor.

— Vesel loc, comentă el.

Nu mai scoase o vorbă până când ajunseră la spaţiul deschis de la baza amfiteatrului. Se uită în sus la statuia Florei, cu arcul de triumf înălţându-se pe culmea de deasupra ei, apoi se întoarse, privi cu atenţie restul văii, copacii care limitau pajiştea.

— La ce te gândeşti? îl întrebă Adam.

— E frumos. Dar straniu.

— Şi la mai ce?

— Mă testezi?

— Nu.

Nu era un test, dar voia să vadă locul prin ochii lui Harry — din nou, pentru prima dată. Poate o să sară de undeva iepurele.

— Am nevoie de ajutor, mărturisi Adam.

— De la mine?

— Sunt aşa de disperat.

Harry citi inscripţia de pe arcul de triumf, pronunţând-o incorect.

— *Fiore*, îl corectă Adam. Înseamnă floare în italiană.

— Ca în Flora.

— Exact.

— Iar asta-i ea... statuia?

— Asta-i zeiţa.

— Există o asemănare?

— Nu se ştie, nu există portrete ale Florei. Cred că ar putea fi, totuşi.

Era o senzaţie care îşi făcuse loc în sufletul lui în ultimele zile. Chipul ei nu se încadra în tiparele epocii. Trăsăturile ei nu

se armonizau cu rafinamentul blând, manierat al sfârşitului de secol şaisprezece. Gura îi era prea puternică, nasul prea pronunţat, iar bărbia prea pătrată. Era prea reală.

Urcară panta de lângă amfiteatru, trecând la al doilea nivel. Harry îi dădu lui Adam paharul şi aprinse câte o ţigară pentru amândoi. Apoi se apucă să studieze statuia din toate unghiurile.

— Păi, nu-i genul meu, spuse el în cele din urmă.

— De asta mi-am dat seama.

— Dar are o calitate.

— Serios?

— Îhî.

— Care?

— Păi, e sexy.

— Sexy?

— Excitată. Uită-te la ea.

Harry îşi trecu mâna pe piciorul statuii, exact cum făcuse Antonella la prima lor întâlnire. De data asta era, totuşi, altfel; mâna lui Harry continuă să urce, înaintând până sus, între picioarele Florei.

— Mda, e udă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Harry.

— Păi, uită-te la ea, vezi cum se răsuceşte în partea aia, pe urmă înapoi... sfioasă nevoie mare, dar nu tocmai.

— E o postură clasică.

— Aaa, o postură clasică, îl maimuţări Harry. Nu mai zic decât că nu m-ar deranja deloc să fiu destinatarul privirii ăleia.

Adam se uită în sus la chipul Florei, la buzele ei uşor întredeschise, la ochii ei migdalaţi, depărtaţi, care priveau în zare...

Dar unde anume?

Adam se uită în jur, apoi la Flora. Privea în josul pantei şi dincolo de vale, spre pădurea cu copacii ei impozanţi şi tufişurile dese de lauri. Era un paravan impenetrabil, dar ştia destul de sigur ce-i dincolo de ea.

— Rămâi aici, spuse el.

Luând-o la picior în josul pantei, alunecă şi se împiedică destul de rău, lovindu-se straşnic. Se ridică de jos şi-i strigă lui Harry:

— Zi-mi încotro se uită.

— Poftim?

— Încotro se uită. Spune-mi exact unde se uită.

Plecă în grabă, şchiopătând. Păţise ceva la gleznă. Încă nu-l durea, dar îşi dădu seama că o să-l doară, şi asta în curând.

Când ajunse la lizieră, se întoarse şi strigă:

— Încoace?

Harry gesticulă:

— Un pic mai sus. Mai mult. Aşa. Nu. Puţintel mai jos. Nu ştiu. Acolo. Da. Acolo.

Adam se dezbrăcă de cămaşă şi o agăţă de cea mai apropiată creangă. Uitându-se adânc în pădure, îşi fixă privirea pe un copac îndepărtat, situat pe aceeaşi direcţie cu statuia şi cămaşa. Nu-şi mai dezlipi o clipă privirea de copacul respectiv în timp ce-şi croia drum printre arbuştii de laur. Înainta cu greu, de parcă ar fi mers împotriva curentului printr-un râu năvalnic.

Când ajunse la copac, se întoarse. De-abia i se mai vedea cămaşa atârnată de cracă.

Trebuia să fie exact, aşa că îşi scoase pantalonii şi-i agăţă de o ramură. Când îşi puse la loc pantofii, observă că glezna deja începuse să i se umfle.

Alese un alt copac situat pe aceeaşi direcţie şi îşi continuă drumul printre dafini. Tufişurile dese îl zgâriau, scrijelindu-i pielea goală. De două-trei ori încasă câte o lovitură puternică în coapsă sau în vintre, îndeajuns să-l facă să se oprească o clipă, dar nu-şi luă ochii de la copac până ce nu ajunse în dreptul lui.

Din fericire, nu fu nevoit să-şi scoată şi chiloţii, să-i folosească drept punct de reper; următorul copac era destul de aproape de lizieră ca să aprecieze din ochi restul drumului.

Se întoarse şi verifică pentru ultima oară că se află în continuare pe aceeaşi direcţie cu privirea Florei, apoi ieşi din pădure.

Era în marginea de nord a luminişului lui Hiacint, iar acolo — drept în faţa lui — se afla Apollo în vârful postamentului înalt, conic, cu braţul întins spre Hiacint, doborât pe soclul lui, în partea cealaltă a luminişului.

Îşi dădu seama dintr-odată, şi simţi cum i se accelerează pulsul.

Apollo era cheia care dezlega misterul.

Închise ochii şi trecu rapid în revistă grădina, cu ochii minţii, fiecare element al planului lui Federico Docci îi deveni limpede, căpătă un nou înţeles, îi spunea o altă poveste, una ascunsă chiar sub pojghiţa aparenţei.

Câteva înjurături fără perdea îl aduseră cu picioarele pe pământ. Harry tocmai ieşea din pădure, dădea buzna printre dafini, cu paharul de vin ţinut în sus. În mod spectaculos, părea să nu fi vărsat nici măcar un strop.

Privirea lui cercetă luminişul de jur împrejur înainte să poposească asupra lui Adam.

— Doamne Dumnezeule, Adam, uită-te la tine cum stai acolo în chiloţi şi pantofi, zgâriat ca naiba. Aici te-a adus educaţia primită la Cambridge?

— Parcă ai fi tata.

— Încep să-l înţeleg ce simte.

Adam îl apucă pe Harry şi îl îmbrăţişă cu putere.

— Harry, eşti un geniu.

Harry îl bătu uşurel pe spate şi-i spuse:

— Haide, haide, domnii aceia drăguţi cu halate albe vor sosi aici în curând.

Adam râse şi-i dădu drumul.

— Nu-i o grădină memorială.

— Nu?

— Sau, de fapt, este.

— Sigur.

— Doar că nu-i.

— OK, acum chiar că sunt îngrijorat.

— E şi una, şi-alta. *Şi* o grădină memorială, *şi* o confesiune.

— O confesiune?

— În legătură cu o crimă. A ucis-o. Federico Docci a ucis-o.

— Poftim?

— Pe Flora.

— Las-o pe ea... el... cine mama naibii e Federico?

— Bărbatu-său. A omorât-o fiindcă avea o aventură.

Harry luă o gură de vin şi dădu din cap filosofic.

— Mi se pare puţin cam... exagerat.

Harry nu se arătă foarte fericit aflând că-i trimis înapoi în pădure, să recupereze pantalonii lui Adam, dar se mai înveseli un pic când ajunseră înapoi la amfiteatru şi Adam îi atrase atenţia asupra anagramei de pe arcul de triumf şi asupra celor nouă cercuri ale *Infernului* lui Dante.

Harry îi îmbrăţişă bucuros teoria până să ajungă la grotă. De fapt, chiar acolo, stând în faţa poveştii lui Daphne şi Apollo, îşi dădu Harry seama de metoda aleasă de Federico Docci pentru crimă: otrava.

Le luă mai mult de o oră turul complet al grădinii, ţinuţi în loc atât de entorsa lui Adam, cât şi de discuţiile prelungite.

Părăsiră grădina doar când amândoi fură mulţumiţi că noua lor ipoteză se susţine.

Apropiindu-se de vilă, Harry se opri dintr-odată şi se întoarse spre Adam.

— Asta trebuie să fie cea mai ciudată chestie pe care am făcut-o vreodată împreună.

— Mai ciudată decât atunci când ne-am uitat pe furiş peste zidul din fundul curţii, să o spionăm pe doamna Rogan?

— OK, cea mai ciudată după chestia aia.

Harry reuşi să-şi ţină gura până seara, până să-şi încalce promisiunea că n-o să spună nimănui veştile legate de grădină.

Până atunci, Maurizio şi Chiara plecaseră deja de mult, dar Antonella apăruse la cină, sosind direct de la lucru, cu un ciolan de porc afumat — cadou de la şeful ei, în semn de recunoştinţă pentru comanda importantă pe care tocmai o primiseră de la unul din cumpărătorii americani.

Maria tăie felii şunca şi ei o mâncară la cină, stropind-o cu şampanie vintage. În după-amiaza aceea fuseseră livrate lăzi întregi cu sticle de şampanie şi trebuia „testată" înainte de petrecere, îi anunţă *Signora* Docci. Până şi Maria se răsfăţă cu un pahar.

Adam închină în sănătatea Antonellei şi a faptului că, în curând, creaţiile ei se vor vinde la New York.

— Şi dacă nu se vor vinde? îl întrebă ea îngrijorată.

— Foarte simplu, îi răspunse Harry, n-or să mai comande. Apoi rosti şi el un toast: În sănătatea lui Adam. Şi el are nişte veşti bune.

— Serios? se miră Adam.

— Doar ştii că ai veşti bune.

— Harry…

— Lasă behăiala şi spune-le.

— Grădina…, ghici Antonella.

— E mai mult decât pare, zise Harry. Mult mai mult.

Antonella îi zâmbi lui Adam.

— Ai dezlegat şi restul misterului?

Signora Docci se aplecă înainte în scaunul ei.

— Restul misterului?

Antonella se întoarse spre bunică-sa.

— Deja mi-a spus câte un pic.

— Trădătoareo.

— Nu-ţi povestesc chiar totul, *Nonna*.

— Asta-i clar.

Toate privirile se aţintiră asupra lui Adam, aşteptau veştile.

— N-aş fi ghicit niciodată fără Harry.

— E adevărat, confirmă Harry, nu şi-ar fi dat seama.

Signora Docci ridică brusc mâna.

— Nu spune nimic. Vreau să fiu acolo când povesteşti. În grădină.

— *Nonna*, suntem la masă şi se întunecă.

— Mâine, atunci. Mâine-dimineaţă, înainte să pleci la lucru.

— Şi cum o să ajungi până acolo?

Signora Docci se bătu pe coapse.

— Cu astea, fireşte. Şi am doi bărbaţi puternici care să mă ajute.

— Dar eu vreau să aflu acum.

— Atunci poţi să-i întrebi... de-ndată ce-o să merg la culcare.

Dar când *Signora* Docci urcă la etaj după cină, Antonella nu puse nici o întrebare. Alese prelungirea suspansului. Harry o asigură că nu va fi dezamăgită.

Cei trei îşi luară paharele şi se îndreptară spre terasa de la parter. Se întinseră pe iarbă, sub stele, şi discutară despre filmele pe care le-au văzut, cărţile pe care le-au citit, viaţa din Anglia, viaţa din Italia şi — până ce Adam îi spuse lui Harry să tacă din gură — chiar şi despre recenta promovare a Clubului de fotbal Crystal Palace în recent înfiinţata Divizie a Patra.

Adam se simţea bine, stând întins acolo în iarbă, desfătân-du-se cu aerul blând al serii şi cu conversaţia lor, simţea satis-facţia calmă a descoperirii legate de grădina memorială. Abia acum, că scăpase de ea, îşi dădea seama ce povară purtase pe umeri de la prima lui vizită în valea întunecoasă. Locul acela îi

provocase instantaneu o stare de nelinişte, îl contaminase. Îi consumase cea mai mare parte a orelor în care fusese treaz şi chiar şi multe dintre orele lui de somn. Viaţa îşi continuase mersul înainte, dar se desfăşurase în jurul lui ca în ceaţă. O trăise de la distanţă.

Acum, că vraja s-a rupt, lucrurile se întorceau la normal. Chiar şi Antonella părea schimbată: mai ageră, mai incisivă, mai clară. Şi mai apetisantă ca niciodată. Îşi dori, cu un sentiment de uşoară vinovăţie în suflet, ca Harry să nu fie de faţă, să fie doar ei doi. Ba chiar îşi măguli vanitatea spunându-şi că şi ea gândeşte la fel.

Ce păcat că venise cu maşina; îl priva de ocazia de a o conduce acasă pe jos. Nu uitase că în timpul unei plimbări prin grădină, într-o astfel de seară, ea îl sărutase. Încă îşi amintea perniţele moi ale buzelor ei pline lipite de ale lui şi cum îşi strecurase ea mâna în jurul taliei lui şi-l trăsese mai aproape.

Se întinse spre ţigări şi zări, din nou, cu colţul ochiului, capela de dincolo de capătul terasei, ascunsă la marginea vederii lui periferice, aşa cum fusese toată seara. Reuşise să nu se gândească la ea până acum. De data asta nu mai reuşi. În timp ce Harry sporovăia despre eroinele nebăgate în seamă ale începuturilor muzicii blues, Adam se trezi gândindu-se din nou la osemintele lui Emilio îngropate sub dale. O viaţă retezată scurt cu două gloanţe — unul în piept şi altul în cap — Chiara îi precizase foarte clar.

Nu se putu abţine să nu-şi spună că precizia asta a detaliilor are în ea ceva nefiresc. Chiara nu putea să le fi aflat decât de la Maurizio, dar ce fel de om ar descrie moartea propriului său frate cu aşa o precizie clinică? Şi celelalte detalii: focul de armă tras în gramofon, nemţii care s-au uitat pe furiş la armele lăsate deoparte. Mirosea de la o poştă a piesă de teatru urzită de mintea unui dramaturg. Ca o minciună cusută cu aţă albă, era asezonată cu informaţii inutile.

Făcuse şi el aceeaşi greşeală vara trecută, când, din cauză vitezei foarte mari cu care conducea, încercând să-şi impresioneze prietenii, pierduse controlul maşinii maică-sii şi îndoise apărătoarea uneia dintre roţile Morris-ului buşindu-l de un copac. Îi povestise maică-sii că a virat brusc, să evite un cocker care ţâşnise pe drum. „American sau englez?" îl întrebase ea cu privirea ei atotştiutoare.

Apoi mai era Benedetto, soţul *Signorei* Docci. Oare ce îl făcuse să conserve locul uciderii lui Emilio, obligându-şi familia să trăiască cu amintirea, interzicându-le, însă, accesul la locul ei propriu-zis? Nu se sfătuise cu nimeni în privinţa asta şi, în mod clar, nu simţise nevoia să-şi justifice decizia. Chiar şi luând în considerare faptul că era sfâşiat de durere, purtarea lui tot avea în ea ceva neobişnuit, chiar crud. Avea tenta vagă a unui fanatic act de penitenţă, de parcă ar fi vrut să se pedepsească pe sine. Sau, poate, pe altcineva?

Poate că Benedetto ştia adevărul despre cele întâmplate în seara aia.

Era, cu siguranţă, o explicaţie. Şi încă una bună. Da. Benedetto a dibuit cumva adevărul, dar a ales să păstreze descoperirea pentru sine. Singurul lucru pe care s-a îndurat să-l facă a fost să sigileze etajul de sus, un memento permanent pentru Maurizio...

Adam se lăsă prins în acest act de nesăbuinţă — să facă speculaţii în legătură cu vinovăţia unui om pe care deja îl achitase. De ce nu putea să-şi alunge suspiciunile? Încă îl bântuiau, ca un vânt care-l împinge de la spate.

— Ei bine? făcu Harry.

— Poftim?

— Eşti cu capul în nori, nu-i aşa? Am întrebat ce ziceţi de încă o sticlă de vin.

Antonella ridică mâinile, predându-se.

— Pentru mine, nu. Dacă mai beau mult, nu mai ajung acasă.

— Aşa că rămâi, îi propuse Harry. Casa-i cam înghesuită, dar sunt sigur că vom găsi un colţişor unde să te tolăneşti peste noapte.

Antonella zâmbi.

— Nu, trebuie să plec.

— Te conduc la maşină.

— Adam o să te conducă la maşină, iar tu o să-i reaminteşti să se întoarcă cu o sticlă de şampanie.

Antonella îl sărută pe Harry pe ambii obraji.

— Noapte bună, Harry.

În momentul în care dispărură din raza vizuală a lui Harry, în spatele gardului viu de tisă, Antonella întrebă:

— De ce îţi spune Paddler?

Adam îi explică: asta a fost prima încercare a micuţului Harry de-a pronunţa numele fratelui său nou-născut. Cumva, amintirea ei dăinuise peste ani, probabil fiindcă Harry ştia că-l enervează pe Adam.

— Mie-mi place, mărturisi Antonella, agăţându-se de braţul lui.

Era un gest simplu — intim şi protocolar în acelaşi timp — şi-i dădu lui Adam curajul să întrebe ceea ce se jurase să n-o întrebe:

— Ai fost vreodată acolo sus?

— Unde?

Adam arătă spre etajul de sus al vilei.

— Acolo.

— Nu.

— Nu eşti curioasă?

— Fireşte că sunt. Dar n-am voie să merg acolo.

— Ce-ar fi dacă aş ruga-o pe bunica ta?

— Ar spune nu.

— Cum poţi fi aşa de sigură?

— Fiindcă am întrebat-o. Când am împlinit optsprezece ani. Am crezut că o să schimbe ceva. Nici gând. Am fost aşa de necăjită că aproape am luat cheia să urc de capul meu.

— Ştii unde ţine cheia?

Antonella se opri.

— De ce te interesează aşa de tare chestia asta?

— Din acelaşi motiv ca şi tine, presupun. Din curiozitate. Dintr-o curiozitate morbidă. Trebuie să fie o privelişte sinistră. Şi în curând o să dispară cu totul, o să dispară pentru totdeauna.

— Iar noi vom fi cu toţii mai fericiţi.

Maşina ei era parcată la marginea curţii.

— Te simţi în stare să conduci?

— Cred că da.

— Ia-o uşurel.

— Încerc, răspunse ea, dar mi-e tare greu.

Îi vedea îndeajuns de bine chipul în lumina lunii ca să-şi dea seama că nu a înţeles-o greşit.

— Atunci, ia-o repede.

Dinţii ei străluciră palid în spatele zâmbetului.

— OK.

Se sărutară mai apăsat decât prima oară. Mâna lui coborî spre fesele ei, palmele îi alunecară peste contururile ferme, rotunde, absorbind informaţia şi transmiţând-o spre creier. Ea nu încercă să-i îndepărteze mâinile. Dimpotrivă. Îl apăsă a încurajare cu degetele pe spatele musculos.

Când, în sfârşit, se despărţiră, el spuse fără suflare:

— Dumnezeule, ai un... posterior minunat.

— Mulţumesc. Şi tu la fel.

O trase lângă el şi îşi trecu degetele prin părul ei lung.

— Când pleci? îl întrebă ea.

— Nu ştiu. Curând. De-asta n-am vrut să zică Harry nimic despre grădină. Acum nu mai am nici o scuză să mai rămân.

— Şi ai avut dreptate? S-a întâmplat ceva rău?

El ezită.

— Da.

Se mai sărutară o dată, scurt, apoi ea urcă în maşină. Privindu-l cercetător pe geamul lateral coborât, spuse:

— O să-ţi spun unde-i cheia dacă-mi promiţi că n-o să te laşi prins.

— Îţi promit.

Îi spuse. Îi aminti, de asemenea, să mai ia o sticlă de şampanie pentru Harry. Apoi porni motorul şi plecă.

Poate că era doar o festă jucată de umbre, însă ar fi putut jura că a prins cu coada ochiului o fluturare scurtă în spatele ferestrelor de la etajul al doilea când farurile automobilului măturară curtea.

În lipsa lui Adam, Harry se mutase pe o bancă de piatră. Stătea pe spate, cu privirea aţintită asupra cerului înstelat. Adam scoase dopul şi umplu paharele.

— Ai sărutat-o?

— Da.

— Ticălosule. E prea bună pentru tine.

— Mulţumesc.

— E-adevărat, spuse Harry. Vreau să zic, eşti un tânăr inteligent şi aşa mai departe... Se opri brusc, se ridică în picioare şi-l fixă pe Adam cu o privire intensă: Dumnezeule, chiar *eşti* un tânăr inteligent, nu-i aşa?

— Poftim?

— Da, eşti. Vreau să zic, am ştiut asta dintotdeauna... dar ai tu idee ce-ai făcut astăzi?

— *Noi* am făcut-o, Harry.

— Prostii. Erai aproape acolo, la mai puţin de-un pas. Ţi-ai fi dat seama şi singur.

Neobişnuit să audă cuvinte de laudă din gura lui Harry, Adam nu era prea sigur cum să reacţioneze.

— Eşti prima persoană în câţi ani?

— Trei sute şi ceva de ani.

— Am crezut că-s mai mulţi.

— Putem să zicem că-s patru sute, dacă tu crezi că iese o poveste mai interesantă.

Harry izbucni în râs.

— E o poveste straşnică. Asta o să schimbe totul.

— De ce?

— Păi, doar n-o să te duci să vinzi asigurări după asta.

— Şi de ce nu, mă rog?

— De ce nu!? Oricine poate să vândă asigurări. Câţi oameni pot face asta?

Harry întinse braţul în direcţia grădinii memoriale.

— Şi dacă nu vreau să mă ocup de aşa ceva?

— Trebuie.

— De ce?

— De ce?! Deoarece tu vezi lucruri pe care alţii nu le văd.

— Nu, nu-i adevărat.

— Ba da. Aşa a fost dintotdeauna. Chiar şi când eram mici. E adevărat, Paddler. Demontai întotdeauna lucrurile şi te uitai la ele dinăuntru în afară. Mami zice tot timpul că eşti singurul bebeluş de care a auzit că a încercat să-şi facă ţăndări zornăitoarea să vadă ce-i în ea. Şi azi râdem pe chestia asta.

— A, mă bucur pentru amândoi.

— Te uiţi la lucruri altfel, le vezi altfel.

— Şi atunci, cum de m-am uitat la Flora şi n-am văzut-o? Nu întocmai. Vedeam cărţi.

— Deci, ai învăţat ceva. Vei fi mai bun data viitoare.

— N-o să existe o dată viitoare, Harry.

Harry deveni serios, aproape agresiv.

— Ascultă-mă. Nu-i ca aseară. Nu mai vorbesc despre prietenii tăi, nu mai vorbesc despre ultimii doi ani din viaţa ta — vorbesc despre restul ei.

— Ştiu asta.

— Nu poţi să devii agent de asigurări.

— N-am încotro! Cineva trebuie să devină agent de asigurări şi nu eşti tu acela.

Vehemenţa răspunsului său îl şocă aproape la fel de mult pe el ca şi pe Harry.

— Doamne Dumnezeule, Paddler...

— E adevărat. Din momentul în care i-ai spus „nu" lui tata, era clar că eu aveam să fiu acela.

Harry îşi împreună palmele.

— Ascultă-mă. E viaţa ta, nu a lui. Vrei să ai parte de viaţa lui? Zi, asta vrei? Să trăieşti într-un loc ca Purley cu doi ţânci? Asta vrei, să alergi după acelaşi tren în fiecare dimineaţă, să mormăi despre raţionalizări, să-ţi faci griji legate de pensie... să i-o tragi secretarei, fiindcă n-o mai iubeşti pe nevastă-ta?

— Nu fi ridicol.

— Să... i-o tragi... secretarei, repetă Harry, rostind intenţionat cuvintele rar şi apăsat.

— Tati nu şi-o trage cu secretara.

— Oare?

— Eşti beat.

— Nu ţi-aş fi spus asta dacă eram treaz.

Adam se uită o clipă urât la frate-său, apoi izbucni în râs.

— Hai că-i bună, Harry. Nu ţi-ai ieşit deloc din mână. Recunosc asta.

Picase de fraier de prea multe ori în trecut să nu ştie ce avea să urmeze.

— Să moară mama dacă te mint, spuse Harry solemn.

Adam se trezi rapid.

— Secretara lui... ?

— Vanessaaaaa.

Vanessa era foarte deşteaptă şi bună de gură. Tatăl ei era un funcţionar de rang înalt, iar ea ştia pe de rost toate datele din calendarul social.

— Aia căreia îi place operaaaaa. Vizualizezi, nu-i aşa? Tati sforăind pe muzica lui Wagner, alergând apoi să prindă ultimul tren spre casă.

— Tu cum de ştii?

— De la mama.

— Ţi-a spus ea?

— Am întrebat-o. Pesemne că ai observat şi tu ceva... casa... părul ei... pantofii... e mai delăsătoare.

Să fi fost el chiar aşa de orb?

— Cerea să fie întrebată.

Adam se trânti deznădăjduit pe bancă, alături de fratele său.

— Au discutat despre asta, continuă Harry. El nu ştie ce vrea să facă.

— I-a spus el sau a aflat ea?

Într-un fel, i se păru important să afle acest aspect.

— *Tu* ce crezi?

— Ticălosul!

— Aşa o să fii şi tu peste treizeci de ani dacă n-o să fii atent. A mai şi ales prost. Ţii minte cum ne mai făcea să râdem? Odinioară era un tip nostim. Cât a trecut de-atunci? Cât a trecut de când a zâmbit mama ultima oară?

Adam îşi aprinse o ţigară, apoi se întoarse spre Harry.

— Marele Şobolan de Sumatra?

— Ţi-am spus eu, eşti un tânăr inteligent.

21

NU-I DE MIRARE CĂ SE TREZI MORMĂIND ÎN AŞTERNUT. DE FAPT, era surprins că a reuşit să doarmă cât de cât. La o oră înaintată a nopţii, îşi pierduse orice speranţă de somn şi se lăsase pradă gândurilor care i se învălmăşeau în cap.

Nu ridicase niciodată în slăvi căsătoria părinţilor săi, nu o oferise nimănui drept model de mariaj. Dar se aşteptase întotdeauna să dureze, să fie amândoi acolo, împreună. Era unul din lucrurile pe care le crezi bătute în cuie, ca şi schimbarea anotimpurilor. Harry era de părere că-i o treabă ce se cere rezolvată de ei înşişi. Instinctul îl îndemna pe Adam să se repeadă direct acasă şi să ajute în orice fel cu putinţă.

Câteva ore de uitare bine-venită îi mai atenuaseră din panică. Îl ajută şi faptul că, din momentul în care se dădu jos din pat, avu la ce să se gândească.

Fu ultimul care ajunse la micul dejun. Până şi Antonella era deja acolo. Era la fel de nerăbdătoare ca *Signora* Docci să pornească la drum, dar îi îngăduiră să dea mai întâi pe gât o ceşcuţă de cafea neagră.

Glezna scrântită i se umflase grotesc peste noapte şi tot drumul străbătut încetişor, de la vilă până în vale, simţi o durere înţepătoare. Mintea, însă, îi stătea la alte lucruri, cântărea cea mai bună metodă de-a le spune povestea. În final, povesti totul aşa cum era, luând fiecare componentă a grădinii la rând şi dezvăluindu-i ambele faţete.

Signora Docci amuţi când Adam le atrase atenţia asupra anagramei INFERNO de pe arcul de triumf, iar după aceea, de-abia mai scoase câte un cuvânt.

Divina Comedie a lui Dante era textul-cheie, le explică el, nu *Metamorfozele* lui Ovidiu, cu poveştile despre zei şi zeiţe şi toate aiurelile lor. Ovidiu le oferea o pistă falsă. Trebuia ignorat.

Povestea lui Daphne şi Apollo din grotă nu era decât de faţadă, un paravan, o mască. Aranjamentul sculptural trebuia privit ca o simplă fotografie a dramei umane: un cuplu de tineri hârjonindu-se veseli, în timp ce un domn mai în vârstă meditează în apropiere. N-avea nimic de-a face cu mitul antic pe care, chipurile, îl înfăţişa. Era o reprezentare a Florei, a iubitului ei şi a neconsolatului Federico Docci.

Harry îi oferise cheia prin comentariul lui într-o doară legat de expresia de pe chipul Florei. De pe soclul ei, de la nivelul al doilea al amfiteatrului, soţia adulterină se uita cu dor la silueta îndepărtată a lui Apollo, din luminişul lui Hiacint. Demascarea lui Apollo drept iubitul Florei este cheia care dezleagă misterul şi dă în vileag întreaga mascaradă. Mai există şi un alt indiciu legat de importanţa zeului soarelui în planul secret al lui Federico Docci: un indiciu literar îngropat în textul *Divinei Comedii*, când, imediat după ce a urcat în Paradis, Dante apelează la Apollo pentru inspiraţie, să-l ajute să treacă cu bine de ultimele etape ale călătoriei.

Ce altceva mai dezvăluie grota de-ndată ce personajele au fost demascate drept cele trei părţi ale unui triunghi amoros renascentist? Iată-l pe Federico Docci — sub masca lui Peneus —

având în mână o amforă ce umple fântâna de marmură cu apă, care mai apoi se revarsă în gura întredeschisă a Florei, chipul apărând în relief pe podeaua bazinului; nu mai era zeul râului, care hrănea zeiţa florilor, ci Federico, cel care îi dădea ceva de băut soţiei sale. Ce anume, însă? Dacă simbolul purităţii, inorogul aplecat deasupra fântânii, nu avusese niciodată un corn, după cum sugera desenul din secolul al şaisprezecelea, atunci orice ar fi fost, nu era ceva potabil.

— Otravă..., şopti *Signora* Docci.

— Aşa cred.

— Dar nu poţi fi sigur.

— Mai este un indiciu. O să ajungem şi acolo.

De la grotă parcurseră circuitul în sensul acelor de ceasornic, oprindu-se la luminişul lui Adonis, cu sculptura lui Venus îndurerată, aplecată deasupra iubitului mort. Nu mai trebui să le explice aranjamentul *Signorei* Docci şi Antonellei, acum, că le dezvăluise metafora centrală a aparenţelor construită de Federico. Ignorând identităţile „oficiale" ale personajelor expuse, era clar că-i vorba despre Flora îndurerată, aplecată deasupra iubitului *ei* mort.

— Crezi că Federico l-a ucis? întrebă Antonella.

— Aşa se pare. În mit, Adonis a fost ucis de un mistreţ.

— Blazonul nostru..., murmură *Signora* Docci.

— Exact.

Signora Docci păru un pic copleşită de descoperire. Nu mai spuse nimic, dar în privirea ei Adam citi un compliment făcut din toată inima.

În fundul grădinii se ridica Templul lui Echo, în faţa căruia zăcea Narcis, privind căutător în bazinul octogonal: doi îndrăgostiţi, cu iubirea lor destinată eşecului, cu moartea drept răsplată. Dacă ar fi să creadă în această corespondenţă, Flora — ca şi Echo — suferise o moarte înceată, lentă. Inscripţia de pe arhitrava de sub dom venea în sprijinul ipotezei că otrava

fusese cauza morţii. *A sosit ora plecării, şi drumurile ni se despart, eu mor, iar tu trăieşti. Care dintre acestea două e mai plăcută, numai Dumnezeu ştie.* Cuvintele îi aparţineau lui Socrate, care le rostise la scurt timp după ce se otrăvise înghiţind cucută.

Luminişul lui Hiacint, ultimul element din grădină, oglindeşte luminişul lui Adonis din partea cealaltă a văii. Dar, în timp ce primul luminiş pe care l-au vizitat înfăţişează moartea iubitului Florei, acesta povesteşte sfârşitul Florei însăşi.

Din mai multe puncte de vedere, era cea mai interesantă parte a proiectului elaborat cu grijă de Federico Docci. Spunea cel mai mult despre omul din spatele crimelor, oferind o cale de acces către gândirea sa. Pentru că Federico Docci se trezise în faţa unei probleme.

Era uşor să-ţi imaginezi dilema lui.

Deghizarea era perfectă. Grădina pe care a conceput-o în memoria iubitei soţii — grădina pe care doreşte ca lumea s-o ia aşa cum e — este fără de cusur din punct de vedere tematic. Flora este făcută să trăiască din nou în ipostaza de Flora, zeiţa florilor. O amplasează la capătul grădinii, o regină ce-şi priveşte de sus supuşii — pe Adonis, Narcis, Hiacint — a căror moarte tragică a fost marcată de naşterea câte unei flori. Tragedie, Supravieţuire, Reînnoire, Metamorfoză, Moarte şi Reînviere: temele se împletesc armonios. Doar povestea lui Hiacint ridică o problemă.

Îi slujeşte scopul în chip ideal şi, cu siguranţă, este o idee mult prea bună ca să renunţe la ea. Zefir, vântul de la apus, înnebunit de gelozie pe Apollo, ucide obiectul afecţiunii lor mutuale. E perfect, doar că Hiacint e un prinţ spartan, nu o prinţesă. Există o problemă în legătură cu sexul. Federico o rezolvă plasându-l pe Hiacint cu faţa în jos în praf, părul lui / ei îi acoperă faţa, iar corpul lui / ei este înveşmântat într-o robă largă.

Trişează, nu se ridică la standardele lui înalte, obişnuite, iar Federico ştie asta. Însă nu-i pasă prea mult, pentru că-l obligă

să lase în urmă un indiciu — postura neobişnuită a lui Hiacint — şi trebuie să lase cel puţin un indiciu clar în fiecare secţiune a grădinii. Este, evident, standardul pe care şi l-a impus singur. Vrea ca oamenii să afle adevărul, dar numai dacă nu riscă prea mult. Desigur, acesta-i motivul pentru care aşteaptă aproape treizeci de ani, până ce i se apropie viaţa de sfârşit, înainte să demareze proiectul grădinii.

Adam nu mai avu nimic de adăugat, aşa că tăcu. Harry îşi trecu braţul peste umerii lui şi le aruncă doamnelor un zâmbet satisfăcut.

— Nu-i rău, nu? Pentru un tinerel.

— Nu, nu-i rău deloc.

Antonella fu mult mai generoasă cu laudele, propuse o cină festivă în cinstea remarcabilei descoperiri a lui Adam.

Adam şi Harry o ajutară pe *Signora* Docci, care era istovită, să se întoarcă la amfiteatru, fiecare susţinând-o de un cot osos, în timp ce Antonella o împingea de la spate. Încercară să ghicească identitatea iubitului Florei şi ajunseră la concluzia că trebuie să fi fost, în mod sigur, unul dintre nenumăraţii artişti sau scriitori care au participat la întrunirile culturale organizate de Federico la Vila Docci. Un tânăr, desigur, mai apropiat de vârsta Florei decât a soţului ei. Sau, de ce nu, o femeie? Asta fu ideea originală a lui Harry, deşi nu era în totalitate trasă de păr. Tullia d'Aragona, poeta şi curtezana romană, dispăruse brusc de pe scena florentină în 1548, anul morţii Florei. Poate că, la urma urmei, exista o legătură. Adam îşi păstră, însă, aceste gânduri pentru sine.

Ajungând la amfiteatru, *Signora* Docci îi rugă s-o lase să se odihnească puţin pe banca de piatră. Le ceru şi să fie lăsată singură.

De la distanţă, o văzură cum se uită cercetător la Flora, ştergându-şi din când în când ochii cu dosul palmei.

Peste vreo zece minute îl strigă pe Adam să îi ţină companie.

— Vă simţiţi bine? o întrebă el, aşezându-se lângă ea.

— Nici n-ai idee ce-ai făcut.

— Ce-am făcut?

— Ceva extraordinar. Crispin va fi mândru de tine. *Eu* sunt mândră de tine. Îl bătu uşurel pe genunchi. La vârsta mea nu te mai aştepţi să afli lucruri noi.

Harry profită de ocazia unui drum gratuit, cu Antonella, să mai facă o incursiune în Florenţa, deşi Adam îl preveni că îşi riscă viaţa dacă urcă în maşină cu ea. Când porniră, Harry îşi făcu semnul crucii, binecuvântând automobilul.

Întorcându-se în casă, Adam nu o găsi nicăieri pe *Signora* Docci. O strigă.

— Sunt aici, sosi de departe răspunsul ei firav.

Era în camera de studiu, în picioare, în partea stângă a căminului, studiind micuţul portret al strămoşului ei, Federico Docci.

— Te rog, spune-mi Francesca.

— Francesca, spuse el, să vadă cum sună.

— Insist.

— Nu mi se pare o idee bună.

— N-a fost niciodată o idee bună. N-am fost o bună Francesca. M-am gândit întotdeauna la mine ca la o Teresa.

— Nu-i un pic prea sfânt?

Un moment se gândi că întinsese coarda prea mult, dar chipul ei se încreţi într-un zâmbet.

— O, vai, ştii într-adevăr mult prea multe despre mine, nu-i aşa? Se întoarse spre portret. Mă gândesc să-i dau foc.

— Dar nu veţi face asta.

Ea clătină din cap.

— Expresia lui e foarte grăitoare, nu crezi?

— Cred că vedem ceea ce vrem să vedem.

— Aoleu, exclamă ea, deja vorbeşti ca un profesor bătrân şi înţelept.

Adam făcu o mutră de om ce îşi acceptă mustrarea.

— Aş vrea să merg la capelă, îl anunţă ea. Ai ceva împotrivă să mă însoţeşti?

Pe terasă lucrau grădinarii, tăiau gardul viu, greblau pietrişul şi ornamentau straturile pentru petrecere. *Signora* Docci îi salută, dar nu se opri să stea de vorbă cu ei.

— Eşti religios? îl întrebă pe când se apropiau de capelă.

— Nu.

— Nici când erai mic n-ai fost?

— Îmi plăceau pildele.

Îi era groază de o dezbatere metafizică, dar nu se-ntâmplă asta.

— Da, pildele sunt bune, răspunse ea simplu.

Îşi făcu cruce când intră în clădire şi se îndreptă spre altar, bocănitul bastonului reverberându-se în interior. Trebuie să-i fi simţit ezitarea, deoarece, fără să se întoarcă, îi spuse:

— Mă îndoiesc că te-ar trăsni în propria Lui casă.

Veni lângă ea la altar, unde ea scoase din buzunar o lumânare — o lumânare-candelă într-un recipient de sticlă roşie. Îi oferi bricheta, ca să nu fie nevoită să bâjbâie cu cutia de chibrituri.

— Mulţumesc.

Aprinse lumânarea şi o puse în faţa tripticului.

— Poate acum se va odihni în pace.

Cuvintele ei îl luară prin surprindere. Oare simţise şi ea aceeaşi prezenţă temătoare?

— Nimeni nu ştie cu precizie locul unde este îngropată, nu-i aşa? se interesă el.

— Când l-am îngropat pe Emilio am găsit nişte oase, dar asta nu înseamnă nimic.

— De ce-a fost îngropat aici?

— Emilio?

— Vreau să zic, câţi din familia Docci sunt îngropaţi aici?

— Cei mai mulţi sunt îngropaţi în cimitirul din San Casciano. Am şi eu acolo un loc de veci, alături de Benedetto. Făcu o pauză: A fost ideea lui Benedetto. A insistat. Nici n-a stat la discuţii. A vrut să-l aibă pe Emilio aici.

Făcu câţiva paşi şi se opri în faţa rămăşiţelor pământeşti ale fiului mort.

— Bătrânii fac războaiele, dar îi trimit pe tineri la luptă. Nu-i cinstit. Ar trebui să se ducă ei înşişi. Zâmbi nostalgic: Mă întreb câte războaie ar mai fi dacă lucrurile s-ar petrece astfel. Ridică privirea spre el: Toţi băieţii ăştia. Părinţii n-ar trebui să-şi vadă copiii morţi înaintea lor. Nu-i uşor să trăieşti cu povara asta. Benedetto n-a putut. Din momentul acela, s-a schimbat. Am crezut că o să-şi piardă minţile. Nici măcar n-a îngăduit ca Emilio să fie îngropat cu gloanţele care l-au ucis. I-au fost extrase din corp. Se întoarse spre perete: Sunt acolo, în spatele plăcii, cu pistolul lui Emilio.

— Serios?

— Nimeni nu ştie asta. Doar eu. Şi acum, tu.

Încercă să-şi alunge gândurile, dar ele se tot întorceau la el, îl năpădeau. Nu existau decât două explicaţii plauzibile pentru purtarea ciudată a lui Benedetto în ceea ce priveşte gloanţele şi arma. Deja ştia care era una dintre ele: bietul om o luase razna cu adevărat. Pentru a doua explicaţie avea nevoie de nişte teste, iar asta însemna să aibă acces la etajul de sus, însemna să pună mâna pe cheia din biroul aflat în dormitorul *Signorei* Docci.

Spre marea lui dezamăgire, ea se retrase în camera ei de cum se întoarseră de la capelă, plângându-se că-i epuizată şi cerându-i Mariei să-i aducă prânzul în logia de la etaj. Adam îşi

alungă frustrarea. Dacă trebuie să aştepte mai mult timp până va avea o ocazie favorabilă, aşa să fie. Oricum, mai are o problemă de rezolvat — după ce o să sune acasă.

În momentul în care la capătul celălalt al firului se auzi vocea maică-sii, păru să-şi piardă şi graiul, şi raţiunea. Iar asta nu numai din cauza obiceiului ei enervant de a răspunde la telefon cu cuvintele:

— Casa Strickland.

— Mami, eu sunt.

— Adam, dragule. Ce mai faci?

Cum de mai putea să adune atâta căldură sufletească şi entuziasm în starea în care se afla?

— Grozav. Bine. Mda.

Voia să-i spună că a fost orb, nesimţit, preocupat numai de problemele lui. Voia să-i spună că ştie prin ce trece. Voia s-o asigure că, până la urmă, totul va fi bine, orice s-ar întâmpla, chiar dacă tati o va părăsi, îi va avea întotdeauna pe Harry şi pe el şi o viaţă ce merita trăită.

Nu discutară, însă, decât despre vreme şi despre cine-i spală rufele în Italia. Când ea îl întrebă cum stă cu lucrul la grădină, el evită să-i răspundă, nevrând să minimalizeze povestea ei cu relatarea micului său triumf.

După vreo zece minute, îi deveni foarte clar că n-o să aducă niciodată în discuţie problema infidelităţii lui taică-său. Cum ar putea? Era o limbă pe care n-o vorbiseră niciodată. Amândurora le lipsea vocabularul necesar.

— Mami, trebuie să plec.

— Sigur că da. Ai grijă să-i dai *Signorei* Docci ceva pentru convorbirea asta telefonică. Să nu uiţi, bine?

— Mami...

— Da, dragule.

— Te iubesc, mami.

— Vai de mine şi de mine, chicoti ea, trebuie să fie groaznic acolo.

— Ne vedem săptămâna viitoare.

— În ce zi spuneai?

— N-am spus. Te sun şi te anunţ. Pa, mami.

— O să-i transmit tatei salutările tale.

— Da, te rog.

— La revedere, dragule. Ai grijă de Harry, să nu facă vreo boacănă.

Puse receptorul în furcă şi se îndreptă direct spre bucătărie. Îi spuse Mariei că nu-i nevoie să-i pregătească prânzul; o să iasă la plimbare cu bicicleta.

Pe terasa din faţă de la *Pensione* Amorini erau doi bărbaţi care mâncau cu poftă din castroanele cu *pasta* — arătau a zidari, plini de praf din cap până în picioare. *Signora* Fanelli o fi insistat să mănânce afară, în ciuda căldurii.

Ea era înăuntru şi stătea de vorbă cu singurul client, un bărbat supraponderal, într-un costum închis la culoare, cu o cravată ţipătoare. Se întoarse când intră Adam, iar în ochi îi apăru un licăr de panică. Îşi reveni, însă, rapid, zâmbindu-i cu căldură în timp ce îi ieşea în întâmpine.

— Ce mai faci?

— Bine.

— Care mai e viaţa la vilă?

— Bună.

— Vrei să mănânci?

— Nu, mulţumesc.

— Ceva de băut, atunci? O bere?

— De ce nu?

Sosirea lui o năucise. Poate că nu voia să i se reamintească de scurta lor aventură. Sau, şi mai rău, poate îşi zicea că a venit pentru una mică la etaj. Până s-o liniştească, ea dispăru în bucătărie.

Era cu adevărat foarte frumoasă, mai frumoasă decât şi-o amintea el, şi se întrebă, nu pentru prima oară, ce Dumnezeu i-o fi venit să i se dăruiască lui.

Luă o gură de bere şi îşi lipi paharul rece de obraz. Era plăcut să iasă în lume, departe de Vila Docci, să scape din captivitatea ei. Asta îşi spuse în gând. Dar ştia până în străfundul inimii că n-are cum să scape.

Vila Docci nu-i acordase libertatea. Dacă ar fi fost aşa, acum ar fi colindat străzile Florenţei, intrând în biserici, galerii şi muzee cu Harry. De ce o fi fost Harry cel care o vizita? Renaşterea era pasiunea *lui*, nu a lui Harry. Toată arta aia de mare impact pentru secolele următoare era acolo, la doi paşi, iar el nu era sortit s-o vadă, ignorând fără milă toate capodoperele alea. Şi pentru ce, mă rog?

Încercă să nu se gândească prea tare la motivul pentru care fusese din nou atras în hăul întunecat al suspiciunilor. Motivele păleau în faţa bunului-simţ, violau legile logicii după care îi plăcea să creadă că funcţionează. Era un teritoriu neexplorat pentru el, era ghidat doar de instincte.

Îi trecu prin minte că n-ar sta pe un scaun de bar de la *Pensione* Amorini dacă acelaşi instinct nu i-ar fi fost de-ajutor cu grădina memorială. Ca întotdeauna, toate lucrurile izvorau din şi se reîntorceau la grădină.

Signora Fanelli îl servi pe domnul singuratic cu mâncarea comandată, apoi i se alătură lui Adam la tejghea. Oare are vreo importanţă faptul că şi-a prins părul cât a stat în bucătărie?

— Mă bucur să te văd.

— Am venit să-mi iau rămas-bun. În curând o să plec.

— Pleci înainte de petrecere? se miră ea.

— Ai aflat de petrecere?

— Toată lumea ştie. Copiii de pe-aici se duc şi privesc... de la distanţă, fireşte. Şi eu mă duceam când eram mică.

— Vreau să-mi iau rămas-bun şi de la Fausto, dar nu ştiu unde locuieşte.

Ea îi desenă o hartă pe un şerveţel. El uitase că-i stângace.

Când el scoase nişte monede din buzunar să-i plătească berea, ea îi spuse:

— Nu fi prostuţ, nu vreau banii tăi. Îl conduse afară la bicicletă. N-o să-i spui despre noi, nu-i aşa? îl întrebă. Lui Fausto, vreau să zic.

— Stai liniştită, prea mă simt jenat.

Ea zâmbi a scuză.

— Nu asta am vrut să zic. Dar nu-i spui, nu-i aşa?

— Nu.

Aruncă o privire scurtă spre zidari înainte să-l sărute pe obraji.

— Adio, Adam.

— Rămâi cu bine.

— Bună.

Fausto se uită în sus cu ochii mijiţi.

— Tu?

— Eu.

Fausto amesteca mortar într-o găleată veche de tablă. Era gol până la brâu, dezvăluind un tors numai muşchi şi fibră. Se ridică în picioare şi îşi şterse sudoarea de pe frunte cu dosul antebraţului.

— Îţi place?

Îi făcu semn cu capul spre construcţia scundă, din piatră, cu acoperiş de ţiglă, la care lucra. Edificiul în sine era terminat; ridica zidurile unei curticele în faţa casei.

— Pentru porc?

— Pentru o familie întreagă de purceluşi.

— E frumoasă. Adam se uită în jur: Totu-i frumos.

Nu era politicos. Clădirea modestă a fermei era amplasată printre nişte terase săpate în coasta dealului împădurit, chiar la

sud de San Casciano. Era un loc izolat, la care se ajungea pe o potecă prăfuită, abruptă, de-abia accesibilă cu piciorul, ceea ce, probabil, explica vechiul jeep militar american parcat în faţa fermei.

— Da, nu-i rău. Ţi-e sete?

— Da.

— Du-te şi adu două beri din frigider. Trebuie să mă ocup de chestia asta acum, să nu se întărească mortarul.

La fel ca şi la ferma Antonellei, încăperile de locuit se aflau la etaj. Spre deosebire de locuinţa Antonellei, casa lui Fausto era înţesată până la refuz cu mobilă, fotografii, cărţi şi alte curiozităţi. În mijlocul mesei de la bucătărie era o cască nemţească răsturnată, vopsită roz şi folosită drept suport pentru un ghiveci, din care ieşea o ferigă bogată. Rafturile şubrede dintr-un colţ al camerei erau aproape în întregime dedicate cărţilor despre război şi bătălii istorice. Ştiind că orice întârziere în plus ar însemna că şi-a băgat nasul în lucrurile lui Fausto, luă două beri din frigider şi se întoarse afară.

De îndată ce termină de trântit mortarul în jurul câtorva blocuri de piatră, Fausto îl luă pe Adam la un tur al domeniului. Văzură viţa-de-vie, măslinii, livada, porumbul şi floarea-soarelui. Mai era şi o grădină de zarzavat întinsă, plus o şandrama de coteţ mare plin de găini ocupate să transforme resturile de mâncare în ouă. Culturile sufereau în mod clar din pricina secetei, dar asta nu părea să-l deranjeze pe Fausto.

— Tot ce-i trebuie unui bărbat, declară el cu mândrie, mai puţin o femeie cu care să împartă totul.

Băură următoarele două beri la umbra unei pergole umbrite de viţă-de-vie, de lângă casă. Adam îl întrebă ce-i cu cărţile despre bătălii stivuite pe rafturile din colţul bucătăriei.

— Mă interesează, e-adevărat. Mare parte din cine şi ce suntem se reduce la o mână de oameni care se luptă pe un câmp.

Adam zâmbi. Nu se gândise niciodată la asta în termenii aceştia.

— În 1260, povesti Fausto, Florenţa şi Siena au început un război. Pe trei septembrie. Era într-o sâmbătă.

Italiana lui Adam nu era capabilă să înţeleagă toate detaliile, dar, din câte pricepu, lucrurile s-au petrecut aşa: Siena era deja un oraş divizat în facţiuni, iar florentinii nu erau proşti. Au aşteptat până ce diferitele facţiuni au sărit unele la beregata celorlalte înainte să trimită mesagerii, doi călăreţi cu un ultimatum simplu, dar ferm: Dacă Republica Siena nu se predă imediat Florenţei, oraşul va fi ras din temelii. Nu era o ameninţare fără acoperire. Armata florentină masată la răsărit era mai mult decât capabilă s-o ducă la îndeplinire.

Singurul lucru pe care nu l-au prevăzut florentinii a fost faptul că sienezii îşi vor rezolva conflictul peste noapte. Inamicii declaraţi s-au întâlnit în faţa catedralei în aceeaşi seară şi s-au îmbrăţişat ca fraţii. Apoi s-au rugat la Fecioara Maria să-i ajute în bătălia ce avea să urmeze.

Cele două armate s-au ciocnit a doua zi la Montaperti. După cum au relatat martorii oculari, a curs destul sânge să pună în mişcare patru mori de apă. Cea mai mare parte a sângelui vărsat provenea de la florentini. Câmpul de lângă Montaperti a fost scena unui masacru şi au trecut ani de zile până când vreun animal s-a încumetat să se abată pe acolo.

— Imaginează-ţi, spuse Fausto. A doua zi era duminică. Atunci s-a întors armata sieneză în oraş. Au târâit steagul florentin pe străzi, prins de un măgar. Crezi că ticăloşii ăia de sienezi au uitat ziua aia? Fireşte că nu. Asta-i învaţă pe copii la şcoală. Li se citeşte-n ochi de fiecare dată când avem un meci de fotbal cu ei. Fausto se opri să-şi aprindă o ţigară. Oamenii se gândesc la Italia ca la o ţară veche. Nu-i aşa. Suntem tineri, mai tineri decât Statele Unite. Noi ne-am unit de-abia în 1870, nici măcar o sută de ani n-au trecut de-atunci. Încă nu suntem

o ţară şi nu vom fi o vreme. Lucrurile astea iau mult timp. Nu, ticăloşii ăia de sienezi n-au uitat de Montaperti. Face parte din fiinţa lor. La fel cum Hastings face parte din fiinţa englezilor. Aia a fost o bătălie grozavă. Ştii de ce? Pentru că o mână de oameni care au luptat pe câmpul ăla au schimbat cursul istoriei ţării tale. Fausto trase o duşcă de bere. Dar n-ai venit aici să discutăm chestiile astea, nu-i aşa?

— Aşa-i.

— Atunci, spune-mi.

— Vreau să te-ntreb ceva. E în legătură cu Gaetano.

— Gaetano?

— Grădinarul care a plecat anul trecut.

— Ştiu cine-i Gaetano.

— Unde-i acum?

— La Viareggio. Pe malul mării. Şi-a deschis un bar acolo, un loc cu ştaif — La Capannina.

— Ai fost acolo?

Fausto întinse braţele să i se vadă mai bine înfăţişarea neîngrijită.

— Tu ce crezi?

— Cât costă un bar cu ştaif în Viareggio?

— Se pare c-a moştenit nişte bani de la familia lui din sud. Era o notă de scepticism în vocea lui.

— Nu prea eşti convins.

— De unde să ştiu eu? Sau, mai bine zis, ce-ţi pasă ţie?

Adam îşi luă inima-n dinţi şi se aruncă cu capul înainte.

— Data trecută când ne-am întâlnit, spuneai că Gaetano şi-a schimbat depoziţia în legătură cu ce s-a întâmplat în seara când a murit Emilio.

— Eram beat?

— M-ai minţit?

— De ce vrei să ştii?

— Povesteşte-mi ce-ai vrut să zici.

Fausto oftă.

— Uite ce e, unchiul lui Gaetano i-a spus ceva lui taică-meu a doua zi.

— Ce?

— I-a spus că nemţii erau să-l calce cu maşina când au plecat.

— Gaetano a zis asta?

— Lui unchiu-său.

Adam rumegă această noutate.

— Deci a venit mai târziu. N-a fost acolo când s-a întâmplat.

— A fost demult. Cine ştie ce s-a întâmplat cu adevărat? Cui îi pasă?

— Mie.

Fausto se apleacă spre el.

— Ascultă-mă. Asta-i treaba familiei Docci. Tu cine eşti? Eşti aici de... cât timp... o săptămână? Nu i-ai cunoscut până acum şi, probabil, nu-i vei mai vedea niciodată. Las-o cum a picat.

— De unde ştii că nu-i cunosc de mult?

— Poftim?

— De unde ştii că nu cunosc familia Docci de mult?

— Tu mi-ai spus.

— Nu, nu ţi-am spus.

— Ba mi-ai spus.

— Nu.

— *Porca l'oca!* Uită-te la tine. Uită-te la tine! Aş arunca o găleată de apă peste tine dacă n-ar fi fântâna secată. Te-am prevenit în legătură cu locul ăla. Nu te-am prevenit? Bagă-ţi minţile în cap, asta nu-i o purtare normală, te comporţi ca un nebun. Las-o baltă.

Adam voia să-i spună că a încercat s-o lase baltă — de mai multe ori — dar n-a putut. Nu mai avea de ales în problema asta.

— Maurizio l-a ucis pe Emilio? întrebă el brusc.

— N-o să-ţi răspund la întrebarea asta.

— De ce nu?

— Fiindcă de unde mama naibii aş putea să ştiu?

— Dar crezi că-i posibil...

— Orice-i posibil.

— Ei bine, eu cred c-a făcut-o.

— Şi ce dacă?

— Cred că pot s-o dovedesc.

— Şi ce dacă poţi?

— Nu crezi în justiţie?

Fausto scoase un chicotit scurt, deznădăjduit.

— Asta-i curată nebunie. Ar trebui să pleci. Vorbesc serios. Pleacă. Du-te.

Fausto se ridică în picioare, să se facă mai bine înţeles. Nu schiţă nici un gest cum că ar vrea să-i strângă mâna, aşa că Adam se întoarse şi plecă.

22

Signora, *sunteţi trează?*

Da.

Să deschid obloanele?

Mulţumesc, Maria.

Aţi reuşit să dormiţi?

Nu mult.

A sunat Antonella. A cumpărat peşte pentru cina de astă-seară.

De care?

Are vreo importanţă? Ştie că nu-mi place să gătesc peşte.

Sunt sigură că nu l-a cumpărat ca să te supere.

O să-mi iasă prost. Întotdeauna îmi iese prost.

Maria, nu-mi amintesc ca tu să fi gătit vreodată ceva prost.

Cu excepţia mistreţului în sos de ciocolată.

Da, ăla a fost, într-adevăr, oribil. Dar asta s-a-ntâmplat acum douăzeci de ani.

Douăzeci şi trei.

Mă bucur că ai reuşit să uiţi.

Au sosit Maurizio şi Chiara.

Au trecut şi pe la vilă?

Nu, le-am văzut maşina la fermă.

Ar trebui să-i invităm la cină.

I-a invitat deja Antonella.

Aha, i-a invitat?

Îmi place Chiara.

Şi mie îmi place, Maria. Unde-i Adam?

S-a dus la plimbare cu bicicleta.

Pe căldura asta?

M-am înşelat în privinţa lui.

Nu te înmuia acum.

Poftim?

În toţi aceşti ani, de când te ştiu, nu te-am auzit niciodată recunoscând că ai greşit cu ceva.

Nu-i prost.

Nu. Dar este tânăr şi, din cauza asta, naiv.

Luna viitoare împlineşte douăzeci şi doi de ani.

Ţi-a spus el asta?

I-am văzut paşaportul.

Nu cred că-i frumos să scotoceşti prin lucrurile oaspeţilor.

I-am făcut curat în cameră. Era pe noptieră.

Atunci, eşti iertată.

Cred c-o să-l fac la cuptor.

Poftim?

Peştele, Signora.

23

CINA SE DOVEDI A FI UN CALVAR.

Faptul că era oferită în cinstea lui nu îmbunătăţi situaţia. Chestiile de genul ăsta fuseseră dintotdeauna un chin pentru el. Unii copii strălucesc de mândrie la petrecerile date de ziua lor; alţii roşesc chiar şi când reuşesc să stingă toate lumânările.

Nici faptul că îl aşezaseră faţă-n faţă cu Maurizio, într-un capăt al mesei, nu-l ajută cu nimic. Nici faptul că Harry şi Antonella se întorseseră de la Florenţa după câte două cocteiluri de căciulă şi chicoteau ca doi adolescenţi îndrăgostiţi. Şi nu-l ajuta nicicum nici faptul că acum ştia sigur că cineva — cineva de la masă, sau cineva care-i servea — îi umblase printre hârtiile din camera de studiu.

Ştia asta, pentru că pregătise o capcană, îşi stivuise carneţelele aparent vraişte, totuşi, într-un anumit fel, îşi pusese pixul pe un teanc de foi volante astfel încât avea vârful îndreptat spre colţul din stânga sus al primei foi. Simplu şi, totuşi, eficient. Ideea de a întinde o momeală îi venise în ultimul moment. Strecurase o hârtie printre foi. Pe ea era scris cu litere mari, îngroşate: ŞTIU CĂ TE UIŢI PRINTRE LUCRURILE MELE.

Oricine o fi fost, respectiva persoană îşi acoperise bine urmele. Nu foarte bine, însă. Carneţelele erau stivuite prea îngrijit, iar pixul era uşor deplasat într-o parte. Din fericire, Antonella nu se număra printre suspecţi. Întinsese capcana după plecarea ei la Florenţa cu Harry, iar cineva căzuse în ea înainte de întoarcerea lor.

Şiretlicul cu foaia de hârtie îi fusese mai puţin de folos decât crezuse. De fapt, singurul lucru pe care-l învăţase era că-i imposibil să demaşti pe cineva care ştie că încerci să-l demaşti. Vedea semne de vinovăţie oriunde întorcea capul.

Maurizio şi Chiara se mutaseră în casa din fundul curţii ceva mai devreme, peste zi. Voiau să fie prin preajmă, să ajute la pregătirile finale pentru petrecerea care avea să fie peste două zile. Într-un gest de generozitate necaracteristică — provocat, fără îndoială, de cele două cocteiluri cu gin — Harry se oferi să-şi elibereze camera, astfel încât cei doi să poată dormi în vilă.

Signora Docci îi aprecie cu amabilitate gestul nobil, dar îi atrase atenţia asupra unui lucru evident: că lipsa dormitoarelor rareori a constituit o problemă presantă la Vila Docci. Nu, aici e vorba de o chestiune de principiu.

— E ferma lor şi de-abia o folosesc. E bine s-o folosească.

— Mama are dreptate. Ne prinde bine s-o folosim, spuse Maurizio încordat.

— Este una din ultimele ocazii pe care le mai au.

Toată lumea se uită la *Signora* Docci. Ea savură momentul înainte să continue.

— Plănuiesc să mă mut acolo luna următoare.

— Mama...? se încruntă Maurizio.

— Exact, mă mut de aici, iar tu şi Chiara sper să vă mutaţi în locul meu.

— Eşti sigură?

— Bineînţeles că sunt sigură. Luna viitoare. Îşi plecă ochii modestă şi spuse în italiană: Îmi pare rău dacă a durat mai mult decât ai crezut.

Adam simţi dispreţ pentru ceea ce văzu pe chipul lui Maurizio: scânteia de satisfacţie din ochii lui, silinţa de a nu zâmbi. Curând avea să fie stăpânul Vilei Docci. Anii de aşteptare îndelungată luau sfârşit. Până la urmă, avea un motiv clar, tangibil pentru crima lui.

Maurizio trebuie să fi simţit că Adam îl studiază, deoarece mătură rapid cu privirea masa, iar expresia feţei i se schimbă brusc. Dovedea acelaşi sânge-rece cu care îi răspunsese în grădina memorială, când Adam adusese vorba despre fratricidul din *Infernul* lui Dante.

Nu-şi mai dădu jos masca pe tot parcursul cinei. Până şi atunci când lui Adam îi veni rândul să-şi povestească în detaliu descoperirile, să le afle şi Maurizio şi Chiara, expresia lui Maurizio rămase neschimbată. Nu păru deloc tulburat de toată discuţia despre crimă şi intrigă. Dimpotrivă. Participă la ea, bombardându-l pe Adam cu laude pentru realizările lui şi punându-i întrebare după întrebare, să menţină discuţia trează.

Adam începea să se îndoiască de imaginea pe care şi-o făcuse în sinea lui despre Maurizio, când îl văzu lăsându-şi încă o dată garda jos. Se întâmplă spre sfârşitul serii, chiar înainte de plecarea Antonellei.

Signora Docci lansă teoria conform căreia uciderea Florei şi a amantului ei de către Federico, imortalizată în grădină, a acţionat ca un fel de blestem asupra familiei, colorând destinele ocupanţilor vilei, condamnându-i pe cei din familia Docci la secole de nenorociri, violenţă şi tragedie.

Cuvintele ei aruncară un văl efemer peste trăsăturile lui Maurizio, un fel de tristeţe cu tentă de autocompătimire grăitoare.

— Asta-i foarte interesant, spuse el.

Chiara îi aruncă soţului o privire curioasă şi-l întrebă în italiană:

— De când eşti superstiţios?

Din momentul în care era exonerat de crimă, îi trecu prin cap lui Adam, din momentul în care i se îngăduia să se vadă

drept victima destinului implacabil, pus în mişcare de un strămoş criminal. Maurizio prea se grăbise să ia în braţe teoria nebunească a maică-sii. Iată o greşeală care redeşteptă suspiciunile adormite ale lui Adam.

Abia când Antonella se pregăti să plece îşi dădu seama Adam că n-o băgase mai deloc în seamă. Îşi dăduse atâta osteneală să transforme cina într-o ocazie specială, cumpărase doi peşti minunaţi, pe care Maria îi gătise la perfecţie, iar el de-abia îşi manifestase recunoştinţa. Mai mult decât atât, nu avea s-o mai vadă până la petrecere. Nimeni nu avea s-o mai vadă. Intervenise ceva la serviciu. Speră să iasă mai devreme vineri, dacă îi va fi cu putinţă, dar nu promite că o să apară cu mult înainte de sosirea primilor oaspeţi. Acestea fură ultimele ei cuvinte înainte să dispară în noapte.

Maurizio şi Chiara plecară imediat după ea. Adam îi văzu oprindu-se şi sărutându-se când trecură printre straturile de flori. Când *Signora* Docci anunţă că şi ea este gata de culcare, Harry îi spuse să aştepte un moment, fiindcă are ceva pentru ea. Dispăru în vilă şi se întoarse imediat cu geanta lui de umăr din piele scorojită. De acolo scoase ceva împachetat într-o bucată de pânză mânjită cu vopsea. Depuse obiectul cu atenţie, aproape reverenţios, pe masă, în faţa lui. Era lung de aproximativ treizeci de centimetri, nu foarte gros — ca un butuc subţire.

— Aveam de gând să i-l dau lui Adam. Dar este pentru tine, drept mulţumire. Dacă nu-ţi place, dă-i-l lui Adam. Iar dacă nici lui nu-i place... ei bine, mă împuşc.

Râse emoţionat.

Atunci îşi dădu seama Adam că în cârpă era împachetată una din creaţiile lui Harry. Poate ar fi trebuit să ghicească mai devreme, dar nu văzuse niciodată o creaţie de-a lui Harry de o asemenea dimensiune. Celelalte lucrări fuseseră de cel puţin trei-patru ori mai mari, sau considerabil mai mari în cazul „penisului mecanic gigant".

Porecla asta, inventată de Adam cu relativă inocenţă, aproape îi făcuse să se ia la pumni chiar acolo, în studioul de sculptură din Corsham al Academiei din Bath, în timpul singurei vizite a lui Adam. Sudată din „piese reciclate" — sintagma pretenţioasă a lui Harry pentru resturi de fier vechi — lucrarea respectivă era jumătate clădire, jumătate maşină şi, în opinia fermă a lui Adam, ţipător de falică.

O clipă chinuitoare, lui Adam îi trecu prin minte că lucrul de pe masă, chestia ce urma să fie dezvelită de Harry şi înmânată *Signorei* Docci, ar putea fi, de fapt, o machetă a aceleiaşi sculpturi, o „schiţă" premergătoare în miniatură.

Dar nu era. Era prima piesă simbolică a lui Harry pe care o vedea Adam în viaţa lui. Şi era bună. Ştiu că-i bună din clipa când o zări, fiindcă primul lui gând fu acela că puţin a lipsit să fie a lui, iar acum nu va mai fi niciodată, doar dacă nu-i plăcea *Signorei* Docci. Dar citi în ochii ei că-i place.

Era o fiinţă aproape umană, dar nu tocmai. Cocoţată pe un soclu, avea picioare lungi, fusiforme, din oţel sudat, care urcau spre un piept solid, ce amintea de toracele unei insecte. Nu avea propriu-zis piele, ci doar o împletitură neregulată de fâşii subţiri de oţel, nici una mai groasă decât un băţ de chibrit, care ajungeau la inima creaturii, lăsând privitorul fără urmă de îndoială că fusese construită dinspre interior în afară. Capul consta în două protuberanţe informe de oţel. Ca şi picioarele, braţele erau foarte subţiri şi erau ridicate deasupra ciotului ce ţinea locul capului, încrucişându-se la încheietura mâinii.

Într-un fel, micuţul om-insectă era şi robust şi delicat, nobil şi, totuşi, fragil, curajos şi, totuşi, laş.

— E făcută din oţel moale. Îţi place? tatonă Harry terenul.

— Am voie să-mi placă? răspunse *Signora* Docci. Aş vrea, dar nu sunt sigură că îşi doreşte asta.

Harry se lumină la faţă la auzul răspunsului ei. Întoarse capul pe furiş spre Adam.

— Bravo, îl lăudă el.

— Serios?

— Harry... serios.

Signora Docci ţinu sculptura la lumina lumânărilor.

— E atât de sigur pe el, dar atât de înspăimântat. Făcu o pauză: Îmi aminteşte de Mussolini la sfârşit, înainte să-l spânzure cu o coardă de pian în Piazzale Loreto.

— Ei, nu, că asta-i bună, zise Harry.

— Poate-i din cauza braţelor încrucişate deasupra capului, dar mă văd pe mine şi pe tine în adăpostul Anderson, în fundul grădinii din Kennington, când cădeau bombele.

— Şi asta-i bună, zise Harry.

— Mulţumesc, spuse *Signora* Docci. Îl ador şi o să-mi fie alături pentru tot restul vieţii.

Înainte să-şi ducă trofeul în dormitor cu ea, le spuse că nu trebuie să-şi facă griji în legătură cu ţinuta pentru petrecere; se făcuseră aranjamente în privinţa asta. Le mai spuse că se va duce la Florenţa de dimineaţă împreună cu Maria pentru proba finală a rochiei. Amândoi refuzară oferta de a merge cu ea, deşi din motive diferite.

Adam ştia că şi Maurizio şi Chiara plănuiesc să plece de dimineaţă — se duceau la nişte prieteni care locuiau în sud. Se potrivea de minune. Ocazia de a-şi băga nasul în etajul de sus al vilei prindea un contur promiţător.

— Care-i problema? întrebă Harry, în momentul în care rămaseră singuri.

— Nici o problemă.

— Ei, haide...

— N-am minţit, Harry. Mi-a plăcut sculptura.

— Nu la asta m-am referit, ştii foarte bine.

— N-am nimic. Nu sunt decât obosit şi un pic abţiguit.

— E vorba despre mama şi tata, nu-i aşa?

Se simţi prost să profite de scuza pe care i-o oferise Harry, dar asta l-ar face fericit pe frate-său. Şi aşa şi fu. Discutară

despre situaţia de acasă. Între timp, mintea lui Adam era preocupată de cu totul alte probleme. Se gândea la dimineaţa următoare şi la o modalitate de a-l îndepărta pe Harry înainte de-a vizita etajul de sus.

Soluţia practică îi veni în timp ce urcau să se culce.

— Vrei să arunci o privire şi la etajul de sus? îl întrebă el.

Ce putea să răspundă Harry? Adam deja îi spusese destule despre poveste ca să fie o perspectivă atrăgătoare. Până să termine cu relatarea mai multor detalii grăitoare aflate de la Chiara, Harry ardea deja de nerăbdare să exploreze etajul.

24

SIGNORA DOCCI ŞI MARIA PLECARĂ ÎN ORAŞ LA SCURT TIMP DUPĂ micul dejun. Harry era de părere să facă mişcarea pe loc, dar Adam era mai precaut. Li se păru o eternitate până când sedanul de lux cu Maurizio şi Chiara trecu prin faţa vilei şi dincolo de alee.

Cheia era exact acolo unde îi spusese Antonella că o va găsi: într-un sertar tainic din biroul *Signorei* Docci, din dormitor. Era mai mică decât şi-o imaginase Adam, dar funcţionă. Se potrivi la uşa din capul scărilor şi, cu puţină forţă folosită cu chibzuinţă, mecanismul se declanşă.

Prima impresie fu dezamăgitoare.

Se treziră într-un hol pătrat, sobru, din care porneau două coridoare. Asta fu cam tot ce putură să distingă până când Harry îşi aprinse bricheta şi alungă întunericul. Găsiră întrerupătorul, iar Adam răsuci comutatorul de ceramică. Nimic. Poate că nu era vorba decât de un bec ars.

Flacăra tremurătoare le dezvălui o uşă înaltă pe care se înainta din hol spre partea din spate a vilei. Era încuiată, dar

avea cheia în broască. Găsiră comutatorul din partea cealaltă a uşii, dar nici acesta nu funcţiona.

— Futu-i, făcu Adam.

— Futu-i, exclamă Harry, scăpând bricheta şi lăsându-i în beznă. Mi-am ars degetele, fir-ar să fie.

Adam îl auzi cum pipăie podeaua după brichetă.

— Hai să aşteptăm un minut până ni se obişnuiesc ochii cu întunericul.

Destul de clar, din întuneric apărură trei dreptunghiuri care licăreau slab: în partea îndepărtată a camerei mari, trei ferestre lăsau să pătrundă înăuntru lumina printre crestăturile obloanelor.

— Va trebui să deschidem una, spuse Adam. Dă-mi bricheta.

Gazul era pe terminate, dar reuşi să ajungă la una dintre ferestre strecurându-se printre piesele de mobilier. Deschise fereastra din mijloc şi împinse obloanele. Balamalele ruginite scârţâiră, iar un cuib gol de pasăre ateriză pe terasa de jos.

Lumina soarelui brăzdă violent camera. Primul lucru pe care îl remarcă Adam fu urma paşilor lui în praful gros care acoperea podeaua — dovadă a intruziunii, nu că se mai putea face ceva acum.

Deşi nu la fel de impresionantă ca încăperile de la parter, camera încă avea o anume grandoare. Avea un şemineu impozant de marmură albă, pereţii erau lambrisaţi până mai sus de înălţimea scaunelor, iar tavanul era decorat cu fresce.

— Dumnezeule, exclamă Harry, ce harababură.

Peste tot prin cameră erau aruncate bucăţi de mobilier spart. Erau console rococo, scaune tapiţate şi aurite, un divan delicat cu picioarele zdrobite şi spătarul rupt.

O ramă sculptată minuţios era tot ce mai rămăsese dintr-o oglindă străveche de deasupra şemineului. Cioburi de oglindă zăceau împrăştiate pe podeaua din faţa căminului, iar în mijlocul lor era scrumiera de marmură pe care, evident, unul dintre nemţi o azvârlise în oglindă.

— Paddler, îl atrase Harry atenţia asupra tavanului.

După cum arătau, frescele datau din secolul al optsprezecelea: excesive şi uşor sufocante, cu o grămadă de pulpiţe durdulii şi heruvimi cu obraji îmbujoraţi. Pictura centrală o înfăţişa pe Diana şi ceata ei de vânători, dar arăta mai curând ca rezultatul unui schimb sângeros de focuri. Diana fusese împuşcată între ochi. Mai avea şi urmele a două gloanţe în loc de sfârcuri. Unul dintre însoţitorii ei fusese împuşcat între picioare, iar heruvimii fuseseră luaţi la ochi ca nişte păsări nefericite.

— Mama lor de filistini! murmură Harry.

Adam rămase pe loc când Harry se aventură în camerele alăturate. Gramofonul de pe masa de la perete îi sugera că aici fusese omorât Emilio.

După spusele Chiarei, Emilio trăsese în gramofon să oprească muzica şi să le atragă atenţia celor doi nemţi ocupaţi să azvârle încă o piesă de mobilier pe fereastră. Detaliul acesta al povestirii ei părea, fără îndoială, corect. Era o gaură de glonţ în carcasa de lemn a gramofonului. Era adâncă, dar nu îndeajuns de adâncă pentru ca glonţul să fi trecut în partea cealaltă. Ceea ce însemna că ar trebui să fie încă acolo, înfipt în lemn. Doar că nu era. Cineva îl scosese cu ajutorul unui cuţit sau al unui instrument asemănător. Gaura era marcată de zgârieturi şi crestături, acolo unde cineva scobise lemnul să scoată glonţul.

— Hai să vezi asta, îl strigă Harry din camera de alături.

Deschisese toate obloanele. Adam se uită afară. Muncitorii care asamblau o platformă joasă de lemn în mijlocul straturilor de flori erau adânciţi în munca lor, însă el închise puţin obloanele.

— Hei, se plânse Harry.

— Încă se vede.

Camera servise, neîndoielnic, drept dormitor. Erau patru paturi de campanie din pânză cu aşternuturi, păturile frumos

aranjate şi pernele înfoiate. Îşi făcuseră paturile, chiar dacă ştiau că vor pleca înainte de căderea serii.

— Nu s-au atins de nimic, comentă Harry.

Nu era tocmai adevărat. În colţ erau două fişete din lemn. Conţinutul lor fusese scotocit, hârtiile fuseseră puse în grabă înapoi pe rafturi. Câteva foi volante zăceau acoperite de praf pe podea, ca nişte plătici în aşteptarea prăzii.

Cealaltă cameră era pe colţ şi, în mod clar, fusese centrul operaţional al nemţilor. Era plină de birouri de metal şi fişete, iar pe perete era prinsă o planşetă cu benzi elastice. Două maşini de scris nu mai ajunseseră în ultimul camion care pleca şi, judecând după moviliţa de funingine din cămin, o grămadă de hârtii sfârşiseră arse. Harry păru mai mult decât fericit să-şi bage nasul peste tot, aşa că Adam se strecură afară.

Se întoarse la scena crimei şi încercă să-şi imagineze evenimentele care se petrecuseră: Emilio şi Maurizio intrând pe uşă, cei doi nemţi ocupaţi la fereastră, întorşi cu spatele, nesesizând faptul că venise cineva din cauza muzicii care urla din gramofon. Îl văzu pe Emilio inventariind distrugerile din jurul lui — oglinda spartă, găurile de glonţ din fresca de pe tavan — înainte să-şi îndrepte arma către gramofon şi să tragă.

Era uşor să-ţi imaginezi discuţia aprinsă care a urmat, aşa cum i-o descrisese Chiara. Ce mai spusese? Că Emilio stătea lângă şemineu când a fost împuşcat.

Adam se apropie. Examină marmura şi pereţii din jur să vadă dacă nu sunt urme de gloanţe rătăcite, dar nu găsi nimic. Atunci observă ceva: covoraşul din faţa căminului nu era pe centru. Fusese tras câţiva centimetri într-o parte. Se lăsă pe vine şi dădu la o parte colţul covorului.

Pata era mare şi neregulată. Emilio sângerase din belşug.

Băltoaca de sânge era încă proaspătă când fusese acoperită, judecând după pata în oglindă de pe spatele covorului. Dar nu asta îi atrase atenţia lui Adam, ci gaura de glonţ din parchet,

aproape de mijlocul petei, uşor de trecut cu vederea dacă lumina nu ar fi căzut oblic.

Se trase mai aproape şi îşi trecu degetul în jurul marginii adânciturii. La fel ca şi în cazul gramofonului, găsi scrijelituri în lemn, acolo de unde fusese extras glonţul. Asta trebuie să se fi petrecut la ceva timp după eveniment, altfel, sângele proaspăt s-ar fi scurs în scrijelituri, pe când aşa se vedea lemnul nou, curat.

Glonţul dispăruse, dar adevărul trist rămăsese: Emilio nu fusese împuşcat de nemţii din partea cealaltă a camerei; fusese executat de aproape, când era deja la podea.

Auzindu-l pe Harry că se întoarce, Adam puse covorul la loc şi se ridică în picioare.

Restul zilei trecu ca prin ceaţă, era complet năuc. Harry dădu un telefon, apoi îl anunţă că se duce în oraş. Era ultima şansă să o mai întâlnească pe suedezo-finlandeză. Prietenul ei urma să se întoarcă în weekend, iar Harry plănuia să plece la Veneţia duminică.

— O zi cât să-mi revin după petrecere, apoi o iau la picior. Zi-mi c-o să-ţi fie dor de mine.

— O să-mi fie dor.

— Ai fost aproape convingător.

— E adevărat.

— Atunci, ăsta-i momentul să aduc vorba despre un mic împrumut pentru restul călătoriei.

— De-ndată ce îmi pun ordine în gânduri şi văd ce planuri am eu însumi.

Ceea ce era mai uşor de spus decât de făcut.

Se simţea amorţit, incapabil să gândească limpede, după ce făcuse descoperirea de la etajul de sus. Era lucrul cel mai apropiat de dovadă palpabilă pe care o avea contra lui Maurizio — nu,

singurul lucru de până acum care se apropia de orice fel de dovadă. Restul erau pure speculaţii izvorâte din zvonuri şi intuiţie.

Gaura de glonţ din podea schimba totul. Emilio a fost executat când zăcea pe jos. Asta contrazicea întru totul declaraţiile lui Maurizio şi Gaetano despre cele întâmplate în seara aia şi dovedea complicitatea lor în comiterea crimei. Cât despre Benedetto, acum îi era clar că descoperise adevărul. Cine altul decât Benedetto să fi scos gloanţele din podea şi din gramofon? Având de ales între a-şi denunţa singurul fiu care-i mai rămăsese şi a nu face nimic, Benedetto optase pentru o a treia soluţie — a sigilat etajul de sus şi l-a îngropat pe Emilio în capela familiei, un memento aspru şi tăcut, conceput pentru Maurizio, să-şi amintească fapta mârşavă.

Dar Benedetto nu se oprise aici. Purtarea lui bizară de imediat după moartea lui Emilio îţi sugera un alt plan. Prin sigilarea etajului de sus, conservase scena crimei, cu indiciile ei compromiţătoare. De ce făcuse asta? Pentru ca într-o bună zi altcineva să descifreze adevărul? Şi, atunci, de ce luase arma lui Emilio şi o zidise în spatele plăcii din capelă, împreună cu gloanţele? Fiindcă aceste urme palpabile ale crimei ofereau dovada balistică irefutabilă că Emilio fusese ucis cu propria lui armă? Părea destul de posibil. Părea mai mult decât posibil.

Toate bune şi frumoase, doar că acum Adam se găsea în faţa celei mai mari dileme din viaţa lui. Să acţioneze sau să facă ceea ce făcuse Benedetto: nimic? De ce-ar duce el lucrurile mai departe, dacă tatăl victimei a ales să nu facă asta? Era o treabă serioasă. Era vorba despre o crimă. Şi se miră că nu îşi dăduse seama până acum de grozăvia la care se înhămase.

Instinctul îi dictă să se îndrepte spre grădina memorială. Acolo se ducea, de regulă, să-şi adune gândurile. Nu şi de data asta, totuşi. Dacă intenţiona să se confrunte cu nişte adevăruri limpezi şi dure, nu putea risca să se expună influenţei exercitate asupra lui de grădină.

Era o idee ridicolă şi nu una pe care s-o împărtăşească cu altcineva, dar încă avea sentimentul neliniştitor că Flora Bonfadio, moartă la 1548, era de vină în mare măsură pentru noua încurcătură în care se află. Îl îndreptase pe drumul acesta şi-i fusese lumina călăuzitoare în tot acest timp. Scânteia de culpabilitate din ochii lui Maurizio, revelaţia în legătură cu paternitatea lui Emilio — şi alte descoperiri — toate i se arătaseră în timp ce hălăduia prin regatul ei.

Nu putea să alunge nici senzaţia că ea a fost cea care exercitase şi un control similar asupra lucrurilor legate direct de ea. Îl înghiontise, îl linguşise, îl tachinase, dezvăluindu-i propria poveste tragică cu ţârâita, de parcă aşa ar fi vrut ea. Cum să se bucure de o cină dată în cinstea lui, când el nu descoperise nimic din ceea ce ea nu alesese deja să-i împărtăşească? Iar acum, că ea, în sfârşit, a rupt tăcerea de secole, de ce are senzaţia neliniştitoare că aşteaptă, în schimb, ceva de la el?

Nu, nu grădina memorială era locul spre care să se îndrepte pentru clarificări. Avea nevoie să fie la distanţă de ea, la mare distanţă. De aceea luă bicicleta şi o porni în sus, spre dealuri.

De-ndată ce dădu cu ochii de indicator, ştiu că se va îndrepta într-acolo. Sant'Andrea in Percussina nu era un sătuc ci, mai degrabă, un cătun înşirat de-a lungul unui drum de ţară, genul de loc prin care treceai fără să-i acorzi o prea mare atenţie. Dar dacă era să te iei după Fausto, aici scrisese Niccolò Machiavelli una dintre cele mai controversate şi profetice lucrări de ştiinţă politică: *Il Principe*.

Fausto avea dreptate. Prima persoană pe care o abordă Adam îl călăuzi spre căsuţa modestă, din piatră, care odinioară fusese reşedinţa rurală a lui Machiavelli. Stătea parcă adormită, cu obloanele coborâte nu doar împotriva căldurii. Înconjură grădina neîngrijită din spate şi încercă să şi-l imagineze pe

Machiavelli plimbându-se pe acolo, plăsmuind tot felul de idei, sau stând aplecat deasupra mesei, aşternând cuvinte cu pana.

Cunoştea bine cartea. Era scurtă, la obiect, fără compromisuri, un manual pentru conducători, despre cum să obţii şi să-ţi menţii puterea politică. Machiavelli nu evitase realităţile mai neplăcute ale lumii politice. Orice era acceptabil atâta timp cât slujea scopul principal: supravieţuirea statului. Asta era marea prioritate. Chiar şi imperativele religioase şi morale trebuiau ignorate de un conducător dacă intrau în contradicţie cu propriile interese.

În secolele care trecuseră de-atunci, tot felul de oameni, cu tot felul de convingeri politice, adaptaseră modelul lui Machiavelli de artă a guvernării la scopurile lor personale, iar acum Adam se trezea că încearcă să-şi afle îndrumarea de la *Principele*, din pragmatismul fără echivoc al cărţii.

Indiferent de ceea ce făcuse sau nu Maurizio la etajul de sus al Vilei Docci în urmă cu paisprezece ani, ce-avea de gând să facă Adam acum? Să-l confrunte pe Maurizio cu o acuzaţie directă, pe baza câtorva dovezi anemice? Să se ducă la *Signora* Docci şi să-i expună cazul? Fireşte că nu. Împinsese lucrurile cât de departe putuse. Maurizio nu va fi deferit justiţiei, după cum nici Federico Docci nu fusese la vremea lui. Ce rost avea să-şi închipuie altceva?

După asta, hotărârea pe care o luă veni ca de la sine.

25

PE ADAM ÎL TREZIT ZGOMOTUL JETULUI DE APĂ CE SE AUZEA DIN baie.

— Hei? protestă el ameţit.

— Şi a ta e maro.

Se uită la ceas. Dormise zece ore. Nici nu-şi amintea de când nu mai dormise zece ore.

— Poftim?

Harry apăru în pragul uşii de la baie.

— Şi apa ta e maro.

Era nebărbierit şi îmbrăcat cu aceleaşi haine pe care le purta când se îndreptase către Florenţa.

— Te-ai întors de-abia acum?

— Îhî.

— Ai rămas acolo peste noapte?

— Întotdeauna eşti aşa de isteţ la prima oră? Da, am rămas peste noapte. Iar acum m-am întors, vreau să fac baie şi apa-i maro.

Adam se întoarse pe partea cealaltă.

— Plânge-te la administraţie, cere să ţi se dea banii înapoi.

Harry se trânti pe saltea.

— Ai avut o seară minunată, nu-i aşa?

— Greu de imaginat, ţinând cont că n-ai fost aici.

— Vrei să-ţi povestesc despre seara mea?

— Nu tocmai.

Harry îi arătă obrazul cu degetul.

— Iubitul s-a întors mai devreme.

Adam încercă să se adune. Harry era uşor decolorat în colţul gurii.

— Ţi-a tras un pumn?

— Aş vrea eu. M-a luat la palme.

— Te-a pălmuit?

— E umilitor, te asigur, mai nasol decât ţi-ai imagina, să fii pălmuit de un italian pirpiriu şi foarte nervos.

— De ce te-a pălmuit?

— Păi, nu pentru că i-am băut laptele din frigider.

— Credeam că tipa locuieşte cu două fete.

— Ne-am dus la el acasă.

— Harry, de ce mama naibii te-ai dus la el acasă?

— Pentru privelişte. Are o privelişte minunată, de-a lungul râului, cu Ponte Vecchio, cu tot dichisul. Nu trebuia să se întoarcă decât azi.

— Mă dau bătut.

— Asta a zis şi el.

— Ce?

— Când l-am apucat de beregată. „Mă dau bătut." Vorbea bine engleză.

Imperfectul folosit de Harry era mai mult decât îngrijorător.

— Nu l-ai ucis? Spune-mi că nu l-ai ucis.

— Fireşte că nu, dar după asta nu mai puteam rămâne acolo.

— Nu mai spune! Pe bune?

— Ne-am întors acasă la ea. Era supărată. M-a rugat să mai rămân cu ea şi am rămas. Tocmai m-a adus înapoi cu scuterul. E o Lambretta.

— Harry, nu-mi pasă.

— Cred că o să-mi iau şi eu una — o Lambretta neagră.

— Cu ce? Eşti lefter. Întotdeauna ai fost lefter.

Harry se întoarse pe-o parte şi-i rânji lui Adam.

— Mă bucur c-ai adus vorba.

— De cât ai nevoie?

— Nu ştiu. Oricât poţi să-mi dai.

— Ia-i pe toţi.

— Serios?

— Plec şi eu duminică, odată cu tine. Ce-a rămas e-al tău.

Harry se minună.

— De ce pleci?

— Vreau să mă duc acasă. S-o văd pe mami. Sună penibil, nu-i aşa?

— Nu, răspunse Harry. Nu dacă asta înseamnă că primesc eu toţi banii.

Spre mijlocul dimineţii, la vilă ajunse o mică armată. Camioanele şi dubele se luptau pentru spaţiu în curte, descărcând de toate, de la flori până la mâncare, de la ceramică până la lampioane chinezeşti. Erau până şi doi porci la proţap, gata de rumenit.

Întreaga operaţiune se desfăşură cu o precizie militară, coordonată de o mână de generali angajaţi pentru acest eveniment, cu *Signora* Docci şi Maurizio pe post de comandanţi supremi. Ea părea mult mai dispusă să-l implice şi să-i acorde dreptul la opinie decât cu o zi înainte.

Maria se agita în stilul ei eficient şi formidabil, dornică să-şi exercite autoritatea asupra persoanelor din afară — o categorie din care, în viziunea ei, evident că făceau parte şi Harry şi Adam. Se treziră trimişi să rezolve o grămadă de comisioane. La întoarcerea dintr-o astfel de misiune, Adam se trezi singur cu Maria în bucătărie.

— *La signora* doreşte să te vadă în camera de studiu.

Acestea erau primele cuvinte pe care le auzea rostite de ea în engleză. Avea un puternic accent italian, dar intonaţia îi era perfectă. Spera că uşoara notă prevestitoare de rău din glasul ei era o pură întâmplare.

Signora Docci era, într-adevăr, în camera de studiu. Şedea la biroul unde Adam petrecuse atât de mult timp. Iar pe mijlocul biroului trona un cuib de pasăre. Prăfuit şi uscat, mai era şi spart după picajul de la fereastra ultimului etaj. Adam se înjură în gând pentru această scăpare.

— Maria l-a găsit pe terasă ieri. Nu există decât un singur loc de unde ar putea să provină.

Glasul ei nu suna ostil, dar avea privirea tăioasă ca niciodată.

N-avea nici un sens să facă pe prostul. Ultimul etaj era plin de urmele paşilor lor. Probabil că deja verificase.

— Antonella ţi-a spus unde-i cheia? Sper că da. Nu mi-ar plăcea să ştiu c-ai cotrobăit prin lucrurile mele ca s-o găseşti.

— Nu-i vina ei. Eu am tot bătut-o la cap.

— De ce?

Adam ridică din umeri.

— Curiozitate morbidă. Scena neatinsă a unei crime. Un moment îngheţat în timp.

Tot ce spunea era adevărat, exact aşa simţise totul. Aproape că până şi sieşi îi sunau convingător vorbele astea.

— Şi a meritat?

— Să merite?

— A meritat să rişti prietenia noastră?

Lui Adam îi stătu mintea-n loc. Nu putu decât să gândească: Dumnezeule, engleza ei e formidabilă.

— Îmi pare rău, spuse el cu glasul pierit.

— Nu mă supăr că m-ai insultat pe mine, dar l-ai insultat şi pe Benedetto. Ştiai că asta a fost dorinţa lui.

— Da.

După un lung moment, ea îşi împreună mâinile.

— Bine. Hai să nu lăsăm asta să ne strice ultima săptămână petrecută împreună.

— O să plec cu Harry duminică.

— Ah.

Ea păru surprinsă, chiar dezamăgită.

— Mi-am terminat munca de cercetare în legătură cu grădina.

— Am crezut că încă mai ai câteva semne de întrebare.

Mai erau, şi nu în ultimul rând: Oare grădina ascunde vreun indiciu legat de identitatea iubitului Florei? În bibliotecă nu mai găsise nici o informaţie despre Tullia d'Aragona după dispariţia ei bruscă din viaţa publică, în anul când a murit Flora. Era, fără doar şi poate, un candidat demn de luat în seamă. Poetul cocoşat, Girolamo Amelonghi, părea un pretendent mai puţin probabil, iar multe din celelalte nume de pe listă le-a exclus din cauză că i-au supravieţuit Florei cu mulţi ani. Mai erau câţiva indivizi care trebuiau cercetaţi mai îndeaproape, dar asta cerea o bibliotecă mult mai vastă decât cea pe care i-o oferea Vila Docci.

— La care nu vom şti niciodată răspunsul cu certitudine.

— Da, probabil ai dreptate, recunoscu *Signora* Docci.

Primul lucru pe care îl făcu Adam fu să-l caute pe Harry. Îl găsi în curte, unde două cisterne cu apă umpleau fântâna secată a vilei. Antonella era şi ea acolo — tocmai sosise — ceea ce însemna că avea să aibă doar o dată discuţia preconizată.

— Un nenorocit de cuib? se miră Harry.

— *Merda*, exclamă Antonella.

— Nu mi-a părut foarte supărată.

Antonella nu era convinsă.

— Vom vedea.
— Îmi pare rău, a fost numai vina mea.
— N-o să te contrazic, spuse Harry.

Avură cu toţii un rol în transformarea grădinii din jurul vilei într-un spaţiu destinat unei cine în aer liber. Mese rotunde aşternute cu feţe de masă albe răsăriră ca ciupercile în jurul straturilor de flori şi fură rapid ornate cu farfurii de porţelan fin, tacâmuri de argint şi pahare de cristal. Petrecerea se desfăşura în toţi anii la fel: cu băuturi pe terasa vilei, cina în grădină, apoi dansul pe terasa inferioară din faţa vilei. O coborâre treptată spre destrăbălare, remarcă Harry. Se pare că nu se înşela prea mult. Evenimentul căpătase o oarecare reputaţie de-a lungul anilor.

Încercarea mare prin care trebui să treacă Adam fu în clipa când se trezi făcând echipă cu Maurizio şi trebuind să decidă amplasarea felinarelor pe terasă. Petrecură mai bine de o jumătate de ceas unul în compania celuilalt, iar Adam se simţi uşurat să constate că nu îşi pierduse sângele-rece în tot acest timp. Nici măcar nu fu nevoit să facă eforturi prea mari. Problema vinovăţiei sau inocenţei lui Maurizio încetase să mai reprezinte o chestiune arzătoare, pentru simplul motiv că orice alte speculaţii erau, până la urmă, inutile. În plus, exista o explicaţie inocentă pentru toate, chiar dacă trebuia să siluieşti puţin legile probabilităţii.

Sporovăiră relaxaţi în timp ce îşi vedeau de instalarea lampioanelor. Chiar exista o oarecare intimitate în felul în care se tachinau. Bănui că nu doar schimbarea felului în care vede situaţia e de vină pentru noua familiaritate dintre ei. Şi încordarea lui Maurizio se mai domolise de când maică-sa anunţase că în curând va părăsi vila, lăsând-o fiului ei.

Biblioteca şi camera de studiu fură desemnate drept cartierul-general al cohortelor de chelneri, chelneriţe şi barmani care năpădiseră vila. Adam fu rugat să-şi strângă toate cărţile şi însemnările. Când le cără la etaj în camera lui, o găsi pe Maria punându-i pe pat un smoching, împreună cu o cămaşă, papion şi butoni. Mai adusese şi o pereche nou-nouţă de pantofi de lac negri. Le poate păstra, îi explică Maria; erau un dar din partea *Signorei* Docci. O privire rapidă aruncată în camera lui Harry îl lămuri că şi el primise aceeaşi ţinută de seară.

Signora Docci le primi cu indiferenţă mulţumirile, apoi se retrase în camera ei, să se odihnească înainte de începerea festivităţilor. Antonella îi anunţă că se duce acasă. Fratele ei, Edoardo, şi Grazia or să rămână la ea peste noapte şi încă mai are paturi de făcut şi lucruri de pus la punct. Adam o conduse la maşină, pe care o parcase în curtea fermei, departe de agitaţie. Porniră pe cărarea care ducea în josul văii de la terasa inferioară. Se plimbase de câteva ori prin curtea fermei, dar nu observase niciodată uşile de lemn înalte, încastrate în colina de gresie pe care era cocoţată Vila Docci.

— Acolo se fac vinul şi uleiul de măsline, îi explică Antonella.

Când ea îi propuse un tur rapid, n-o refuză. Era prima lui ocazie de a fi singur cu ea de câteva zile încoace.

La început sesiză scăderea spectaculoasă a temperaturii, apoi îl izbi mirosul. De-a lungul secolelor, pereţii din rocă poroasă se îmbibaseră de miros ca un burete. Teascurile uriaşe în care strugurii erau zdrobiţi cu picioarele şi apoi lăsaţi să fermenteze erau pătate de la recoltele trecute şi frecate lună în aşteptarea recoltei următoare, care deja dădea în pârg pe colinele din jur.

Trecură de la mirosul slab, îmbătător, de *tinaia* la mirosul puternic de *frantoio*. La lumina becurilor fără abajur, Antonella îi explică cum, mai întâi, măslinele sunt zdrobite sub o piatră de moară gigantică pusă în mişcare de boi, ale căror copite potcovite au trasat de-a lungul secolelor o brazdă circulară în podeaua din stâncă. Presa semăna cu un instrument medieval

de tortură, cu şurubul ei enorm şi cu jugul îmbucat cu fier. Întreaga operaţiune are nevoie de modernizare, îi mai spuse Antonella, dar *Signora* Docci nu vrea să arunce echipamentul străvechi atâta timp cât încă funcţionează.

— Trebuie să vii să-l vezi când funcţionează.

— E o invitaţie?

— N-ai nevoie de invitaţie.

Se întoarseră înapoi prin labirintul subteran.

— *Nonna* spune că pleci duminică.

— Aşa plănuiesc.

— A trecut repede perioada petrecută aici.

— Prea repede.

Antonella se opri la uşă.

— O să fac asta acum pentru că mai târziu n-o să se poată.

Făcu un pas spre el şi-l sărută, o îmbrăţişare delicată şi stăruitoare. Când ea stinse lumina, lăsându-i brusc în întuneric, el presupuse că asta e preludiul unui moment mai intim. Dar ea se furişă afară, ferindu-se jucăuşă de îmbrăţişarea lui.

O ajunse din urmă când ea tocmai urca în maşină.

— Să nu întârzii, îl sfătui ea.

— Să întârzii?

— La cocteilurile *Nonnei*, pe terasă.

Nu întârzie, deşi pierdu zece minute luptându-se cu papionul. În cele din urmă, i-l prinse Harry, ceea ce fu o surpriză. Primul lucru pe care îl observară coborând la parter era că sculptura lui Harry înlocuise tigrul din bronz de pe măsuţa din holul de la intrare — o onoare indubitabilă, dar şi prilej de consternare pentru Harry.

Era o întrunire mică, membrii familiei şi tovarăşii lor de viaţă. Adam o recunoscu imediat pe mama Antonellei: avea acelaşi păr negru strălucitor, aceiaşi ochi migdalaţi, aceeaşi

bărbie mândră. Era o femeie frumoasă, atrăgătoare, sugerând, vag, că-i şi periculoasă. Era mai în vârstă decât şi-o imaginase sau, poate, sosise momentul să plătească preţul vieţii trăite la maximum. Prin Riccardo, iubitul ei, arăta lumii că încă se ţinea bine. Brunet, cu bărbia proeminentă, cam la treizeci şi ceva de ani, era un bărbat nefiresc de atrăgător. În ciuda tuturor aparenţelor, era şi foarte cultivat şi amuzant. Era violoncelist într-o orchestră din Roma, deşi nu-i făcea plăcere să vorbească despre asta. Era prima seară de vineri pe care o avusese liberă de luni de zile şi ultimul lucru pe care şi-l dorea era să discute despre muzică — voia să-şi amintească cum îşi petrec oamenii raţionali serile de vineri.

Când sosiră, Antonella şi Edoardo îşi salutară mama cu căldură. Nici unul dintre ei nu-l mai întâlnise pe Riccardo, iar în timp ce Caterina făcea prezentările, Adam putu să admire această scenă.

Antonella avea o rochie din mătase bleumarin în ape, care curgea pe silueta ei zveltă, bronzată, ca un lichid. Bretelele înnodate la ceafă îi lăsau spatele şi braţele goale, în timp ce decolteul adânc, în V, flirta aţâţător cu dezastrul. Avea părul despletit, dar prins cu clame care-i lăsau fruntea liberă şi-i dezvăluiau sfidător cicatricele.

Pesemne că se holba la ea ca un idiot, deoarece Harry se trase mai aproape şi-i şopti la ureche:

— Nu că-i formidabil să admiri lucrarea lui Dumnezeu?

Evenimentul decurse în mod plăcut, cu ajutorul chelnerilor atenţi, care umpleau la nesfârşit cupele de şampanie. *Signora* Docci arăta magnific într-o rochie de seară verde-smarald, culoarea vie, îndrăzneaţă, asortându-se cu dispoziţia ei. Doar Maurizio părea un pic indispus şi asta numai când se afla în compania lui Adam. Simţea ostilitatea pe care o emana Maurizio, topind amintirea relaţiei lor relaxate de mai devreme, de peste zi. Nu avu timp să mediteze prea mult pe tema asta căci Maria ieşi pe terasă cu vestea că sosesc primii oaspeţi. *Signora* Docci

se duse în holul de la intrare, să-şi facă datoria de gazdă. Cei doi copii şi patru nepoţi o însoţiră.

— E timpul ca familia Docci să zâmbească şi să joace rolul familiei, comentă Riccardo, oarecum pe nedrept, i se păru lui Adam.

Reputaţia petrecerii se dovedi a fi o profeţie împlinită. Îi fu clar de la început că oamenii erau hotărâţi să se distreze pe cinste. Cei mai mulţi sosiră în prima jumătate de oră, un şuvoi constant de oameni care în curând umplu terasa din spate până la refuz. Unii se îndreptară spre grădină şi terasa inferioară. Era o privelişte idilică: cupluri bine îmbrăcate plimbându-se în amurg, pe fundalul dealurilor unduitoare, în acompaniamentul unui cvartet de coarde.

Harry îl trase pe Adam deoparte şi îl anunţă cu răsuflarea tăiată că tocmai a întâlnit-o pe cea mai uimitoare femeie. Faptul că era măritată părea să nu aibă vreo importanţă, iar Harry plecă în grabă să facă nişte schimbări în aranjamentul locurilor de la masă.

Adam o căută din ochi pe *Signora* Docci, care discuta cu un cuplu de vârstă mijlocie. Ea se folosi de sosirea lui drept scuză să o şteargă, îşi strecură braţul pe sub al lui şi îl luă deoparte.

— Unde mergem?

— Oriunde.

Pe drum, pe treptele care duceau spre grădină, îl lămuri că bărbatul e un prieten de-al lui Maurizio, tot un fost partizan din anii războiului. Şi, la fel ca mulţi alţi partizani pe care-i cunoaşte, s-a concentrat mai puţin pe lupta împotriva nemţilor şi mai mult pe jefuirea fabricilor distruse de inamicul aflat în retragere. Fiind primii care ajungeau la scena dezastrului, membrii rezistenţei italiene aveau adesea posibilitatea să controleze pe piaţa neagră afacerile cu orice produse care supravieţuiau distrugerii. Mai întâi, pantofii de la fabrica Poggibonsi, apoi pălăriile de la Impruneta.

— El, spuse ea, dând din cap spre individ, a venit la uşa noastră cu amândouă. Preţurile erau ridicole. Râse scurt: Eroii noştri. Uită-te la ei acum — nu vezi nici o diferenţă.

Adam se văzu nevoit s-o întrebe:

— Şi Maurizio?

— Hai să spunem că nouă nu ne-a vândut nimic.

Zâmbi şi dădu din cap aprobator spre liderul cvartetului de cameră în timp ce traversau grădina. Se opriră la balustradă şi priviră terasa de sub ei, cu contururile dealurilor din depărtare deja estompate.

— Se schimbă atât de repede.

— Ce anume?

Doar nu se referea la privelişte. Nişte ţărani din Evul Mediu n-ar fi arătat deloc ciudat aici.

— Lumea. Sau poate că fiecare epocă o fi crezând cam acelaşi lucru.

— Poate.

— Vin schimbări mari. Se vede peste tot... în muzică, teatru, filme, artă. Uită-te la sculptura lui Harry. Ai mai văzut vreodată aşa ceva? Nu-i asculta pe politicieni, uită-te întotdeauna la artişti, ei sunt primii care ne vestesc încotro ne îndreptăm.

— Ai discutat cu el?

— Cu Harry?

— Nu-i pentru prima oară că aud argumentele astea.

Ea râse.

— Ei bine, ăsta îmi aparţine.

Fură abordaţi de un cuplu în trecere. Schimbară câteva politeţuri, Adam fu prezentat de *Signora* Docci, dar perechea prinse din zbor aluzia voalată a gazdei şi nu după mult timp îşi urmă drumul.

Signora Docci îşi înfipse vârful bastonului în pietrişul de la picioarele lor şi îşi contemplă o clipă opera înainte să ridice privirea.

— Ai un talent, Adam, nu-l irosi.

— *Ai vorbit* cu el.

— Are dreptate. Vezi lucruri pe care alţii nu le văd.

— Sau poate că sunt atât de banal încât mă deranjează orice nu-i aşijderea.

Ea râse.

— Îmi pare rău că pleci. Îmi pare rău, de asemenea, că ne întâlnim la sfârşitul vieţii mele. Cred că am fi putut fi prieteni foarte buni.

Amuţi, cuprins de jenă. Nimeni nu-i mai vorbise vreodată aşa.

— Să ţii minte vorbele mele, spuse ea.

— O să le ţin.

Signora Docci se întoarse greoi şi examină cu un ochi aprobator vila — agitaţia şi freamătul de pe terasă, apusul de soare care dezmierda acoperişul.

— Acum, du-o pe bătrânica asta la oaspeţii ei. E timpul să-i invităm la cina.

Harry aranjase lucrurile în aşa fel încât *Signora* Pedretti — noua dragoste a vieţii lui — să stea între ei.

— Pune-mă într-o lumină bună, îi ceru Harry, văzând-o că se apropie de masa lor.

— Cum?

— Fii tu însuţi şi-atâta tot.

Signora Pedretti era tânără, mignonă şi impertinent de frumoasă. La încheieturi îi străluceau brăţările de aur, iar gura îi era o pată de culoare surprinzătoare. Nu păru nici pe departe la fel de uimită ca Harry de faptul că providenţa i-a adus din nou laolaltă. Şi nici nefericită.

Se dovedi a fi o companie considerabil mai bună decât femeia din stânga lui Adam, care se însufleţi doar când, într-un târziu,

el îi remarcă bijuteriile orbitoare de la gât. Era franţuzoaică, pariziană, măritată cu gentlemanul american care perora în colţul îndepărtat al mesei despre avantajele îngrăşămintelor şi hibrizilor cerealieri pe care-i vinde italienilor. Dumnezeu ştie câţi bani a făcut importând „produsul american superior", cum îi zicea — o grămadă, dacă ar fi să judeci după colierul nevestii-sii — dar vorbea ca un om aflat într-o misiune umanitară. Italia era săracă, pustiită de război, şi avea o nevoie disperată să fie readusă urgent în secolul douăzeci. El, fireşte, e mândru să-şi joace rolul în această misiune caritabilă.

Cuvintele lui, se vedea cât colo, îi enervau pe italienii de la masă, dar din politeţe, sau poate de uluială, îşi ţinură în frâu sentimentele. Până la urmă, o englezoaică fu cea care aprinse scânteia. Adam îi fusese prezentat ceva mai devreme — o făptură înaltă, palidă, slăbănoagă şi austeră, cu un nas osos, acvilin, şi pleoape mari, care-i dădeau un aer fals de plictiseală. Avea o înfăţişare aparte şi familiară, un soi de urâţenie parcă anume rezervată nobilimii engleze.

Aceiaşi ochi lugubri luciră acum de răutate în timp ce se aplecă să vadă mai bine chipurile italienilor aşezaţi în jurul mesei.

— Întâmplător, cunosc mulţi americani, spuse ea cu accentul ei tăios, şi vă rog să nu vă închipuiţi nici măcar un moment că sunt cu toţii ca Seymour.

— Vera...

Glasul lui avea o notă de toleranţă prietenoasă ce sugera că se cunosc bine.

— Nu vezi că ăştia doar te tolerează? Îţi consideră opiniile jignitoare. Ca şi mine.

— Dar nu vreau să jignesc pe nimeni.

— Ştiu, replică Vera cu un zâmbet răutăcios, e-o chestie înnăscută.

Seymour râse din toată inima.

— *Touché.*

— Dacă Statele Unite sunt atât de îngrijorate de comunism şi interesul manifestat de Rusia pentru Italia, ceea ce-i o chestiune discutabilă acum, că-i prim-ministru omuleţul ăla caraghios, Hruşciov, ar trebui să petreci mai puţin timp tratând ţara asta ca pe o piaţă de desfacere pentru bunurile tale şi mai mult timp făcându-ţi prieteni.

Dezbaterea care urmă ţinu tot timpul antreului de calcan şi o bună parte din porcul fript la proţap, împănat cu usturoi şi rozmarin (care avea un gust excelent, pe măsura mirosului îmbătător din timpul după-amiezii). Fu o discuţie aprinsă şi îndeobşte paşnică despre fascişti, monarhişti şi democraţie, sărăcie, suprapopulare şi dorinţa Americii de a crea o lume după chipul şi asemănarea ei. Până şi Harry şi *Signora* Pedretti se întrerupseră din flirtul lor cu glas scăzut să intervină cu un comentariu din când în când.

Seymour îşi susţinu dârz şi cu demnitate punctul de vedere, fără să-şi piardă o clipă jovialitatea studiată, în timp ce nevastă-sa deveni ţâfnoasă şi înverşunată. Credinţa ei nestrămutată în puterea izbăvitoare a prosperităţii economice purta toate semnele bigotismului. Dumnezeul ei era unul singur, iar toţi necredincioşii erau hărăziţi damnaţiunii, sau mai rău: comunismului.

Discuţia se stinse treptat în timpul budincii, în timpul căreia se iviră primele stele, felinarele fură aprinse în grădină, iar Adam se întrebă cât o să mai reziste fără s-o vadă pe Antonella. În momentul în care orchestra începu să cânte pe terasa de jos, dădu pe gât restul cafelei şi porni în căutarea ei.

Lumea se ridica de la mese, îndreptându-se spre ringul de dans. O zări prin mulţimea de oameni stând de vorbă cu Maria, care renunţase la refugiul ei din vilă. Maria zâmbea — ceea ce arareori se întâmpla — dar mâinile ei sugerau altceva. Gesticula rapid şi expresiv în timp ce vorbea. Ochii ei negri îşi pierdură din strălucire când îl zări pe Adam apropiindu-se şi rămase doar cât să-i răspundă la salut.

— Biata Maria, o compătimi Antonella.

— S-a întâmplat ceva?

— Nimic, doar că-i un pic abţiguită. Îl luă de braţ: Vino, vreau să-ţi prezint pe cineva.

Bătrânelul în cauză era pe cale să adoarmă, creştetul lui chel trasând un cerc leneş în aer. Masa la care era aşezat era pustie, cu excepţia unui tânăr cuplu cufundat în conversaţie, imaginea dorinţei abia stăpânite. Când Antonella şi Adam se aşezară de-o parte şi de alta a bărbatului, acesta tresări ca un soldat căruia i se ordonă „drepţi!".

— Rodolfo, el e Adam, îl prezentă Antonella în italiană.

Capul lui Rodolfo se răsuci brusc.

— Adam?

— Cel cu grădina...

— Ah, Adam cel cu grădina. Vorbeşte italieneşte? Fireşte. Crispin nu l-ar fi trimis dacă nu ştia italiană.

— Îl cunoaşteţi pe profesorul Leonard? întrebă Adam.

— Da, da, desigur. Rodolfo îl strânse de braţ surprinzător de puternic: Felicitări. Ştiu grădina aia de-o viaţă-ntreagă. Ceea ce ai făcut tu e de-a dreptul excepţional. I-ai povestit lui Crispin deja? Bineînţeles că da.

— Nu.

— Nu? Păi de ce nu?

— Nu ştiu.

— Păi, trebuie, trebuie să-i spui. El a simţit că grădina aia are ceva. Ştia. Ne-a spus asta adesea. Şi îl supăra faptul că nu-şi dă seama ce anume. Eram tineri — de vârsta ta — deşi, fireşte, amândoi eram mai arătoşi. Rodolfo râse, amuzându-se copios pe tema asta. Mă rog, mergeam acolo des cu Francesca — îndreptă un deget artritic spre Antonella —, bunică-sa. Ar trebui să mărturisesc că pe-atunci îl uram pe Crispin. Vedeţi voi, ştiam că mă aflu acolo dintr-un singur motiv — fiindcă ei nu puteau fi lăsaţi singuri.

— De ce nu?

— Asta se-ntâmpla demult de tot. Nu era voie. Eu, băiatul care a iubit-o dintotdeauna, trebuia să stau deoparte şi să o văd cum e topită toată după el.

Şi pentru Antonella asta era, în mod clar, o noutate.

— Serios?

Îl privi iscoditor pe Adam. El mimă o uimire pe măsura mirării ei.

— Da, dar nu asta contează. Contează că şi Crispin a simţit ceva încă de pe-atunci. Câteodată mergeam acolo doar noi doi — atunci a ajuns să-mi placă. A simţit, înţelegeţi? Rodolfo îl bătu uşurel pe Adam peste mână: Să-mi trimiţi teza ta şi o să pun să fie tradusă. Chiar o să mă ocup să fie publicată. Ei, nu-i nimic formidabil — doar o biată revistă a unei facultăţi, la universitate — dar aşa începem cu toţii. Scoase un chicotit scurt, ca de om scrântit. Iar în şaizeci de ani, dacă-ţi joci cărţile cum trebuie, o să ajungi exact ca mine — falit, pe jumătate beat la o petrecere şi întrebându-te ce-ai făcut cu trabucul care ţi-a fost oferit.

Se uită în jur.

— Îl ţii în mână, remarcă Antonella.

— Chiar aşa. Acum, voi doi, tinereilor, duceţi-vă şi alăturaţi-vă celorlalte maimuţe care se rup în figuri în cuşcă.

Dădu să-şi reaprindă trabucul. Antonella suflă în chibrit.

— Un singur dans, îi propuse ea.

— Nu.

— Insist.

— Convinge-mă.

— Ar putea fi ultimul nostru dans împreună.

— Că bine zici. Ajută-mă să mă ridic.

Era o formaţie de jazz, cu o mulţime de instrumente de suflat, şi avea un repertoriu de mare orchestră. Asta era minunat pentru cei care ştiau să danseze swing şi nu tocmai minunat

pentru cei care nu ştiau să danseze pe nici o muzică. Şi, ca şi cum asta nu ar fi fost de ajuns, Rodolfo ştia să danseze — şi încă foarte bine. Avea şi o energie remarcabilă pentru un bărbat de vârsta lui, ceea ce îl făcu pe Adam să se teamă de schimbul de parteneri. Când, în sfârşit, sosi şi clipa aceea, se simţi dator să-i mărturisească Antonellei că dă cu stângu-n dreptu' rău de tot (pe deasupra, încă avea piciorul înţepenit şi îl durea după căzătura din grădina memorială).

Îl veni în ajutor alcoolul, ca şi scuza să-şi lase mâinile pe trupul ei.

Orchestra era aşezată pe o estradă în trepte, chiar în faţa balustradei de piatră. Ringul de dans era un cerc gigantic pardosit cu scânduri, amplasat în mijlocul terasei, cu fântâna de marmură în centru. Era mărginit de tufişuri de tisă înalte, tunse, pe care erau înşirate lampioanele chinezeşti, şi flancat de torţe aprinse, care aruncau umbre violente şi agitate. Împrejmuită de tufişuri, muzica îi înconjura din toate părţile.

— Ţi-a plăcut cina? îl întrebă Antonella în timp ce se luptau pentru peticul lor de pe ringul aglomerat.

— Da.

— *Nonna* zicea c-o să-ţi placă. Vera e foarte... *provocativa.*

— Cu siguranţă este.

— E lesbiană, ştiai?

— Ciudat, nu mi-a spus.

Împinşi de mulţime, Adam îşi lăsă mâinile să rătăcească în voie.

— Nu porţi nici un fel de lenjerie intimă.

— Nu pot, la rochia asta.

— Şi cum e?

— Minunat. Ar trebui să încerci şi tu odată.

El spera ca ambiguitatea replicii să fie intenţionată.

— Dumnezeule, ce frumoasă eşti, exclamă el, cu capul înceţoşat de dorinţă.

— Mulţumesc.

— Vreau să te sărut.

— Nu putem. Făcu un gest teatral din încheietura mâinii: Ce scandal ar fi...

— Nu-mi pasă. Mâine-i ultima mea zi aici.

— Ştiu. Tocmai de-aia eşti invitat la prânz. La Siena. Ziceai că vrei să vizitezi Siena. Mergem la nişte prieteni de-ai lui Edoardo. Poate să vină şi Harry, dacă vrea. Totu-i aranjat.

— Aş vrea să fim singuri.

Îşi lipi buzele de urechea lui.

— Atunci, noroc că am un plan.

Refuză să-i dea şi alte amănunte.

Ceva mai încolo, o pierdu în favoarea unui şir de competitori, începând cu fratele ei, Edoardo. Adam o primi la schimb pe Grazia. Şchiopătă câteva melodii în compania ei, apoi îi fu luată şi ea, moment în care renunţă la ringul de dans în favoarea barului din apropiere. Aştepta să fie servit când Harry se apropie ţanţoş de el.

— Bărbatu-său nu-i aici.

Lui Adam îi luă un moment să-şi dea seama că vorbea despre *Signora* Pedretti.

— Ştiu, a spus asta în timpul cinei.

— Dar o grămadă din prietenii lui sunt prin preajmă.

Harry îşi aprinse o ţigară şi se uită suspicios în jur.

— Harry, te gândeşti serios să seduci o femeie măritată?

— Cred că da. Da. De ce? Crezi că-i o idee proastă? Ezită: La naiba, e o idee proastă, nu-i aşa?

— Ţi-ar fi de ajuns să ştii că ea ar accepta... în alte împrejurări, vreau să zic?

— Poate.

— Păi, atunci, întreab-o.

— S-o întreb?

— Da. Atunci o să ştii, iar prietenii lui bărbatu-său nu vor avea de ce să te omoare.

Sugestia asta avea o logică simplă, iar Adam bănuia că o să fie pe placul lui Harry. Şi aşa şi fu. Harry plecă în pas săltat în căutarea *Signorei* Pedretti, salutând-o pe mama Antonellei în timp ce se îndepărta. Caterina se apropie de Adam cu paşii reţinuţi ai cuiva care ştie că a întins coarda prea mult.

— Unde-i Riccardo? se interesă el.

— Vorbeşte cu maică-mea, răspunse ea, zâmbind sardonic. Cred că îl place.

— E un tip grozav.

— Şi Antonella e. Făcu semn cu capul spre ringul de dans: V-am văzut dansând împreună. Îţi place de ea, nu-i aşa?

Ceva din vocea ei îl făcu să ridice garda.

— E aşa de greu de înţeles?

— Fireşte că nu. Doar sunt mama ei.

— Da, îmi place.

— Toţi bărbaţii o plac. Asta n-a fost niciodată o problemă pentru ea.

Intenţionat sau nu, vorbele ei îl plasară undeva într-un lung şir de pretendenţi cutezători, iar el răsuflă uşurat că barmanul îi cere comanda exact atunci.

— Unul ca acesta, răspunse el, arătând spre paharul de cocteil al Caterinei.

Era greu de pronunţat şi aproape imposibil de băut.

— Ţi-a povestit ce s-a întâmplat cu faţa ei?

Întrebarea fără ocolişuri îl luă prin surprindere.

— Mi-a povestit mama dumneavoastră.

— Eu conduceam.

— Ştiu.

— Iar Antonella a fost cea care m-a îndemnat să merg mai repede. Ţi-a povestit şi asta maică-mea?

— Nu.

— Nu, fireşte că nu. Nimeni nu-şi mai aminteşte asta.

Se uită la ea şi văzu o mamă beată şi roasă de vinovăţie, continuând să caute scuze după atâţia ani.

— Nu mă crezi? E adevărat. A fost... *selvaggia.* Nu ca Edoardo. *Una piccola selvaggia.*

O mică sălbatică.

Simţi cum i se ridică sângele la cap. Încercarea ei de a-şi atenua vina era una; dar ranchiuna ei plină de ură purtată fiicei pe care a desfigurat-o îi părea de-a dreptul iraţională.

— Eraţi beată când s-a întâmplat? o întrebă el, stăpânindu-se de la o ripostă mai agresivă.

— Asta ai auzit?

— Nu.

Tensiunea de pe chipul ei dispăru. După o clipă, spuse cu glasul stins:

— Da, eram beată. Emilio murise... cu numai două luni înainte de accident. Îşi feri privirea: Mi-am iubit fratele.

Iată o nouă intersecţie în reţeaua de cauze şi efecte: uciderea lui Emilio şi cicatricele de pe faţa Antonellei.

Adam se întoarse spre ringul de dans unde Antonella se legăna în braţele unui alt admirator.

— Uitaţi-vă la ea, spuse el. Uitaţi-vă cât de bine se simte în pielea ei. Nu-i pasă. De ce v-ar păsa dumneavoastră?

Caterina dădu să mormăie un răspuns, dar plecă fără să mai zică nimic.

Nu după mult timp, Harry se apropie de el cu paşi mari.

— Minunată idee, Paddler.

— Poftim?

— A zis da.

— Cine?

— Cine crezi? Am întrebat-o şi a zis că da, dacă împrejurările ar fi fost altele.

— Bravo, deci acum ştii.

— Nu, replică Harry, acum trebuie să mă duc s-o aştept în crângul cu măslini. Îi trase lui Adam una pe spate. Deşteaptă tactică!

— Harry...

Harry nu se întoarse, îşi flutură doar degetele în aer în timp ce se strecura prin mulţime.

— Rahat, bombăni Adam.

Se întoarse spre barman şi-i ceru o sticlă de apă minerală.

Curând după aceea, lumea începu să se rărească. Ameţită de şampanie, Grazia abia se mai ţinea pe picioare, nici vorbă să mai danseze, aşa că Edoardo şi Adam o urcară în maşină. Antonella se aşeză la volan. Spuse că se va întoarce la ora unsprezece să-i ia pe Adam şi Harry, adică peste mai puţin de opt ore. Adam îl căută în zadar pe Harry, apoi o porni spre camera lui.

Maurizio trebuie să-l fi urmărit, să-i fi monitorizat mişcările, aşteptând momentul potrivit. Îl interceptă pe Adam în capul scărilor care duceau spre grădina de flori.

— Ai o ţigară? îl întrebă blajin, cu voce tărăgănată.

Adam băgă mâna în buzunarul interior al sacoului şi scoase pachetul de ţigări şi bricheta.

Maurizio întinse mâna brusc.

— Aha, am bănuit eu, exclamă el, arătând spre eticheta cusută lângă buzunar. E costumul fratelui meu.

— Serios?

Maurizio îl apucă de încheietură pe Adam şi-i dezveli butonul de la cămaşă.

— Şi ăştia sunt ai lui.

Glasul îi era calm, privirea de o răceală manierată, dar degetele îi tremurau cu o furie de-abia reţinută.

— N-am ştiut.

— Nu?

Maurizio luă o ţigară din pachetul lui Adam şi o aprinse.

— Dar când ai furat cheia din camera mamei, atunci ai ştiut ce faci? Schiţă un zâmbet, savurând tulburarea lui Adam. Maria mi-a spus. S-a gândit că ar trebui să ştiu.

— Mi-am cerut scuze de la mama ta.

— Şi ce-ai căutat acolo sus?

— Am fost curios să văd.

— Şi ce-ai văzut?

— O grămadă de praf şi nişte birouri germane. De vină o fi fost tonul ameninţător al lui Maurizio, dar se trezi adăugând: Am văzut şi locul unde a fost ucis Emilio.

Chipul lui Maurizio îi păru ciudat de palid la lumina pâlpâitoare a torţelor.

— Aproape de şemineu, continuă Adam, prinzând curaj, dar tu ştiai asta, doar ai fost acolo.

Maurizio îşi recăpătă stăpânirea de sine, îşi ţuguie buzele într-un zâmbet forţat.

— Ce bine că ţi-ai terminat treaba aici şi pleci. Îi dădu înapoi pachetul de ţigări şi bricheta: Mulţumesc.

Făcu stânga-mprejur şi coborî treptele de piatră.

Adam se simţi cuprins de un val de nestăvilită mânie. Voi să alerge după el, să-l înşface, să-l scuture şi să urle la el: Tâmpitule! Nu vezi? Eram fericit să las totul baltă, *voiam* să uit totul, să plec şi să las totul în urmă. Acum nu mai pot. Nu trebuia decât să-ţi fi ţinut gura până plecam.

Chinuindu-se să-şi vâre o ţigară între buze cu mâini tremurătoare, privirea îi poposi asupra terasei de dedesubt — asupra masei întunecate a capelei ce se întrezărea dincolo de lumina lunii, în umbra râpei de gresie. Iar în momentul ăla îşi dădu seama că se înşală. Nu Maurizio era de vină. Nici el nu era mai stăpân pe situaţie decât Adam. Erau, pur şi simplu, nişte actori puşi să interpreteze o dramă, cu rolurile dinainte scrise pentru amândoi.

26

HARRY STĂTEA ÎN FAŢĂ, LÂNGĂ ANTONELLA, ŞI STRIGA LA EA SĂ se facă auzit în acordurile muzicii asurzitoare de la radioul maşinii. Adam se lăţise pe bancheta din spate, prefăcându-se că moţăie. De fapt, dormise surprinzător de bine; doar că îşi dorea un moment de răgaz, să pună la punct detaliile planului pe care îl concepuse.

Din când în când îi arunca o privire furişă Antonellei, cu părul ei prins într-o coadă de cal, ce-i dezvelea urechiuşele. Harry era remarcabil de vioi, ţinând cont de faptul că aşteptase în livada de măslini mai bine de o oră până să adoarmă lipit de un pom şi se trezise acolo, cu soarele în ochi. Încă se agăţa de ideea că *Signora* Pedretti venise să-l caute, în ciuda insistenţelor Antonellei, care susţinea că femeia e o cochetă vestită şi răutăcioasă.

Antonella ignoră noua şosea spre Siena în favoarea vechii Via Volterrana, care şerpuia pe culmile dealurilor. Se potrivea cu stilul ei imprudent de a şofa — un alt motiv care-l făcea pe Adam să-şi ţină ochii închişi. Făcură un scurt popas la San

Gimignano, cu turnurile lui străvechi mărturie a vanităţii şi a concurenţei dintre negustorii medievali. Nu era cu mult diferit de ceea ce se întâmplă la Londra acum, remarcă Adam. Harry îi spuse să nu mai facă pe grozavul.

Siena îi reduse pe amândoi la tăcere cu urcuşul şi coborâşul străzilor ei sinuoase, cu faţadele curbate ale palatelor şi scuarul ei central, Campo, care nu era deloc un pătrat, ci o depresiune în formă de scoică, situată chiar în inima oraşului deluros. Siena era tot ce nu era Florenţa — blândă, cambrată, feminină — şi era uşor de văzut de ce locuitorii îi sunt atât de devotaţi Fecioarei Maria. În timp ce Florenţa îşi proclama puterea, Siena emana o putere tăcută, reţinută. Adânc încastrat în străzile ei sinuoase şi în edificiile ei calde, din cărămidă, era sentimentul că Siena poate absorbi orice are de înfruntat. S-ar putea să se îndoaie puţin, dar n-o să se rupă niciodată.

Luară masa în grădina înconjurată de ziduri înalte a unui apartament mare, de la parterul unei clădiri. Edoardo şi Grazia ajunseseră deja, la fel ca şi vreo alţi zece oaspeţi. Gazda lor era un profesor de drept micuţ, cordial şi modest. Adam nu avu şansa să discute cu el. De îndată ce castroanele de paste fură strânse de pe masă, Antonella îi anunţă că îl va duce pe Adam să vadă „Crete Senesi". El habar n-avea ce vrea să spună ea, dar nu i se împotrivi. Harry spuse că o să mai zăbovească şi o să se întoarcă la Florenţa cu Edoardo şi Grazia.

— Ţi-am zis eu că am un plan, îi spuse Antonella când părăsiră apartamentul şi păşiră pe strada pustie.

— Unde mergem, de fapt?

— Ah, dar n-am minţit.

Crete Senesi se dovedi a fi vastul şir al dealurilor unduitoare de la sud de Siena — un ocean crestat de pajişti înalte, vălurite,

care se pierdeau în zare. Sumbru şi pleşuv, era un peisaj cu totul diferit de cel pe care-l străbătuseră de dimineaţă.

Adam văzu pe hartă că traseul lor trece prin apropiere de Montaperti, scena bătăliei încrâncenate atât de viu descrisă de Fausto. Totuşi, nu se punea problema să se abată de la drum, aveau timpul limitat.

Se hurducară spre sud pe drumuri prăfuite, printre sătucuri răzleţe. Pe culmile dealurilor încununate cu chiparoşi se iţeau fermele aidoma unor fortăreţe, care aminteau de vremurile când nu era destul să-ţi depozitezi grânele, ci trebuia să le şi păzeşti de jefuitori. Panorama era nesfârşită şi nici măcar un singur nor nu strica monotonia cerului senin.

Lui Adam îi părea o lume tristă şi neospitalieră. Antonella îi spuse că impresia asta se accentuează mai ales către sfârşitul verii, după ce s-a strâns recolta, iar pantele cultivate arate alcătuiesc un peisaj deşertic uniform. Lăudă cu înflăcărare acest ţinut. El nu voia neapărat să fie iubit, spuse ea, dar ăsta nu-i un motiv să nu-l iubeşti. Adam începu să înţeleagă ce-a vrut să spună doar când ajunseră la destinaţie.

Mănăstirea Monte Oliveto Maggiore era cocoţată într-un echilibru precar pe un pinten ce se înălţa printre canioanele de gresie gata să se surpe. Călugării în sutane albe îşi duceau viaţa pe marginea abisului, la propriu şi la figurat. Frescele pline de culoare din clădirea principală descriau viaţa Sfântului Bernard. Ciclul era presărat cu tineri îmbufnaţi, cu fesele ferme, ceea ce explica motivul pentru care pictorul sienez Giovanni Antonio Bazzi se alesese cu porecla de Il Sodoma.

La alte douăzeci de minute de coşmar petrecute în maşina Antonellei, mai la sud, era Pienza, cu spatele la dealuri şi cu Crete la poalele ei. Piaţeta renascentistă perfectă a oraşului era tot ce mai rămăsese din visul unui papă sienez de a muta Sfântul Scaun în ţinutul său natal. În depărtare, la vest, dincolo de dealurile ondulate, ieşea în evidenţă impresionantul masiv

Monte Amiata, reliefându-se puternic pe fundalul cerului albastru — o parodie conică a unui vulcan acum adormit.

Coborâră în Crete şi porniră spre Montalcino pe partea cealaltă a şirului deluros. Nu ajunseră acolo. După zece minute, în timp ce se hurducau pe un drum pietros şi prăfuit, Antonella frână brusc. Maşina derapă violent până să se oprească.

— Era cât pe ce să-l ratez.

În jurul maşinii se ridică un nor de praf. Adam încă se agăţa strâns de bord.

— Poftim? L-ai lovit? Ce era?

Antonella izbucni în râs.

— Drumul secundar.

Un drum de ţară brăzda o pantă de floarea-soarelui cu lujerii semeţi, după care cobora abrupt spre o vale ascunsă între dealuri şi o oază de copaci deşi, întunecaţi.

— Vino după mine, îl invită Antonella, lăsând maşina la lizieră şi pornind pe jos.

Mai întâi îi ajunse la nări mirosul, o altă mireasmă la concurenţă cu aroma puternică, dulce, a răşinii de pin. Mirosea a putreziciune, a ceva mort şi terminat. Antonella continuă să înainteze, croindu-şi drum printre copaci. El era la câţiva paşi în urma ei când intrară în luminiş.

— Ooo, exclamă el.

Pereţii bazinului dreptunghiular erau făcuţi din blocuri de travertin, dintre care câteva fuseseră dislocate de rădăcinile uzurpatoare ale copacilor. O scară îngustă ducea la apă, care era albă ca varul, cumva şi limpede, şi opacă în acelaşi timp. Din când în când, la suprafaţă se ridicau leneş bule de aer, şi peste tot se simţea mirosul greu de sulf.

— Izvorăşte din Monte Amiata, îi explică Antonella. În zona asta sunt multe izvoare cu apă termală. Dar ăsta-i special. E foarte vechi, probabil de pe vremea romanilor.

Unchiul ei Emilio i-l arătase ei şi lui Edoardo când erau mici. Le spusese că n-au voie să împărtăşească secretul decât

unei singure alte persoane, fiecare câte unei singure persoane. Îi pusese să jure. Părea un pic jenată de mărturisirea asta.

— Şi sunt eu cu adevărat persoana aia?

Antonella zâmbi sfioasă.

— De fapt, eşti al patrulea.

El râse, o luă în braţe şi o sărută delicat pe buze.

— Ei bine, îţi mulţumesc, oricum.

— Hai să intrăm.

Îşi aruncă pantofii, apoi se întoarse cu spatele la el şi îşi dădu părul lung într-o parte.

— Mă ajuţi?

Lui îi tremură puţin mâna când îi desfăcu fermoarul rochiei. Ea îşi dezgoli umerii, apoi lăsă rochia să alunece la pământ. Purta lenjerie asortată — simplă, nepretenţioasă, uimitor de albă în contrast cu pielea ei chihlimbarie. Rămase în faţa lui aproape goală, deloc stânjenită, spre surprinderea lui.

— Te holbezi.

— Nu cred că am mai văzut vreodată ceva aşa de frumos.

Îşi dădu jos sutienul şi chiloţeii.

— OK, m-am înşelat.

Ea zâmbi.

— E rândul tău.

Îşi desfăcu nerăbdător cureaua de la pantaloni. Vaporii sulfuroşi ce se înălţau din bazin nu îi mai înţepau nările; treceau pe lângă el în valuri îmbătătoare, ameţitoare.

Când termină, iar hainele îi zăceau grămadă la picioare, ea se apropie de el şi îşi apăsă trupul mlădiu de al lui, o piele smeadă pe una albă ca brânza. Se sărutară, cu mâinile mişcându-li-se în voie, prinzând curaj în timp ce îi năpădea aceeaşi dorinţă nestăvilită. Ea îl apucă de încheietura mâinii şi îi ghidă degetele spre despicătura călduţă dintre coapsele ei, cu melcişorii deja năclăiţi de umezeală. Scoase un geamăt lung, grav, când el îşi strecură un deget în ea. Îşi undui şoldurile, dirijându-i ritmul mişcărilor.

— Nu te opri, spuse ea torcând, aproape am terminat.

Peste câteva clipe termină, tremurând violent lipită de el, cu buzele împreunate de ale lui, înăbuşindu-şi ţipetele.

Se prăbuşi moale, istovită în braţele lui.

— Mulţumesc, eşti foarte drăguţ.

— Chiar sunt?

— Da.

Îl sărută tandră, degetele ei lungi se împreunară în jurul bărbăţiei lui, îl mângâiară. Apoi îl luă de mână şi îl conduse în tăcere spre bazin. Treptele de piatră se terminau chiar sub nivelul apei, iar ei se cufundară în apă până ce picioarele li se afundară în nămolul moale, vâscos, de pe fund. Apa era fierbinte, dar nu insuportabilă.

Înotară încet, în cerc, cu capetele deasupra suprafeţei lăptoase, oprindu-se din când în când să stea în picioare în părţile mai puţin adânci. Aparent, apele terapeutice l-ar putea vindeca de orice boală cunoscută omului, deşi totul pare să funcţioneze perfect, adăugă ea, întinzând mâna să-i apuce mădularul sub apă. Nu îi mai dădu drumul. Se sărutară flămânzi. O ridică şi îşi lăsă capul în jos, să-i sărute sânii. Ea îl cuprinse cu picioarele în jurul taliei şi îl ghidă în ea. În clipa aceea el îşi pierdu echilibrul şi se duseră amândoi la fund. Ieşiră la suprafaţă râzând.

Treptele le ofereau suportul perfect. Ea se sprijini pe coate, cu faţa la el, privindu-l ţintă în ochi. La început, el rămase locului, bucurându-se de coapsele ei, de strângerea lor uleioasă, de noroiul primordial care îi aluneca printre degetele de la picioare. Apoi începu să se mişte molcom, cu mâinile încleştate de şoldurile ei înguste. Vârtejuri şi bulboane se învolburară în jurul lor. Ea îl încurajă cu răsuflarea întretăiată până când o pătrunse. Termină din nou cu puţin înaintea lui. Senzaţia fu atât de puternică, încât trebui să se prindă de treptele din spatele ei ca să-şi recapete echilibrul.

Mai târziu, hurducându-se pe drumul de ţară spre şoseaua pietruită, cu hainele lipite de trupurile încă jilave, Antonella se întoarse spre el.

— Eşti foarte tăcut, spune ceva.

— De-acum încolo, ori de câte ori o să simt miros de sulf, o să mă gândesc la tine.

Ea îi trase un pumn în braţ.

Nu avură timp să viziteze nici Montalcino, nici alte locuri. Antonella îi promisese bunicii că o să-l aducă înapoi la Vila Docci până în ora opt, pentru cina de rămas-bun.

— Ar putea să nu fie chiar cina de rămas-bun, spuse Adam ezitant.

Îi povesti că ar vrea să vadă frescele lui Piero della Francesca din Arezzo înainte să plece din Italia şi că plănuia să dea o fugă până acolo după ce o să-l vadă pe Harry urcat în trenul de Veneţia. Ar putea să-şi lase valizele la Vila Docci. Asta ar însemna măcar încă o noapte împreună când se întorcea să le ia.

Se simţea prost că trebuie s-o mintă. Se simţi încă şi mai prost când ea se oferi să-l ducă cu maşina până la Arezzo. O refuză, mormăind o scuză neconvingătoare, pe care ea n-o comentă, dar la care tăcu îmbufnată. Păru să uite de asta până ajunseră acasă la ea. De fapt, presupunea nu numai că l-a iertat, dar şi că-l va invita la etaj, în dormitorul ei. Altminteri, de ce n-au mers direct la Vila Docci? Pentru că doreşte să meargă pe jos până acolo, îi explică ea.

O luară pe potecuţa ce şerpuia prin crângul de măslini, aceeaşi pe care o străbătuseră cu mai puţin de o săptămână în urmă, aproape la aceeaşi oră. Adam era uimit de câte se întâmplaseră în acest interval scurt. Când parcurseseră drumul data trecută, încă nici nu se sărutaseră, Harry încă nu apăruse,

misterul grădinii memoriale era încă nerezolvat, iar suspiciunile lui în legătură cu rolul lui Maurizio în moartea lui Emilio nu erau mai mult decât instincte vagi, nesusţinute de probe.

Acum avea bazele unui probatoriu împotriva lui Maurizio, iar cu puţin noroc, în curând o să aibă dovada. Încă nu ştia ce o să facă cu ea.

Urcară spre grădina memorială, printre umbrele tot mai dense ale serii, el cu braţul petrecut peste umerii ei, ea cu braţul petrecut peste talia lui. Antonella se opri la baza amfiteatrului şi îşi ridică privirea spre Flora.

— Ce-i? o întrebă el.

— E o privelişte minunată.

— Aşa-i.

Se pregăti să plece, dar Antonella îl ţinu strâns, refuzând să se mişte din loc.

— Aşteaptă, spuse ea.

La început, crezu că-i vântul. Părea ca o briză uşoară care foşnea prin frunzele căzute. Doar când îi arătă ea îşi dădu seama că-i şopotul apei curgătoare. Reflectând luciul bleu-oţel al cerului în amurg, păreau două pâraie de mercur care înconjurau amfiteatrul într-o centură licăritoare şi se adunau în jgheabul lung de la picioarele lor, care, abia acum observă, fusese curăţat de la ultima lui vizită.

Se întoarse spre Antonella.

— Pentru tine, zise ea. Un cadou.

— De la tine?

— Şi de la *Nonna*. A plătit pentru cele două cisterne cu apă.

— Sunt acolo sus?

— N-a fost uşor.

— Mi-ai pregătit o surpriză?

— Cu puţin ajutor.

Îi făcu semn cu capul spre deal. *Signora* Docci, Harry, Edoardo şi Grazia apărură pe creastă.

— Nu mai sta ca fraieru' înţepenit locului, îi strigă Harry.

Signora Docci îşi agită bastonul nerăbdătoare.

— Repede, du-te şi vezi, n-o să dureze mult.

Jgheabul se umplea repede, iar ei coborâră în fugă treptele spre grotă.

Apa curgea din vasul lui Peneus, umplând bazinul de marmură, scurgându-se prin gura căscată a Florei sculptată pe fund. Era frumos şi era o crimă expusă în faţa lumii întregi.

Alergară mână în mână de-a lungul pajiştii, spre Templul lui Echo. Apa curgea deja prin canalul trasat între templu şi bazinul octogonal. În curând, Narcis va avea toate motivele să se holbeze plin de dor în spaţiul acum gol.

Se aşezară pe o bancă din templu, umăr la umăr, încercând să-şi stăpânească şuierul respiraţiei întretăiate. Sub grilajul de fier din mijlocul podelei, apa cădea într-un fel de receptacul puţin adânc. Cel puţin aşa suna — un zgomot ca de apă învârtejită de camera de sub podea, apoi zvârlită în sus prin grilaj spre tavanul în formă de cupolă, împrăştiindu-se, scoţând un ecou, umplând spaţiul, întregind templul din nou.

Antonella spusese că sună ca o şoaptă. Avea dreptate, dar erau nişte şoapte imperioase.

— E diferit, spuse Antonella.

— Ce anume?

— Sunetul.

— În ce fel?

— Nu ştiu.

N-avea nici o importanţă. Flora vorbise, iar Adam auzise ce avea de spus.

Maurizio nu veni la cină. Se scuză prin Chiara — nu se simţea prea bine după festivităţile din seara precedentă. Adam încercă să-şi imagineze mutra pe care o va face când Chiara se va întoarce cu vestea că Adam şi-a amânat plecarea. *Signora*

Docci păru mai mult decât încântată că scopul cinei fusese subminat. Harry sublinie că el *chiar pleacă* în dimineaţa următoare, aşa că cina nu-şi pierdea deloc scopul.

Singurul rămas-bun pe care Harry nu-l putea amâna pe a doua zi era cel pe care şi-l lua de la Antonella. Insistă să o conducă până acasă, iar Adam îi însoţi.

Antonella scoase o sticlă de coniac ieftin, din care băură jumătate pe movila de lângă hambarul ei, tolăniţi pe perne aşezate în jurul unor lumânări pâlpâitoare.

Când, în sfârşit, plecară, Harry făcu din îmbrăţişarea de rămas-bun cu Antonella un bun prilej de a-i cunoaşte trupul un pic mai bine.

Bâjbâind pe cărarea din crângul de măslini, Harry îi spuse lui Adam:

— Poţi să rămâi, dacă vrei.

— E în regulă.

— Ceea ce-nseamnă că v-aţi dat în bărci în după-amiaza asta.

Adam nu spuse nimic. Harry se aruncă asupra lui în joacă.

— N-o să scoţi nimic de la mine.

— Lasă-te păgubaş de pe acum, ştii foarte bine că o să-mi spui tot.

— Harry, ce faci?

— Vezi că-ţi fac ace, zise Harry, apucându-l de antebraţ cu două mâini şi sucindu-i pielea în sensuri diferite.

— Ei bine, nu funcţionează.

— Rahat, bombăni Harry, eliberându-i încheietura.

27

SIGNORA DOCCI ÎI EXPEDIE ÎN STIL MARE ÎN LANCIA EI BLEUMARIN. La volan era Foscolo, un bărbat taciturn, care scotea puţine vorbe. Unul dintre ele fu „*Arrivederci*", pe care-l mormăi ursuz când îi debarcă la gara Santa Maria Novella din Florenţa.

Adam cumpără un bilet de Arezzo, să păstreze aparenţele. Putea să-l schimbe mai târziu, de îndată ce o să plece Harry. Mai aveau de pierdut o oră înainte de trenul spre Veneţia. Se îndreptară spre barul gării, unde Harry propuse să bea în culorile curcubeului — o şmecherie pe care o învăţase de la suedezo-finlandeză.

— Locuieşte la doi paşi, spuse Harry nostalgic.

— Are un prieten.

— Mă îndoiesc că-l mai are.

— De-abia o cunoşti. O să te urci în trenul ăla.

— OK, dar plăteşti tu roşul.

Harry nu pleca cu mâna goală. Valiza veche din piele argăsită, un cadou de la *Signora* Docci, era burduşită cu multe dintre hainele lui Adam (pe care Maria, din proprie iniţiativă, le spălase, uscase şi călcase într-o singură zi). Lui Harry nu-i

lipseau decât banii. Dar când Adam îi întinse cea mai mare parte a banilor care-i mai rămăseseră, Harry scoase din buzunar o grămadă destul de generoasă şi o flutură în aer.

— O comandă.

— Comandă?

— De la *Signora* Docci. Vrea încă o sculptură. Bănuiesc că, în cele din urmă, n-a fost doar politicoasă.

Adam se aplecă spre Harry.

— Harry, uite cum stă treaba, e-o bătrânică şmecheră, ştie că te cumpără ieftin.

Harry îşi înclină capul în mod ciudat.

— Ăsta trebuie să fie cel mai drăguţ lucru pe care mi l-ai spus vreodată. Îşi aprinse o ţigară: Nu ţi-am spus, n-am vrut şi încă pot să mă răzgândesc...

Îi pieri glasul.

— Ce?

— Ştii, e o galerie în Londra, o galerie bună, Galeria Matthiesen... vor să expun.

— Harry, asta-i fantastic!

— E programată pentru aprilie. Ai să vii?

Adam se strâmbă.

— Aprilie nu-i o lună bună. O să studiez pentru examenul de licenţă.

— De când studiezi tu pentru examene?

— Fireşte că o să vin!

— Sunt speriat, Paddler. Ba nu... mă cac pe mine.

— E normal. Dacă dai chix, eşti terminat ca sculptor.

— Găozarule.

Judecând după mutra pe care o făcu, femeia între două vârste de la masa alăturată era vorbitoare de limba engleză.

Nu ajunseră decât până la „verde" înainte ca Harry să trebuiască să plece la tren. Ocupă un loc în compartiment, după care i se alătură lui Adam pe peron pentru o ţigară de la revedere.

— Ce zile ciudate am prins aici, comentă Harry.

— Într-adevăr.

— Dar ne-am şi distrat.

— Mda.

— Aveam nevoie de asta amândoi.

— Ai dreptate.

— E o fată minunată, Paddler.

— Aşa-i.

— Arătaţi bine împreună... vreau să zic, ea arată mai bine ca tine, dar, totuşi, arătaţi bine împreună. Făcu o pauză: Să nu dai cu mucii în fasole.

— De ce-aş face aşa ceva?

— Nu ştiu. Harry se uită într-o parte, apoi din nou la Adam: Se întâmplă ceva, nu ştiu ce, dar bănuiesc că mi-ai fi spus dacă voiai, dacă voiai să te ajut cu ceva.

— Harry, nu se...

Harry îi făcu semn cu mâna să tacă.

— Te rog, e insultător. Îţi ofer serviciile mele. Pufni într-un râs scurt: Nu-i mare lucru, ştiu. Dar spune da sau nu. Nu trebuie să mă urc în trenul ăsta.

— Nu.

Harry îl privi cu atenţie, apoi clătină din cap a aprobare.

— OK.

— Dar mulţumesc că m-ai întrebat.

Singurătatea îl lovi pe Adam în momentul în care trenul lui Harry lăsă în urmă gara. Caleidoscopul de lichioruri italiene care se amestecau în stomacul lui nu-l ajută cu nimic, nici faptul că pierdu trenul către Viareggio pentru numai câteva secunde, iar din cauză că era duminică, trebui să aştepte încă două ore până la următorul. Îşi omorî timpul cu o revistă de scandal dedicată cinematografiei italiene. Se luptă cu dorinţa de a moţăi, speriat de ceea ce i-ar putea aduce gândurile descătuşate.

Pierdu bătălia de-ndată ce trenul părăsi periferia depriman-tă a Florenţei. În mod ciudat, somnul se dovedi o diversiune bine-venită. Nu avu parte de nici o analiză ciudată sau îngrijorătoare a ceea ce urma să întreprindă — să alerge după potcoave de cai morţi — ci doar de uitarea de moment, cu faţa turtită de geam, în timp ce afară lanurile şi fermele alunecau pe lângă tren.

Viareggio era un oraş impresionant, cu faleza superbă, pe un fundal de hoteluri grandioase; plaja era o fâşie de nisip curată, umbrelele de pe plajele private aveau culori diferite, întinzân-du-se până departe. Era vârf de sezon şi foarte cald, iar locul era plin de viaţă, cu o adiere clară de bogăţie în aer. Femeile erau frumoase, bărbaţii lor pântecoşi şi siguri pe ei, iar primul impuls al lui Adam fu acela de a se întoarce înapoi la gară.

Îşi găsi o cameră ieftină departe de malul mării, dincolo de pădurea mare de pini care traversa oraşul. Se plimbă cu paşi mari prin cameră, fumând şi adunându-şi curajul. Apoi ieşi afară în lumina orbitoare a soarelui.

Îşi amintea numele barului. Nu fusese nevoie să şi-l noteze. Îi rămăsese gravat în minte în momentul în care i-l menţionase Fausto. Poate că ştia încă de atunci, când şedea în curtea fermei lui Fausto, că o să vină aici, în Viareggio, întrebând lumea cum se ajunge la La Capannina.

Dacă Gaetano, grădinarul, chiar moştenise o sumă de bani, evident, era vorba de o sumă importantă. La Capannina se dovedi a fi o clădire cu două niveluri într-un loc privilegiat pe faleză. Nu era la fel de impunătoare precum clădirile care o flancau, dar era o bijuterie arhitecturală, o micuţă capodoperă Art Nouveau. Plasată la o oarecare distanţă faţă de trotuar, avea o terasă în faţă, mărginită de palmieri exotici. O scară de piatră urca maiestuos spre intrarea principală, iar faţada era în trepte,

cu o terasă cu balcon la etajul de sus, care se întindea pe întreaga lungime a clădirii. Aerul marin îşi lăsase amprenta asupra locului, dar zugrăveala cojită îi conferea un aer de eleganţă jerpelită.

Adam nu se aventură mai departe de terasa din faţă, nu era nevoie, avea să se întoarcă mai târziu. Aflase de la chelnerul care îi aduse băutura că etajul de sus e ocupat de un restaurant. Îşi făcu o rezervare la cină pe terasa de sus şi era cât pe ce să întrebe dacă proprietarul e prin zonă când îşi dădu seama că ar fi fost o greşeală. Nu trebuie să facă nimic care să-i pună în pericol rolul de turist inocent, o simplă pasăre călătoare care aterizase pe terasa asta din pură întâmplare.

Mulţumită profitului neaşteptat al lui Harry, îşi putu permite să se regaleze puţin. Îşi cumpără un prosop de plajă şi un slip, apoi îşi asigură un petic de nisip pe o plajă privată de vizavi. Se mai alese şi cu un şezlong, o umbrelă de plajă şi un chelner onctuos, care tot încerca să-i strecoare băuturi răcoritoare la preţ de speculă.

Stătea acolo întins, uitându-se fix la vârfurile zimţate ale munţilor de pe fundalul câmpiei de coastă înguste — aceiaşi munţi care dăduseră blocul de marmură imens din care Michelangelo l-a cioplit pe „Narcis cel cu şolduri unduioase". Fraza minunat de dispreţuitoare a lui Harry îi aduse un zâmbet pe faţă şi, de asemenea, îi aminti de golul dureros lăsat de plecarea fratelui său.

Închirie o hidrobicicletă şi se îndreptă spre larg, lăsând plaja mult în spate. Dar chiar şi acolo, scaunul gol de lângă el îl tachina. Văzu picioarele lungi ale Antonellei dând la pedalele libere de alături. Ar trebui să fie aici împreună, ca un cuplu, ca toate celelalte cupluri, cele pe care le văzuse toată ziua, cele spre care i se tot îndrepta privirea. În loc de asta, era singur şi trecea în revistă, în minte, detaliile unui plan nesăbuit. Se consolă cu ideea că Gaetano ar putea fi plecat în vacanţă sau că-i

un patron absenteist, care s-o fi arătând foarte rar la La Capannina şi, categoric, nu într-o duminică.

În timp ce şedea şi se hâţâna pe valurile de hulă molcome ale Mediteranei, începu să întrevadă o imagine mult mai plăcută. Văzu o cină cu specialităţi pescăreşti luată în tihnă sub cerul înstelat, urmată de o plimbare pe plajă şi o noapte de somn bun. Se văzu urcând de dimineaţă în trenul spre Florenţa, liniştit la gândul că făcuse tot ce era posibil.

— Ei, Gaetano, ce mai faci?

Nu erau primele cuvinte pe care le auzi Adam la intrarea în barul La Capannina câteva ore mai târziu, dar grăsanul în costum de in cafeniu le rostise înainte ca el să îşi comande prima băutură. Grăsanul înălţă în aer o mână durdulie. Bărbatul sfrijit care stătea cu nişte prieteni la masă într-un separeu din colţul cel mai îndepărtat îi răspunse la salut cu o înclinare uşoară a capului bronzat.

Gaetano era chel şi îşi tunsese foarte scurt ceea ce-i mai rămăsese din păr. Nu arăta deloc cum se aşteptase Adam. Era arătos, bine îmbrăcat, calm. Nu-ţi venea să crezi că-şi datorează toată averea faptului că-i complice la o crimă. De fapt, era aproape imposibil să crezi aşa ceva.

Adam derulase în gând tot felul de conversaţii imaginare, chibzuind asupra mai multor variante de iniţiere a unei conversaţii. Nu se gândise la dificultăţile pe care urma să le întâmpine până să facă propriu-zis cunoştinţă cu individul. Ceru o masă şi medită asupra problemei.

Gaetano nu se mutase din separeul lui din colţ până să urce Adam la etaj să mănânce.

Era o seară perfectă, briza răcoroasă a mării reprezenta o schimbare bine-venită faţă de umiditatea şi acalmia dintre

dealuri. Deasupra lui, stelele mânjeau cerul cu o pată murdară. Mirosul peştelui la grătar se amesteca cu aroma dulce a pinilor şi cu mireasma pământească a fumului de trabuc care se înălţa de pe terasa de dedesubt. Vinul alb era rece şi sec, iar aperitivul de fructe de mare o adevărată revelaţie. În orice alte împrejurări şi-ar fi savurat mâncarea pe îndelete. În loc de asta, o mâncă cu înghiţituri mari, dornic să coboare înapoi la bar.

— Bună seara.

Adam se întoarse, dădu cu ochii de Gaetano aplecat deasupra lui şi încremeni cu furculiţa la jumătatea drumului spre gură. Să i-o fi luat Maurizio înainte? Oare îi ghicise următoarea mişcare şi-i furnizase lui Gaetano o descriere detaliată a englezului băgăcios?

— Vă place mâncarea? se interesă Gaetano.

Hainele or fi fost ele discret elegante, dar mâna pe care o strânse Adam purta semnele unei vieţi petrecute lucrând pământul.

— Da, mulţumesc.

Gaetano dădu din cap a aprobare.

— Cea mai bună tocăniţă de peşte din Viareggio.

— Da, este excelentă.

— Bun, mă bucur să aud asta.

De-abia când Gaetano se mută la masa de alături îşi dădu Adam seama că nu făcea decât să-şi îndeplinească datoria de patron, de-a verifica dacă sunt mulţumiţi clienţii, asigurându-se că totu-i în regulă. Se blestemă pentru că ratase ocazia de a lega o conversaţie.

Poate turul meselor din restaurant era ultimul gest al lui Gaetano înainte să plece acasă, fiindcă nu zări nici urmă de el în bar când coborî. Cei doi bărbaţi cu care stătuse Gaetano la masă ceva mai devreme erau încă în separeul din colţ, cocârjaţi şi nonşalanţi în cămăşile lor cu mânecă scurtă. Li se alăturaseră un bărbat mai în vârstă şi o femeie tânără, care, evident,

zăboviseră prea mult la soare în ziua respectivă. O rază de speranţă răsări de-ndată ce dădu cu ochii de un al cincilea pahar de vin de pe masă.

Adam era la bar, aşteptând să comande, când Gaetano apăru pe o uşă din spatele barului cu o cutie de trabucuri. Schimbă câteva cuvinte cu unul dintre barmani, care puse pe o tavă o sticlă de whisky şi câteva pahare.

În momentul în care se eliberă o masă, Adam ţâşni. Se cufundă în cartea sa, bucuros să aştepte momentul potrivit, gata să fie ultimul care pleacă, dacă de asta era nevoie. Ceva mai târziu, o femeie puse mâna pe spătarul scaunului din faţa lui şi îl întrebă languros:

— Se poate?

Era înaltă, cu trăsături fine, foarte atrăgătoare.

— Fireşte, răspunse Adam, închipuindu-şi că doreşte să ia scaunul pentru o altă masă, însă ea se aşeză.

— Eşti singur? Dacă nu punem la socoteală cartea aia plicticoasă, vreau să zic.

— Ăăă, da.

— American?

— Englez.

— În vacanţă?

— La studii.

Femeia îşi scoase alene o ţigară din pachet.

— Eşti pentru prima oară în Viareggio?

— Da.

— Unde stai?

— La o *pensione*, răspunse el fluturând cu mâna vag în direcţia barului.

— Ah, aia. Îi aruncă un zâmbet. Mă cheamă Alessandra.

— Pe mine Adam.

— Ai ochi frumoşi, Adam.

— Mulţumesc.

— Ai şi un foc?

Răsuci ţigara neaprinsă între degete.

— Desigur. Scuză-mă.

Bâjbâi după bricheta de pe masă.

— Lasă-l în pace pe tânăr, Alessandra.

Era Gaetano.

— Ah, chiar aşa? se bosumflă ea.

— Mi-e teamă că da.

Alessandra se uită înapoi la Adam.

— Şefu', îi explică ea pe un ton de batjocură. Cred că te vrea pentru el.

— Foarte nostim, Alessandra.

Alessandra se apleca deasupra mesei, zâmbi dulce şi duse ţigara la buze. Adam i-o aprinse.

— Băgăreţule, mormăi ea către Gaetano în timp ce se retrăgea dând din şolduri.

Singura explicaţie pe care o găsi Adam era că fata are cea mai veche profesie din lume, iar conducerea barului nu vrea s-o lase să-şi găsească clienţi sub acoperişul lui. Se înşela.

— Alessandra a fost cândva Alessandro, îi explică Gaetano.

Adam avu nevoie de un moment să asimileze informaţia. Timbrul vocii fusese singurul care o dădea de gol.

— Serios?

Gaetano zâmbi văzând că Adam nu-l crede.

— Am avut... neplăceri cu unii clienţi.

Acum ori niciodată.

— Pot să vă ofer o băutură? Drept mulţumire, vreau să zic.

Gaetano ezită.

— Desigur.

Ridică din umeri.

Adam optă pentru un whisky scoţian distilat dintr-un singur malţ, vechi de doisprezece ani. Gaetano dădu din cap a aprobare şi comandă acelaşi lucru.

Simţea că nu are la dispoziţie decât un singur pahar să-şi momească prada, după care Gaetano se va întoarce în separeul lui. Se hotărâse să-şi joace deschiderea recurgând la flatare, iar tactica asta dădu roade. Gaetano îi mulţumi pentru complimentele făcute complexului La Capannina şi îi dădu un răspuns dezarmant de umil. Clădirea e cea care oferă atmosfera minunată, bucătarul-şef mâncarea minunată — el nu-i decât patronul. Lăsă la o parte ceva din umilinţă când se apucă să-i explice că a întors roata norocului în mai puţin de un an, şi încă la o asemenea scară încât fostul proprietar făcea spume de ciudă că-i vânduse prea ieftin localul. Chiar îl abordase pe Gaetano sperând să-l convingă să-i vândă un procent din afacere.

Totuşi, cartea fu cea care îi aduse pe făgaşul dorit, exact cum îşi închipuise Adam că se va întâmpla. Era o lucrare voluminoasă despre sculptura italiană renascentistă, plină de fotografii, şi nu trecu neobservată de Gaetano. Când Adam îi spuse că-i student la istoria artei, Gaetano îi mărturisi că ştie câte ceva despre sculpturile din perioada respectivă. Menţionă o grădină pe care o ştia — o grădină lângă o vilă splendidă, de lângă Florenţa. Îi vorbi despre ea de parcă întâlnirea întâmplătoare cu astfel de lucruri ar fi unul dintre riscurile cu care te confrunţi când ai contact cu cercurile cu care are el. Evident, nu-i pomeni că îşi petrecuse o mare parte din viaţă tăind iarba din grădină şi curăţindu-i laurii de uscături.

Când Gaetano îi oferi o detaliată şi impresionant de vie descriere a grădinii, Adam se trezi că nutreşte o simpatie stranie pentru acest individ. Privirea uşor dezolată care i se furişa în ochii rotunzi, ca de maimuţă, sugera că anii în care a fost expus atmosferei neliniştitoare a grădinii îşi puseseră amprenta şi asupra lui.

Amintindu-şi de rolul pe care trebuia să-l joace, Adam reacţionă cu entuziasm, în special la ştirea că Flora, zeiţa florilor, este piesa-cheie a întregului ciclu. Îi povesti lui Gaetano despre

noua teorie a lui Edgar Wind[1], publicată ceva mai devreme în acel an, conform căreia nu numai că Flora apare în picturile *Primăvara* şi *Naşterea lui Venus* ale lui Botticelli, dar alăturarea ei lui Venus este esenţială pentru alegoria iubirii care exultă din ambele picturi.

Trebui să se cenzureze când Gaetano îi puse întrebări despre celelalte sculpturi din grădină. Putea lesne străluci, dându-se de gol la fel de lesne. Îi mai împărtăşi câteva idei, doar cât să-l impresioneze. Se pare că îşi făceau efectul. Gaetano fu cel care comandă rândul următor.

Barul începuse să se golească până să ajungă pe masă al treilea rând de băutură, iar ei erau adânciţi într-o discuţie despre război. Adam era cel care adusese conversaţia pe acest făgaş, căutând o breşă în păienjenişul de minciuni în care îşi învăluise Gaetano povestea vieţii. Susţinea că a fost partizan, ceea ce putea sau nu să fie adevărat, deşi nu părea probabil. Când îi povesti c-a fost martor la nişte treburi foarte urâte, Adam îl tras de limbă. Gaetano nu marşă, spuse doar că războiul a făcut din oameni nişte monştri — din oameni cumsecade, oameni cu stare, oameni pe care credeai că-i cunoşti — văzuse asta cu ochii lui.

Adam îi spuse că el n-a prea avut parte de război, în afară de câte un avion care zbura la înălţime — a avut privilegiul să locuiască la o fermă izolată, minţi el. Dându-se drept băiat de la ţară, obţinu ce dorea. Gaetano îi mărturisi că şi el este de la ţară şi îi dovedi asta cu o tonă de anecdote plictisitoare. Această nouă turnură a conversaţiei îi permise, totodată, să brodeze pe marginea subiectului său favorit: pământul.

Era obsedat de el. Pământul înseamnă putere. O dovedea istoria. Iar dacă pământul era trecutul, tot el este şi viitorul. Italia se schimbă. Proprietatea asupra pământului devine

[1] Edgar Wind (1900–1971), istoric al artei, specializat in imagologia Renaşterii, a studiat prezenţa elementelor păgâne în arta renascentistă.

accesibilă unei populaţii mai largi. Doar un prost n-ar putea să aprecieze oportunităţile care i se oferă.

— O să-ţi dau un sfat, spuse Gaetano, aplecându-se peste masă cu ochii înceţoşaţi de băutură. Ştii care-i adevăratul motiv pentru care ar trebui să cumperi pământ? Făcu o pauză de efect. Pentru că nu se poate face mai mult decât este.

Lui Adam, îngâmfarea mitocănească a individului îi era aproape insuportabilă, dar reuşi să pară impresionat de afirmaţie.

— Nu m-am gândit niciodată la asta.

— De-aia îţi spun.

Adam prinse ocazia din zbor. Pământul atrage după sine responsabilităţi mari, replică el. Şi mai stârneşte emoţii puternice, nu toate pozitive. A văzut asta la propria lui familie. Proprietatea asupra fermei a dezbinat generaţia tatălui său, i-a învrăjbit pe fraţi. O dată chiar s-a lăsat cu pumni între taică-său şi unchi-său.

— Pumni? pufni Gaetano. Eu am cunoscut fraţi care s-au ucis pentru pământ.

Adam făcu o mutră neîncrezătoare.

— E adevărat. Nu mă crezi?

— Serios?

— Crimă. Şi asta doar pentru o casă mare şi nişte pământ.

Urmă o tăcere apăsătoare. Gaetano simţea, evident, că a spus prea multe, iar Adam nu avea nevoie să audă mai mult de-atâta. Bănuielile îi erau confirmate.

Sosirea a încă două whisky-uri îi ajută să tragă o linie sub acest capitol al conversaţiei lor, iar Gaetano fu mai mult decât fericit să readucă în discuţie planurile lui privitoare la dominarea lumii. Bătu câmpii, beat, despre un hotel mare, situat la doi paşi, pe care pusese ochii. Are mare nevoie de îmbunătăţiri, singura prolemă e că de-acum are şi el deja o oarecare reputaţie şi, în concluzie, e posibil ca proprietarul să-i ceară cel mai mare preţ posibil. Se gândea să-l cumpere printr-un intermediar, să-l inducă în eroare pe individ. Mai pusese ochii şi pe o vilă de pe dealurile de deasupra oraşului Pisa. Aparţine unei vechi familii,

care acum trece prin timpuri grele, dar probabil o să mai aştepte puţin. Mai bine să-şi consolideze afacerea mai întâi. Proprietăţile te sug de bani, ştie asta din proprie experienţă. Apoi, mai e şi căsătoria. Căsătoria e bună pentru afaceri, iar el a rezistat eroic destul timp. Poate că a sosit timpul să arunce prosopul şi să facă o femeie cinstită dintr-o tinerică.

Acest amestec greu digerabil de îngâmfare uluitoare şi nesiguranţă laşă era prea de tot pentru Adam, dar tot izbuti să glumească, spunându-i că, data viitoare când o să viziteze Italia, se aşteaptă să-l găsească pe Gaetano însurat şi stăpân peste propria Vilă Docci de deasupra Pisei.

Gaetano nu reacţionă imediat. Când o făcu, fu doar ca să se scuze pentru un moment. Trebuia să se uşureze.

Adam îşi dădu seama de greşeală doar când Gaetano se ridică de la masă. Mai devreme Gaetano vorbise îndelung despre Vila Docci, dar nu îi pomenise deloc numele.

Sau l-o fi pomenit? Poate că da. Poate că doar e el paranoic. O privire cu coada ochiului îl convinse că lucrurile nu stau aşa.

Nu s-ar zice că dăduse propriu-zis din cap, doar îl înclinase scurt, dar ceva îi sugeră lui Adam că nu-i decât un reflex necontrolat atunci când ochii trimit un semnal imperios. Adam nu-i vedea ochii lui Gaetano, dar îi *văzu* pe cei doi tineri în cămăşi cu mânecă scurtă cum se ridică din separeul din colţ şi-l urmează spre fundul încăperii.

Adam aruncă grăbit câteva bancnote pe masă, pentru băuturi, apoi, blestemându-se pentru momentele preţioase pierdute din cauza bunelor sale maniere, o luă grăbit spre ieşire. Terasa din faţă era pustie, la fel şi faleza de peste drum. Seara de duminică nu era făcută ca să te pierzi în mulţime.

O luă la dreapta, iuţind pasul în timp ce lăsa în urmă La Capannina. O luă din nou la dreapta pe prima stradă, îndepărtându-se de mare. Mintea îi alerga cu repeziciune. Îi spunea că trebuia să fi virat la a doua stradă. Prima stradă era atât de-al naibii de previzibilă. Începu să alerge, aruncând peste umăr o

privire de om încolţit. Glezna, încă ţeapănă şi dureroasă, nu îşi revenise complet după căzătura din grădină. Să meargă era una, să sprinteze, cu totul altceva. Din fericire, avea mai puţin de o sută cincizeci de metri până la parcul cu pădurea lui întunecoasă, de pini. Încetini viteza, păşind agale, pe măsură ce se apropie de capătul străzii, tot uitându-se peste umăr. În spate nu era nimeni. Era în siguranţă.

Privi la stânga şi la dreapta înainte să traverseze strada lată, spre parc. Se uita după maşini. În loc de automobile, zări doi bărbaţi cu cămăşi cu mânecă scurtă înaintând dinspre strada adiacentă. Îl văzură imediat.

Traversă strada în fugă şi fu înghiţit de umbre.

Pământul de sub copaci era denivelat, nisipos, înşelător, iar coroanele largi ale pinilor-umbrelă nu lăsau aproape nici o rază de lună să treacă printre ele. Se împiedică şi căzu de două ori una după alta. A doua oară, plonjă într-un şanţ uscat şi se făcu ghem. Îşi auzi urmăritorii cum se apropie din spate, comunicând cu glas alarmat. Aveau un avantaj asupra lui. Erau pe teren propriu.

Schimbă direcţia, o luă la stânga, cu capul plecat, cu o mână în buzunar să împiedice clinchetul monedelor, iar cealaltă încleştată pe cartea despre sculptura renascentistă. Se gândi s-o abandoneze, dar hotărî că i-ar putea fi de folos ca armă, în ultimă instanţă, ceva cu care să arunce în ei.

Se mândrise dintotdeauna cu faptul că nu petrecuse niciodată pe un teren de sport cu un minut mai mult decât îi ceruseră programele diferitelor şcoli pe care le urmase. Să te târâi pe un teren îngheţat de rugby sau să se arunce în tine cu mingi mici şi foarte dure nu i se păruse niciodată ceva distractiv. Îşi petrecuse cea mai mare parte a adolescenţei mimând tot felul de accidente sau prefăcându-se că nu înţelege regulile — apelând la orice l-ar fi ţinut departe de terenul de joacă. Joacă? Asta nu era joacă. Era o caznă totală. N-avea nimic împotriva tenisului, în special la dublu, când putea să ocupe locul de lângă fileu şi

să trosnească tot ce nimerea. Nu-l solicita să se epuizeze sau, Doamne fereşte, să-şi dovedească vitalitatea.

Toate comentariile lui dispreţuitoare la adresa tipilor sportivi se întorceau acum împotriva lui. Plămânii îi inhalau avizi aerul călduţ, de seară, sângele îi bătea cu sălbăticie darabana în timpane, iar picioarele şi le simţea ciudat de străine. Doar frica îl făcea să înainteze. Era un nou fel de frică, una pe care n-o mai simţise niciodată, în afara coşmarurilor. Era genul de groază care-ţi face pielea de găină. Fugi sau rămâi şi luptă, părea să-ţi spună trupul: o alegere dură şi îngrijorătoare.

La un moment dat trebui să se oprească, nu mai putea înainta. Se prăbuşi în nişte boschete, lipindu-şi faţa de solul nisipos, degetele îi bâjbâiau înfrigurate în întuneric, căutând o armă mai bună decât un tom erudit pe tema sculpturii renascentiste. Se simţea despuiat, fiecare acţiune îi era primitivă, primordială, înnăscută. Acelaşi trup care îl lăsase de izbelişte îi venea acum în ajutor, îl ajuta să-şi controleze respiraţia sacadată, ascuţindu-i auzul.

Nu auzea decât zumzăitul estompat al vehiculelor din depărtare. Asta era bine, fiindcă solul era moale, acoperit cu ace de pini şi crenguţe uscate, imposibil de parcurs fără vreun zgomot oarecare. O fi scăpat de ei. Aşteptă cinci minute, aşteptă încă cinci, să fie mai sigur, apoi se târî din bârlogul lui.

Mersul furiş i se potrivea. De asemenea, îi ţinea în frâu panica orbească, năvalnică de mai devreme. Se deplasa prudent, rămânând în zone cu vegetaţia deasă, oprindu-se des să asculte dacă se aud sunete ce-ar trăda o prezenţă, evitând orice porţiune unde razele lunii despicau întunericul. Când trebuia să traverseze o cărare, se oprea, aştepta, verificând mai întâi dacă nu-i nimeni în preajmă.

Astfel străbătu o distanţă bună, până ajunse la poiană. Era mare, ovală, iar prin brâul des de copaci de dincolo de ea se distingeau luminile clădirilor din partea de nord a parcului. Se

gândi să înconjoare spaţiul deschis. Dacă ar fi procedat aşa, ar fi picat direct în braţele duşmanului, fiindcă omul ţâşni chiar dinspre liziera din stânga exact în momentul în care începu să traverseze luminişul mergând ghemuit.

— Am pus mâna pe el, e aici! Am pus mâna pe el.

Adam se minună şi el de viteza pe care fu în stare s-o prindă, uitând cu totul de durerea din gleznă. Aproape că şi-ar fi aflat scăparea dacă nu se ciocnea de un copac.

Se clătină câţiva paşi, dând înapoi ameţit. Simţi cum îi cade cartea din mână şi îi trecu prin minte că îl costase patru şilingi la un anticariat prăfuit de pe lângă Charing Cross Road. Apoi, ceva se aruncă asupra lui din spate, lăsându-l fără aer în plămâni şi întinzându-l la pământ cât era de lung.

Omul nu era vreo huidumă. Nici nu trebuia. Era brutal. Îl potoli pe Adam cu câteva şuturi bine plasate până să sosească prietenul lui. Îl ridicară împreună în picioare.

— Cine dracu' eşti?

— Poftim? întrebă el ameţit, în engleză.

Fu smucit, răsucit şi buşit de trunchiul unui copac. Ceafa i se izbi urât de trunchi, se clătină, dar nu căzu. Asta însemnă că nu avură nevoie să-l ridice de jos înainte să-l apuce de braţe şi să-l dea cu capul de un alt copac.

O clipă, lumea dispăru din jurul lui. Când îl potopi din nou, se trezi trântit pe jos, ţinându-se de cap cu mâinile, cu palmele pline de sânge.

— Cine dracu' eşti? lătră una dintre umbrele aplecate deasupra lui.

Se chirci, ridicându-şi braţele în semn de apărare deasupra capului.

— Nu, gemu el jalnic, cu lacrimi în ochi, convins că se roagă să-i fie cruţată viaţa, că vor continua să-l izbească de copaci până o să ajungă un boţ de carne însângerată.

N-avea să afle niciodată dacă asta şi intenţionau cu adevărat.

Auzi un zgomot ca de creangă frântă, iar umbra din stânga căzu grămadă peste el. Până să se elibereze de sub trupul inert, al doilea individ era aproape terminat. Era la pământ şi scheuna de durere în timp ce încasa o ploaie de lovituri. Atacatorul avea un fel de instrument în mână, greu de distins în întuneric, mai ales cu sângele ce-i şiroia în ochi.

Dintr-odată, se lăsă tăcerea. Îl auzi pe salvatorul lui respirând din greu.

— Pleacă, se răsti la el o voce aspră. Dispari!

N-avu nevoie de o altă invitaţie; primul om începea să-şi revină.

În timp ce se îndepărta poticnindu-se printre copaci, mai auzi vreo două lovituri care-şi nimeriră ţinta. Şi realiză că-i umed între picioare.

28

Signora Olivotto de la *Pensione* Ravizza se dovedi a fi o sfântă. Îl primi în apartamentul ei, unde-i curăţă şi-i bandajă rănile. Când îi sugeră să-şi dea jos pantalonii, să-i poată curăţa, pomeni de petele murdare din genunchi, nu de pata udă dintre picioare. Chiar simulă că-i crede povestea, cum că a scăpat de doi bărbaţi care au încercat să-l jefuiască.

— Ei bine, o să rămâi cu o cicatrice care să-ţi amintească de vitejia ta, îi spuse ea amuzată.

Tăietura din sprânceană nu era prea lungă, dar era adâncă. Când refuză să-şi oprească sângerarea, fu chemat un doctor. Îi rase o parte a sprâncenei, îi făcu trei suturi şi-i administră două aspirine, apoi refuză categoric orice plată. *Signora* Olivotto trebuie să-i fi solicitat doctorului o discreţie totală, fiindcă nu-l întrebă deloc pe Adam cum se căptuşise cu rănile respective.

Dormi foarte prost din cauza durerii de cap şi de coaste, ca şi din cauză că se tot gândi la cei doi bărbaţi care zăceau ciomăgiţi crunt de salvatorul lui misterios. Ce s-ar fi întâmplat dacă străinul necunoscut nu i-ar fi sărit în ajutor? Şi cine o fi

fost? Oare să fi avut vreo legătură cu el? Sau o fi dat din întâmplare peste tărăboi şi s-a alăturat părţii mai slabe? Erau întrebări rămase fără răspuns. Mai era şi problema cărţii despre sculptura renascentistă, abandonată la faţa locului, cu numele lui mâzgălit pe pagina de gardă. O evaluare calmă şi chibzuită a situaţiei în care se afla îl conduse la o singură concluzie: să plece din Viareggio cât mai repede cu putinţă.

Signora Olivotto îi spălase pantalonii şi-i pusese la uscat peste noapte. Erau încă umezi de dimineaţă, dar se uscară rapid la razele soarelui matinal. Luă micul dejun în cameră, ca să evite privirile curioase ale celorlalţi oaspeţi. Acum avea ochiul stâng umflat rău de tot.

Dându-şi seama că nu putea să plece din oraş fără să ştie ce s-a întâmplat, ieşi pe furiş din *pensione* şi porni în grabă spre parc.

Nu reuşi să găsească locul exact, dar trecu în revistă cu atenţie bucata de pădure unde avusese loc altercaţia. Nu erau cadavre şi nici cordoane ale poliţiei care să sigileze scena crimei. Nu-şi găsi cartea, dar moralul i se mai ridică un pic în timp ce se întorcea şchiopătând la *pensione*.

Signora Olivotto îi chemă un taxi care să-l ducă la gară. În momentul în care porni, îl redirecţionă pe şofer spre prima gară din drumul spre Florenţa. Nu putea risca să se urce în tren chiar în Viareggio. Dacă Gaetano are un strop de minte, acolo o să-l aştepte.

Era o gară mică, iar trenul care opri aici făcu haltă în fiecare gară dintre Viareggio şi Florenţa. Asta nu-l deranjă pe Adam, îi dădea timp să se gândească.

În huruitul trenului, prin vipia din valea râului Arno, îşi dădu seama că singura noapte pe care o petrecuse la Viareggio schimbase totul. Căutarea adevărului despre moartea lui Emilio nu mai era o chestiune particulară, una pe care s-o urmărească în taină. Pierduse iniţiativa. Gaetano cu siguranţă trebuie să-l fi

contactat deja pe Maurizio. Trebuie să presupună, deci, că îşi dăduseră seama exact cine e şi de ce făcuse drumul până la Viareggio.

La început, se mustră pentru că îl luase gura pe dinainte şi se dăduse de gol. Până să ajungă în gara Santa Maria Novella, îşi schimbă, însă, părerea.

Şi ce dacă ştiu? Poate că lucrurile decurseseră conform planului. O să coboare din tren, cu bănuielile confirmate, întrebându-se ce naiba o să facă de-acum încolo. Fusese naiv. Descoperirea adevărului nu era niciodată un scop în sine. Era clar că urma să aibă loc o confruntare de vreun fel cu Maurizio. Viareggio, pur şi simplu, nu făcuse decât să precipite inevitabilul.

29

MARIA FU PRIMA CARE DĂDU CU OCHII DE ADAM. ÎN MOMENTUL în care îl văzu, îşi duse mâna la gură într-un gest reflex. Îl luă în bucătărie şi îi ascultă (de-acum înflorita) relatare a altercaţiei cu hoţii de buzunare. Ea insistă să-i dea jos bandajul şi să examineze rana de la sprânceană. Decretă suturile doctorului ca fiind „adecvate", deşi una în plus n-ar fi stricat. Îi puse o mână consolatoare pe braţ şi îl întrebă dacă nu doreşte ceva. Îi făcu o cafea, apoi îl expedie la etaj poruncindu-i să facă baie şi să-şi schimbe hainele înainte de prânz.

Cum stătea şi se uita în oglinda de la baie, trei lucruri îi trecură prin minte într-o succesiune rapidă: arăta cu adevărat oribil, murdar şi dărâmat; era bucuros să fie din nou la Vila Docci; iar Maria îi arătase mai multă căldură în ultimele cincisprezece minute decât pe parcursul întregului său sejur.

Nu se miră să-l găsească pe Maurizio aşezat la masa de pe terasă când coborî la prânz. Reacţia lui Maurizio nu fu nici ea

una imprevizibilă. O egală pe maică-sa în exprimarea ororii, a uimirii şi unei compătimiri îngrijorate. Adam îşi petrecu cea mai mare parte a prânzului încercând să ajungă la Maurizio, să-i smulgă o privire, ceva, orice care să sugereze că ştiu amândoi că povestea lui cu hoţii de buzunare din Arezzo e o minciună sfruntată.

Maurizio oferi un recital impecabil. Adam nu putea face altceva decât să-l admire, fiindcă nu se îndoia nici un moment că asta şi *e*: un recital. Totuşi, pe măsură ce prânzul înainta, începu să-şi facă griji. Maurizio trebuie să-l fi luat la bani mărunţi pe Gaetano; ştia că Gaetano nu i-a pomenit lui Adam numele său. Nu trebuie decât să se ţină tare, să nu aducă vorba despre Viareggio, iar Adam ar fi legat de mâini şi de picioare, lăsat cu nimic mai mult decât un lanţ rupt de dovezi circumstanţiale.

Asta ar fi trebuit să facă, aşa că se miră când Maurizio îşi făcu apariţia în camera de studiu la scurtă vreme după prânz. Intră dinspre bibliotecă şi închise uşa în urma lui. Mai închise şi uşa de sticlă care dădea spre terasă.

Adam era la birou, citea. Nu-i rămăsese în minte nici măcar un cuvânt din carte. Se rugase în sinea lui ca Maurizio să facă exact gafa asta.

Maurizio îşi aprinse o ţigară.

— Gaetano îţi transmite scuze, spuse.

Tăcerea păru cea mai bună tactică.

— Cine a fost tipul din parc?

Deci despre asta era vorba. Să-l tragă pe Adam de limbă nu era o gafă din partea lui Maurizio, ci o necesitate. Trebuia să ştie dacă Adam lucrează singur sau nu. Trebuia să ştie ce are de înfruntat.

— Nu ştiu. Era întuneric, nici măcar nu l-am văzut la faţă.

Maurizio îşi miji ochii şi-l studie cu atenţie.

— Te cred. Se abătu pe la şemineu şi răscoli nişte cenuşă în grătar. Nu ştiu ce crezi că ai aflat, dar dă-mi voie să-ţi explic

cum stau lucrurile. Îl cunosc pe Gaetano, fireşte că-l cunosc. Îl cunoaştem cu toţii. Când a plecat anul trecut, m-a rugat să-l ajut în afaceri. Zâmbi strâmb: Ba nu, m-a rugat să-i împrumut nişte bani. L-am refuzat, apoi am văzut La Capannina şi m-am răzgândit. Mi-am zis că-i o investiţie bună. Şi chiar este. Aranjamentul dintre noi e foarte complicat. O să fiu sincer, nu-i tocmai legal. Asta îl face să fie atât de sensibil. Asta ne face pe amândoi sensibili. Îmi pare rău că a trebuit să suferi din cauza asta. Dar nu sunt decât afaceri, atât, şi nimic mai mult.

Nu putea să nu îl admire pe Maurizio, iată o încercare deşteaptă de a-i oferi o explicaţie care să-i permită să iasă din toată povestea asta cu conştiinţa împăcată.

Dar depăşise faza asta. Se schimbase. Îl răniseră. Îl speriaseră. Ba nu, îl făcuseră să se pişe pe el de frică la gândul că o să moară.

— Minţi, îl acuză el. Ştiu că minţi şi ştii şi tu că minţi. L-ai ucis pe Emilio, iar când Gaetano a văzut ce-ai făcut, a trebuit să-i cumperi tăcerea. Poate încă i-o cumperi. Ţi-a povestit Gaetano ce planuri îşi face? Are planuri măreţe — banii nu sunt o problemă — banii *tăi*, îmi imaginez.

Se miră că nu i-a trecut prin cap ceva mai devreme că relaţia lor e una de continuu şantaj, că Gaetano i-a ridicat preţul lui Maurizio cu La Capannina. Era un gând mulţumitor că în ultimii paisprezece ani Maurizio chiar a plătit pentru crima sa.

Expresia lui Maurizio oscila între milă şi amuzament.

— Aşa crezi? Că mi-am ucis fratele? Eşti nebun? Aruncă ţigara în şemineu şi se apropie de birou. Nu mai era amuzat. Vii aici şi-mi spui mie asta? Îndrăzneşti să-mi spui aşa ceva? Am fost acolo. Îşi împunse pieptul cu degetul: Am fost acolo. L-am văzut pe neamţ cum îl împuşcă pe Emilio. L-am văzut că se apropie de el şi-l împuşcă din nou în cap. Făcu un pistol din degete şi „trase” în pământ. Iar eu n-am făcut nimic. Nimic. Am privit. Dacă a nu face nimic înseamnă că l-am ucis, atunci, da — eu l-am ucis.

Nu lacrimile ce se revărsau şuvoi din ochii lui Maurizio îl tulburară pe Adam, ci degetele făcute pistol pe care le îndreptase spre pământ. Asta explica gaura de glonţ în podeaua de la etaj — un detaliu pe care Chiara nu i-l menţionase şi pe care Adam, în superficialitatea lui, îl luase drept dovada implicării lui Maurizio în uciderea fratelui său.

Era piatra de temelie a raţionamentului său — singura dovadă solidă pe care o avea — iar Maurizio o înlăturase cu un simplu gest. Întregul eşafodaj şubred al conspiraţiei construit de el se năruia în clipa asta.

— Ei bine...?

— Îmi pare rău, răspunse Adam cu glas stins.

— Îţi pare rău?!

— Da.

Maurizio se întoarse cu spatele la birou, exasperat.

— Asta-i tot ce ai de spus?

— O să plec.

— Aşa să faci!

— Acum?

— Mâine-dimineaţă, după cum ai plănuit. Nu vreau să fac scandal de dragul mamei.

Adam dădu din cap a aprobare. Maurizio îi aruncă o privire dispreţuitoare şi ieşi ţanţoş din încăpere.

Urcă la etaj ameţit, zguduit şi confuz. Încercă să-şi pună gândurile în ordine, dar i se împrăştiau în toate direcţiile precum o gloată turbulentă, lăsându-l să se învârtă ca o muscă fără cap printre ruinele raţionamentului său.

Se trezi în camera lui, golindu-şi şi refăcându-şi valizele pe care le pregătise înainte de-a pleca pe litoral.

Oare de ce nu putea să gândească limpede? Raţionamentul urmat pas cu pas era, de regulă, lucrul pe care se bizuia mereu.

O fi în stare în şoc. Da, asta era. Sau o fi având o contuzie. Doctorul din Viareggio îl prevenise că s-ar putea întâmpla aşa ceva.

Avea dreptate în legătură cu un singur lucru: într-adevăr, Viareggio precipitase lucrurile, silindu-l la o confruntare cu Maurizio. Râse scurt, nervos. E chiar *singurul lucru* asupra căruia nu se înşelase.

Acum, măcar, totul se terminase. Nu-i capabil să ducă lucrurile mai departe, chiar dacă ar vrea. Şi nu vrea. Vrea să plece. Ar fi sunat după un taxi pe loc, dar nu mai avea nici măcar atâta energie.

Se lăsă să cadă în fotoliul pufos de lângă şemineu şi gemu. Îl lucraseră bine sub pinii din Viareggio. Ceva nu-i tocmai în regulă cu coastele lui. Simţea o durere ascuţită, îngrijorătoare. Cât despre bubuitul din creier, aspirinele abia dacă-i atenuau o parte infimă a suferinţei.

Era o epavă din cap până-n picioare. Niciodată, în viaţa lui, nu ajunsese atât de jos. La fel ca şi Dante, coborâse într-al nouălea cerc al Infernului.

Nu. Era o comparaţie nepotrivită. Asta deoarece călătoria lui Dante nu se terminase acolo, în abisul adânc. Se ridicase prin Purgatoriu în Paradis, călăuzit de spiritul iubitei moarte, Beatrice.

Cugetă un timp pe tema asta, după care se sculă din fotoliu şi se îndreptă spre uşă, chinuindu-se la fiecare pas.

Ceva îl îndemna să se întoarcă înainte de-a ajunge acolo. Tocmai asta — credinţa lui aiurită în călăuza lui spectrală — îl adusese în situaţia grea de acum. Ciudat, totuşi, nu-i mai păsa dacă e păcăliciul propriei sale imaginaţii bolnave. Ajunsese prea departe ca să-i mai pese.

Se simţi ciudat de calm în timp ce-şi croia drum prin gaura din gardul viu de tisă. De fapt, îşi dădu seama că e prima oară când intră în grădina memorială fără să aibă un sentiment de

teamă sau nelinişte. De vină o fi durerea care-i chinuieşte tot trupul. Trecuse, fără doar şi poate, prin experienţa cea mai apropiată de ceea ce trebui să fi simţit ea la sfârşitul vieţii.

Orice afinitate curioasă inventase în legătură cu el şi Flora, ea nu i-o împărtăşea defel.

Nu-i oferi nici o consolare, ci doar o privire inexpresivă, împietrită.

Îşi spuse în sinea lui să nu se lase descurajat. Îi mai făcuse asta şi înainte, îi respinsese avansurile, apoi îi acceptase apropierea. Antonella şi Harry simţiseră amândoi: îi plăcea să tachineze. Este exact aşa cum o imortalizase Federico în piatră cu atât de multe secole în urmă.

Parcurse circuitul alene, conştient că-i ultima oară când face asta. Aşteptă şi speră. Zadarnic. După o jumătate de oră, se trezi iarăşi în amfiteatru, deprimat, respins, cu ultimul tur terminat.

Îşi trecu degetele peste inscripţia de pe banca de piatră: ANIMA FIT SEDENDO ET QUIESCENDO PRUDENTIOR. Sufletul în Repaus Devine Mai Înţelept. Încă un indiciu lăsat de Federico Docci. Câte o fi lăsat în total? Exact câte trebuiau pentru ca fapta lui să rămână nedescoperită vreme de aproape patru sute de ani. Era un raţionament impresionant din partea lui Federico — demn de admiraţie, chiar — şi era uşor să ţi-l imaginezi aplicând aceeaşi subtilitate riguroasă şi la comiterea crimelor înseşi. Altfel, cum de nu fusese adus în faţa legii? Îl şi vedea pe Federico stând la căpătâiul soţiei suferinde până la sfârşitul crud, soţul îndurerat, jucându-şi perfect rolul. Şi-l mai văzu pe Maurizio, fratele îndurerat, storcând o lacrimă menită să înlăture bănuielile unui străin.

Iată cât de bun trebuie să fii ca să scapi.

Se învioră, cucerit de-o nouă idee, simţind tot mai mult îmbrăţişarea fermă a logicii implacabile.

Maurizio ştie sigur că el a vizitat etajul al doilea, fiindcă i-a spus Maria. În concluzie, ar avea toate motivele să presupună că el descoperise gaura de glonţ din duşumeaua de lemn şi că

își dăduse seama despre ce-i vorba — despre principala probă ce îl încriminează. Nu trebuie decât să îndepărteze proba, iar acuzația își pierde orice sens.

Maurizio încă-i în pielea unui anumit personaj, joacă un rol. În afară de a-l ucide pe Adam, ce altceva ar putea face decât să-i adoarmă suspiciunile cu vorbe? Nu va urma nici o confesiune, nici măcar cea mai vagă urmă de recunoaștere a vinovăției.

Un om nevinovat nu s-ar fi arătat la cină. Jignit de gravele acuzații aruncate în față, i-ar fi dat peste nas lui Adam în ultima lui seară la Vila Docci.

Adam așteptă, puse momeala în cârlig, apoi, când i se ivi ocazia, aruncă disperat undița pentru ultima oară. Asta se petrecu în pivniță, unde Maurizio coborâse să aleagă vinul pentru masă și unde Adam i se alătură câteva clipe mai târziu.

— Îmi pare rău.

Maurizio se întoarse.

— Ai mai spus asta.

— Mai am, totuși, încă o întrebare.

— Nu face asta.

— Ce s-a întâmplat cu pistolul?

— Care pistol?

— Pistolul lui Emilio.

— L-a distrus taică-meu.

— Serios?

— Așa a spus.

— L-ai văzut făcând asta?

Nu-i era frică să întindă coarda. Un om vinovat nu-și permitea să riposteze, iar Maurizio nu ripostă. Cercetă eticheta unei sticle prăfuite și se îndreptă spre ușă.

— Cred că ar trebui să mergem la mama, spuse el sec.

— *Ea* știe ce-a făcut el cu arma. Și cu gloanțele pe care le-a extras din cadavru.

Un om nevinovat ar fi continuat să meargă, nu s-ar fi oprit și nu s-ar fi întors în prag.

— Exact, a pus să fie scoase gloanţele. Sunt în spatele plăcii memoriale din capelă — placa lui Emilio — împreună cu arma. Tatăl tău le-a pus acolo. Mama ta crede că a fost gestul unui om care şi-a pierdut minţile. Eu cred că ştia. Cred că şi-a dat seama ce s-a întâmplat acolo sus.

În ochii lui Maurizio nu se putea citi nimic, erau cufundaţi în două iazuri de umbră aruncată de becul fără abajur din tavan.

— Zici că *tu* n-ai făcut nimic. *El* n-a făcut nimic. Nu atunci. Dar a lăsat în urmă indicii. Şi a lăsat şi o dovadă — dovada balistică cum că Emilio a fost ucis cu propriul său pistol. Făcu o pauză: Dacă nu mă crezi, întreab-o pe *Signora* Docci.

— A, ba te cred, spuse Maurizio liniştit. Dacă ţi-a spus că sunt acolo, înseamnă că acolo sunt. Dar de ce mi-ar păsa? Nu-mi pasă. Nu vreau decât să pleci odată de-aici.

Cina, inevitabil, fu chinul de pe lume. Cel mai rău lucru a fost modul abrupt de a-şi lua rămas-bun de la Antonella, care, în mod clar, dorea să-şi petreacă altfel ultima seară împreună. Însă ce putea face? Nu avea de ales. În momentul în care Maurizio se scuză şi se îndreptă spre casa de lângă fermă, şi el se văzu obligat să spună noapte bună. Nu-i fu greu să-şi folosească rănile drept scuză, dar îi fu greu să interpreteze o partitură emoţionantă când îşi luă rămas-bun de la Antonella, atâta timp cât mintea îi stătea la cu totul alte lucruri.

Se sărutară lângă maşină, îşi promiseră că-şi vor scrie şi apoi totul se termină — ea plecă.

TREBUIE SĂ VINĂ. TREBUIE SĂ VINĂ.

Era o mică litanie supărătoare şi persistentă. Şi-o alunga din minte, dar ea îşi croia drum înapoi după câteva minute.

După ce se luptă cu ea vreo trei ore, nu numai că se plictisise, ci era şi epuizat. Şi îl durea tot trupul. Efectul aspirinelor începea să se estompeze. Iar faptul că stătea cocoşat într-un cotlon îngust din spatele altarului nu-l ajuta deloc.

Ieşi din ascunzătoarea lui şi se întinse pe podeaua de piatră, cu braţele pe lângă corp. Îl străfulgeră gândul că nu-i singur, că şi Flora şi Emilio zac prin apropiere, întinşi exact ca el, iar asta îl mai consolă.

Privi lung tavanul de-abia vizibil la lumina slabă a singurei lumânări de pe altar — doar o împletitură nedesluşită de grinzi şi traverse. Îşi închipui cum a fost construită, cu oamenii cocoţaţi pe schelele de lemn, modelând cu ciocanele structura, cu bolta albastră a unui cer de vară deasupra lor.

Închise ochii, imaginându-şi totul, şi simţi cum se cufundă în somn. Se ridică brusc, se vârî la loc în spatele altarului, ghemuindu-se, pe vine, cu genunchii la piept.

Trebuie să vină. Trebuie să vină.

Poate deja a venit şi a plecat. Poate că a văzut scara aruncată la pământ lângă zidul capelei, împinsă de Adam, după ce s-a căţărat pe fereastră. Fusese o manevră dificilă, dar necesară, era greu de crezut că Maurizio ar intra în capelă dacă uşa nu ar fi încuiată pe dinafară, iar cheia în siguranţă sub piatra ei.

Dumnezeule, îi arde buza după o ţigară. Nu-şi mai amintea când mai rezistase atâta timp fără să fumeze. La spectacolul cu *Hedda Gabler* a lui Ibsen, la Teatrul Cambridge Arts, cu peste trei ore cumplite de teatru studenţesc zelos, neîntrerupte de nici o pauză, deşi îl încântase de-a dreptul blonda din Newnham care o juca pe Hedda. Oare cum o chema? Avea un frate la Corpus Christi cu o pată roşu-aprins, un semn din naştere pe gât...

Îl trezi un hârşâit. Îl recunoscu imediat ca fiind mecanismul unei vechi broaşte ce gemea, refuzând să se clintească. Înţepeni şi îşi încordă auzul. Auzi un scârţâit de balamale. Apoi şoapte.

N-a venit singur! A adus cu el pe cineva. Sau ceva. Ceva care se codeşte, care mişună. Un câine care lipăie prin jur, adulmecă, miroase istoria canină a locului. Nu-i a bună. E de rău.

O voce bărbătească şuieră o comandă, chemând animalul la picior. Dar pentru cât timp? O rază de lanternă spintecă întunericul, mătură rapid interiorul, proiectând umbra altarului pe peretele din fund.

Adam se făcu mic. Nu intrase în capelă pe uşă, aşa că animalul nu putea să-i ia urma, doar dacă nu se apuca să mişune. Îl ştia pe câine, un collie corcit cu alte rase, tânăr şi neastâmpărat, dar nici pe departe un câine de atac. Îşi aminti că fusese plăcut surprins de faptul că Maurizio şi Chiara nu simţeau nevoia unui animal cu pedigree.

Acum un alt zgomot, la stânga lui. O geantă cu scule aşezată la pământ. O mână care scotoceşte înăuntru, apoi tăcere. După asta se auzi ceva ca un râcâit. Maurizio încerca să îndepărteze placa memorială. Mai bine să aştepte puţin înainte să-l surprindă asupra faptei.

Dar câinele avea cu totul alte idei.

Nu-l văzu până ce nu apăru chiar în faţa lui, dând din coadă şi gâfâind. *Te-ai ascuns bine, dar te-am găsit*, părea să-i spună. Încercă să-l împingă. Îi linse mâna şi lăsă să-i scape un scheunat.

— Ugo.

Fără îndoială, era vocea lui Maurizio.

Ugo lătră vesel de câteva ori, iar raza lanternei se îndreptă spre altar.

Adam luă taurul de coarne şi se târî afară din ascunzătoare, mijind ochii din cauza luminii. Îşi aprinse lanterna şi o îndreptă spre faţa lui Maurizio, orbindu-l. După un moment de reciprocă neutralizare, amândoi îşi coborâră raza lanternei spre podea.

Adam îl mângâie pe Ugo pe cap, cu un gest ce intenţiona să exprime impresia că-i relaxat şi stăpân pe situaţie. Maurizio avea trupul încordat, parcă gata de luptă, şi chipul palid ca ceara. Şurubelniţa din mână nu părea deloc inocentă.

— Ce cauţi aici? îl întrebă el înnegurat.

— Nu ştiu.

— Răspunde, insistă Maurizio.

— N-am avut încotro. Trebuia să aflu.

Maurizio se întoarse brusc şi folosi şurubelniţa să îndepărteze placa din zid. Lanterna lui nu dezvălui nimic dedesubt, în afară de piatră goală, netencuită. În mod clar, nu era nici o armă, nici un glonţ.

— Deşteaptă chestie, murmură Maurizio. Foarte deşteaptă.

Instinctul îi dictă lui Adam să-şi ţină nedumerirea pentru sine. Unde mama naibii o fi pistolul?

Maurizio se aşeză pe marginea unei strane. Limbajul trupului său vorbea despre o înfrângere pe care Adam o asocie cu greu cu personajul, aşa că păstră o distanţă prudentă.

— Ei bine, acum ştii.

— De ce? întrebă Adam. Doar eraţi fraţi.

— S-a întâmplat. Nu trebuie să mă justific în faţa ta.

— Pentru toate astea... o casă, nişte pământ? Adam voia să creadă că au mai fost şi altele la mijloc — o confruntare ideologică, orice altceva decât simpla lăcomie. Dar ai vrut să fii sigur. Cu propria lui armă?

Maurizio nu răspunse; se holba la mâinile lui de parcă numai ele erau vinovate pentru faptele sale.

— Unde era Gaetano?

— El a sosit când plecau nemţii. Urca scările când a auzit împuşcăturile. Maurizio ridică privirea şi adăugă pe un ton sec: Nu poţi face nimic.

— Pot să-i spun mamei tale.

— Da. Iar ea n-o să facă nimic.

— Cum poţi să fii aşa de sigur?

— Pentru că n-o să-i permit.

— Serios? îl luă peste picior Adam.

În zâmbetul lui Maurizio se strecură o umbră de viclenie.

— Eşti un băiat deştept... dă-ţi seama şi singur.

Chiar şi în lumina chioară, Adam îi zări viclenia rece şi înspăimântătoare din ochi. Maurizio părea să spună că-i gata să adauge matricidul la fratricid, dacă nu are încotro.

— Tu decizi.

Lătratul neaşteptat al lui Ugo răsună ca un ţipăt triumfător, ca un ropot de aplauze adresate stăpânului său pentru strălucita lui strategie diabolică.

— *Zitto*, sâsâi Maurizio, dar Ugo n-avea de gând să tacă.

Lătră din nou şi se năpusti spre uşa capelei.

Maurizio se repezi cu o viteză impresionantă, dar uşa se deschise înainte să ajungă la ea.

Maria intră în capelă, cu mâna ţinută streaşină la ochi, să-şi ferească privirea de lumina orbitoare a lanternei lui Maurizio.

— Maria...

Maria trase uşa după ea, cu trăsăturile feţei imobile, ca o stană de piatră.

— Am auzit totul.

Ochii lui Maurizio trecură de la Maria la Adam şi înapoi, căutând o legătură. Adam i-ar fi spus că nu-i nici o legătură dacă Maurizio nu şi-ar fi dat seama singur.

— Ce cauţi aici?

— Trăgeam cu urechea.

— Pentru cine? Pentru mama?

Maria nu răspunse, dar tăcerea ei păru să-i vorbească lui Maurizio.

— Pentru cine atunci? întrebă el. Pentru Antonella?

Din nou, Adam nu văzu pe chipul Mariei nimic care să însemne un răspuns. Fără îndoială, Maurizio ştia s-o citească mai bine.

— Fireşte... ştie că o să-i revină ei dacă n-o primesc eu, spuse el, iar tonul lui sugera că acum înţelegea totul.

Adam, pe de altă parte, se străduia să ţină pasul cu el, rotiţele i se învârteau cu repeziciune, încercând să proceseze informaţiile.

Se lăsă păgubaş când Maurizio adăugă:

— Oricât te plăteşte ea, eu o să-ţi dau mai mult.

— Mă plăteşte bine de tot.

— N-are a face!

Maria nu se grăbi să răspundă.

— Vreau o casă. Nu un apartament. Şi vreau şi bani.

— Cât?

— Îndeajuns să nu-mi mai fac niciodată griji.

— S-a făcut, acceptă Maurizio.

Adam nu intenţiona să se bage. Cuvintele englezeşti, pur şi simplu, îi ieşiră pe gură fără să vrea.

— Maria, ce faci?

Se uită la el cu o expresie ruşinată, dar hotărâtă.

— Şi cu el cum rămâne? îl întrebă ea pe Maurizio.

— Ce poate să facă el? Mâine pleacă. Ştie deja că n-are de ales.

Maria dădu din cap a aprobare şi se îndreptă spre uşă.

— Maria..., spuse Adam pe un ton rugător.

Ea se opri şi se întoarse.

— Ce-i? Cine eşti tu? Ce ştii tu? Nu ştii nimic. Arătă cu degetul spre vilă. Taică-meu a muncit toată viaţa pentru ea, şi cu ce s-a ales? Cu nimic. Cu ce mă aleg eu? Cu nimic. Ăsta-i mersul lucrurilor. Nu vreau decât să mor sub acoperişul meu şi să-mi plătesc singură înmormântarea. Vreau prea mult? Zi, e prea mult?

Maurizio dădu din mână împăciuitor.

— Cine eşti tu? continuă Maria. Nu eşti decât un copil. Habar n-ai.

În tăcerea care se lăsă după plecarea ei, Adam întinse o mână să se sprijine de o strană. Nu era destul. Trebui să se aşeze.

Maria avea dreptate. Nu ştie nimic. E complet pe dinafară. Privi în sus şi-l văzu pe Maurizio aplecat deasupra lui, fără nici o urmă de triumf în privire, doar cu o certitudine tăcută.

Ieşiră împreună din capelă. Maurizio încuie uşa şi puse cheia în buzunar. Ridică privirea spre stele, apoi se uită la Adam.

— Am vorbit serios în legătură cu mama. Decizia îţi aparţine.

Nici gând să adoarmă. Nici măcar nu încercă. Se aşeză pe terasă şi fumă ţigară după ţigară. Uimirea şi sentimentul copleşitor al propriei naivităţi se băteau pentru întâietate în capul lui. Nu era capabil să digere scena la care tocmai asistase. Ştia că avusese

loc un troc — Maria își vânduse tăcerea pentru un preț frumușel — dar ce era cu toată vorbăria aia despre Antonella?

Știe că o să-i revină ei dacă n-o primesc eu.

Nu răstălmăcise vorbele lui Maurizio. Nici răspunsul Mariei. Derulă iar și iar în minte schimbul lor de replici — întorcându-l febril pe toate fețele, încercând să-l înțeleagă — până când lumina zorilor apăru pe furiș și făcu să pălească toți aștrii, în afară de cele mai strălucitoare stele. Apoi se ridică în picioare.

Apropiindu-se de clădirea fermei, se opri un pic să admire răsăritul soarelui ce-și răsfira degetele palide peste dealuri. Dacă nu ar fi zăbovit, ar fi traversat curtea, și ar fi fost surprins în câmp deschis, când se deschise ușa de sus, din capul scărilor, și din casă ieși Fausto.

Adam se ascunse după colțul șurii. Fausto! Imposibil. Rezistă impulsului de a se convinge încă o dată, încredințat că ochii nu l-au înșelat, dorindu-și din suflet să-l fi înșelat. Ce-o fi cu Fausto de se strecoară din casa Antonellei în zori de zi?

Grăbi pasul și înconjură șura. Dintr-un colț al acareturilor, avea vederea obstrucționată de un pâlc de chiparoși către cărarea ce ducea la San Casciano. Fausto porni pe ea, serios și îngândurat, ușor gârbovit. Adam îl urmă, lipindu-se de trunchiul copacilor.

De teamă să nu îl zărească, fu nevoit să rămână în urmă când Fausto ajunse la periferia lui San Casciano. De două ori aproape că îl pierdu prin labirintul de străduțe. A treia oară îl pierdu de-a binelea, dar până atunci își făcuse o idee destul de clară despre destinația lui.

Pensione Amorini încă nu se deschisese. Ferestrele de la parter, cu obloanele trase, îi permiseră să înconjoare clădirea fără să fie văzut. Se strecură în grădina din spate, pe poarta din

zidul de piatră. Bucătăria era în partea din spate a clădirii, ferestrele ei dădeau exact spre grădină.

Auzi voci şi zăngănit de veselă. Se uită prudent pe lângă cercevea şi o văzu pe *Signora* Fanelli încărcând o tavă cu farfurii şi castroane. Era cu spatele la Adam, aşa că el văzu clar de tot cum Fausto îşi coboară încetişor mâna stângă pe fundul ei. *Signora* Fanelli întoarse capul şi-l sărută scurt pe buze.

Adam porni spre barul din Piazza Cavour de parcă ar fi fost în transă. Capul îi bubuia, coastele îi pulsau de durere şi era agitat după noaptea de nesomn. Nu îl miră că nici măcar ceaşca de cafea nu-i e de vreun folos.

Cugetă la ceea ce văzuse cu ochii lui, încercând cu disperare să constate că s-a înşelat. Nu reuşi. Antonella susţinea că nu-l cunoaşte pe Fausto şi, totuşi, îi era clar că îl cunoaşte. Relaţia dintre *Signora* Fanelli şi Fausto îi păruse a fi doar una dintre doi cunoscuţi, dar, evident, era vorba de mai mult decât atât.

Încet-încet, întrezări, fir cu fir lipicios, pânza de păianjen pe care o ţesuseră în jurul lui. N-o vedea chiar pe toată, dar vedea destul de mult. Cheia era Fausto. Fausto fusese cel care, cu două săptămâni în urmă, îi aruncase sămânţa suspiciunii îndreptate împotriva lui Maurizio cu o remarcă rostită aparent la întâmplare. Fausto o retractase, da, însă doar atât cât să îndepărteze suspiciunile care planau deasupra lui, păstrând vie curiozitatea lui Adam. Indiciul cu La Capannina din Viareggio îl primise din partea lui Fausto, după cum ascunzătoarea cheii de la etaj i-o dezvăluise Antonella. Dumnezeule, ce bine şi-a mai jucat ea rolul, refuzând să i-o destăinuiască de la bun început. Şi de ce i se oferise pe tavă la izvorul termal? Pentru că o fi crezut că el o să plece a doua zi? Pentru că încă nu-şi terminase treaba şi ea avea nevoie pe mai departe de prezenţa lui? Răspunsul era limpede, imposibil de ignorat.

Şi Maria îşi jucase rolul bine, alimentând tensiunea dintre el şi Maurizio, încingând atmosfera. Nu avusese nici un motiv să-i raporteze lui Maurizio despre vizita lui în camerele de la etaj,

dar o făcuse. După spusele *Signorei* Docci, până şi ideea ca Adam să poarte smochingul lui Emilio la petrecere tot a Mariei fusese, generând şi mai multe contradicţii între el şi Maurizio.

Dovezile se adunau una după alta. Aproape fiecare amintire îi incrimina. Până şi seducerea lui de către *Signora* Fanelli putea fi văzută ca parte dintr-un complot, iar la gândul ăsta simţi că i se întoarce stomacul pe dos. Fusese manipulat încă din prima noapte petrecută la San Casciano.

Dar de ce tocmai el? Îşi dădu seama până să termine a doua ceaşcă de cafea.

Maurizio trebuia să fie dat de gol, detronat, dacă Vila Docci urma să fie moştenită de familia din care face parte Antonella. Ea pusese, fără doar şi poate, ochii pe proprietate, dar nu se baza decât pe suspiciunile ei legate de implicarea lui Maurizio în moartea lui Emilio. Şi ştia că Maurizio e mult prea prudent să pice într-o capcană întinsă de ea direct. Aşa că se folosise de o marionetă. Trăsese sforile, iar Adam dansase cum voise ea. Şi totul mersese conform planului până în ultimul moment.

Singura consolare în toată povestea asta era trădarea Mariei. Antonella nu prevăzuse că Maurizio va plusa oferta ei în ultimul moment. Îl subestimase. Maria, mai în vârstă şi mai înţeleaptă, nu îl subestimase.

Luă cu sine acest gând plăcut pe când se întorcea cu paşi rapizi pe poteca ce ducea la ferma Antonellei.

Nu era acasă. Nici maşina. Dispăruseră amândouă. Mai bine. Ar fi ţipat la ea. Sau şi mai rău.

Se mulţumi să apuce o piatră din marginea drumului şi s-o azvârle pe fereastra bucătăriei.

Despărţirea fu absurdă, *Signora* Docci era singura actriţă fără scenariu din farsă. Ştiind că miza-i uriaşă, Adam îşi jucă rolul cu o inocenţă perfectă. La fel şi Maria. Ochii ei chiar se umeziră

când îl sărută de la revedere pe ambii obraji. Maurizio se oferi plin de amabilitate să-l conducă chiar el la gară.

Tăcură unul lângă altul mai tot drumul. Timpul era de partea lor, iar Adam îl întrebă dacă pot face un mic ocol pe la Piazza Repubblica, să-şi ridice fotografiile cu grădina memorială. Maurizio îl însoţi în magazin. Insistă să rămână cu el până-i pleacă trenul. Ultimele lui cuvinte fură la obiect:

— Eşti un tip deştept. Ai un creier bun, foloseşte-l. În altă parte. Nu aici. Să nu te mai întorci aici niciodată.

Când trenul porni cu o smucitură din gară, Adam desfăcu plicul cu fotografiile grădinii. Sări peste cele cu Flora, nu pentru că ar fi fost mai proaste decât celelalte — era un fotograf fără vocaţie, toate erau de mâna a doua — ci pentru că era ruşinat. Se simţea de parcă ar fi dezamăgit-o.

Nu avea să se mai facă nicicum dreptate pentru bărbatul care dormea alături de ea, sub dalele de piatră din capela familiei Docci.

31

ASUPRA ANGLIEI SE ABĂTUSE UN VAL DE CĂLDURĂ, CEEA CE însemna că fuseseră patru zile însorite la rând. Pe Adam îl trezi răpăitul ploii în fereastră, în dimineaţa celei de-a cincea zi, prima lui dimineaţă petrecută acasă.

În loc de bună dimineaţa, primele cuvinte rostite de maică-sa când coborî de la etaj fură:

— I-am spus că ar trebui să-şi ia umbrela la serviciu.

Era o frază familiară; o auzise rostind-o de nenumărate ori pe tonul acela de reproş blând. De data asta, însă, îi zgârie urechile, rămase agăţată de creierul lui până când fu gata cafeaua făcută la filtru şi maică-sa gânguri lauda adusă noului lor prăjitor de pâine, cumpărat cât lipsise el de-acasă. Şi mai află şi că pisica fusese sterilizată în absenţa lui.

N-o condamna. Ştia că ceea ce făcea el acum era să participe la schimburile de informaţii neînsemnate care constituie viaţa de acasă. Nu le împărtăşise nimic important părinţilor la cina de cu o seară în urmă, în afară de câteva impresii despre Italia şi o relatare a muncii lui la Vila Docci. Reacţia tatălui său la

vestea că Adam dezlegase enigmele grădinii putea fi descrisă, în cel mai bun caz, drept respect pizmaş. În mod la fel de previzibil, maică-sa aşteptase să rămână singură cu el ca să-l felicite din toată inima. În public, întotdeauna îi cânta în strună soţului ei — chestie care pe Adam îl enervase întotdeauna în trecut, dar care acum îi părea cu totul inacceptabilă.

— Stai jos, mami.

— Dragule?

Luă ceaşca de ceai pe care o pregătise pentru ea şi se duse la masa din bucătărie, iar ea nu avu de ales şi-l urmă.

— E minunat să te avem din nou acasă, dragule.

— Mami, ştiu de tata.

— De tata? îl întrebă ea cu o uşoară notă de nelinişte în glas, în discordanţă cu inocenţa ei veselă.

— Mi-a spus Harry.

Privirea ei şovăi.

— N-ar fi trebuit să facă asta. L-am rugat să nu-ţi spună.

— Mami...

— Mi-a promis că nu-ţi spune.

— Mami...

— M-am supărat pe el.

— Mami.

Se întinse peste masă şi-i luă mâna.

Ea lăsă bărbia în piept şi privi ţintă ceaşca de ceai. Nu-i vedea chipul din cauza părului, dar îi văzu umerii scuturându-se de plâns. Primele hohote, anemice, crescură rapid în volum.

Se ridică de pe scaun şi înconjură masa. O îmbrăţişă din spate şi o ţinu strâns în timp ce ea plângea zgomotos.

Mai târziu, după ce stătură de vorbă, ea fu cea care propuse să se regaleze cu un prânz la Grey Friar — un han vechi, situat într-o vale din North Downs, dincolo de haosul urban. Era

renumit pentru calitatea bucătăriei şi preţurile sale exorbitante, şi nu se duceau acolo decât la ocazii speciale. Asta de-acum le părea o ocazie specială. Maică-sa, cel puţin, aşa părea să creadă. Dădu pe gât două pahare de vin de Xeres înainte de masă şi chiar fumă o ţigară de la Adam. Comandară amândoi păstrăvi, pe care-i mâncară la o masă din grădină, acum că ploaia se oprise, iar norii se împrăştiau.

El îi povesti toate prin câte a trecut în Italia. Singurele detalii de care o scuti fură cele de natură intimă. Ea îl întrerupse rar, lăsându-l să-şi descarce sufletul.

Când termină, îi spuse:

— Ei bine, voi, tinerii, chiar că aveţi o viaţă palpitantă.

Era exact genul de remarcă pe care se aştepta să *o facă* — exact genul de remarcă pe care el se rugase să n-o facă.

— Ei, pentru numele lui Dumnezeu, Adam, izbucni ea, am glumit.

Întrebările la obiect pe care începu să i le pună una după alta sugerau că îl ascultase cu foarte mare atenţie. Căută o interpretare alternativă a evenimentelor, ceva care să-i atenueze durerea dezamăgirii provocate de Antonella. Când nu reuşi să găsească una, îl consolă — aşa cum numai mamele ştiu s-o facă.

Tatăl lui se întoarse de la lucru târziu, dar îi aduse „veşti extrem de bune". Cunoştinţa lui de la Baltic Exchange îi reînnoise oferta de a munci, fără plată, dar pentru a acumula o experienţă nepreţuită. Adam e bine-venit să înceapă oricând pofteşte.

— Nu cred că vreau să mă duc, tată.

— Nu crezi că vrei să te duci? se miră taică-său, aruncându-i o privire mânioasă.

— M-am exprimat greşit, *ştiu sigur* că nu vreau să mă duc.

Urmă inevitabila ceartă. La un moment dat, taică-său îşi ieşi din fire.

— Atâta vreme cât locuieşti sub acoperişul meu, pe cheltuiala mea, faci aşa cum îţi zic eu.

Tonul ridicat îl luă pe amândoi prin surprindere.

— Cum îndrăzneşti? izbucni mama lui Adam. Cum îndrăzneşti să vorbeşti aşa?! Nu mai ai nici un drept aici.

Taică-său parcă fu lovit cu leuca în cap, iar Adam se trezi transportat într-o micuţă capelă florentină. Ceva din suferinţa diformă exprimată de gura maică-sii îi aminti de Eva lui Masaccio în momentul alungării din Grădina Raiului.

Tăcerea continua să domnească. Taică-său îi aruncă o privire şi îşi dădu imediat seama că îi ştie secretul. Nu prevăzuse asta, aşa că îşi plecă privirea.

— Spune-i, îl îndemnă maică-sa. Spune-i ce s-a întâmplat cu adevărat în Italia. Povesteşte-i ce ţi-au făcut.

Pentru un om care punea mare preţ pe logică şi fapte clare, era normal ca pe taică-său să-l preocupe mai mult împrejurările crimei lui Maurizio şi descoperirea ei decât felul în care l-a afectat ea pe Adam. Totuşi, găsi destulă compasiune cât să-i spună:

— Dacă fata aia o să pună vreodată piciorul în pragul acestei case... ei bine, nu ştiu *ce* am să fac.

Află peste o săptămână.

O rugă să aştepte la uşă şi se duse să-l caute pe Adam.

Era duminică după-amiază, iar Adam tundea peluza, în timp ce maică-sa plivea straturile de flori. Era încă echipat ca pentru tenis, jucase o partidă cu nişte prieteni în dimineaţa aceea.

Taică-său apăru din casă, părea tulburat.

— A venit să te vadă o tânără. Cred că-i... — degetele îi fluturară la tâmplă — din Italia.

— Antonella...?

— Se poate. Da. Din câte ne-ai povestit.

— N-ai întrebat cum o cheamă, Charles? strigă maică-sa din spatele unei hortensii.

— Nu, fir-ar să fie, n-am întrebat, OK? Am fost prea şocat.

Antonella nu era singură. Fausto apăru stingher de după umărul ei.

Bucuria nebună se lupta cu mânia. Primul impuls fu să le trântească uşa-n nas. Politeţea învinse, ajutată şi de o mare doză de curiozitate.

— Intră, o invită rece. Şi tu, adăugă către Fausto în italiană, folosind formalul *Lei* în loc de *tu*, ca să se facă bine înţeles.

Părinţii lui apăruseră în spatele lui în antreu, sfidători, ocrotitori şi complet ridicoli în hainele lor uzate, de grădinărit.

— E în regulă, le spuse el, ne ducem în grădină.

Când ajunseră pe terasa din spate, Antonella scoase din buzunar un plic şi i-l înmână lui Adam. Era voluminos.

— Ce-i asta?

— Citeşte. E OK.

Îl atinse pe braţ cu un gest liniştitor.

Petrecuse multe ore transformând-o în imaginaţia lui într-un diavol, în cel mai bun caz într-o preţioasă lecţie de viaţă, şi fu şocat să constate cum o simplă atingere, uşoară ca o pană, îi poate lesne alunga toată strădania, topindu-i deprimarea crâncenă ce-l stăpânea de săptămâna trecută.

— Nu ştiu... Nu sunt sigur că pot... Despre ce-i vorba?

Simţea că i se împăienjenesc ochii de lacrimi.

— E-n regulă, spuse ea.

— Hai, citeşte, îl îndemnă Fausto blând.

Adam îşi luă ţigările de pe măsuţa de pe terasă şi se îndreptă spre banca din fundul grădinii.

VILA DOCCI

Dragul meu Adam,

Sper ca scrisoarea mea să te găsească sănătos şi vesel. Presupun că n-o să fie aşa şi n-am nici o îndoială că vina este a mea.

Poate că Antonella ţi-a povestit deja câte ceva despre ceea ce s-a întâmplat şi, în acest caz, mare parte din ceea ce-ţi scriu n-o să te mire deloc. În orice caz, trebuie să mă crezi, Antonella n-a avut nimic de-a face cu tot ce s-a petrecut — absolut nimic. La fel ca şi tine, este cu totul nevinovată. Noi ceilalţi nu suntem. Te rog, încearcă să nu-i judeci prea aspru pe Maria şi pe Fausto. N-au făcut decât ceea ce i-am rugat eu şi n-au făcut-o întotdeauna bucuroşi.

Te-am folosit, Adam. Te-am folosit încă înainte să te fi cunoscut, te-am folosit cât ai stat aici şi poate încă te folosesc şi-acum. Nu mă aştept să mă ierţi pentru asta, dar sper ca într-o bună zi să-mi înţelegi motivele. Aşa cum îi spune Vergiliu lui Dante la începutul Divinei Comedii *— pe care, datorită ţie, am recitit-o — „Ieşirea-i prin-năuntru!". Aşa a fost şi pentru mine. M-am trezit într-un loc întunecos şi n-am văzut decât o singură cale de ieşire.*

Fiul meu l-a ucis pe fiul meu. Presupun că am ştiut asta dintotdeauna, din clipa în care Benedetto a sigilat uşa, blocând etajul de sus. Nu îi stătea lui în fire să facă aşa ceva. Privea întotdeauna înainte, niciodată înapoi. Aşa era firea lui. Mi-a explicat motivele lui, fireşte, şi am ales să le cred. Alternativa era de necrezut.

Acum sunt sigură că Benedetto şi-a dat seama ce s-a întâmplat în seara aceea, iar faptul că a lăsat camerele de la etaj aşa cum erau a fost pedeapsa pe care i-a dat-o lui Maurizio. A vrut ca Maurizio să trăiască cu amintirea vie a ceea ce făcuse. Am vizitat camerele doar de două ori.

Când a murit Benedetto, m-am dus să văd ce-a găsit acolo. O parte din mine a răsuflat uşurată negăsind nimic. Acum ştiu ce-a descoperit, fiindcă ţi-am urmărit paşii pe podeaua prăfuită, am văzut unde te-ai oprit, aproape de şemineu, şi am dat covorul la o parte. Am văzut gaura de glonţ din podeaua pătată de sângele lui Emilio. Ai găsit ceea ce a găsit Benedetto, aşa cum am sperat (şi m-am temut) c-o să găseşti.

Singura certitudine în viaţă este moartea. Ăsta-i un lucru pe care l-am acceptat dintotdeauna, asta până ce moartea mi-a făcut o vizită Crăciunul trecut. Chiar şi atunci, nu moartea în sine m-a speriat, ci perspectiva de a-l revedea pe Emilio, de a sta în faţa lui, amândoi ştiind că l-am dezamăgit, că n-am făcut nimic. I-am jurat atunci că voi afla adevărul dacă voi mai avea zile, oricât de dureros ar fi. În momentul în care am făcut jurământul acesta, am ştiut că voi supravieţui, fiindcă aveam un motiv. Aşa s-a făcut că o boală a înlocuit-o pe alta.

Planul meu era simplu, dar aveam nevoie de ajutor. Atunci l-am contactat pe Fausto. Îl cunoşteam de mulţi ani. Bunicul lui a fost un om cumsecade, taică-său nu. Îmi pare rău să-i vorbesc de rău pe morţi, dar mi se pare că pot fi criticaţi la fel de bine ca şi cei vii. Chiar şi când era numai un băieţel, Fausto era excepţional. Benedetto şi cu mine ne-am ocupat de el, de dragul lui bunică-său. Fausto nu trebuia să ştie, dar a aflat că l-am ajutat să-şi termine studiile de-a lungul anilor. Iar când am avut nevoie de ajutor, a fost alături de mine. Aceste câteva rânduri nu exprimă îndeajuns prietenia care ne leagă sau respectul pe care-l am pentru el.

Fausto s-a dus, în numele meu, în sud, la începutul anului, în satul de lângă Roma de unde se trage Gaetano. Fausto a descoperit că povestea lui Gaetano cu moştenirea

de familie nu-i adevărată. După cum ştii, cred, Fausto e pasionat de tactici şi strategii.

Rolul tău în afacerea asta a fost pus la cale cu multe luni în urmă: un student tânăr, inteligent şi curios; sămânţa misterului sădită în mintea lui de către Fausto şi alimentată de mine. Dacă Maurizio ar fi bănuit, fie şi un moment, că eu mă aflu în spatele întregii afaceri, nu s-ar fi dat niciodată de gol. Ameninţarea trebuia să vină de la altcineva, din partea unui nevinovat. Iar tu asta eşti, Adam. Nu-i vina ta. De vină-i vârsta ta. Un om mai experimentat ar fi citit semnele. Ar fi ghicit că este dus de mână.

Aproape fiecare pas pe care l-ai făcut a fost hotărât dinainte. Nu toate. Câteva lucruri au fost imposibil de anticipat. Trei dintre ele ies în evidenţă. Eu te-am îndreptat spre albumul de familie pentru a-l readuce pe Emilio la viaţă, să te fac să-ţi pese de el, dar nu mi-am închipuit niciodată că, văzând imaginile alea vechi, vei descoperi adevărul despre tatăl lui. Te-am subestimat (nu pentru prima şi nici pentru ultima oară). Acum mă bucur că s-a întâmplat asta. M-a obligat să fiu sinceră cu Crispin, aşa cum ar fi trebuit să fiu cu mulţi ani în urmă.

Cum să-i spui unui om că fiul de care n-a ştiut niciodată este mort? Nu-i uşor, dar, în sfârşit, am făcut-o. Dacă n-ai izbutit să-l contactezi pe Crispin de la întoarcerea ta, asta s-a întâmplat fiindcă l-am rugat să fie de negăsit până ce o să primeşti scrisoarea asta. Nu mai e nevoie să-ţi spun cât e de supărat pe mine pentru felul cum te-am tratat, aproape la fel de supărat ca şi Antonella, deşi e greu de crezut. Nimeni nu mi-a mai vorbit niciodată cum mi-a vorbit ea în aceste ultime zile.

Altă mare surpriză, imposibil de anticipat, a fost descoperirea ta în legătură cu grădina. Nimic n-a fost fals în laudele mele. Ceea ce ai realizat este uimitor. Ce-nseamnă, încă nu ştiu. După cum ţi-am mai spus, nu sunt superstiţioasă,

dar îmi doresc să fiu, vreau să cred că ai ridicat blestemul ce plana asupra acestui loc, asupra familiei mele — blestemul lui Federico Docci, criminalul, acelaşi blestem care l-a împins pe fiul meu să-şi ucidă fratele. Crezând asta, îl scutesc pe Maurizio de-o parte din vină şi pe mine de o parte din durere.

Apoi mai eşti tu, Adam. Nu mi-am închipuit nici un moment că o să ajung să ţin la băiatul trimis de Crispin. Dar aşa s-a întâmplat, mai mult decât îţi poţi imagina. De două ori era cât pe ce să-ţi povestesc totul. Maria m-a ameninţat de nenumărate ori că o să-ţi spună totul. Am convins-o să nu facă asta. Dacă nu ţi-a arătat nici o urmă de afecţiune cât ai stat aici (şi ştiu că aşa a fost), asta s-a întâmplat din cauză că s-a urât pe sine pentru rolul pe care a fost de acord să-l joace. Nu voia să se ataşeze de tine.

Maria a intrat în echipă mai târziu, după sosirea ta. Ea a fost ochii şi urechile mele, spioana mea. Ea ţi-a scotocit prin hârtii, să vadă în ce stadiu te afli şi, de fiecare dată când a putut, l-a asmuţit pe Maurizio împotriva ta. Dacă nu ţi-ar fi spus Antonella unde-i cheia de la etajul de sus, ţi-ar fi spus Maria. A fost magistrală. În ultima noapte pe care ai petrecut-o aici, chiar a dat dovadă de geniu când câinele lui Maurizio i-a descoperit prezenţa lângă uşa capelei.

După cum ştii, în spatele plăcii din capelă nu-i nici un pistol. Şi nici gloanţe nu sunt. Benedetto le-a distrus pe toate. Minciuna asta a fost momeala cu care l-am păcălit pe Maurizio. Aşa plănuisem. De asemenea, era plănuit ca Maria să vină direct la mine după ce auzea mărturisirea lui Maurizio. Câinele nu făcea parte din plan.

Dată de gol, ce putea să mai facă Maria? Tocmai îl auzise pe Maurizio ameninţându-mi viaţa. Nu putea să-l lase să creadă că există vreo legătură între ea şi mine. Aşa că a minţit. L-a lăsat să creadă (şi pe tine la fel, cred) că se află acolo în numele Antonellei. Ştii mai bine decât mine

cât de convingătoare a fost. În orice caz, a fost îndeajuns de convingătoare să-l prostească pe Maurizio şi să-mi dea timp să aranjez situaţia. Suntem o familie numeroasă şi, orice decizie aş fi luat, trebuia să aibă sprijinul şi permisiunea anumitor rude. Am primit încuviinţarea lor.

În Italia nu-i posibil să dezmoşteneşti un copil, dar un copil poate alege să nu-şi primească moştenirea. Asta a făcut Maurizio în schimbul tăcerii mele. N-o să-l mai văd niciodată. Cum o să-i explice această schimbare nevesti-sii, copiilor şi prietenilor e treaba lui. O să-i fie greu, dar nu mă îndoiesc că o să găsească o metodă. Poate, scuza lui va fi aceea că am decis să rămân în vilă, ceea ce-i adevărat, şi că n-a mai tolerat nehotărârea maică-sii.

E asta oare dreptate? Nu. Avem destule dovezi să-l condamnăm pe Maurizio pentru moartea lui Emilio? N-au fost niciodată. Dar, cel puţin, s-a aflat adevărul. Este destul. Trebuie să fie destul, fiindcă asta-i tot, asta-i tot ce trebuia aflat. Am ştiut asta de la bun început, chiar dinainte de-a te cunoaşte.

Asta-i tot, Adam. Aş fi vrut să nu te implic, dar te-am implicat şi numai eu sunt de vină. Fausto şi Maria au acţionat din loialitate pentru mine şi mă aştept să găseşti în sufletul tău tăria să-i ierţi. Nu mă aştept să mă ierţi şi pe mine.

Nu pot să ştiu ce gândeşti în clipa asta, dar lasă-mă să-ţi spun atâta: te-am minţit, te-am folosit, ţi-am pus chiar şi în pericol integritatea fizică (deşi ai fost mai protejat decât îţi închipui). Toate lucrurile astea sunt adevărate, nu le neg, dar cea mai mare parte a ceea ce-a fost între noi a fost bun şi onest. Ţi-am spus din toată inima ceea ce ţi-am spus înainte să ne aşezăm la cina de la petrecere. Te-am rugat atunci să ţii minte vorbele mele? Ţi le aminteşti? Sper că da, fiindcă sunt la fel de adevărate ca oricare altele pe care le-am rostit vreodată.

Ai avut mult de suferit din cauza unei bătrâne care căuta să-i facă dreptate fiului ei mort. Acum asta ţi se poate părea strigător la cer, dar timpul şi experienţa vor comprima amintirea dureroasă a şederii tale la Vila Docci, reducând-o la un strat subţire din temelia vieţii tale. Încearcă să nu uiţi asta.

Cu deosebită afecţiune,
Francesca

Adam citi scrisoarea de două ori, lăsându-se pătruns de cuvinte.

Când se întoarse pe terasă, o găsi pe maică-sa servind ceaiul. Ea citi pe chipul lui că totul e în regulă şi schiţă un zâmbet în timp ce se retrăgea.

— Am crezut că tu eşti în spatele întregii afaceri.

— Ştiu, spuse Antonella. Maria a trebuit să-l facă pe Maurizio să creadă asta.

— N-a fost numai asta. L-am văzut pe Fausto plecând de la tine de-acasă în acea ultimă dimineaţă.

Antonella schimbă o privire cu Fausto.

— A venit să mă vadă, să-mi explice situaţia. Ne-am certat, dar m-a convins să intru şi eu în joc. Mi-a spus că n-o să dureze mult. Şi n-a durat, deşi pare să fi trecut mult timp.

Se întinse şi-l luă gingaş de mână.

Fausto îi întinse peste masă o carte — cartea despre sculptura renascentistă, pe care Adam o pierduse în parcul cu pini din Viareggio.

Adam pipăi tomul şi procesă informaţia.

— Tu ai fost?

Fausto dădu din cap a încuviinţare.

— M-ai urmat acolo?

Fausto încuviinţă din cap.

Ochii lui Adam rămaseră pironiţi asupra lui Fausto.

— Îmi pare rău, Adam. Serios.

— Serios?

— Serios.

— OK.

— Bine, spuse Fausto cu un zâmbet strălucitor. Asta-i foarte bine.

Bagajele le fură aduse dintr-un hotel micuţ de lângă Gara Purley. Îşi luaseră camere acolo, neştiind cum vor evolua lucrurile. Asta demonstra o „admirabilă lipsă de impertinenţă", potrivit domnului Strickland, care începuse să se mai înmoaie. Fausto primi camera lui Harry, iar Antonella camera de oaspeţi din capătul coridorului.

Adam îi scoase la „Cerbul şi ogarii", să bea ceva înainte de cină. Fausto nu mai văzuse cum se joacă darts, aşa că intră în joc, tapându-şi fără pic de jenă de ţigări prietenii noi, oarecum uimiţi de comportamentul lui.

Adam şi Antonella erau pentru prima oară singuri de la sosirea ei şi se simţeau bine.

— Bună, spuse el.

Ea zâmbi şi-i mângâie coapsa pe sub masă.

— Cum te simţi?

— Amorţit. Uşurat.

— Îţi mulţumesc pentru cadou.

— Cadou?

— Piatra din bucătărie.

— Îmi cer scuze, n-am avut timp s-o împachetez.

Ea izbucni în râs.

El aruncă o privire către Fausto.

— *Signora* Fanelli a fost implicată şi ea?

— *Signora* Fanelli?

— L-am urmărit pe Fausto după ce a plecat de la tine. S-a dus direct la ea, la *pensione*.

— Şi?

— Păi... sunt apropiaţi. I-am văzut sărutându-se.

— Cred că s-a înfiripat ceva după ce-ai sosit tu. *Nonna* spune că odinioară erau foarte apropiaţi, dar au fost unele probleme. E foarte bucuroasă că-s din nou aşa.

— Sunt sigur de asta.

— De ce zâmbeşti?

— Nu... nimic.

Având în vedere ce ştia despre felul de a acţiona al *Signorei* Docci, nu era de mirare că ea îşi făcuse timp şi pentru mijlocirea unei legături. San Casciano nu ducea lipsă de *pensioni* la care să-l îndrume pe Adam.

Era destul de cald să poată lua cina pe terasă. Maică-sa se întrecu pe sine la bucătărie. Taică-său deschise două sticle de vin roşu de colecţie, pe care le păstra pentru când avea să termine Adam facultatea. Băură în cinstea lui Harry şi, când se gândiră la necazurile în care, fără îndoială, s-o fi băgat până acum, îi păru bine să-l audă din nou pe taică-său râzând.

Inevitabil, peste câteva ore, Adam se strecură în vârful picioarelor spre camera de oaspeţi. Antonella îl aştepta deja goală în aşternut. Faptul că nu puteau să facă zgomot mări şi mai mult intensitatea pasiunii cu care se iubiră. Când terminară şi zăceau îmbrăţişaţi, el plânse, copleşit. Antonella îi sărută lacrimile şi îl strânse la piept.

Mai târziu, din întuneric, de lângă el, îi spuse:

— Bunică-mea crede că ştie cine a fost iubitul Florei.

— Ăăă? mormăi el pe jumătate adormit.

Ea repetă. Asta îl trezi.

— Cine?

— N-a vrut să-mi zică. O să-ţi spună doar ţie, în persoană — *faccia a faccia.*

— O să termine vreodată?

— Ce să termine?!

— Să se mai joace cu mine.

Încercă să se supere din cauza acestei ultime încercări de manipulare, dar era greu. *Signora* Docci s-ar putea crede exclusiv vinovată pentru purtarea ei; nu era chiar aşa de sigur. În ultima săptămână reevaluase multe aspecte, dar nu reuşise să-şi zdruncine convingerea că tot timpul sforile fuseseră trase de altcineva.

Nici nu-şi mai aducea aminte când îşi văzuse ultima oară părinţii în bucătărie în halat de casă. Taică-său era aşezat la masă cu Fausto; maică-sa prăjea şuncă pe aragaz.

Adam, în pijama, se apropie de ea şi o sărută pe obraz.

— 'Neaţa.

— Antonella s-a trezit?

— Nu ştiu. Nu m-am dus să văd.

Maică-sa îi aruncă o privire cu subînţeles şi-i sugeră:

— Păi, ce-ar fi să-i duci, oricum, o ceaşcă de ceai?

— Bună idee.

Umplu ceainicul şi aruncă o privire spre masă. Fausto îi explica lui taică-său ceva într-o italiană rapidă, mutând din loc borcane cu gem, tacâmuri şi alte obiecte într-un soi de demonstraţie.

Maică-sa se aplecă spre el şi-i şopti:

— Credem că-i vorba despre bătălia de la Hastings.

32

ÎN ABSENŢA LUI PLOUASE ÎNDEAJUNS CÂT SĂ SE UMFLE STRUGURII din vie şi să renască speranţa unei recolte acceptabile. Pajiştea pârjolită de sub grotă chiar avea o palidă urmă de verde, deşi asta era singura schimbare remarcabilă la grădina memorială.

Adam deschise cartea pe care i-o dăduse *Signora* Docci. I-o făcuse cadou: un exemplar legat în piele din *Metamorfozele* lui Ovidiu, vechi şi destul de valoros, bănuia el. Îl făcuse să promită că nu va citi dedicaţia de pe pagina de gardă până ce n-o să ajungă în grădină.

Era scurtă şi foarte impresionantă, iar la aceeaşi pagină era băgată o bucăţică de hârtie pe care scrisese:

Metamorfoze 1:316

Găsi versul din text şi zâmbi. Ea avea de gând să-l pună la treabă, să afle singur răspunsul.

Nu-l găsi până să ajungă la luminişul lui Hiacint. În faţa statuii lui Apollo, deschise din nou cartea la pasajul respectiv.

Relata povestea lui Deucalion şi Pyrrha, singurii supravieţuitori ai marelui potop, a căror plută ajunsese pe Muntele Parnas. Pasajul spunea:

Cu piscurile-i gemene-n tării,
Parnas se pierde-n ceruri azurii.

Se uită la Apollo, cum stă cocoţat pe vârful lui Parnas, lăcaşul lui — doar că nu era Muntele Parnas, fiindcă se înălţa într-un vârf singuratic şi foarte ascuţit. Nu-i stătea în fire lui Federico Docci să devieze de la Ovidiu fără motiv; era foarte meticulos cu detaliile.

Trecu în revistă celelalte posibilităţi — Muntele Olimp, Muntele Helicon — dar nu-i veni nici o idee. Atunci îşi dădu seama că perspectiva lui era greşită.

În faţa lui nu se afla Apollo, ci amantul Florei, deghizat în Apollo. Ceea ce însemna că muntele nu era Parnas, ci un munte oarecare, unul cu un vârf înalt, ascuţit.

Un munte înalt.

— Montalto, şopti el.

Era o traducere directă.

Fulvio Montalto, tânărul arhitect al Vilei Docci. Nu-i de mirare că a dispărut din documentele vremii. Federico Docci a avut grijă de asta.

Cercul se închidea. Şi destinul Florei se întregea şi el. Această ultimă revelaţie, această ultimă piesă de puzzle, într-un fel, o rotunjea, o întregea. Fiindcă dragostea ei putea astfel să trăiască din nou. Când se opri să o privească la ieşirea din grădină, văzu asta arzând în ochii ei, la fel cum iubirea lui Fulvio pentru ea încă exala din frumseţea naturală a vilei pe care o proiectase pentru ea.

Fără îndoială, mai erau multe de aflat despre povestea lor, poate chiar o însemnare a morţii lui Fulvio îngropată undeva

într-o arhivă prăfuită. Dar treaba ei era terminată. Îi predase ştafeta. Depindea de el ce făcea cu ea acum.

Întorcându-se spre vilă pe cărarea năpădită de vegetaţie, gândurile îl purtară înapoi la ziua de mai dogoritoare, de la Cambridge — locul unde începuse totul — şi se întrebă dacă, ştiind tot ce ştie acum, ar fi procedat altfel.

Nu era uşor de răspuns la întrebarea asta.

Aproape că nu se recunoştea în tânărul lipsit de griji care pedala pe poteca de pe malul râului, hurducându-se când trecea peste făgaşe, cu sticla de vin dansând în coşul bicicletei.

Oricât de tare încerca, nu reuşea să pătrundă în mintea acelui necunoscut, ca să nu mai zicem că nu putea şti absolut deloc cum ar fi reacţionat la vestea că în curând avea să aibă de-a face cu o crimă.

Pentru comenzi şi informaţii vă rugăm contactaţi:

Editura LEDA
Difuzare şi Clubul Cărţii

Calea Plevnei nr. 145, sector 6, Bucureşti, cod poştal 060012
Tel.: 021.319.88.22, 021.319.88.33, 021.319.88.77;
Fax: 021.319.88.66
E-mail: vanzari@edituracorint.ro
Magazinul virtual: www.edituracorint.ro
www.ledabooks.ro

Format: 16/54x84
Coli tipo: 21

Tiparul executat la: FED PRINT S.A.